

સંકલ્પથી સિદ્ધિ

(ભાગ - ૧)

સંકલ્પથી સિદ્ધિ (ભાગ - ૧)

સંકલન : કુંજ વછરાજાની

Divine Rehabilitation Center - Rajkot (2025)

પ્રસ્તાવના

આજની દુનિયા આધુનિકતા અને રોકેટની ગતિએ દોડી રહી છે. આ દોડધામ ભરેલા યુગમાં દરેક વ્યક્તિ સફળતાના શિખરો સર કરવા મથી રહ્યો છે, પરંતુ ઘણીવાર આપણે આપણી આસપાસ રહેલા એવા અસાધારણ વ્યક્તિત્વોને જોવાનું ચૂકી જઈએ છીએ જેઓ શાંત રહીને પણ ઇતિહાસ રચી રહ્યા હોય છે. આ પુસ્તક એવા જ પ્રેરણાદાયી દિવ્ય આત્માઓની સંઘર્ષગાથા છે.

ડિવાઇન રિહેબિલિટેશન સેન્ટર, રાજકોટ દ્વારા વર્ષ 2024 થી એક વિશિષ્ટ પહેલ કરવામાં આવી છે. જેનો ઉદ્દેશ્ય ગુજરાતના શ્રેષ્ઠ દિવ્યાંગ રત્નોને શોધી તેમને 'દિવ્ય રત્ન' અને 'દિવ્ય ભૂષણ' પુરસ્કારથી સન્માનિત કરવાનો છે. સમાજમાં દિવ્યાંગો પ્રત્યે સ્વીકૃતિ વધે અને દિવ્યાંગો પોતે પણ આત્મનિર્ભર બની આત્મબળથી આગળ વધે તે આ પુરસ્કાર પાછળનો મુખ્ય ધ્યેય છે. સમગ્ર ગુજરાતમાંથી આવતી અસંખ્ય અરજીઓમાંથી વિજેતાઓની પસંદગી કરવી એ અમારા માટે હંમેશા કપરું કાર્ય રહ્યું છે.

'સંકલ્પથી સિદ્ધિ' એ માત્ર એક પુસ્તક નથી, પણ 150 જેટલા એવા યોદ્ધાઓની જીવનયાત્રા છે, જેમણે સંજોગો સામે હાર નથી માની. ભલે પુરસ્કારની એક મર્યાદા હોય, પણ આ 150 પ્રતિભાઓનો જીવનસંઘર્ષ અને તેમની સિદ્ધિઓ કોઈપણ સન્માનથી ઓછી નથી. આ પુસ્તક દ્વારા અમે એવા અણમોલ રત્નોના કૌશલ્યને દુનિયા સમક્ષ લાવવા માગીએ છીએ જેઓ પોતાની મહેનતથી સમાજને નવી રાહ ચીંધી રહ્યા છે.

મને વિશ્વાસ છે કે જ્યારે આ પુસ્તક સમાજના દરેક વર્ગ સુધી પહોંચશે, ત્યારે દરેક દિવ્યાંગના સંઘર્ષ અને ક્ષમતાની સાચી ઓળખ થશે. આ પ્રયાસ એ તમામ દિવ્યાંગોની અવિરત મહેનતને અમારું વંદન છે.

કુંજ વછરાજાની
ડિરેક્ટર અને સ્પીય થેરાપિસ્ટ,
ડિવાઇન રિહેબિલિટેશન સેન્ટર, રાજકોટ.

1. મૌનનો મલકાટ: જીગર પટેલની અદ્યય યાત્રા	7
2. આશાનું કિરણ: અહેમદની અદ્યય ઝૂઝારૂ વૃત્તિ.....	8
3. અદ્રશ્ય હિમત: માયા મજેઠીયાની આત્મવિશ્વાસની યાત્રા	9
4. શિક્ષણનો આધારસ્તંભ: હિરપરા હિતેશભાઈની મક્કમતા.....	10
5. શિક્ષણ અને સિવાઈનો સંગમ: પ્રવિણાબેન વાછાણીની આત્મનિર્ભરતા	11
6. મૌન પ્રકાશનો સુર: યેશા મકવાણાની અસાધારણ યાત્રા	12
7. ધબકાર અને ધગશ: જન્મેય પરમારની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા	13
8. પ્રતિભાનો પ્રવાહ: નીલ પાંભરની બહુરંગી યાત્રા	14
9. પ્રેમ અને સંઘર્ષનું સૂર્યકિરણ: સ્નેહલ દેવેની ધીરજની યાત્રા	15
10. અંધારામાં ઉજાસ: કિશન પરમારની કલા અને સંકલ્પની ગાથા.....	16
11. હિમતની કોડ અને સપનાની ટ્રેન: અક્ષર દેશમુખની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા.....	17
12. દૃષ્ટિહીનતામાં ઉદ્યોગની દૃષ્ટિ: નરેશ આડેસરાની અદભૂત સફળતા	18
13. યાદશક્તિનો જાદુ અને સ્વતંત્રતાનો સંકલ્પ: દર્શિલ ઉનડકટની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા	19
14. પડકારો વચ્ચે આત્મસન્માનની શોધ: પ્રવીણભાઈ પાલજીભાઈ સોલંકીની સંઘર્ષગાથા	20
15. મૌન સંવેદના અને માતૃપ્રેમનો આધાર: પ્રેમ જતિનભાઈ પોપટની સંઘર્ષયાત્રા	21
16. ડાઉન સિન્ડ્રોમનો ચમકતો સિતારો: નીલ પ્રથમેશ શાહની અસાધારણ સિદ્ધિઓ	22
17. મયંક બાલદાણિયા: સાંભળવાની ખામી પર ટેકનોલોજીકલ વિજય	23
18. અવાજની સીમાઓથી પરે, સિદ્ધિનું આકાશ	24
19. એક હાથની મર્યાદા અને કમ્પ્યુટરનું સપનું.....	25
20. પગની મર્યાદા છતાં અભ્યાસનો અડગ સંકલ્પ	26
21. દિવ્યાંગતા પર વિજય અને સરકારી નોકરીનું સ્વપ્ન	27
22. ખેતરથી આંતરરાષ્ટ્રીય મેદાન સુધી, શિક્ષક અને ખેલાડી	28
23. મૌનમાંથી સર્જાયેલી સિદ્ધિ અને આત્મનિર્ભરતાનું સ્વપ્ન	29
24. સંગીત અને સંઘર્ષની સુરીલી સફર	30
25. અંધકારમાં આશાનો દીવો: પરિવારનો અવિરત ટેકો	31
26. આંચકી અને ડિસ્લેક્સિયા સામે શિક્ષણનો સંકલ્પ	32
27. અનેક પડકારો વચ્ચે આત્મનિર્ભરતાની તાલીમ	33
28. બહુવિધ પડકારો વચ્ચે સરકારી નોકરીનું સ્વપ્ન	34
29. દૃષ્ટિહીનતા સામે IAS બનવાનું અડગ સ્વપ્ન	35
30. સેરેબ્રલ પાલ્સી સામે ઉત્સવનું નિર્માણ	36
31. ખોડખાંપણ સામે એન્જિનિયરિંગનું સ્વપ્ન	37
32. બહુવિધ પડકારો વચ્ચે આત્મનિર્ભરતાનો સંકલ્પ	38
33. મૌનમાંથી પ્રેરણા તરફ: ખુશી સંઘાણીની ગાથા	39
34. સંઘર્ષમાંથી સન્માન તરફ: કણજરીયા વિજય જેરામભાઈની પ્રેરણા	40
35. મર્યાદાઓમાંથી મુક્તિ તરફ: નકુમ દેવ દેવેન્દ્રભાઈની ગાથા.....	41
36. ધીરજ અને હિમત: યાવડાગોર શિવમ પ્રવીણભાઈની પ્રેરણા	42
37. સ્મિત અને મિનાક્ષી: અખંડિત પ્રેમની યાત્રા	43
38. પ્રેરણાની જ્યોત: મિરલની સફર	44

39. આશાનું કિરણ: ત્રિકમની દુનિયા.....	45
40. સંકલ્પની શક્તિ: જસ્મિનની શિક્ષા યાત્રા.....	46
41. પ્રથમ ડગલું: જેનીલનો ઉમંગ.....	47
42. મૌનનો સંકલ્પ: માનસીની યાત્રા.....	48
43. સંકલ્પ અને સાદગી: શુભમની વિસ્તૃત જીવનકથા.....	49
44. સંકલ્પોની શક્તિ: મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમની પ્રેરક જીવનયાત્રા.....	50
45. સપનાનો રંગ અને સંકલ્પની શક્તિ: જિજ્ઞાસા યાવડાની ગાથા.....	51
46. અંધકારમાં ઉગતો પ્રકાશ: દિવ્યરાજ રાઠોડની સંકલ્પ શક્તિ.....	52
47. સૂર અને સાધનાની કહાણી: સ્વાતિ કલ્પેશ શુક્લાની પ્રેરક યાત્રા.....	53
48. રમતગમતનો સિતારો: કેવલ રાઠોડની સંકલ્પ શક્તિ.....	54
49. સંગીતની સૂરીલી સફર: કિંજલ ઝાલાની પ્રેરક ગાથા.....	55
50. સેવા અને જાગૃતિનો સંકલ્પ: નિલમભાઈ વસાવડાની પ્રેરક સફર.....	56
51. શિક્ષણથી આત્મનિર્ભરતા: નિશાર બદરુદ્દીન મોટાણીની પ્રેરક ગાથા.....	57
52. પીડા પર વિજય: કિશોર શાંતિલાલ કાયાની વકીલાતની સફર.....	58
53. સર્જનાત્મકતાનો સાથ: મિતેશ પ્રવિણચંદ્ર કક્કડની પ્રેરક ગાથા.....	59
54. સિલાઈ અને સર્જનનો સંગમ: ધારાબેન મિતેશભાઈ કક્કડની પ્રેરક ગાથા.....	60
55. વ્હીલચેર પર ક્રિકેટનો કેપ્ટન: સાહેબા અનવર ઇસ્માઇલની પ્રેરક ગાથા.....	61
56. એક હાથે બ્રાન્ડિંગનું સર્જન: પ્રવીણ ગોવિંદભાઈ ઘોકિયાની પ્રેરક ગાથા.....	62
57. ડિજિટલ સેવા દ્વારા આત્મનિર્ભરતા: જારીયા કરીમ સિરાજભાઈની પ્રેરક ગાથા.....	63
58. બેંકિંગ ક્ષેત્રે સફળતા: સંજય ગોકુળભાઈ પાયાણીની પ્રેરક ગાથા.....	64
59. દ્રષ્ટિ વગર દૂધનો વ્યવસાય: ચૌહાણ યોગેશ વનમાળીદાસની પ્રેરક ગાથા.....	65
60. સિલાઈ કામ દ્વારા આત્મનિર્ભરતા: શોભનાબેન પ્રવીણભાઈ સોલંકીની પ્રેરક ગાથા.....	66
61. હાવભાવની કળા: દતાણી ભરતની પ્રેરક ગાથા.....	67
62. શિક્ષણના માધ્યમથી જીવનનું ઘડતર: સોનલબેન અપરનાથીની પ્રેરક ગાથા.....	68
63. સંઘર્ષ અને દ્રઢતાની ગાથા: આંખની મર્યાદા વચ્ચે વકીલની ઓફિસમાં કાર્યરત સાબિરહુસેન દલ.....	69
64. હારમોનિયમની હામ: ચેતનભાઈ વાછાણીની પ્રેરણાદાયી કથા.....	70
65. જ્યોત બનીને જીવ્યો: તારકભાઈ મહેન્દ્રકુમાર પોપટની જીવન કથા.....	71
66. અંધકારમાં સૂર: મેઘનાથી મુકેશગીરી શિવગીરીની પ્રેરણાદાયી ગાથા.....	72
67. સેવા અને સંકલ્પ: સંગીતાની અદ્ભુત યાત્રા.....	73
68. આત્મસન્માનનો સંકલ્પ: પરાગભાઈ રસિકલાલ પંચાલની પ્રેરક ગાથા.....	74
69. પ્રકાશની શોધ: રાવરાણી મહેશ્વરીની પ્રેરણાદાયી કહાણી.....	75
70. નૃત્યનો નાયક: મન્સૂરી સાહિલની પ્રેરક ગાથા.....	76
71. સંઘર્ષમાં સિલાઈનો સૂર: નજમાબેન લાખાણીની આત્મનિર્ભરતા.....	77
72. આત્મવિશ્વાસની કૂંચી: પુંજાણી નજમા ફિરોજભાઈની પ્રેરક ગાથા.....	78
73. અંધારા સામે અજવાળું: માણેક પ્રકાશભાઈની જીવનકથા.....	79
74. બે સંકલ્પ, એક સફર: રાઠોડ વિજયભાઈ અને તેમની પત્નીની પ્રેરક ગાથા.....	80
75. મનની મર્યાદા: પરમાર હર્ષની માનવતાની મહેક.....	81
76. જ્ઞાનનું અજવાળું: ગણેશ કાનપતીની પ્રેરક શિક્ષક યાત્રા.....	82

77. આત્મસન્માનનો સહકાર: ગીતાબેન અને બાબુભાઈની પ્રેરક ગાથા.....	83
78. ઉદ્યોગમાં ઉત્સાહ: દુર્ગેશ બોડાની કરોડપતિ બનવાની સફર	84
79. જીવનનો ધીમો પણ મક્કમ પ્રવાસ: બટુકલાલ હદવાણીની વાત.....	85
80. સંઘર્ષથી સફળતા: દિવ્યા બોડાની પ્રેરક યાત્રા	86
81. સંકલ્પની શક્તિ: રાખી શાહની પ્રેરણાદાયી જીવનયાત્રા.....	87
82. મૌન સંકલ્પની ગાથા: પારસ ચંદવાણિયાની સંઘર્ષયાત્રા	88
83. અડગ પગલું: આશિષ દાણીધરિયાની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા.....	89
84. પ્રેરણાનું જીવંત રત્ન: ઓમ વર્ષા જુજેશ વ્યાસની ગાથા.....	90
85. ડૉ. ખુશ્બુ રાવરાણી: સંઘર્ષમાંથી સિદ્ધિ તરફની સફર	91
86. કપિલકુમાર ચૌહાણ: સેવા, સંકલ્પ અને સમર્પણની ગાથા	92
87. દિપક વાઘેલા: ખેલની ભાવના અને મદદરૂપ થવાનો સંકલ્પ.....	93
88. મણવર વાસુ રામેશભાઈ: રમતગમતના મેદાનનો ચેમ્પિયન	94
89. નિલેશ: માતાના સહારે, આશાના દીવા સમાન.....	95
90. દિશા સીતારામદાસ પટેલ: કૌશલ્ય, નૃત્ય અને આત્મનિર્ભરતાની સફર.....	96
91. વત્સલ વિષ્ણુભાઈ પટેલ: મૌનની ભાષામાં કારકિર્દીનું નિર્માણ	97
92. વ્યોમ જયેશ જોશી: ઓટિઝમ સામે સ્વતંત્રતાની સફર.....	98
93. પટેલ સમીરાબાનું સાલીમ: પડકારો સામે ઝંઝૂમતી શિક્ષિકા.....	99
94. મિત કૌશિકભાઈ પંડ્યા: પડકારોને પાર કરી આત્મનિર્ભરતા તરફ	100
95. મહેતા ભૂમિ હર્ષદરાય: દિવ્યાંગતા સામેની શૂટિંગ ક્વીન.....	101
96. ગોતમી હીના મહેન્દ્રભાઈ: સંઘર્ષની વાત, શિક્ષણની મિશાલ	102
97. પાર્થ કમલેશ રાવલ: TCS ના કન્ટેન્ટ રાઇટર અને CEO બનવાનું સ્વપ્ન.....	103
98. માનસી: બૌદ્ધિક અક્ષમતા છતાં સાયકલિંગ અને કરાટેમાં સિદ્ધિની ગાથા.....	104
99. ડવ ધવલ સાદુલભાઈ: સંઘર્ષની વચ્ચે શિખર સર કરતો યુવાન	105
100. ગોહિલ હિરલ ભરતભાઈ: સપનાઓને સાકાર કરવાની સફર.....	106
101. સંકલ્પની શક્તિ: રજનીકાંત જારીયાની ગાથા.....	107
102. મનોબળ અને નૃત્યની શક્તિ: દ્રષ્ટી શાહની પ્રેરણાદાયી ગાથા.....	108
103. લક્ષ્યનું વજન: માનવી રાણપરાની પ્રેરણાત્મક ગાથા.....	109
104. પાણીનો પ્રવાહ: રોહન યાસિયાની સિદ્ધિ.....	110
105. ખામોશીની દોડ: મેહરુજીશાની સિદ્ધિ.....	111
106. સંકલ્પનું શિખર: મિલન લાખણોત્રાની ગાથા	112
107. સંકલ્પની પારાશીશી: દિપા પટેલની જીતની ગાથા.....	113
108. સંકલ્પની સ્વનિર્ભરતા: હાર્દિક ગુજરાતીની ગાથા.....	114
109. ડાન્સની ધૂન અને અર્જુન ધાનાની ઉડાન.....	115
110. ડાન્સ ક્વીન શ્રુતિ ગુમાની સ્વનિર્ભરતા.....	116
111. દૃઢ નિશ્ચય અને નોકરીનો સંઘર્ષ - આકાશ ઓઝા.....	117
112. મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફી છતાં દિવ્યાંગ સેવક - સુરેશ ડાંગર.....	118
113. અંધત્વથી અજવાળા તરફ: સંકેત કાપડિયાની પ્રેરક યાત્રા.....	119
114. અન્વી ઝાંઝરુકિયા: યોગની શક્તિથી વિશ્વ કીર્તિમાન સુધી.....	120

115. ડૉ. ચેતના યાવડા: મર્યાદાઓથી પર, જ્ઞાનના માર્ગ	121
116. હસમુખભાઈ ચૌહાણ: નબળાઈ સામે મનની મક્કમતા	122
117. પ્રેરણાની દીવાદાંડી: સુધાંશુની ગાથા	123
118. પડકારો પર વિજય: હિતેશ ઓઝાની સેવા ભાવના	124
119. અડગ ઈચ્છાશક્તિ: ઈલાબેનની પાવર વિફ્ટિંગ ગાથા	125
120. અડગ આશા: ધર્મિષ્ઠાની જિંદગીની સફર	126
121. અશક્યને શક્ય બનાવનાર ડૉક્ટર: સોહેલની ગાથા	127
122. આત્મવિશ્વાસની ઉડાન: જયાબેન ચૌહાણની ગાથા	128
123. સંઘર્ષથી સાર્થકતા: શિક્ષક રાકેશકુમારની ગાથા	129
124. સંઘર્ષ, શોધ અને સેવા: ડૉ. દર્શિતા શાહની ગાથા	130
125. આત્મનિર્ભરતાનો સંકલ્પ: સુમાર રમજાન કુંભારની ગાથા	131
126. હાસ્યનો જાદુગર: જય છનિયારાની પ્રેરક કથા	132
127. સંકલ્પનો સૂર્ય: ભરત પ્રભુદાસ જોગીયાની અસાધારણ ગાથા	133
128. અડગ સંકલ્પ અને ઉત્સાહ: અધેરા માધવી બાબુભાઈની ગાથા	134
129. શિક્ષણ અને સેવાભાવ: અનુપા અરવિંદરાય શાહની પ્રેરક સફર	135
130. જાગૃતિ લાલજીભાઈ કેલા: સંકલ્પની શક્તિ અને સેવાના સપના	136
131. સંકલ્પનો સૂરજ: ડૉ. પરેશ ઢોલરિયાની અડગ ગાથા	137
132. પીઠવા પારસકુમાર કાંતિલાલ: પોલિયોથી શોપ હેડ સુધીની પ્રેરક યાત્રા	138
133. ધ્વનિ પટેલ: સંકલ્પબળ અને સામાજિક સેવાના પ્રેરક	139
134. સંકલ્પનો સેતુ: અમિતા પટેલની આત્મનિર્ભરતા અને સેવાની ગાથા	140
135. કચ્છનો દીવો: કાસમભાઈની સેવાયાત્રા	141
136. અમદાવાદની સૂર્યપુત્રી: સોનલબેનની જ્ઞાનયાત્રા	142
137. સંગીત, સેવા અને સંકલ્પ: દિવ્યેશ કુબાવતની અપ્રતિમ ગાથા	143
138. આત્મનિર્ભરતાના પ્રણેતા: સમિર કક્કડની અડગ ગાથા	144
139. જૂનાગઢના કર્મયોગી: ઇન્દુબેનનો અડગ સંઘર્ષ	145
140. અમદાવાદની ઉદ્યોગસાહસિક: હર્ષિદાબેનની ડિવિટી કેર યાત્રા	146
141. ગોડલના જ્ઞાનદીપ: પ્રો. વિજય કારિયાની અસાધારણ યાત્રા	147
142. રાજકોટના પેરા-એથલીટ: ડૉ. દીપમાલાની બહુમુખી યાત્રા	148
143. રાજકોટના પ્રેરણા સ્ત્રોત: ખંજન ધીરેન બક્ષીની અદ્ભુત યાત્રા	149
144. સામાજિક સેવક: ધર્મેશ કાછેલાની નિઃસ્વાર્થ યાત્રા	150
145. કચ્છના સંઘર્ષવીર: સંઘાણી છોટુ કાસમની આત્મનિર્ભરતાની ગાથા	151
146. ગોડલના સ્વતંત્રતાના પ્રતિક: ઉષાબેન દાવડાની પ્રેરણા	152
147. શિક્ષણ અને રાષ્ટ્રસેવા: દિનેશકુમાર ભેસદડિયાની કર્તવ્યનિષ્ઠ કથા	153
148. પડકારોને પાર કરીને ટેકનોલોજીના નિષ્ણાત: રૂપેશભાઈ કિશોરભાઈ દાવડા	154
149. પડકારને વાણીમાં બદલનારી: રાજવીબેન - એક મોટીવેશનલ સ્પીકરની ગાથા	155

મૌનનો મલકાટ: જીગર પટેલની અદમ્ય યાત્રા

આ વાત છે જીગર ગિરીશભાઈ પટેલની, જેનું જીવન સંઘર્ષ અને સિદ્ધિની એક અદ્ભુત ગાથા છે. ૨૭ વર્ષનો આ યુવાન જન્મથી જ બોલવામાં તકલીફ અનુભવે છે. જ્યાં મોટાભાગના લોકો માટે પોતાના વિચારો અને લાગણીઓ શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવી સહજ હોય છે, ત્યાં જીગર માટે દરેક સંવાદ એક મૌન પડકાર બની રહે છે.

જીગરનો પરિવાર સાધારણ છે; તેમના પિતા શ્રમજીવી (Labour) તરીકે મહેનત કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. આર્થિક સંઘર્ષો હોવા છતાં, પરિવારે ક્યારેય જીગરના જીવનમાં હાર સ્વીકારવા દીધી નથી. તેના પિતા, ગિરીશભાઈ, હંમેશા તેના માટે શક્તિસ્તંભ બનીને ઊભા રહ્યા છે.

પરંતુ જીગરની વાત તકલીફની નહીં, પણ અદમ્ય હિંમત અને મહેનતની છે.

જીગર હાલમાં **નવજીવન સ્કૂલ**માં જાય છે, અને અહીં જ તેની પ્રતિભા ખીલી ઊઠી છે. જીગર માનતો નથી કે દિવ્યાંગતા એ મર્યાદા છે. તે માને છે કે જો એક દરવાજો બંધ થાય, તો બીજો ખૂલે છે – અને તે બીજો દરવાજો છે **કર્મ**નો.

તેની દિવ્યાંગતા તેને કોઈ કામ કરતાં રોકી શકતી નથી. નવજીવન સ્કૂલમાં તે અનેક પ્રવૃત્તિઓ શીખે છે અને તેમાં મહારત હાંસલ કરે છે:

- કોડિયાને રંગવાનું
- કવરને સ્ટોન લગાવીને શણગારવું
- તોરણ બનાવવું
- રાખડી બનાવવી
- મીણબત્તીઓ બનાવવી
- સાથિયા અને શુભ-લાભ જેવા માંગલિક પ્રતીકો તૈયાર કરવા.

આ દરેક વસ્તુમાં તેની મહેનત અને ઝીણવટ દેખાય છે. તે માત્ર કામ કરતો નથી, પણ દરેક કાર્યને દિલથી કરે છે. આ જ તેનું 'બોલકું' વ્યક્તિત્વ છે – તેના હાથનું કામ જ તેની ઓળખ છે, તેના શબ્દો છે.

તેના જીવનની એક મહાન સિદ્ધિ છે **હનુમાન ચાલીસાનું સર્ટિફિકેટ** પ્રાપ્ત કરવું. જે વ્યક્તિ બોલવામાં સંઘર્ષ કરે છે, તે ભગવાનની ભક્તિ અને શ્રદ્ધાના માર્ગે આટલું મોટું પ્રમાણપત્ર મેળવે તે ખરેખર પ્રેરણાદાયક છે. આ સાબિત કરે છે કે જો મનમાં વિશ્વાસ અને શીખવાની ધગશ હોય, તો કોઈ પણ લક્ષ્ય અશક્ય નથી.

જીગરની સૌથી મોટી તાકાત તેનું **સખત પરિશ્રમ (Hardworking)** કરનારું વલણ અને તેની **માયાળુતા (Kindness)** છે. તે શીખવામાં ખૂબ રસ ધરાવે છે અને હંમેશા નવી વસ્તુઓ શીખવા માટે તત્પર રહે છે.

જીગર અને તેના પરિવારનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય ખૂબ સ્પષ્ટ અને મજબૂત છે: **જીગર પોતાના પગ પર ઊભો રહે**. તેઓ તેને એટલો સક્ષમ (Capable) બનાવવા માંગે છે કે તેને નિયમિત કામકાજમાં કોઈ તકલીફ ન પડે અને તે સ્વાવલંબી બની શકે.

જીવન સંદેશ:

જીગર પટેલની વાત આપણને શીખવે છે કે જીવનમાં પડકારો આવવાના જ છે, પણ આપણી પ્રતિક્રિયા કેવી હોય છે, તે જ આપણી સફળતા નક્કી કરે છે. જીગરના મૌનમાં હજારો શબ્દોની શક્તિ છે – તે શક્તિ છે મહેનત, દયા અને ક્યારેય હાર ન માનવાની ભાવનાની. યાદ રાખો, જીવનમાં જો તમારો રસ્તો મુશ્કેલ હોય, તો તમે એક અસામાન્ય મુસાફર બનવા માટે જ જન્મ્યા છો. બસ, જીગરની જેમ, દિલથી કામ કરતા રહો, તમારું કામ જ દુનિયાને તમારો પરિચય આપશે.

આશાનું કિરણ: અહેમદની અદમ્ય ઝૂઝારૂ વૃત્તિ

આ વાત છે અહેમદ ઇલ્યાસ ભોપાની, એક ૧૨ વર્ષનો જુવાનિયો, જેનો જન્મ ૧૫ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૨ના રોજ થયો હતો. જન્મથી જ તેને શારીરિક ખોડખાંપણ (દિવ્યાંગતા) છે. જ્યાં અન્ય બાળકો દોડીને કે કૂદીને પોતાનું બાળપણ માણે છે, ત્યાં અહેમદ માટેનું દરેક પગલું એક મોટો પડકાર હોય છે.

અહેમદનો ઉછેર એક સાદા અને પરિશ્રમી પરિવારમાં થયો છે. તેના પિતા ઇલ્યાસભાઈ ભોપા એક ખેડૂત છે, જે સૂર્યના તાપમાં અને ખેતરની ધૂળમાં સખત મહેનત કરીને ઘર ચલાવે છે. તેમની માતા ગૃહિણી છે, જેમણે ઘર અને અહેમદની સંભાળ લેવામાં પોતાનું જીવન સમર્પિત કર્યું છે. આ પરિવાર માટે, અહેમદની સંભાળ રાખવી અને તેના સપનાઓને જીવંત રાખવા એ માત્ર જવાબદારી નહીં, પણ પ્રેમનો સર્વોચ્ચ દાખલો છે.

અહેમદનું જીવન સહેલું નથી. તેની વિકલાંગતા તેના બાળપણ પર એક પડછાયો નાખે છે, પરંતુ અહેમદની અંદરની શક્તિ ક્યારેય ઝાંખી પડતી નથી. તે દરરોજ સવારે નવી આશા સાથે ઊઠે છે. તે જાણે છે કે ભલે તેના શરીરમાં તકલીફ હોય, પણ તેનું મન મજબૂત છે અને તેની આંખોમાં ઉજ્જવળ ભવિષ્યના સપના છે.

અહેમદના પિતા કહે છે કે, "અમે જાણીએ છીએ કે અમારા બાળકને ઘણી મુશ્કેલીઓ છે. અમારો પ્રેમ અને ટેકો જ તેની સૌથી મોટી તાકાત છે."

અહેમદ હાલમાં અભ્યાસ કરે છે અને જીવનમાં આગળ વધવા માટે દરેક ક્ષણે પ્રયત્નશીલ રહે છે. ભલે આજે તેની પાસે કોઈ મોટી સિદ્ધિઓ ન હોય, અને તેના ભવિષ્યના લક્ષ્યો હજુ સ્પષ્ટ ન હોય, પણ તેના જીવનનો સૌથી મોટો સંઘર્ષ જ તેની સૌથી મોટી પ્રેરણા છે. અહેમદની આર્થિક જરૂરિયાત તેના પરિવારને સપનું જોવા માટે પ્રેરિત કરે છે—કે એક દિવસ, યોગ્ય મદદ અને તબીબી સહાયથી, અહેમદ પણ અન્યની જેમ આત્મવિશ્વાસથી જીવી શકશે.

આશાનો સંદેશ:

અહેમદની ગાથા આપણને શીખવે છે કે પ્રેરણા માત્ર મોટી સિદ્ધિઓમાં જ નથી હોતી, પણ રોજિંદા જીવનના સંઘર્ષમાં પણ હોય છે. ૧૨ વર્ષના અહેમદની અદમ્ય હિંમત, તેના ખેડૂત પિતાની મહેનત અને તેની માતાનો નિસ્વાર્થ પ્રેમ—આ જ સાચી પ્રેરણા છે. જ્યાં સુધી આપણે હાર નથી માનતા, ત્યાં સુધી આપણો સંઘર્ષ જ આપણી સૌથી મોટી તાકાત છે. ચાલો, આપણે પણ જીવનના દરેક પડકારનો સામનો હિંમત અને આશા સાથે કરીએ, જેમ અહેમદ કરે છે.

અદ્રશ્ય હિમત: માયા મજેઠીયાની આત્મવિશ્વાસની યાત્રા

આ વાત છે ૩૦ વર્ષીય માયા નલિનભાઈ મજેઠીયાની, જેનું જીવન સંઘર્ષ અને આત્મવિશ્વાસનું પ્રતીક છે. માયાબેન છેલ્લા ૨૯ વર્ષથી શારીરિક ખોડખાંપણ (વિકલાંગતા) સાથે જીવી રહ્યાં છે, જે તેમના જીવનના લગભગ તમામ વર્ષોને આવરી લે છે.

માયાબેનનો ઉછેર એક એવા પરિવારમાં થયો છે, જ્યાં સખત મહેનત એ જીવનનો આધાર છે. તેમના માતા શ્રમજીવી (Labour) તરીકે કામ કરે છે. માયાબેન સ્વયં આ ફોર્મ ભરી રહ્યાં છે, જે તેમની આત્મનિર્ભરતા અને પોતાના માટે અવાજ ઉઠાવવાની પ્રબળ ઇચ્છા દર્શાવે છે.

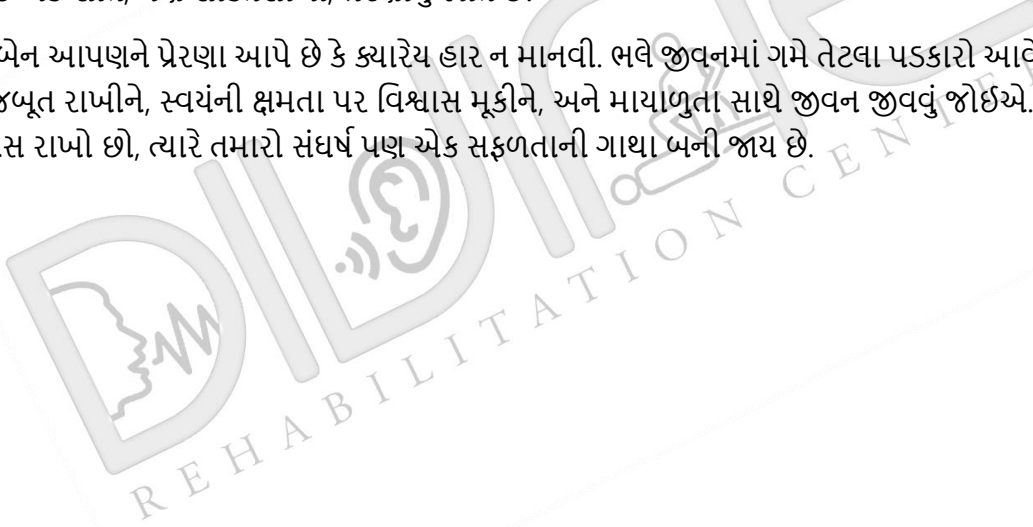
જીવનમાં દરરોજ શારીરિક તકલીફોનો સામનો કરવો, અનેક પડકારોનો સામનો કરવો, અને દરેક કાર્ય માટે બમણી મહેનત કરવી, આ માયાબેનનું દૈનિક સત્ય છે. જ્યાં અન્ય લોકો માટે જીવનની ગાડી સહજ રીતે ચાલે છે, ત્યાં માયાબેન માટે દરેક પગલું, દરેક નિર્ણય હિમત અને દૃઢ સંકલ્પની માંગણી કરે છે.

ભલે આજે તેમની કોઈ મોટી જાહેર સિદ્ધિઓ કે ભવિષ્યના સ્પષ્ટ લક્ષ્યોની માહિતી ન હોય, પરંતુ તેમનો સૌથી મોટો પુરસ્કાર અને સિદ્ધિ તેમનો **જીવન જીવવાનો સંકલ્પ** છે.

માયાબેનના જીવનનો સંદેશો એ છે કે જ્યારે સંજોગો તમારી વિરુદ્ધ હોય, ત્યારે તમારી આંતરિક શક્તિ જ તમારી સૌથી મોટી સહાયક બને છે. તેઓ હિમતભરે જીવન જીવે છે, દરેક પરિસ્થિતિનો સામનો કરે છે, અને તે પણ એવા સમાજમાં જ્યાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે જીવનના દરેક તબક્કે અગણિત અવરોધો હોય છે.

તેમની અદ્રશ્ય હિમત, સ્વ-સન્માન અને આત્મવિશ્વાસ આપણને શીખવે છે કે સાચી સફળતા બાહ્ય પુરસ્કારોમાં નહીં, પણ આંતરિક શાંતિ અને સ્વાવલંબનના પ્રયાસોમાં રહેલી છે. માયાબેન, પોતાની મહેનત અને મનોબળથી, અન્ય તમામ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક શાંત, પણ શક્તિશાળી, પ્રેરણાનું સ્ત્રોત છે.

માયાબેન આપણને પ્રેરણા આપે છે કે ક્યારેય હાર ન માનવી. ભલે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો આવે, આપણે આપણા મનોબળને મજબૂત રાખીને, સ્વયંની ક્ષમતા પર વિશ્વાસ મૂકીને, અને માયાળુતા સાથે જીવન જીવવું જોઈએ. જ્યારે તમે તમારી જાત પર વિશ્વાસ રાખો છો, ત્યારે તમારો સંઘર્ષ પણ એક સફળતાની ગાથા બની જાય છે.

શિક્ષણનો આધારસ્તંભ: હિરપરા હિતેશભાઈની મક્કમતા

આ વાત છે હિરપરા હિતેશભાઈ રાઘવભાઈની, જે આજે માત્ર એક વ્યક્તિ નહીં, પણ જસદણના શ્રી તક્ષશિલા વિદ્યા મંદિરના સંચાલક તરીકે હજારો વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રેરણાનું સ્ત્રોત છે. ૩૭ વર્ષના હિતેશભાઈને જન્મથી જ ડાબા હાથની ખોટ (દિવ્યાંગતા) છે.

જ્યાં સમાજમાં શારીરિક ખોડખાંપણ ધરાવતા લોકોને મહેનતના કામો કે મોટા નિર્ણયો લેવાના કાર્યોથી દૂર રાખવામાં આવે છે, ત્યાં હિતેશભાઈએ પોતાના જીવનનો માર્ગ જ બદલી નાખ્યો. તેમની દિવ્યાંગતાના કારણે તેમને બાઈક ચલાવવા જેવા રોજિંદા કાર્યોમાં પણ અન્યનો સહકાર લેવો પડે છે, અને મહેનતવાળા કામોમાં તકલીફ પડે છે, પરંતુ તેમણે આ પડકારોને પોતાના આત્મવિશ્વાસને ડગવા દીધો નથી.

હિતેશભાઈએ સાબિત કરી બતાવ્યું કે શરીરની મર્યાદાઓ મનની મક્કમતા સામે ટકી શકતી નથી. તેમણે શ્રમજીવી (ખેતી) પરિવારમાંથી આવીને શિક્ષણ ક્ષેત્રે ઝંપલાવ્યું.

શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે ૧૨ વર્ષનો અનુભવ

હિતેશભાઈની સૌથી મોટી સિદ્ધિ તેમનો શૈક્ષણિક અનુભવ છે:

- **વિકસત સંસ્થા, કચ્છ-ભુજમાં ૧ વર્ષનો અનુભવ** મેળવ્યો.
- **શ્રી તક્ષશિલા વિદ્યા મંદિર**, જસદણમાં શાળા સંચાલક તરીકે છેલ્લા ૧૨ વર્ષથી શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે અમૂલ્ય યોગદાન આપી રહ્યા છે.

તેમણે એક સંચાલક તરીકે શાળાને માત્ર ચલાવી નથી, પણ તેને જસદણ વિસ્તારમાં શિક્ષણનો એક મજબૂત આધારસ્તંભ બનાવ્યો છે. એક હાથની મર્યાદા હોવા છતાં, તેમનું વિઝન અને તેમનો સંચાલક તરીકેનો અનુભવ દર્શાવે છે કે માનસિક શક્તિ શારીરિક શક્તિ કરતાં અનેકગણી મોટી હોય છે.

ભવિષ્ય માટેનું વિઝન

હિતેશભાઈનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય ફક્ત અંગત નથી, પણ સંપૂર્ણપણે સામાજિક છે. તેમની પ્રાર્થના છે:

૧. શ્રી તક્ષશિલા વિદ્યા મંદિરમાં **વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ખૂબ સારી એવી થાય.**
૨. શાળા ભવિષ્યમાં **મોટી પ્રગતિ** કરે.
૩. વિદ્યાર્થીઓ વધુ ને વધુ આગળ વધે, પોતાના જીવનમાં **સફળતા મેળવે**, અને **શાળાનું નામ રોશન કરે.**

તેમનો ઉદ્દેશ્ય સ્પષ્ટ છે: પોતાના સંઘર્ષને શક્તિમાં પરિવર્તિત કરીને, એક એવી સંસ્થાનું નિર્માણ કરવું જે આવનારી પેઢીઓ માટે જ્ઞાન અને સફળતાનો માર્ગ મોકળો કરે.

પ્રેરણાનો સંદેશ : હિતેશભાઈ કહે છે કે આ પુરસ્કાર મળવાથી તેમને અન્ય ક્ષેત્રોમાં કામ કરવાનું વધુ બળ મળશે, અને તેમને "અંપગતા"નો ભાવ નહીં થાય. તેમને લાગશે કે તેઓ પણ અન્ય લોકોની જેમ જ કાર્ય કરી શકે છે અને જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં આગળ વધી શકાય છે.

હિરપરા હિતેશભાઈ રાઘવભાઈની ગાથા એ પુરવાર કરે છે કે, જ્યારે વ્યક્તિનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ હોય, ત્યારે કોઈ પણ શારીરિક મર્યાદા તેને રોકી શકતી નથી. તેમનો જીવન સંદેશ સ્પષ્ટ છે: તમારા પડકારોને તમારા સંકલ્પોને મજબૂત કરવા દો, અને તમે જે ક્ષેત્રમાં છો, ત્યાં શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરીને વિશ્વને બતાવી દો કે તમારી સાચી તાકાત ક્યાં છે.

શિક્ષણ અને સિલાઈનો સંગમ: પ્રવિણાબેન વાછાણીની આત્મનિર્ભરતા

આ વાત છે ૪૭ વર્ષીય પ્રવિણાબેન ચેતનભાઈ વાછાણીની, જેમના જીવનની દરેક સિદ્ધિ તેમની અદમ્ય ઇચ્છાશક્તિનું પ્રમાણ છે. પ્રવિણાબેનને જન્મથી જ એક પગમાં ખોડખાંપણ (દિવ્યાંગતા) છે. ખેતરમાં મજૂરી કરનાર પિતા અને ઘરકામ કરનાર માતાના સંતાન પ્રવિણાબેન માટે બાળપણથી જ જીવન સંઘર્ષમય રહ્યું.

જ્યાં મોટાભાગના લોકો સંજોગોને શરણે થઈ જાય છે, ત્યાં પ્રવિણાબેને શિક્ષણને પોતાનું હથિયાર બનાવ્યું. તેમણે માત્ર શાળાનું શિક્ષણ જ પૂરું ન કર્યું, પરંતુ **MA (માસ્ટર ઓફ આર્ટ્સ)** અને **B.Ed. (બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન)** જેવી ઉચ્ચ ડિગ્રીઓ મેળવી.

પ્રવિણાબેને સાબિત કર્યું કે શરીરની મર્યાદાઓ મગજની ક્ષમતાને ક્યારેય રોકી શકતી નથી. તેમનું શિક્ષણ પ્રત્યેનું સમર્પણ એ હજારો સ્ત્રીઓ માટે પ્રેરણા છે, ખાસ કરીને દિવ્યાંગતા ધરાવતી મહિલાઓ માટે.

સિલાઈ કામ: સ્વાવલંબનનો માર્ગ

શિક્ષણની સાથે સાથે, પ્રવિણાબેને સિલાઈ કામનું વ્યવસાયિક કૌશલ્ય પણ વિકસાવ્યું. પતિ ખેતીનું કામ કરતા હોવા છતાં, પ્રવિણાબેન માત્ર ઘરકામ કે શિક્ષણ પૂરતા સીમિત ન રહ્યાં. તેમણે સિલાઈ કામ દ્વારા પોતાના પરિવારને આર્થિક ટેકો આપવાનો નિર્ણય કર્યો.

આ સિલાઈ કામ માત્ર એક વ્યવસાય નથી, પણ પ્રવિણાબેનની સ્વતંત્રતા અને આત્મનિર્ભરતાનું પ્રતીક છે. એક પગમાં ખોડખાંપણ હોવા છતાં, પેડલવાળી મશીન ચલાવવી કે લાંબા સમય સુધી બેસીને ઝીણવટભર્યું કામ કરવું એ સરળ નથી, પરંતુ પ્રવિણાબેનની મક્કમતાએ આ પડકારને પણ પાર કરી દીધો છે.

ભવિષ્યનું વિઝન

પ્રવિણાબેનનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: **પોતાના સિલાઈ કામના કૌશલ્યને વધુ મજબૂત બનાવીને પોતાના ભવિષ્યને ઉજ્જવળ બનાવવું.** તેમનો ઉદ્દેશ્ય માત્ર પૈસા કમાવવાનો નથી, પણ દિવ્યાંગ મહિલાઓ માટે એક ઉદાહરણ પૂરું પાડવાનો છે કે શિક્ષણ અને કૌશલ્યના બળે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો હોય, સફળતા મેળવી શકાય છે.

તેમનું જીવન આત્મવિશ્વાસ, શિક્ષણ અને પરિશ્રમનો ત્રિવેણી સંગમ છે. તેઓ દરેક વ્યક્તિને શીખવે છે કે ઉંમર કે શારીરિક અવસ્થા કોઈ લક્ષ્ય માટે અવરોધ બની શકતી નથી, જ્યાં સુધી મનમાં શીખવાની અને આગળ વધવાની ધગશ હોય.

પ્રવિણાબેન ચેતનભાઈ વાછાણીની ગાથા આપણને શીખવે છે કે તમારું શૈક્ષણિક જ્ઞાન અને તમારું વ્યવસાયિક કૌશલ્ય, આ બંને જ તમારી સાચી સંપત્તિ છે. પડકારો ભલે ગમે તેટલા ઊંચા હોય, પણ જો તમે તમારી જાત પર વિશ્વાસ રાખો અને સતત પ્રયત્નશીલ રહો, તો તમે શિક્ષણ અને સ્વાવલંબન દ્વારા માત્ર તમારું જ નહીં, પણ તમારા પરિવારનું ભવિષ્ય પણ રોશન કરી શકો છો.

મૌન પ્રકાશનો સુર: યેશા મકવાણાની અસાધારણ યાત્રા

આ વાત છે ૧૭ વર્ષીય યેશા વિજય કુમાર મકવાણાની, જેના જન્મના થોડા સમય બાદ જ કાયમી અંધત્વ (Congenital Glaucoma) ને કારણે Permanent Blindness) એ તેના જીવનને ઘેરી લીધું. જ્યાં દુનિયા રંગો અને આકારોથી જીવાય છે, ત્યાં યેશા માટે જ્ઞાનનો માર્ગ અવાજ અને સ્પર્શના માધ્યમથી ખુલે છે. તેના પિતા સ્વ-રોજગાર ધરાવે છે અને માતા ગૃહિણી છે, જેમણે યેશાને ક્યારેય હાર માનવા દીધી નથી.

યેશાએ લાઇન્સ બ્લાઇન્ડ ગર્લ્સ સ્કૂલ, વડોદરામાંથી ૮મા ધોરણ સુધી અભ્યાસ કર્યો, અને હાલમાં તે ઊર્મિ સ્કૂલ, વડોદરામાં ૧૨મા આર્ટ્સમાં અભ્યાસ કરી રહી છે. તેના હાથમાં ભલે દૃષ્ટિ ન હોય, પણ તેના મનમાં જ્ઞાનનો અખૂટ પ્રકાશ છે.

અસાધારણ સિદ્ધિઓ: ટેકનોલોજીકલ વિજય

યેશાની સૌથી મોટી સિદ્ધિ તેની ટેકનોલોજી પ્રત્યેની નિપુણતા અને સ્વાવલંબનની ભાવના છે.

- ૧૦મા ધોરણમાં ઇતિહાસ રચ્યો: યેશાએ ગુજરાત સ્ટેટ એજ્યુકેશન બોર્ડ (GSEB) ની ૧૦મા ધોરણની પરીક્ષામાં ૮૫.૮% માર્ક્સ સાથે બ્લાઇન્ડ કેટેગરીમાં પ્રથમ ક્રમ મેળવ્યો.
- રીડર વિનાની પરીક્ષા: સૌથી નોંધપાત્ર બાબત એ છે કે તેણે કોઈ પણ રીડરની મદદ વિના, માત્ર કમ્પ્યુટર સોફ્ટવેરની મદદથી (પોતે સાંભળીને અને પોતે ટાઇપ કરીને) પરીક્ષા આપી. આ એક એવી સિદ્ધિ છે જે દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે ટેકનોલોજીના ઉપયોગનો નવો માપદંડ સ્થાપે છે.
- ટાઇપિંગ ચેમ્પિયન: તેણે SAKSHAM, દિલ્હી દ્વારા આયોજિત કમ્પ્યુટર લેપટોપ ટાઇપિંગ સ્પીડ સ્પર્ધામાં બીજો ક્રમ મેળવ્યો.

યેશા પોતાના દરેક કાર્ય માટે બ્લાઇન્ડ સ્ટિકનો ઉપયોગ કરીને આત્મનિર્ભરતાથી આગળ વધે છે.

સંગીતની પ્રતિભા: આત્માનો સુર

યેશા માત્ર બુદ્ધિશાળી નથી, પણ પ્રતિભાશાળી કલાકાર પણ છે. તેણે અખિલ ભારતીય ગાંધર્વ મહાવિદ્યાલય મંડળ, મુંબઈમાંથી વોકલ્સમાં વિશારદ પ્રથમ (Visharad Pratham) ક્વોલિફાય કર્યું છે. આ સંગીતની સિદ્ધિ દર્શાવે છે કે તેના માટે અંધકાર એ બાધા નથી, પણ આંતરિક કલા અને સંગીતને વ્યક્ત કરવાનું માધ્યમ છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: લોક સેવક બનવાની આકાંક્ષા

યેશાના લક્ષ્યો માત્ર પોતાના પૂરતા સીમિત નથી, પણ સમાજલક્ષી છે.

- વ્યક્તિગત લક્ષ્ય:** તે નવી ટેકનિક્સનો લાભ લઈને વધુ સ્વતંત્ર બનવા માંગે છે, ખાસ કરીને અંધ વ્યક્તિઓ માટે વિકસિત ટેકનોલોજીને શીખીને અને અપનાવીને. તે અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને પણ પ્રેરિત કરવા માંગે છે જેઓ ડર અનુભવે છે.
- વ્યવસાયિક લક્ષ્ય:** તેણીની આકાંક્ષા છે કે તે લોક સેવક (Public Servant) બનીને, ટેકનોલોજીથી વંચિત એવા અસંખ્ય દિવ્યાંગ લોકોની સેવા કરી શકે.

યેશા વિજય કુમાર મકવાણાની યાત્રા આપણને શીખવે છે કે જ્યાં દૃષ્ટિ સમાપ્ત થાય છે, ત્યાં સાચો સંકલ્પ શરૂ થાય છે. ટેકનોલોજીને પોતાના મિત્ર બનાવી, સંગીતને પોતાનો અવાજ બનાવી, અને લોક સેવક બનવાની આકાંક્ષા રાખીને, યેશાએ સાબિત કર્યું છે કે મર્યાદાઓ માત્ર મનની હોય છે. તેની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે, જેઓ માને છે કે પડકારો તેમની સફળતાનો માર્ગ રોકી શકે છે. હિમત, કૌશલ્ય અને જ્ઞાનના બળે, અંધકારમાં પણ પ્રકાશ ફેલાવી શકાય છે.

ધબકાર અને ધગશ: જન્મેય પરમારની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા

આ વાત છે ૧૪ વર્ષીય જન્મેય દિલેશભાઈ પરમારની, જેનો જન્મ ૫ મે, ૨૦૧૦ના રોજ થયો. જન્મેય જન્મથી જ બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા (Intellectual Disability) ધરાવે છે, જેના કારણે તેને બોલવામાં તકલીફ પડે છે અને અન્ય લોકો સાથે સંવાદ સાધવામાં પડકારો આવે છે.

જન્મેય એક એવા પરિવારમાંથી આવે છે, જ્યાં પરિશ્રમ અને કર્તવ્ય પરાયણતાનું મૂલ્ય છે. તેના પિતા ટ્રાફિક વોર્ડન તરીકે સમાજની સેવા કરે છે, અને માતા ગૃહિણી તરીકે ઘરનું સંચાલન કરવાની સાથે જન્મેયને અવિરત પ્રેમ અને ટેકો આપે છે. જન્મેયની માતાએ પોતે તેનું ફોર્મ ભરીને તેના સપનાઓને ટેકો આપવાનો સંકલ્પ દર્શાવ્યો છે.

રમતગમત અને કલામાં રસ

જન્મેયે સાબિત કર્યું છે કે તેની બૌદ્ધિક મર્યાદાઓ તેના ઉત્સાહ અને કલા પ્રત્યેના લગાવને રોકી શકી નથી.

- **કસરત અને યોગ:** જન્મેયને કસરત અને શારીરિક પ્રવૃત્તિઓ ખૂબ પસંદ છે. તે નિયમિતપણે કસરત કરે છે, જે તેની શારીરિક અને માનસિક સુખાકારી માટે ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે. આ પ્રવૃત્તિ પ્રત્યેના તેના સમર્પણને **યોગ સહભાગિતા પ્રમાણપત્ર** દ્વારા માન્યતા મળી છે, જે તેની એક નોંધપાત્ર સિદ્ધિ છે.
- **ડ્રમ્સનો શોખ:** તેનો સૌથી રસપ્રદ શોખ **ડ્રમ્સ વગાડવાનો** છે. ભલે તેને શબ્દો દ્વારા સંવાદ સાધવામાં મુશ્કેલી પડતી હોય, પણ ડ્રમ્સના ધબકાર દ્વારા તે પોતાની લાગણીઓ અને ઊર્જા વ્યક્ત કરે છે. આ સંગીતનો શોખ માત્ર મનોરંજન નથી, પણ તેના મગજ માટે એક ઉત્તમ સંવેદનાત્મક કસરત પણ છે.

જન્મેય હાલમાં ૮મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે અને સતત શીખવાની અને કૌશલ્ય વિકસાવવાની યાત્રા પર છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: આત્મનિર્ભરતા

જન્મેયનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અત્યંત સ્પષ્ટ અને પ્રેરણાદાયક છે: સારી નોકરી મેળવવી.

આ માત્ર એક વ્યવસાયિક આકાંક્ષા નથી, પણ તે પોતાની દિવ્યાંગતા છતાં આત્મનિર્ભર અને સન્માનજનક જીવન જીવવાના તેના સંકલ્પનું પ્રતિબિંબ છે. તે પોતાનું યોગદાન આપીને સમાજમાં એક સક્રિય સભ્ય બનવા માંગે છે.

જન્મેય દિલેશભાઈ પરમારની ગાથા એ પુરવાર કરે છે કે, દિવ્યાંગતા માત્ર એક શારીરિક અથવા બૌદ્ધિક અવસ્થા છે, તે કોઈ વ્યક્તિની ક્ષમતા કે તેના સપનાઓનું માપદંડ નથી. તેના ડ્રમ્સના ધબકાર અને યોગની શાંતિ દ્વારા, જન્મેય આપણને શીખવે છે કે દરેક વ્યક્તિમાં અનોખી પ્રતિભા અને શક્તિ હોય છે. જો યોગ્ય ટેકો અને તાલીમ મળે, તો કોઈ પણ વ્યક્તિ સન્માનજનક અને આત્મનિર્ભર જીવન જીવી શકે છે. જન્મેયની યાત્રા દરેક માતા-પિતા અને દિવ્યાંગ વ્યક્તિ માટે એક સંદેશ છે કે, સંઘર્ષની વચ્ચે પણ આત્મવિશ્વાસનું કિરણ ક્યારેય હોલવાવું ન જોઈએ.

પ્રતિભાનો પ્રવાહ: નીલ પાંભરની બહુરંગી યાત્રા

આ વાત છે ૧૫ વર્ષીય નીલ જયંતિભાઈ પાંભરની. નીલ જન્મથી જ MR (બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા) ધરાવે છે, જે તેના શીખવાની અને સમજવાની પ્રક્રિયામાં પડકારો ઊભા કરે છે. પરંતુ, નીલે સાબિત કર્યું છે કે જ્ઞાનનું માપ માત્ર પુસ્તકોથી નથી, પણ કલા અને કૌશલ્યથી પણ થાય છે.

નીલ એક એવા પરિવારમાંથી આવે છે જ્યાં સખત મહેનત અને સાદગી છે. તેના પિતા જોબ વર્ક કરે છે અને માતા ગૃહિણી તરીકે તેના દરેક શોખ અને તાલીમને ટેકો આપે છે. તેના માતા-પિતાએ ક્યારેય તેની મર્યાદાઓને તેના સપનાઓ પર હાવી થવા દીધી નથી.

બહુરંગી કૌશલ્યોનો સમન્વય

નીલે કલાત્મક અને શારીરિક બંને ક્ષેત્રોમાં અસાધારણ કૌશલ્ય દર્શાવ્યું છે.

1. **સંગીત અને નૃત્ય (Music & Dance):** નીલને સંગીત અને ડાન્સ બંનેમાં ખૂબ રસ છે અને તે તેમાં નિપુણતા પણ ધરાવે છે. સંગીતના સૂરો અને નૃત્યના તાલ દ્વારા તે પોતાની લાગણીઓ અને ઊર્જા મુક્તપણે વ્યક્ત કરે છે, જે બોલવામાં થતી મુશ્કેલીને પણ દૂર કરે છે.
2. **સ્કેટિંગ (Skating):** તેને સ્કેટિંગ પણ આવડે છે. આ કૌશલ્ય સંતુલન, સંકલન (coordination) અને શારીરિક નિયંત્રણ માટે ખૂબ જ જરૂરી છે, જે બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા ધરાવતા બાળકો માટે એક મોટી સિદ્ધિ ગણાય છે.
3. **સ્વિમિંગ (Swimming):** નીલે સ્વિમિંગના ક્લાસ પણ કરેલા છે. પાણીમાં ડર્યા વિના, શરીરને નિયંત્રિત કરવું અને તરીને આગળ વધવું એ તેની હિંમત અને શારીરિક તાકાતનું પ્રતીક છે.

નીલની આ વિવિધ સિદ્ધિઓ દર્શાવે છે કે તે માત્ર ભણવામાં જ નહીં, પણ રમતગમત અને કલાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સતત પ્રયત્નશીલ છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય

નીલ હાલમાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે, અને તેના બહુરંગી કૌશલ્યો જ તેનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય છે. ભલે કોઈ ચોક્કસ વ્યવસાયનો ઉલ્લેખ ન હોય, પણ આ તમામ કૌશલ્યો તેને એક એવી ઓળખ આપે છે, જ્યાં તે પોતાની પ્રતિભાને કારકિર્દી બનાવી શકે. પછી તે સ્પોર્ટ્સમાં હોય, સંગીતમાં હોય કે નૃત્યના ક્ષેત્રમાં.

નીલની યાત્રા આપણને શીખવે છે કે બૌદ્ધિક પડકારો હોવા છતાં પણ, સર્જનાત્મકતા અને શારીરિક સક્ષમતા દ્વારા જીવનમાં ઉચ્ચતમ સ્થાને પહોંચી શકાય છે.

નીલ જયંતિભાઈ પાંભરની ગાથા એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે મનુષ્યની સાચી શક્તિ તેના આંતરિક ઉત્સાહ અને ન હાર માનવાની ભાવનામાં છુપાયેલી છે. તેની બૌદ્ધિક મર્યાદાઓ તેના સ્કેટિંગના ઝડપી પગલાં, નૃત્યના સુંદર તાલ કે સ્વિમિંગના પાણીના પ્રવાહને ક્યારેય રોકી શકી નથી. નીલનો જીવન સંદેશ સ્પષ્ટ છે: તમારા શરીર અને મનની શક્તિઓને ઓળખો, તમારા શોખને તમારી તાકાત બનાવો, અને સંઘર્ષની વચ્ચે પણ આનંદ સાથે જીવતા શીખો. તે દરેક દિવ્યાંગ વ્યક્તિ અને તેના પરિવાર માટે એક મજબૂત પ્રેરણા છે કે સપનાઓને સાકાર કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ માળખાની જરૂર નથી, માત્ર દૃઢ સંકલ્પની જરૂર છે.

પ્રેમ અને સંઘર્ષનું સૂર્યકિરણ: સ્નેહલ દવેની ધીરજની યાત્રા

આ વાત છે ૧૨ વર્ષીય દવે સ્નેહલ ચિરાગભાઈની, જેના જીવનની શરૂઆત જ અનેક જટિલ પડકારો સાથે થઈ. સ્નેહલ જન્મથી જ બહુવિધ દિવ્યાંગતાઓ (Multiple Disabilities) થી પીડાય છે, જેમાં મુખ્યત્વે ૯૦% માનસિક બિમારી (Mental Illness) અને ૪૦% લોકોમોટર દિવ્યાંગતા નો સમાવેશ થાય છે. આ સિવાય, તે સાંભળવામાં, બોલવામાં અને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા) પણ તકલીફ અનુભવે છે.

સામાન્ય બાળકની જેમ શાળાએ જવું કે દોડવું-રમવું, તે સ્નેહલ માટે એક દૂરનું સ્વપ્ન છે.

પરિવારનો અતુટ આધાર: અસલી નાયકો

સ્નેહલની વાતના સાચા નાયકો તેના માતા-પિતા છે.

- તેના પિતા મજૂરી કામ કરીને પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે.
- તેના માતા ગૃહિણી તરીકે ઘરકામ સંભાળે છે.

મજૂરી કરતો પરિવાર હોવા છતાં, તેમનું સૌથી મોટું લક્ષ્ય પૈસા કમાવવાનું નહીં, પણ તેમની દીકરી સ્નેહલને ખુશ અને સ્વસ્થ રાખવાનું છે. આ પરિવારે સ્નેહલની સંભાળ પાછળ પોતાનો સમય, શક્તિ અને આર્થિક સંસાધનો સમર્પિત કર્યા છે. સ્નેહલના પિતાએ પોતે તેનું ફોર્મ ભર્યું છે, જે તેમની દીકરીના ભવિષ્યને સુરક્ષિત કરવાની તેમની ઊંડી ભાવના દર્શાવે છે.

શિક્ષણ અને સંભાળનો માર્ગ

સ્નેહલ મંદ બુદ્ધિની શાળામાં જાય છે, જ્યાં તેને વિશેષ તાલીમ અને સંભાળ મળી રહી છે. આ શાળા તેના માટે માત્ર શિક્ષણનું સ્થાન નથી, પણ એક સુરક્ષિત આશ્રયસ્થાન છે જ્યાં તે તેની ગતિએ વિકાસ કરી શકે.

તેના પિતા કહે છે, "મારી દીકરી ૯૦ ટકા મેન્ટલ અને લોકોમોટર ૪૦ ટકા છે જેના લીધે અમોને તથા તેમને ખુબ મુશ્કેલી પડી રહી છે." આ શબ્દોમાં તેમનો સંઘર્ષ સ્પષ્ટ દેખાય છે. આ પડકારોના કારણે પરિવારને અને સ્નેહલને ખુશ રાખવામાં ઘણી મુશ્કેલી પડે છે. તેમ છતાં, તેઓ હિમત હાર્યા નથી.

હિમતની વ્યાખ્યા

સ્નેહલ દવેની યાત્રા એ દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે, જેઓ માને છે કે જીવનમાં પડકારોનો સામનો કરવો સરળ નથી.

- **સ્નેહલની ધીરજ:** તે જન્મથી જ આટલા મોટા પડકારોનો સામનો કરી રહી છે, છતાં તે તેની શાળામાં શીખવાનો અને આગળ વધવાનો પ્રયાસ ચાલુ રાખે છે.
- **પરિવારનો પ્રેમ:** સ્નેહલના માતા-પિતાનો અતુટ પ્રેમ અને ટેકો દર્શાવે છે કે સાચો પ્રેમ એ સૌથી મોટી શક્તિ છે. તેમના માટે સફળતાની વ્યાખ્યા મોટી સિદ્ધિઓ મેળવવાની નથી, પરંતુ પોતાની દીકરીના ચહેરા પર એક નાનકડું સ્મિત લાવવાની છે.

દવે સ્નેહલ અને તેના પરિવારની ગાથા આપણને શીખવે છે કે સૌથી મોટા પડકારોમાં પણ માનવ ભાવનાની સૌથી મોટી તાકાત છુપાયેલી હોય છે. હિમત માત્ર લડવાથી નથી આવતી, પણ દરરોજ ઉઠીને પોતાના સંઘર્ષને સ્વીકારવાથી અને પ્રેમથી જીવન જીવવાથી પણ આવે છે.

અંધારામાં ઉજાસ: કિશન પરમારની કલા અને સંકલ્પની ગાથા

આ વાત છે ૨૧ વર્ષીય પરમાર કિશનની, જેનો જન્મ ૨૦૦૩માં થયો. કિશન જન્મથી જ અંધત્વ (Blindness) ધરાવે છે; તેની આંખો જન્મથી જ દૃષ્ટિહીન છે. જોકે, તેણે ક્યારેય પોતાની શારીરિક મર્યાદાને પોતાના જીવનની મર્યાદા બનવા દીધી નથી.

કિશન એક એવા પરિવારમાંથી આવે છે, જ્યાં સખત મહેનત એ જીવનનું મૂલ્ય છે. તેના પિતા મજૂરી કામ કરીને પરિવારનું ભરણપોષણ કરે છે અને માતા ગૃહિણી તરીકે ઘર સંભાળે છે. આ આર્થિક પડકારો છતાં, કિશને શિક્ષણ અને કલાના માર્ગે આગળ વધવાનું નક્કી કર્યું છે.

શિક્ષણમાં નિરંતર પ્રગતિ

પોતાની દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, કિશને અભ્યાસનો માર્ગ છોડ્યો નથી.

- હાલમાં તે કોલેજમાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે. આ દર્શાવે છે કે ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવાનો તેનો સંકલ્પ કેટલો મજબૂત છે. અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે બ્રેઇલ લિપિ, ઓડિયો બુક્સ અને ટેકનોલોજીની મદદથી અભ્યાસ કરવો એ એક મોટો પડકાર હોય છે, પરંતુ કિશને આ પડકારને સફળતાપૂર્વક સ્વીકાર્યો છે.

સૌથી મહત્વની બાબત એ છે કે કિશન પોતાનું ફોર્મ સ્વયં ભરે છે. આ નાની વિગત તેની આત્મનિર્ભરતા અને પોતાની બાબતોનું સંચાલન કરવાની ક્ષમતા દર્શાવે છે, જે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે ખૂબ જ જરૂરી છે.

કલાત્મક પ્રતિભાનું યોગદાન

શૈક્ષણિક પ્રગતિની સાથે, કિશન કલાત્મક ક્ષેત્રે પણ ખૂબ જ સક્રિય છે.

- તેની સિદ્ધિઓની યાદીમાં કલા ઉત્સવ અને યુવા મહોત્સવ જેવા પ્રતિષ્ઠિત કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેવાનો સમાવેશ થાય છે. આ પ્લેટફોર્મ્સ તેને પોતાની સંગીત કે અન્ય કલાત્મક પ્રતિભા વ્યક્ત કરવાની તક આપે છે.

આ કલાત્મક ભાગીદારી દર્શાવે છે કે તે માત્ર ભણવામાં જ નહીં, પણ સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સક્રિયપણે જોડાયેલો રહે છે. જોકે તે વિડિયો બનાવી શક્યો નથી, પરંતુ તેની કલા પ્રત્યેની રુચિ સ્પષ્ટ છે.

કિશનનો સંદેશ

કિશનની યાત્રા આપણને શીખવે છે કે સાચી દૃષ્ટિ આંખોમાં નહીં, પણ મનમાં હોય છે. તેની ગરીબી અને શારીરિક મર્યાદાઓ તેના સપનાઓને ધૂંધળા કરી શકી નથી. મજૂરી કરનાર પિતાના પુત્ર હોવા છતાં, કિશને કોલેજમાં જઈને અને કલાત્મક કાર્યક્રમોમાં ભાગ લઈને પોતાનું એક આગવું સ્થાન બનાવ્યું છે.

હિંમતની કોડ અને સપનાની ટ્રેન: અક્ષર દેશમુખની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા

આ વાત છે ૧૭ વર્ષ પૂર્ણ કરી ચૂકેલા અક્ષર ઉમેશ દેશમુખની, જેનું જીવન સંઘર્ષ અને સંકલ્પનું અનોખું મિશ્રણ છે. અક્ષરના જન્મના ૪૬ દિવસ પછી મગજમાં થયેલા નુકસાનને કારણે તેના શરીરની ડાબી બાજુ નબળી પડી ગઈ છે. આ જ કારણે તેને વારંવાર ખેંચ (Epilepsy) ના એપિસોડ્સ પણ થાય છે. તે **ડિસ્લેક્સિયા** અને **શારીરિક ખોડખાંપણ**નો પણ સામનો કરી રહ્યો છે.

તેણે ૭મા ધોરણ સુધી સામાન્ય શાળામાં અભ્યાસ કર્યો, પરંતુ છેલ્લા બે વર્ષથી તે વિશેષ શાળામાં ભણી રહ્યો છે. હાલમાં તેની દ્રષ્ટિ સુધી ખેંચ નિયંત્રણમાં છે, પરંતુ શબ્દો બનાવવાની અને ગણતરી કરવાની ક્ષમતામાં ઘટાડો જોવા મળી રહ્યો છે.

ટેકનોલોજી અને રમતગમતમાં અસાધારણ રુચિ

અક્ષરની શારીરિક મર્યાદાઓ તેની આંતરિક શક્તિને રોકી શકી નથી. તેના બે ક્ષેત્રોમાં અસાધારણ રુચિ છે:

1. **ટેકનોલોજી પ્રત્યે લગાવ:** કોવિડ સમયગાળા દરમિયાન, અક્ષરે બાયજુસ ટેબલનો ઉપયોગ કર્યો હતો. તેણે વ્હાઇટ જુનિયર પર **૮ કોડિંગ ક્લાસ** પણ પૂર્ણ કર્યા છે. આ રસ દર્શાવે છે કે તે કમ્પ્યુટર કે લેપટોપ પર કામ કરવા માટે કેટલો ઉત્સુક છે. કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરવો એ તેની ભાવિ કારકિર્દીનો મજબૂત આધાર છે.
2. **રમતગમતની સિદ્ધિઓ:** શાળા અને અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા આયોજિત **રાજ્ય સ્તરની આઉટડોર ગેમ્સમાં** તેણે ભાગ લીધો છે. શારીરિક નબળાઈ હોવા છતાં, રાજ્ય સ્તરે રમતગમતમાં ભાગ લેવો એ તેની અદ્યત્ન હિંમત અને સ્પોર્ટ્સમેન સ્પિરિટનું પ્રમાણ છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: રેલ્વેમાં નોકરી

અક્ષરનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અત્યંત વ્યવહારુ અને પ્રોત્સાહક છે. તેના માતા-પિતાની ઇચ્છા છે કે તે કમ્પ્યુટર પર કામ કરવાનું શીખે અને ભવિષ્યમાં **રેલ્વેમાં નોકરી** મેળવે.

પડકારો અને કૌશલ્યો:

અક્ષર સ્વયં કપડાં પહેરી શકે છે, પણ પેન્ટનો બકલ કે બેલ્ટ બાંધી શકતો નથી. ઉપરાંત, તે નિયમિત ભોજન (ભાત, દાળ, રોટી, શાક) ટાળે છે, પરંતુ બહાર રેસ્ટોરન્ટમાં, મંદિરમાં પ્રસાદ તરીકે કે અન્યના ઘરે બધું ખાઈ લે છે. આ પ્રકારની વિશિષ્ટતાઓ હોવા છતાં, તે નિયમિતપણે પોતાનું હોમવર્ક કરે છે અને ગીતો સાંભળવાનો શોખ ધરાવે છે.

અક્ષર ઉમેશ દેશમુખની ગાથા એ પુરવાર કરે છે કે, જીવનમાં પડકારો અનિવાર્ય છે, પણ હાર માનવી અનિવાર્ય નથી. મગજને નુકસાન થવા છતાં તેણે ટેકનોલોજી અને રમતગમતમાં પોતાનું કૌશલ્ય સાબિત કર્યું છે. તેના માતા-પિતાનો તેને કમ્પ્યુટર વર્ક અને રેલ્વેમાં નોકરી સુધી પહોંચાડવાનો સંકલ્પ એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે પ્રેમ અને યોગ્ય તાલીમ દ્વારા દિવ્યાંગતાને પાર કરી શકાય છે. અક્ષરની વાત દરેક યુવાનને શીખવે છે કે તમારા સપનાની ટ્રેનને પાટા પર લાવવા માટે, તમારા મનની કોડ (સંકલ્પ) સૌથી મહત્વપૂર્ણ છે.

દૃષ્ટિહીનતામાં ઉદ્યોગની દૃષ્ટિ: નરેશ આડેસરાની અદ્ભૂત સફળતા

આ વાત છે ૨૮ વર્ષીય આડેસરા નરેશ સવજીભાઈની, જે મોરબી જિલ્લાના હળવદ તાલુકાના માનગઢ ગામના છે. નરેશ જન્મથી જ સંપૂર્ણ દૃષ્ટિહીન (Blind) છે. તેના માટે દુનિયાનો અર્થ પ્રકાશ અને રંગો નહીં, પણ અવાજો, સ્પર્શ અને જ્ઞાનના શબ્દો છે.

નરેશનો ઉછેર એક એવા પરિવારમાં થયો છે જ્યાં તેના માતા-પિતા બંને મજૂરી કામ કરીને પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે. આર્થિક મર્યાદાઓ અને શારીરિક પડકાર હોવા છતાં, નરેશે શિક્ષણને પોતાની સૌથી મોટી શક્તિ બનાવવાનું નક્કી કર્યું.

શિક્ષણનું શિખર અને ઉત્કૃષ્ટ સિદ્ધિ

નરેશની શૈક્ષણિક યાત્રા અસાધારણ છે:

- તે હાલમાં **M.A.** નો અભ્યાસ કરી રહ્યો છે, જે ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રત્યેના તેના ઊંડા લગાવને દર્શાવે છે.
- તેની સૌથી મોટી શૈક્ષણિક સિદ્ધિ એ છે કે તેણે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીમાંથી **B.Ed. ની ડિગ્રી ૮૯%** ના અસાધારણ પરિણામ સાથે મેળવી છે. આટલી ઊંચી ટકાવારી દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થી માટે માત્ર મહેનત નહીં, પણ ભણતરની પદ્ધતિઓ પરની તેની માસ્ટરી પણ દર્શાવે છે.

નરેશની આ સિદ્ધિ અન્ય દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે એક ઉદાહરણરૂપ છે કે યોગ્ય સંકલ્પ અને મહેનતથી અશક્ય લાગતા લક્ષ્યો પણ હાંસલ કરી શકાય છે.

સમાજ તરફથી સન્માન

નરેશની મહેનત અને સિદ્ધિઓને સમાજે પણ સ્વીકારી છે અને સન્માન આપ્યું છે:

- તેને તેના **વેલનાથ ઠાકોર સમાજ દ્વારા સન્માનિત પુરુષકાર એવોર્ડ** અને ટ્રોફીથી નવાજવામાં આવ્યા છે. આ સન્માન માત્ર તેની વ્યક્તિગત સિદ્ધિનું નહીં, પણ સમાજમાં તેના યોગદાનનું પ્રતીક છે.

ભવિષ્યની દૃષ્ટિ: ઉદ્યોગપતિ બનવાનો સંકલ્પ

નરેશે પોતાના ભવિષ્ય માટે સ્પષ્ટ અને પ્રેરક લક્ષ્યો નક્કી કર્યા છે, જે માત્ર નીકરી પૂરતા સીમિત નથી, પણ **આત્મનિર્ભરતા** અને **સર્જન** પર આધારિત છે:

- વ્યક્તિગત લક્ષ્યો:** સ્વાસ્થ્ય અને તંદુરસ્તી જાળવવી, કુટુંબ સાથે સમય પસાર કરવો અને નવી કુશળતાઓ શીખવી.
- વ્યાવસાયિક લક્ષ્યો:** કારકિર્દીમાં આગળ વધવું, નવી ટેકનોલોજીઓ શીખવી અને સૌથી મહત્વનું **સફળ ઉદ્યોગપતિ બનવું.**

નરેશ માને છે કે આ લક્ષ્યો હાંસલ કરવાથી તેને સંતોષ અને સફળતાનો અનુભવ થશે, કુટુંબ અને સમાજમાં પ્રતિષ્ઠા વધશે, અને નવી તકો મળશે.

આડેસરા નરેશ સવજીભાઈની ગાથા આપણને શીખવે છે કે સાચી દૃષ્ટિ હૃદયમાં હોય છે. તે ભલે જગતને આંખોથી ન જોઈ શકતા હોય, પણ તેમણે પોતાના જ્ઞાન અને સંકલ્પથી સફળતાનું એક એવું ચિત્ર બનાવ્યું છે જે દરેક વ્યક્તિને પ્રેરણા આપે છે. મજૂર માતા-પિતાના પુત્ર હોવા છતાં, ૮૯% સાથે B.Ed. માં સફળતા મેળવવી અને ઉદ્યોગપતિ બનવાનું સ્વપ્ન જોવું એ તેમની અદ્ભૂત હિમત અને આત્મવિશ્વાસનું પ્રતીક છે.

યાદશક્તિનો જાદુ અને સ્વતંત્રતાનો સંકલ્પ: દર્શિલ ઉનડકટની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા

આ વાત છે ૨૦ વર્ષીય દર્શિલ સંજયકુમાર ઉનડકટની, જેનું જીવન સંઘર્ષ અને અસાધારણ પ્રતિભાનું પ્રતીક છે. દર્શિલ જન્મથી જ હળવી માનસિક વિલંબતા (Mild MR) અને શારીરિક ખોડખાંપણનો સામનો કરી રહ્યો છે. તેના જન્મના એક મહિના પછી જ પરિવારને ખ્યાલ આવી ગયો હતો કે દર્શિલ અન્ય બાળકોની જેમ સામાન્ય નથી. તે બેસતા અને ચાલતા પણ મોડેથી શીખ્યો હતો.

તેને મુખ્યત્વે ધીમી ગતિએ શીખવાની (Slow Learner) અને હાઈપરએક્ટિવિટીની સમસ્યા છે. શરૂઆતમાં ઓર્થોપેડિક અને માનસિક સમસ્યાઓના નિદાન બાદ, દર્શિલના માતા-પિતાએ ફિઝિયોથેરાપી અને દવાઓ દ્વારા સતત પ્રયાસો કર્યા, જેનાથી ઓર્થોપેડિક સમસ્યાઓ સુધરી, અને માનસિક સ્થિતિમાં પણ ધીમે ધીમે સુધારો આવ્યો.

ગજબનો મેમરી પાવર અને શૈક્ષણિક પ્રગતિ

દર્શિલની સૌથી મોટી શક્તિ તેનો ગજબનો મેમરી પાવર છે. તેના પિતાના કહેવા મુજબ, એકવાર સાંભળેલી કે કહેલી વસ્તુ તે ભૂલતો નથી. આ અસાધારણ ક્ષમતાએ તેને શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં મદદ કરી છે:

- તેણે જીનિયસ સ્કૂલ માં અભ્યાસ કરતી વખતે પોતાના મજબૂત મેમરી પાવરના કારણે દરેક ધોરણમાં સારા રેન્ક સાથે પાસ કર્યું હતું.
- તે પેન પકડી શકતો ન હોવાથી તેને લખવામાં તકલીફ પડતી હતી, તેથી પરિવારે તેને NIOS (ઓપન સ્કૂલિંગ) માંથી ૧૦મું ધોરણ કરાવ્યું. અહીં તેને લેખક (Writer) ની સુવિધા મળી અને તે પ્રથમ પ્રયાસમાં જ સારા માર્ક્સ સાથે પાસ થયો.

વ્યવસાયિક કૌશલ્ય અને રમતગમતનો ઉત્સાહ

દર્શિલે આત્મનિર્ભર બનવા માટે વ્યવસાયિક તાલીમ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે:

- તેણે દિવ્યાંગો માટેની ITI માં DTPO (ડિસેબલ ટ્રેડ પ્રોગ્રામ ઓપરેટર) નો એક વર્ષનો કોર્સ કર્યો.
- હાલમાં તે ITI માં એન્વેલોપ મેકિંગ ના કોર્સમાં તાલીમ લઈ રહ્યો છે, જે તેને નાના પાયે સ્વતંત્ર વ્યવસાય શરૂ કરવા માટે સક્ષમ બનાવશે.
- શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ ઉપરાંત, તે ૪ વર્ષથી ખેલ મહાકુંભ માં ભાગ લઈ રહ્યો છે અને શાળાની સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓમાં પણ ઉત્સાહથી ભાગ લેતો હતો.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સ્વતંત્રતા અને સ્વીકૃતિ

દર્શિલનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ અને હૃદયસ્પર્શી છે: ભવિષ્યમાં સ્વતંત્ર કોઈ વ્યવસાય કરીને પગભર થવું અને સમાજ તેને સ્વીકારે.

દર્શિલ સંજયકુમાર ઉનડકટની યાત્રા આપણને શીખવે છે કે કોઈપણ પડકાર અંતિમ નથી. માનસિક વિલંબતા અને લખવાની અક્ષમતા હોવા છતાં, તેના અસાધારણ મેમરી પાવર, ૧૦મા ધોરણમાં મળેલી સફળતા અને સ્વતંત્ર વ્યવસાય સ્થાપવાના તેના સંકલ્પે તેને અન્ય દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણારૂપ બનાવ્યો છે. તેના પિતાના સમર્થન અને દર્શિલની નિષ્ઠાએ સાબિત કર્યું છે કે આત્મનિર્ભરતા માટેની ઇચ્છાશક્તિ સૌથી મોટું કૌશલ્ય છે.

પડકારો વચ્ચે આત્મસન્માનની શોધ: પ્રવીણભાઈ પાલજીભાઈ સોલંકીની સંઘર્ષગાથા

આ કથા છે ૪૪ વર્ષીય પ્રવીણભાઈ પાલજીભાઈ સોલંકીની, જેમણે તેમનું આખું જીવન લોકોમોટર ડિસેબિલિટી (શારીરિક ગતિશીલતાની ખોડખાંપણ) ના ગહન પડકાર સાથે જીવ્યું છે. તેમના માટે આ પડકાર બાળપણથી જ શરૂ થયો, કારણ કે તેઓ જન્મથી જ આ દિવ્યાંગતા સાથે જીવી રહ્યા છે.

પ્રવીણભાઈની પરિસ્થિતિનું વર્ણન તેમના પોતાના શબ્દોમાં હૃદયસ્પર્શી છે: "મારે જન્મથી જ વિકલાંગતા છે. ચાલવા મા, બેસવા મા, કે કોઈ પણ રીતે કંઈ પણ કરવા મા અસમર્થ છું." આ વાક્ય તેમની દૈનિક જીવનની પરમ નિર્ભરતાને દર્શાવે છે, જ્યાં તેમને દરેક નાના કામ માટે અન્યની મદદ લેવી પડે છે. આર્થિક રીતે પણ તેમની પૃષ્ઠભૂમિ સાદી છે; તેમના પિતા મજૂરી કામ કરતા હતા.

મિત્રતાનો સહારો

જ્યારે શારીરિક સ્વતંત્રતા છીનવાઈ જાય છે, ત્યારે માનવીય સંબંધોની ટૂંક સૌથી મોટો આધાર બને છે. પ્રવીણભાઈની અરજી તેમના મિત્ર ગોપાલ સોંદરવા દ્વારા ભરવામાં આવી છે. આ નાનકડી વિગત સમાજના એક મહત્વપૂર્ણ પાસાને ઉજાગર કરે છે: જ્યારે વ્યક્તિગત શક્તિ ઘટે છે, ત્યારે સમુદાય અને મિત્રોનો સહકાર જીવનને ટકાવી રાખે છે.

કાર્યની શોધમાં

૪૪ વર્ષની ઉંમરે, પ્રવીણભાઈ હાલમાં કોઈ કાર્ય કે અભ્યાસ કરતા નથી. પરંતુ તેમનું આ ફોર્મ ભરવું એ એક સંકેત છે કે તેઓ હજી પણ જીવનમાં સક્રિય થવા અને આત્મસન્માન સાથે જીવવા માંગે છે. ગતિશીલતાની ગંભીર અસમર્થતા હોવા છતાં, પ્રવીણભાઈમાં એક એવી અદ્રશ્ય શક્તિ રહેલી છે જે તેમને આશા રાખવા પ્રેરે છે.

પ્રવીણભાઈ જેવા વ્યક્તિને જરૂર છે એવી તકની જે તેમને શારીરિક મર્યાદાઓથી ઉપર ઉઠીને, ઘરે બેઠા અથવા સહાયક ટેકનોલોજીની મદદથી, સમાજમાં યોગદાન આપવા સક્ષમ બનાવે.

પ્રવીણભાઈ સોલંકીની યાત્રા એ શારીરિક પીડા અને નિરંતર સંઘર્ષની ગાથા છે. તેમનો સંઘર્ષ આપણને યાદ અપાવે છે કે જીવનની મૂળભૂત બાબતો માટે પણ લડવું કેટલું મુશ્કેલ છે. તેમની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે આટલા પડકારો હોવા છતાં, તેમણે જીવન પ્રત્યેની આશા ગુમાવી નથી અને તેમના મિત્રની મદદથી તેઓ આજે પણ સન્માનજનક જીવન જીવવા માટે મદદની શોધમાં છે. તેમની અદ્રશ્ય હિંમત અને મિત્ર ગોપાલની સહાયકતા, આશા અને માનવતાનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ છે.

મૌન સંવેદના અને માતૃપ્રેમનો આધાર: પ્રેમ જતિનભાઈ પોપટની સંઘર્ષયાત્રા

આ ગાથા છે ૨૪ વર્ષીય પ્રેમ જતિનભાઈ પોપટની, જેમના જીવનની યાત્રા માનસિક વિલંબતા (Mental Retardation - MR) ના પડકારોથી ભરેલી છે. પ્રેમ જન્મથી જ આ દિવ્યાંગતા ધરાવે છે, જેના કારણે તેમને રોજિંદા જીવનમાં બે મુખ્ય મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે: **લાગણીઓ વ્યક્ત ન કરી શકવી** અને **લખવામાં તકલીફ પડવી**.

અભિવ્યક્તિનો પડકાર

પ્રેમની સૌથી મોટી સમસ્યા તેની લાગણીઓને શબ્દોમાં ઢાળવાની છે. તેના માટે, આંતરિક સંવેદનાઓને બાહ્ય દુનિયા સુધી પહોંચાડવી એ એક મૌન સંઘર્ષ છે. આ ઉપરાંત, તેને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્વેક્સિયા) પણ મુશ્કેલી પડે છે, જે તેના શૈક્ષણિક પ્રવાસને વધુ પડકારરૂપ બનાવે છે. ૨૪ વર્ષની ઉંમરે પણ તે **૯મા ધોરણમાં** અભ્યાસ કરી રહ્યા છે, જે શિક્ષણ પ્રત્યેની તેની અને તેના પરિવારની ધગશ દર્શાવે છે.

માતાનો અવિયલ ટેકો

પ્રેમની આ યાત્રામાં તેના માતા **ધર્મિષ્ઠાબેન પોપટ** એક મજબૂત આધારસ્તંભ છે. આ ફોર્મ ભરતી વખતે, તેમણે નોંધ્યું છે કે તેઓ તેમના બાળક પ્રત્યે **ધૈર્યવાન (Patient)** રહેવાનો અને તેની વાત સમજવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આ માતૃપ્રેમ અને સમજણ જ પ્રેમ માટે આગળ વધવાની યાત્રી છે. પિતા જોબ કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે, એક સામાન્ય મધ્યમવર્ગીય પરિવાર હોવા છતાં, તેમનું સમર્પણ અસાધારણ છે.

આશા અને આત્મસન્માન

MR ધરાવતા વ્યક્તિઓ માટે લાગણીઓ વ્યક્ત કરવી કે લખવું મુશ્કેલ હોય, પરંતુ તેમની પાસે અન્ય ક્ષેત્રોમાં અદ્ભુત સંભવિતતા હોય છે. પ્રેમની માતાના પ્રયત્નો દર્શાવે છે કે તેઓ પ્રેમની મર્યાદાઓને સ્વીકારીને તેને નવી દિશા આપવા માંગે છે, જ્યાં તે પોતાની અનન્ય શક્તિઓનો ઉપયોગ કરી શકે.

પ્રેમ જતિનભાઈ પોપટની વાત આપણને શિખવે છે કે સંચાર ફક્ત શબ્દો કે લખાણ દ્વારા જ થતો નથી; તે ધૈર્ય, સમજણ અને નિરંતર સમર્થન દ્વારા પણ થાય છે. માનસિક વિલંબતાના પડકાર સાથે પણ ૯મા ધોરણ સુધીનો તેમનો શૈક્ષણિક પ્રવાસ, અને તેના માતા-પિતાનું અવિયલ સમર્પણ, એ વાતનો પુરાવો છે કે સાચા પ્રેમ અને ધીરજથી કોઈપણ પડકારનો સામનો કરી શકાય છે. પ્રેમનો સંઘર્ષ આપણને યાદ અપાવે છે કે દરેક વ્યક્તિને સન્માન અને સ્વીકૃતિ સાથે જીવવાનો અધિકાર છે.

ડાઉન સિન્ડ્રોમનો ચમકતો સિતારો: નીલ પ્રથમેશ શાહની અસાધારણ સિદ્ધિઓ

આ વાત છે ૧૮ વર્ષીય નીલ પ્રથમેશ શાહની, જેણે સાબિત કરી દીધું છે કે સાચો ઉત્સાહ અને અવિરત સમર્થન હોય તો દિવ્યાંગતા માત્ર એક શબ્દ બની રહે છે. જન્મથી જ ડાઉન સિન્ડ્રોમ હોવા છતાં, નીલે તેના જીવનમાં એવી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે જે સામાન્ય વ્યક્તિઓ માટે પણ પ્રેરણાદાયી છે.

અસાધારણ યાદશક્તિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ

નીલની સૌથી મોટી શક્તિ તેની અસાધારણ યાદશક્તિ (Memory Power) છે, જે તેના પિતાના શબ્દો મુજબ "સામાન્ય વ્યક્તિ કરતાં પણ વધુ સારી" છે. આ શક્તિના આધારે, તેણે ૧૦મા ધોરણની પરીક્ષા સારા માર્ક્સ સાથે પાસ કરી છે અને હાલમાં તે ૧૨મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે. આ સિદ્ધિ તેની શીખવાની ધગશ અને પરિવારના યોગ્ય માર્ગદર્શનનું પરિણામ છે.

કૌશલ્યનો પ્રભાવંડળ

શૈક્ષણિક પ્રગતિની સાથે, નીલ વ્યવહારુ કૌશલ્યોમાં પણ માહેર છે. તે સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા સાથે ઓફિસ એડમિનિસ્ટ્રેશન (ઝેરોક્ષ, હોસ્પિટાલિટી) ના કાર્યો જાતે જ નિભાવે છે, જે તેની આત્મનિર્ભરતા દર્શાવે છે. રમતગમતમાં, તે નિયમિતપણે ક્રિકેટ એકેડમી માં જાય છે અને સંગીતની તાલીમ પણ લઈ રહ્યો છે. તેની આ બહુમુખી પ્રતિભા સાબિત કરે છે કે ડાઉન સિન્ડ્રોમ ધરાવતા વ્યક્તિઓ ક્ષેત્રોની મર્યાદાઓથી પર હોય છે.

પ્રેરણાનો સ્ત્રોત

નીલની વાત ફક્ત તેની વ્યક્તિગત સિદ્ધિઓ પૂરતી સીમિત નથી, તે તેના પિતા, પ્રથમેશ શાહ (સોફ્ટવેર એન્જિનિયર) માટે પણ પ્રેરક બની છે. નીલના જીવનથી પ્રેરિત થઈને, તેના પિતા એક પ્રતિબદ્ધ સમાજ સેવક બન્યા છે, જેઓ ગુજરાતભરમાં ૧૦૦૦થી વધુ સ્વયંસેવકોની ટીમ નું નેતૃત્વ કરે છે અને સમાજમાં મદદરૂપ થવા માટે કટિબદ્ધ છે. નીલની હાજરી તેના પિતા માટે ભગવાનના મહાન આશીર્વાદ સમાન છે.

નીલની ઈચ્છા છે કે તેનું શરીર ભલે થોડું નાજુક હોય (નીચી ગરદન, નબળા સ્નાયુઓ), પરંતુ તે ડાન્સ ખૂબ સરસ કરી શકે છે. તે સ્વાદિષ્ટ ભોજનનો શોખીન છે અને સામાન્ય બાળક જેમ દરેક વસ્તુની માંગણી કરે છે. આ બધું દર્શાવે છે કે તે પ્રેમ, કાળજી અને આનંદથી ભરેલું સામાન્ય જીવન જીવે છે.

નીલ પ્રથમેશ શાહ આપણને શિખવે છે કે દિવ્યાંગતાની વ્યાખ્યા આપણી સમજણ કરતાં ઘણી મોટી છે. નીલ તેની હકારાત્મકતા, તીવ્ર યાદશક્તિ અને બહુમુખી પ્રતિભા સાથે, માત્ર એક ડાઉન સિન્ડ્રોમ બાળક નથી, પરંતુ એક અસાધારણ વ્યક્તિ છે જેણે તેના પરિવારને અને સમાજને 'મહાન' કાર્ય કરવા માટે પ્રેરિત કર્યા છે.

મયંક બાલદાણિયા: સાંભળવાની ખામી પર ટેકનોલોજીકલ વિજય

આ વાત છે ૨૦ વર્ષીય મયંક બાલદાણિયાની, જેણે જીવનના એક મુખ્ય સંચારના પડકાર (સાંભળવાની ખામી) સામે પોતાના અસાધારણ મગજ અને ટેકનોલોજીકલ કૌશલ્યનો ઉપયોગ કરીને વિજય હાંસલ કર્યો છે.

પડકાર અને પાથો

જ્યારે મયંક બે-અઢી વર્ષનો હતો, ત્યારે તેના માતા-પિતાને ખબર પડી કે તે સાંભળી શકતો નથી. આ પડકાર હોવા છતાં, મયંકે શિક્ષણ અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં અવિશ્વસનીય પ્રગતિ કરી છે. તેના માતા-પિતા, જેઓ બંને શિક્ષક છે, તેમના અવિરત સહયોગ અને પ્રોત્સાહને મયંકના વિકાસમાં મોટો ફાળો આપ્યો છે. મયંક આજે **બી.ટેક.** નો અભ્યાસ કરી રહ્યો છે.

શૈક્ષણિક અને ટેકનોલોજીકલ સિદ્ધિઓ

મયંકની મહેનત અને બુદ્ધિમત્તા તેની સિદ્ધિઓની યાદી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે:

- **શાળામાં ટોચનું સ્થાન:** તેણે ૧૦મા ધોરણની પરીક્ષામાં ૯૦ ઉપર પર્સન્ટાઇલ મેળવીને સ્કૂલમાં ટોપ ટેન સ્ટુડન્ટ્સમાં પોતાનું સ્થાન બનાવ્યું.
- **ડિપ્લોમામાં ઉત્કૃષ્ટતા:** ડિપ્લોમા ઇન આઇ.સી.ટી. માં, તેણે મારવાડી યુનિવર્સિટીમાં ટોપ ૫ સ્ટુડન્ટ્સમાં સિદ્ધિ મેળવી.
- **નવીનતા અને ઇનામ:**
 ૧. ૨૦૨૩ માં, મારવાડી યુનિવર્સિટીના **હેકાથોન** માટે તેનું ટેકનોલોજીકલ મોડેલ પસંદ કરવામાં આવ્યું હતું.
 ૨. સૌથી મોટી સિદ્ધિ ૨૦૨૪ માં **રોબો ફેસ્ટ ૪.૦** માં મળી, જ્યાં તેના **સેલ્ફ બેલેન્સિંગ રોબોટ** મોડેલ માટે તેને **ગુજકોસ્ટ તરફથી ₹ ૫૦,૦૦૦ નું રોકડ ઇનામ** મળ્યું અને તેના મોડેલને **આઇડીએસન સ્ટેજ** માટે પસંદ કરવામાં આવ્યું. આ પુરસ્કાર તેની નવીનતા અને ટેકનોલોજીકલ ક્ષમતાનો પુરાવો છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: કુટુંબ, વ્યવસાય અને સમાજ સેવા

મયંકના ભાવિ લક્ષ્યો માત્ર વ્યક્તિગત સફળતા પૂરતા સીમિત નથી, પરંતુ તેમાં કુટુંબ અને સમાજ માટેનું ઉત્તરદાયિત્વ પણ જોડાયેલું છે.

- **વ્યવસાયની સ્થાપના:** બી.ટેક. પૂરું કરીને તે પોતાનો અંગત વ્યવસાય શરૂ કરવા માંગે છે, જેનો મુખ્ય હેતુ તેના કુટુંબને કાયમ સાથે રાખવાનો છે.
- **રોજગાર અને સેવા:** આ વ્યવસાય દ્વારા તે અન્ય ઘણા લોકોને રોજગાર આપવા માંગે છે અને સાથે જ સમાજમાં ચેરીટેબલ કાર્યો માં પણ યોગદાન આપવા માંગે છે.
- **શોખ અને ઉપયોગિતા:** તેનો શોખ ટ્રાવેલિંગ પણ પૂરો કરવો છે અને જીવનભર સમાજ માટે ઉપયોગી બની રહેવું છે.

મયંક બાલદાણિયાની આ યાત્રા દર્શાવે છે કે સાંભળવાની ખામી એક અવરોધ હોઈ શકે, પરંતુ તે સફળતાનો માર્ગ રોકી શકતી નથી. મયંકે પોતાની બુદ્ધિ, પરિવારના પ્રેમ અને ટેકનોલોજીના માધ્યમથી એક ઉજ્જવળ અને જવાબદાર ભવિષ્યનું નિર્માણ કરવાનો સંકલ્પ કર્યો છે.

અવાજની સીમાઓથી પરે, સિદ્ધિનું આકાશ

જૂનાગઢના એક શિક્ષક દંપતીના ઘરે જ્યારે રૂઢનો જન્મ થયો, ત્યારે તેમનું આકાશ ખુશીઓથી ભરેલું હતું. પરંતુ આ ખુશી લાંબો સમય ટકી નહીં. જ્યારે રૂઢ બે-અઢી વર્ષનો થયો, ત્યારે માતા-પિતાએ જોયું કે તે બૂમ પાડવા છતાં પ્રતિક્રિયા આપતો નહોતો. શાળામાં શિક્ષક બોલાવે તો તે સતત વિચારમાં રહેતો અને જવાબ ન આપતો. શિક્ષકની સલાહ પર જ્યારે ઓડિયોમેટ્રી અને પછી બેરા ટેસ્ટ કરાવવામાં આવ્યો, ત્યારે ખબર પડી કે રૂઢને ૮૪ ડીબીથી પણ વધુ હિયરિંગ લોસ (સંભળવાની ગંભીર તકલીફ) છે.

માતા-પિતા માટે આ એક આઘાત હતો. જૂનાગઢથી અમદાવાદ, રાજકોટ, બોમ્બે સુધીના ડોક્ટરોની સલાહ લેવાઈ. શરૂઆતમાં સામાન્ય કક્ષાના હિયરિંગ એડ્સ મળ્યા, જેનાથી રૂઢમાં થીડિયાપણું આવી ગયું, પણ ધીમે ધીમે સ્પીચ થેરાપી અને અધ્યતન હિયરિંગ એડ્સની મદદથી તેનો અભ્યાસ શરૂ થયો.

સંઘર્ષ અને શક્તિનું પરિવર્તન

શાળાના દિવસો રૂઢ માટે સરળ નહોતા. ભાષા જેવા વિષયોમાં તેને ખાસ રુચિ નહોતી, પણ ગણિત અને ચિત્રમાં તેનો રસ હંમેશા વધારે રહ્યો. વર્ગખંડમાં, શિક્ષક જ્યારે કંઈ લખાવે, ત્યારે તેને બાજુના મિત્રને પૂછીને કામ પૂરું કરવું પડતું. આ ઉપરાંત, સમાજમાં પણ તેને ઘણી માનસિક સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડ્યો. અન્ય બાળકો તેને કાનમાં પહેરેલા ઉપકરણ વિશે પૂછતા, કેટલાક મજાક પણ ઉડાવતા. બી.ટેક સુધીના અભ્યાસમાં, ગ્રુપ ડિસ્ક્શનમાં બીજાની મદદ લેવી પડતી.

જ્યાં મોટાભાગના લોકો આવી નબળાઈ સામે હાર માની લે, ત્યાં રૂઢએ આ તકલીફને જ પોતાની શક્તિ બનાવવાનું નક્કી કર્યું. તેણે પોતાના જીવનને સામાન્ય ગણવા અને આ નબળાઈને દૂર કરવા માટે મેડિટેશન, યોગ, પ્રાણાયામ, અને કરાટે જેવી કળાઓમાં ઊંડો રસ લીધો.

સિદ્ધિઓની સફર : રૂઢની મહેનત અને દૃઢ સંકલ્પે તેને અસાધારણ સિદ્ધિઓ તરફ દોરી ગયા.

- **કરાટેમાં કમાલ:** છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં, તેણે ચાર કરાટે ટૂર્નામેન્ટમાં સુવર્ણ, રજત અને કાંસ્ય ચંદ્રકો મેળવ્યા છે. સૌથી અગત્યનું, તેણે અતિ કઠિન કરાટે તાલીમમાં **બ્રાઉન બેલ્ટ** સુધીનું સ્થાન હાંસલ કર્યું છે.
- **શૈક્ષણિક પ્રગતિ:** ધોરણ ૧૦ની પરીક્ષામાં તેણે ૯૦થી વધુ પર્સન્ટાઇલ મેળવીને શાળાના ટોચના પાંચ વિદ્યાર્થીઓમાં સ્થાન મેળવ્યું હતું.
- **નવીનતા અને સંશોધન:** ડિપ્લોમા ઇન આઈસીટી (ICT)નો અભ્યાસ કરતા રૂઢએ રોબોટિક્સમાં પોતાની પ્રતિભા બતાવી. ૨૦૨૩માં મારવાડી યુનિવર્સિટીના MU ફેસ્ટમાં રજૂ કરેલા રોબોટ્સને સારો પ્રતિસાદ મળ્યો.
- **મોટી સફળતા:** વર્ષ ૨૦૨૪માં, રોબો ફેસ્ટ 4.0 માં તેના **સેલ્ફ બેલેન્સિંગ રોબોટ** મોડેલ માટે તેને ગુજકોસ્ટ તરફથી ₹૫૦,૦૦૦નું ઇનામ પ્રાપ્ત થયું અને આઈડીએસન સ્ટેજ માટે તેની પસંદગી થઈ.

આ બધી સિદ્ધિઓ સાબિત કરે છે કે રૂઢની સાંભળવાની તકલીફ તેના સપનાઓની ઊડાન રોકી શકી નથી.

ભવિષ્યનું સ્વપ્ન: સમાજ માટે યોગદાન

રૂઢના ભાવિ લક્ષ્યો માત્ર પોતાના માટે નથી, પણ સમાજ માટે પણ છે. તે ભવિષ્યમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ કરીને રિસર્ચ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ વિભાગમાં કામ કરવા માંગે છે. તેનું સ્વપ્ન નાસા અને ઇસરો જેવી સંસ્થાઓમાં સ્પેસ રોકેટ પર કામ કરવાનું છે.

તે માત્ર મોટા પ્રોજેક્ટ્સ પર જ નહીં, પણ સમાજ અને પર્યાવરણને નુકસાન ન પહોંચાડે અને માનવજીવનને મદદરૂપ થાય તેવા નાના-મોટા મોડેલ્સ પણ બનાવવાની ઇચ્છા ધરાવે છે.

તે કહે છે કે આ રીતે તે માત્ર પોતાનું સ્વપ્ન જ નહીં સાકાર કરી શકશે, પણ તે લોકોનો વિચાર પણ ખોટો સાબિત કરી શકશે જેઓ માને છે કે કુદરતી રીતે દિવ્યાંગ વ્યક્તિ કશું કરી શકતી નથી.

રૂઢ બાલદાણિયાનું જીવન એક જીવંત ઉદાહરણ છે કે આપણી તકલીફ ઘણી વખત આપણી સૌથી મોટી શક્તિ બની શકે છે. તેણે સાબિત કર્યું છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર ત્યાં સુધી જ મર્યાદા છે, જ્યાં સુધી આપણે તેને સ્વીકારી ન લઈએ. પ્રેરણા, આત્મવિશ્વાસ અને સખત મહેનતથી સિદ્ધિનું કોઈ પણ આકાશ સર કરી શકાય છે. રૂઢની આ સફર દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણારૂપ છે.

એક હાથની મર્યાદા અને કમ્પ્યુટરનું સપનું

ભાવનગરના સુથારીકામનો વ્યવસાય કરતા દીપકભાઈ રતિલાલ વડગામા અને તેમના પત્ની માટે, આકાશનો જન્મ એક સુંદર આશા લઈને આવ્યો હતો. જોકે, આકાશ જન્મથી જ દિવ્યાંગ હતો, તેને બોલવામાં અને અન્ય શારીરિક ખોડખાંપણની સાથે, ખાસ કરીને એક હાથની આંગળીઓમાં તકલીફ હતી.

સામાન્ય રીતે, આવી શારીરિક મર્યાદાઓ વ્યક્તિને પાછળ ખેંચી શકે છે, પરંતુ આકાશે તેને પોતાના જીવન પર હાવી થવા દીધી નહીં. સુથારીકામ કરતા પિતા અને ગૃહિણી માતાએ તેમને હંમેશા ટેકો આપ્યો.

શિક્ષણ અને કમ્પ્યુટર પ્રત્યેનો પ્રેમ

આકાશને ભણવામાં અને સ્પોર્ટ્સમાં ખૂબ જ રસ હતો. તેણે મર્યાદિત શારીરિક ક્ષમતાઓ હોવા છતાં પોતાનો અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો અને ૧૨મું ધોરણ સફળતાપૂર્વક પાસ કર્યું. આકાશને શરૂઆતથી જ કમ્પ્યુટરના કામમાં ઊંડો રસ હતો. જ્યાં સામાન્ય વ્યક્તિ બે હાથની મદદથી કામ કરે, ત્યાં આકાશે પોતાની તકલીફને પડકાર માની અને એક હાથે જ કમ્પ્યુટર પર કામ કરવાની કુશળતા કેળવી.

તેણે MS Office અને CCC (Course on Computer Concepts) જેવા કોર્સ પણ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યા, જે દર્શાવે છે કે માનસિક દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તે કાર્ય કરવા માટે ઉત્સાહી અને રસ ધરાવતા હતા. કમ્પ્યુટર પર કામ કરવાની તેમની આ ધગશ સાબિત કરે છે કે મનની શક્તિ શરીરની મર્યાદાઓ કરતાં ઘણી વધારે હોય છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો: ખેલ, શિક્ષણ અને માતા-પિતાનું ગૌરવ

આકાશનું જીવન માત્ર અભ્યાસ પૂરતું સીમિત નહોતું. અભ્યાસની સાથે સાથે, તેમને રમતોમાં પણ ખૂબ જ રસ હતો. તે હંમેશા નવી વસ્તુઓ શીખવા અને તેમાં સફળ થવા માટે પ્રયત્નશીલ રહે છે.

આકાશનું મુખ્ય લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: પોતાના શિક્ષણ અને સ્પોર્ટ્સના ક્ષેત્રમાં આગળ વધવું. તેઓ જે પુરસ્કારની અપેક્ષા રાખે છે, તે માત્ર તેમના માટે જ નહીં, પણ તેમના માતા-પિતા માટે પણ સન્માનનું પ્રતીક બનશે. આ પુરસ્કાર તેમને આગળના અભ્યાસ અને જીવનમાં તેમના માતા-પિતાના સમર્થનને વધુ મજબૂત બનાવવામાં મદદરૂપ થશે.

તેઓ માને છે કે તેમની સિદ્ધિઓ તેમના માતા-પિતાને જીવનમાં વધુ ગૌરવ અપાવશે અને અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પણ પ્રેરણાનો સ્ત્રોત બનશે.

આકાશ દીપકભાઈ વડગામાની વાત આપણને શીખવે છે કે આપણી શારીરિક મર્યાદાઓ ક્યારેય આપણા સપનાઓ કરતાં મોટી હોઈ શકે નહીં. જો વ્યક્તિમાં ધગશ, આત્મવિશ્વાસ અને પોતાના માતા-પિતાનો સાથ હોય, તો તે એક હાથની મર્યાદા સાથે પણ કમ્પ્યુટરની દુનિયામાં સફળતા હાંસલ કરી શકે છે. આકાશની પ્રેરક યાત્રા આપણને હિંમત આપે છે કે રસ ધરાવતા કોઈપણ કાર્યને દૃઢતાથી અનુસરવાથી સિદ્ધિ ચોક્કસ મળે છે.

પગની મર્યાદા છતાં અભ્યાસનો અડગ સંકલ્પ

ખેતીકામ કરતા પિતા અને ગૃહિણી માતાની દીકરી, વાઘ જીવુબેન નું જીવન અન્ય લોકો કરતાં અલગ રહ્યું છે. ૩૨ વર્ષીય જીવુબેન ને પગમાં શારીરિક ખોડખાંપણ છે, જેના કારણે તેમને હલનચલન (ચાલવા-ફરવા) માં ઘણી તકલીફ પડે છે.

કોઈપણ વ્યક્તિ માટે શારીરિક મર્યાદાઓ સાથે જીવવું એ મોટો પડકાર હોય છે, પરંતુ જીવુ બહેને નક્કી કર્યું છે કે આ તકલીફને તેઓ પોતાના માર્ગમાં આવવા દેશે નહીં. તેઓ આજે પણ અભ્યાસ (Reading) માં ધ્યાન આપી રહ્યા છે, જે તેમની જ્ઞાન મેળવવાની અદમ્ય ઇચ્છા દર્શાવે છે.

સંઘર્ષમાં પણ શિક્ષણ પ્રત્યેનો લગાવ

જીવુબેન પોતે સ્વીકારે છે કે તેમને જીવનમાં ઘણી તકલીફોનો સામનો કરવો પડે છે, પરંતુ તેઓ આ બધી મુશ્કેલીઓને બાજુ પર મૂકીને સતત આગળ વધવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. તેમનો મુખ્ય ધ્યેય અભ્યાસમાં ધ્યાન આપવાનો છે.

તેમનો આત્મવિશ્વાસ દ્રઢ છે. તેઓ આ વાત સાબિત કરવા માંગે છે કે **"હું અપંગ હોવા છતાં બધું કરી શકું છું."**

આ વિચારધારા માત્ર તેમના શબ્દોમાં જ નહીં, પણ તેમના જીવનની દિનચર્યામાં પણ દેખાય છે. જ્યારે મોટાભાગના લોકો નાની-મોટી અડચણો સામે હાર માની લે છે, ત્યારે જીવુબેન તેમની સૌથી મોટી શારીરિક મર્યાદાને અવગણીને સતત શિક્ષણના માર્ગ પર આગળ વધી રહ્યા છે. આ તેમની અસાધારણ માનસિક શક્તિ અને દૃઢ સંકલ્પશક્તિનું પ્રતીક છે.

ભવિષ્યની આશા: અભ્યાસને સાચી દિશા આપવી

જીવુબેન નું લક્ષ્ય છે કે તેઓ પોતાના અભ્યાસને એક યોગ્ય દિશા આપી શકે. તેઓ માને છે કે જો તેમને કોઈ પુરસ્કાર મળે, તો તેનાથી તેમને આગળના અભ્યાસમાં મદદ મળશે અને સમાજમાં એક સકારાત્મક ઉદાહરણ પૂરું પાડશે.

તેઓ આ પુરસ્કાર દ્વારા પોતાના અભ્યાસને સાચી દિશા આપવા માંગે છે, જેનો અર્થ છે કે તેઓ શિક્ષણનો ઉપયોગ કરીને પોતાના જીવનમાં અને કદાચ અન્ય લોકોના જીવનમાં પણ પરિવર્તન લાવવા માંગે છે.

વાઘ જીવુબેન ની વાત એક મૌન પ્રેરણા છે. તે આપણને શીખવે છે કે ઉંમર કે શારીરિક તકલીફ ક્યારેય અભ્યાસ અને પ્રગતિના માર્ગમાં અવરોધરૂપ બની શકતી નથી. જીવનમાં ગમે તેટલી તકલીફ હોય, જો આપણે તેને બાજુ પર મૂકીને આગળ વધવાનો પ્રયાસ કરીએ, તો આપણે ચોક્કસપણે આપણા લક્ષ્યોને સિદ્ધ કરી શકીએ છીએ. જીવુબેન નો અભ્યાસ પ્રત્યેનો અડગ સંકલ્પ દરેક વ્યક્તિને પોતાના સપના પૂરા કરવા માટે પ્રેરણા આપે છે.

દિવ્યાંગતા પર વિજય અને સરકારી નોકરીનું સ્વપ્ન

ડ્રાઇવર પિતા અને ગૃહિણી માતાના પુત્ર, જાડેજા ઉપેન્દ્રસિંહ અભેરાજસિંહનો જન્મ જીવનના એક મોટા પડકાર સાથે થયો હતો. જન્મથી જ લોકોમોટર દિવ્યાંગતા (હાથ-પગની શારીરિક ખોડખાંપણ) હોવા છતાં, ઉપેન્દ્રસિંહે ક્યારેય હાર માની નહીં. આ મુશ્કેલીઓએ તેમને નબળા પાડવાને બદલે, તેમના સંકલ્પને વધુ મજબૂત બનાવ્યો.

બાળપણથી જ શારીરિક મર્યાદાઓ વચ્ચે પણ, તેમણે શિક્ષણનો માર્ગ છોડ્યો નહીં. તેઓ જાણતા હતા કે સફળતાનો રસ્તો મહેનત અને જ્ઞાનથી જ મળે છે, શારીરિક ક્ષમતાથી નહીં.

શિક્ષણ અને કમ્પ્યુટરની દુનિયામાં પ્રવેશ

ઉપેન્દ્રસિંહે પોતાનો અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો અને ૧૨મું ધોરણ સફળતાપૂર્વક પાસ કર્યું. તેમની રુચિ કમ્પ્યુટર ઓપરેશનમાં વિકસી, અને તેમણે IT માં કમ્પ્યુટર ઓપરેટર અને પ્રોગ્રામિંગ આસિસ્ટન્ટ (COPA) નો કોર્સ કર્યો.

હાલમાં, તેઓ જામનગર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (JMC) માં કમ્પ્યુટર ઓપરેટર તરીકે એપ્રેન્ટિસશીપ કરી રહ્યા છે. આ તેમની ટેકનિકલ કુશળતા અને સતત કામ કરતા રહેવાના ઉત્સાહને દર્શાવે છે. શારીરિક પડકારો હોવા છતાં, કમ્પ્યુટરની દુનિયામાં કારકિર્દી બનાવવાનો તેમનો નિર્ણય દૃઢ મનોબળનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે.

સિદ્ધિઓની યાદી: રમતગમતનું મેદાન સર

ઉપેન્દ્રસિંહની સિદ્ધિઓ માત્ર અભ્યાસ પૂરતી સીમિત નથી, પણ તેમણે રમતગમતમાં પણ પોતાની તાકાત બતાવી છે.

- **બોચી ગેમમાં મેડલ (૨૦૧૯):** તેમણે ૨૦૧૯માં ગુજરાત લેવલની બોચી ગેમ (Bocce Game, પેરાલિમ્પિક્સમાં રમાતી રમત) માં ભાગ લીધો અને **એક ગોલ્ડ** તથા **બે સિલ્વર મેડલ** જીતીને પોતાની શારીરિક ક્ષમતાઓને પરાસ્ત કરી.
- **દોડમાં સિદ્ધિ (૨૦૨૩):** વર્ષ ૨૦૨૩માં, તેમણે ૧૦૦ મીટરની દોડ સ્પર્ધામાં **ત્રીજો નંબર** મેળવીને ફરી એકવાર સાબિત કર્યું કે તેમનો જુસ્સો તેમની દિવ્યાંગતા કરતાં અનેકગણો મોટો છે.

આ સિદ્ધિઓ સ્પષ્ટ દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર દિવ્યાંગતા સામે લડ્યા નથી, પરંતુ તેના પર વિજય પણ મેળવ્યો છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો અને પ્રેરણાનો સ્ત્રોત

ઉપેન્દ્રસિંહનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: તેઓ હાલમાં **સરકારી નોકરી** મેળવવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે. સરકારી નોકરી દ્વારા તેઓ માત્ર પોતાનું જીવન જ સુરક્ષિત કરવા નથી માંગતા, પણ સમાજમાં એક સન્માનજનક સ્થાન હાંસલ કરવા માંગે છે.

તેઓ માને છે કે 'દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ' તેમને પોતાનું કાર્ય વધુ ઉત્સાહથી કરવા માટે પ્રેરણા આપશે અને તેમના ભવિષ્યની પ્રગતિ વધારવામાં મદદરૂપ થશે.

ઉપેન્દ્રસિંહ અભેરાજસિંહ જાડેજાની વાત આપણને શિખવે છે કે "હું હાર નહિ માનું." જન્મથી જ શારીરિક મર્યાદાઓ સાથે જીવતા હોવા છતાં, તેમણે અભ્યાસમાં ધ્યાન આપ્યું, કમ્પ્યુટરની કુશળતા કેળવી, અને રમતગમતના મેદાનમાં વિજય મેળવ્યો. તેમનું જીવન એક મિસાલ છે કે જ્યાં ઈચ્છાશક્તિ હોય, ત્યાં શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક નાનકડો અવરોધ બની રહે છે, તેને પાર કરીને સફળતા ચોક્કસ હાંસલ કરી શકાય છે.

ખેતરથી આંતરરાષ્ટ્રીય મેદાન સુધી, શિક્ષક અને ખેલાડી

ભાવનગર જિલ્લાના એક સામાન્ય ખેડૂત પરિવારમાં જન્મેલા બારૈયા પાયલબેન કાનજીભાઈનું જીવન જન્મથી જ એક મોટા પડકાર સાથે શરૂ થયું. તેમને ઓર્થોપેડિક ડિસેબિલિટી (Orthopedic Disebal - શારીરિક ખોડખાંપણ) હોવા છતાં, તેમનું મન આકાશની જેમ ઊંચા સપના જોતું હતું.

પાયલબેનનો ઉછેર એવા ગામમાં થયો, જ્યાં ન તો રમતનું કોઈ મેદાન હતું, ન કોઈ કોચ. પિતા ખેતી કરતા અને માતા ઘરકામમાં વ્યસ્ત રહેતા, એટલે ઘરની આર્થિક પરિસ્થિતિ ઘણી નબળી હતી. તેમના માટે સ્પોર્ટ્સમાં જવાની ફી ચૂકવવી પણ એક મોટો સંઘર્ષ હતો. પરંતુ જ્યાં સુવિધાઓનો અભાવ હોય, ત્યાં જ સાચા સંકલ્પની કસોટી થાય છે.

સંઘર્ષની જમીન પર સપનાની દોડ

પાયલબેનને રમતગમત પ્રત્યે ઊંડો લગાવ હતો. જ્યારે તેમને મેદાન અને કોચ ન મળ્યા, ત્યારે તેમણે પોતાના ખેતરને જ પોતાનું ટ્રેનિંગ ગ્રાઉન્ડ બનાવી દીધું. તેમણે ખેતરમાં જ દોડવાનું શરૂ કર્યું, માર્ગમાં આવતી દરેક અડચણને પાર કરીને. આ તેમની અડગ હિંમત અને મહેનતનું પ્રતીક છે.

આ સંઘર્ષો વચ્ચે, તેમણે સ્પેશિયલ B.Ed (HA) નો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો અને આજે તેઓ અકવાડા કેન્દ્રવર્તી શાળામાં **વિશેષ શિક્ષિકા** તરીકેની ફરજ નિભાવી રહ્યા છે. આ તેમની બીજી મોટી સિદ્ધિ છે – જ્ઞાનના પ્રકાશ દ્વારા દિવ્યાંગ બાળકોના જીવનમાં રોશની લાવવી.

રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તર પર વિજય

ખેતરમાં શરૂ કરેલી મહેનત રંગ લાવી. પાયલબેનની સિદ્ધિઓની યાદી અસાધારણ છે:

1. **નેશનલ ગોલ્ડ (૨૦૨૩):** ૭ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૩ ના રોજ દિલ્હી ખાતે ATTF દ્વારા યોજાયેલ નેશનલ પેરાલિમ્પિકમાં તેમણે ૧૦૦ મીટર દોડમાં **ગોલ્ડ મેડલ** પ્રાપ્ત કર્યો.
2. **ઇન્ટરનેશનલ મેડલ્સ (કંબોડિયા ૨૦૨૩):** ત્યારબાદ એશિયન ટ્રેક એન્ડ ફીલ્ડ ફેડરેશન ઇન્ડિયા દ્વારા કંબોડિયામાં યોજાયેલ આંતરરાષ્ટ્રીય પેરાલિમ્પિકમાં તેમણે ૧૦૦ મીટર દોડમાં **ગોલ્ડ મેડલ** અને ૨૦૦ મીટર દોડમાં **સિલ્વર મેડલ** જીતીને દેશ અને પોતાના ગામનું નામ રોશન કર્યું.
3. **ખેલ મહાકુંભ (૨૦૨૪):** હાલમાં સ્પેશિયલ ખેલ મહાકુંભ ૨૦૨૪ માં ચક્ર ફેંકમાં **દ્વિતીય ક્રમાંક** પ્રાપ્ત કરેલ છે.
4. **સાંસ્કૃતિક પ્રતિનિધિત્વ:** આ પહેલા ૨૦૧૨માં પણ તેઓ યુએસએ (USA) માં ૨૬ દિવસના સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમમાં જોડાયા હતા.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણા બનવું

પાયલબેનનું જીવનમાં એક જ ધ્યેય છે: **દિવ્યાંગોની સાથે રહીને તેમને સ્પોર્ટ્સમાં આગળ વધારવા.** તેઓ ઇચ્છે છે કે તેમની ઉપર વીતેલો સમય અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પ્રેરણારૂપ બને.

તેઓ ખાસ કરીને એવા દિવ્યાંગ બાળકો અને વ્યક્તિઓ માટે કામ કરવા માંગે છે, જેમને તેમના માતા-પિતા કે પરિવારજનો પણ નથી સમજી શકતા. તેમનો સંકલ્પ મક્કમ છે કે જે લોકો તેમની સાથે ખરાબ વર્તન કરે છે, તેમને કામચાબીથી જવાબ આપીને મોં પર તમાચો મારવો.

આર્થિક પરિસ્થિતિ નબળી હોવા છતાં, તેઓ દરરોજ ૨૨ કિલોમીટરનું ટ્રાવેલિંગ કરીને પ્રેક્ટિસ કરે છે અને આ દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ દ્વારા વધુ મહેનત કરી પરિવાર અને દેશનું નામ રોશન કરવા માંગે છે.

બારૈયા પાયલબેન કાનજીભાઈની કથા સાબિત કરે છે કે સપના પૂરા કરવા માટે મેદાન કે મોંઘા કોચની જરૂર નથી, માત્ર અડગ સંકલ્પ અને અથાક મહેનતની જરૂર છે. તેમની હિંમત અને દિવ્યાંગો માટેનું તેમનું સમર્પણ એ પ્રેરણાનો એક અખૂટ સ્ત્રોત છે, જે આપણને શીખવે છે કે જો આપણે હિંમત ન હારીએ, તો જીવનમાં કંઈ પણ અશક્ય નથી.

મૌનમાંથી સર્જાયેલી સિદ્ધિ અને આત્મનિર્ભરતાનું સ્વપ્ન

રાજકોટના એક શિક્ષિત પરિવારમાં જન્મેલા પ્રત્યુષ જીતેન્દ્ર શુક્લનું જીવન જન્મથી જ એક અનોખા મૌનમાં કેદ હતું. તેમને જન્મથી જ ૧૦૦% બહેરાશ અને મૂંગાપણું (શ્રવણ અને વાચા દિવ્યાંગતા) છે. એક પ્રોફેસર માતા અને ખાદી ગ્રામોદ્યોગ ભવનના જનરલ મેનેજર પિતાનો પુત્ર હોવા છતાં, પ્રત્યુષને જીવનના દરેક પગલે અસંખ્ય પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો છે.

પ્રત્યુષ માટે સામાન્ય જીવન જીવવું એ રોજનો એક નવો સંઘર્ષ હતો. વાહન ચલાવવાની મર્યાદા હોય કે નોકરી માટેની પરીક્ષાઓમાં આવતી મુશ્કેલીઓ, દરેક જગ્યાએ તેમની દિવ્યાંગતા આડી આવતી હતી.

સામાન્ય શાળામાં અસાધારણ શિક્ષણ

મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં, ૧૦૦% દિવ્યાંગ બાળકો સ્પેશિયલ શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતા હોય છે. પરંતુ પ્રત્યુષના માતા-પિતાએ તેમને સામાન્ય શાળામાં મૂકવાનો પડકારજનક નિર્ણય લીધો. સામાન્ય બાળકો વચ્ચે ભણવું એ પ્રત્યુષ માટે બહુ જ અઘરું હતું, કારણ કે તે ન તો સાંભળી શકતો હતો, ન બોલી શકતો હતો. તેમ છતાં, તેમણે હિંમત ન હારી.

તેમણે પોતાના સંઘર્ષને જ પોતાના શિક્ષણનું બળ બનાવ્યું. તેમણે મહેનત અને ધ્યાનથી પોતાનો અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો:

- ગ્રેજ્યુએશન (BA) ની પરીક્ષા ૫૭% સાથે એપ્રિલ-૨૦૨૩ માં પૂર્ણ કરી.
- IIT કમ્પ્યુટર ઓપરેટર પ્રોગ્રામ માં ૯૦% જેવા ઉત્તમ માર્ક્સ મેળવ્યા.

આ સિદ્ધિઓ સાબિત કરે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ મનોબળ મજબૂત રાખે, તો મૌન પણ સફળતાના માર્ગમાં બાધા બની શકતું નથી.

સમાજના પડકારો અને આત્મનિર્ભરતાનું લક્ષ્ય

પ્રત્યુષ જાણે છે કે સમાજમાં નોકરી મેળવવી એ તેમના માટે એક મોટો પડકાર છે. દરેક જગ્યાએ તેમને ખૂબ જ મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે, પરંતુ તેઓ માત્ર નોકરી મેળવીને અટકવા નથી માંગતા.

તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય છે કે તેઓ **આત્મનિર્ભર** બને. તેઓ મહેનત કરીને પોતાની આવક ઊભી કરવા માંગે છે, જેથી તેઓ પોતાના માતા-પિતા અને પરિવાર પર નિર્ભર ન રહે.

તેમનું બીજું લક્ષ્ય એવા દિવ્યાંગ બાળકો અને વ્યક્તિઓને મદદ કરવાનું છે જેમને તેમના જેવી જ તકલીફોનો સામનો કરવો પડે છે. તેઓ સમાજમાં દિવ્યાંગતા પ્રત્યેની જાગૃતિ લાવવા અને આત્મનિર્ભરતાનો સંદેશ ફેલાવવા માંગે છે. આ 'દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ' તેમને આત્મવિશ્વાસ વધારવામાં અને અન્ય દિવ્યાંગો માટે રોલ મોડેલ બનવામાં મદદ કરશે.

પ્રત્યુષ જીતેન્દ્ર શુક્લની જીવનકથા એક શક્તિશાળી પ્રેરણા છે. તે શીખવે છે કે જ્યાં આપણી ઇન્દ્રિયો કામ નથી કરતી, ત્યાં આપણું મન અને આત્મવિશ્વાસ ચમત્કાર સર્જી શકે છે. ૧૦૦% દિવ્યાંગ હોવા છતાં, પ્રત્યુષે સામાન્ય શાળાઓમાં અભ્યાસ કર્યો, ઉત્તમ માર્ક્સ મેળવ્યા અને આજે આત્મનિર્ભરતાના લક્ષ્ય તરફ આગળ વધી રહ્યા છે. તેમની યાત્રા આપણને યાદ અપાવે છે કે સકારાત્મક વલણ અને અડગ સંકલ્પથી કોઈપણ પડકારને જીતી શકાય છે.

સંગીત અને સંઘર્ષની સુરીલી સફર

ખેડૂત પિતા અને ગૃહિણી માતાની દીકરી, હુંબલ આરતી વાસુરભાઈનો જન્મ એક શારીરિક ખોડખાંપણ સાથે થયો હતો. આર્થિક રીતે સામાન્ય પરિવારમાં જન્મેલી આરતી માટે જીવનની શરૂઆતથી જ દરેક પગલું એક સંઘર્ષ હતો. તેમ છતાં, તેમણે પોતાના દિવ્યાંગત્વને પોતાના સપનાની વચ્ચે આવવા દીધું નહીં.

જ્યાં અન્ય લોકો આવી મર્યાદાઓ સામે હાર મानी લે છે, ત્યાં આરતીએ શિક્ષણ અને કલાને પોતાનું શસ્ત્ર બનાવ્યું. તેમણે ગ્રેજ્યુએશન સુધીનો અભ્યાસ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યો છે, જે તેમની જ્ઞાન અને શિક્ષણ પ્રત્યેની અદમ્ય ભૂખ દર્શાવે છે.

કલા અને સંઘર્ષમાં સિદ્ધિઓ

ગ્રેજ્યુએશન પૂર્ણ કર્યા પછી, આરતી હાલમાં **સંગીતની તાલીમ** લઈ રહ્યા છે. તેમનું હૃદય સંગીતમાં ધબકે છે અને તેમનું સૌથી મોટું સપનું એક સફળ **સિંગર** બનવાનું છે. સંગીતની દુનિયામાં આગળ વધવા માટે તેમણે સંઘર્ષની માત્રા વધારી દીધી છે અને તેઓ પોતાનું લક્ષ્ય હાંસલ કરવા માટે સતત મહેનત કરી રહ્યા છે.

તેમના બાળપણની સિદ્ધિઓ પણ તેમના બહુમુખી વ્યક્તિત્વને દર્શાવે છે:

- **કલા અને રમતગમત:** તેમણે ધોરણ ૮ માં ચિત્ર સ્પર્ધા, ખો-ખો અને વક્તૃત્વ સ્પર્ધા જેવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં ઉત્સાહભરે ભાગ લીધો હતો.
- **સતત પ્રગતિ:** તેઓ પોતાના જીવનમાં પોતાના પ્રયત્નોથી આગળ વધી રહ્યા છે અને તેમના આ સંઘર્ષમાં તેમને તેમના માતા-પિતાનો સંપૂર્ણ સહયોગ મળ્યો છે.

આરતી જાણે છે કે સમાજનો એક વર્ગ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને સમાજનો હિસ્સો માનતો નથી અને તેમને અનેક મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. પરંતુ આરતીનું ધ્યેય આ બધા વિચારોથી અલગ છે; તેઓ સાબિત કરવા માંગે છે કે **દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ પણ સપના જોઈ શકે છે અને તેને પૂરા કરી શકે છે.**

સિંગર અને શિક્ષિકા બનવાનું સ્વપ્ન

આરતીબેનનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી છે.

1. **સિંગર:** સૌ પ્રથમ, તેઓ એક સફળ સિંગર બનવા માંગે છે.
2. **શિક્ષિકા:** સિંગર બનવાની સાથે સાથે, તેઓ **ટીચર** (શિક્ષિકા) પણ બનવા માંગે છે, જેથી તેઓ જ્ઞાનનો પ્રકાશ વહેંચી શકે.

આ લક્ષ્યોને પૂરા કરવા માટે તેઓ હજી વધારે સંઘર્ષ કરવા તૈયાર છે. તેમનું સપનું છે કે તેઓ એક સારા માણસ અને સારું વ્યક્તિત્વ બનીને બતાવે, જેનાથી તેમના માતા-પિતા ગૌરવ અનુભવે. પોતાના સપના પૂરા કરીને, તેઓ સમાજને બતાવવા માંગે છે કે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ પણ સન્માનજનક જીવન જીવી શકે છે.

હુંબલ આરતી વાસુરભાઈનું જીવન એક પ્રેરણાત્મક ગીત સમાન છે. તે આપણને શીખવે છે કે શારીરિક ખોડખાંપણ ક્યારેય તમારા અવાજને કે તમારા સપનાની ઊડાનને રોકી શકતી નથી. સંગીત અને શિક્ષણ જેવા ક્ષેત્રોમાં આગળ વધવાની તેમની ધગશ સાબિત કરે છે કે જો મન મક્કમ હોય, તો કોઈપણ વ્યક્તિ સંઘર્ષ કરીને પોતાનું લક્ષ્ય સિદ્ધ કરી શકે છે અને પોતાના પરિવાર તથા સમાજ માટે ગૌરવનું કારણ બની શકે છે.

અંધકારમાં આશાનો દીવો: પરિવારનો અવિરત ટેકો

સામાન્ય મજૂરીકામ કરતા પિતા અને ઘરકામ કરતા માતાના પુત્ર, સુસરા કાનો સાગરભાઈનો જન્મ ભાવિ પડકારો સાથે થયો છે. માત્ર ૪ વર્ષની નાની ઉંમરે કાનો જન્મથી જ ૧૦૦% દિવ્યાંગતા ધરાવે છે, જેમાં તેને મુખ્યત્વે **જોવામાં (દૃષ્ટિહીનતા)** અને **બોલવામાં** તકલીફ છે. "હજી જોઈ શકતો નથી" – આ શબ્દો તેના અને તેના પરિવારના સંઘર્ષની ગંભીરતા દર્શાવે છે.

ગરીબી અને સંસાધનોની મર્યાદાઓ વચ્ચે, કાનાના પિતા મજૂરી કરીને અને માતા ઘરકામ કરીને જીવન ગુજારે છે. આવા આર્થિક સંજોગોમાં બાળકના વિશેષ સ્વાસ્થ્યની સંભાળ લેવી એ એક મોટો પડકાર છે.

નાની ઉંમરનો મોટો સંઘર્ષ

કાનાનું જીવન ભલે હજી શરૂઆતના તબક્કામાં હોય, પણ તેનો સંઘર્ષ ખૂબ મોટો છે. તે દુનિયાના રંગો જોઈ શકતો નથી અને પોતાની વાત વ્યક્ત કરવા માટે શબ્દો શોધી શકતો નથી. આ મર્યાદાઓ સાથે જીવવું એ માત્ર કાના માટે જ નહીં, પણ તેના દાદા (જેમણે ફોર્મ ભર્યું છે) અને સમગ્ર પરિવાર માટે પણ અગ્નિપરીક્ષા સમાન છે.

આવી પરિસ્થિતિમાં, કાનાનો પરિવાર હિમત હાર્યો નથી. તેઓ એક મજૂર પરિવાર હોવા છતાં, પોતાના દીકરાને જીવનની શક્ય એટલી શ્રેષ્ઠ તક આપવા માટે દરેક પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. તેના દાદાનું આ ફોર્મ ભરવું એ દર્શાવે છે કે આ નાની ઉંમરે જ તેના પરિવારની આશા અને પ્રેમની શક્તિ કેટલી મજબૂત છે.

ભવિષ્યની આશા અને પ્રાર્થના

કાના માટે, "સિદ્ધિઓની યાદી" ભલે અત્યારે ખાલી હોય, પણ તેનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ આશાઓથી ભરેલું છે.

- **શિક્ષણની શરૂઆત:** જેમ જેમ કાનો મોટો થશે, તેમ તેમ તે બ્રેઇલ લિપિ દ્વારા ભણવાનું શરૂ કરશે અને સાઇન લેંગ્વેજ દ્વારા વાતચીત કરવાનું શીખશે.
- **પરિવારનો ટેકો:** તેના પરિવારનો અવિરત ટેકો તેને અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ લઈ જશે. દરેક માતા-પિતા અને વડીલોની જેમ, કાનોના પરિવારનું પણ સ્વપ્ન છે કે તે એક દિવસ આત્મનિર્ભર બને અને પોતાનું જીવન ગૌરવ સાથે જીવે.

કાનાની આ યાત્રા હજી શરૂ થઈ છે, અને આ 'દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ' જેવી મદદ તેને વિશેષ ઉપચાર, શિક્ષણ અને સાધનો પૂરા પાડવામાં સહાયક બની શકે છે. આ મદદ માત્ર તેને જ નહીં, પણ તેના મજૂર પરિવારને પણ મજબૂતી આપશે.

સુસરા કાનો સાગરભાઈની વાત આપણને શિખવે છે કે જીવનમાં સંઘર્ષ ક્યારેક સૌથી નાની ઉંમરે પણ શરૂ થઈ શકે છે. કાનોનું જીવન એ વાતની યાદ અપાવે છે કે આર્થિક મુશ્કેલીઓ અને શારીરિક પડકારો સામે પણ, **પરિવારનો પ્રેમ અને અખંડિત આશા** એ સૌથી મોટી શક્તિ છે. કાનોનું ભવિષ્ય હજી લખાઈ રહ્યું છે, અને આપણી સૌની પ્રાર્થના છે કે તે એક દિવસ અંધકારને દૂર કરીને સફળતાનો દીવો પ્રગટાવે.

આંચકી અને ડિસ્લેક્સિયા સામે શિક્ષણનો સંકલ્પ

શ્રમિક (મજૂરીકામ) કરતા પિતા અને ગૃહિણી માતાના પુત્ર, ગરૈયા મહેન્દ્ર નરેશભાઈનો જન્મ ૧૭ વર્ષ પહેલા ભાવિ પડકારો સાથે થયો હતો. જન્મ પછીથી જ મહેન્દ્રને આંચકી (Seizures) ની તકલીફ છે, જેના કારણે તેને સમય જતાં શારીરિક ખોડખાંપણ (Handicapped) અને ગંભીર માનસિક દિવ્યાંગતા થઈ. આ ઉપરાંત, તેને **ડિસ્લેક્સિયા** (લખવા-વાંચવામાં તકલીફ) પણ છે, જે શીખવાની પ્રક્રિયાને વધુ મુશ્કેલ બનાવે છે.

આર્થિક રીતે ખૂબ જ સામાન્ય પરિવારમાં, જ્યાં પિતા મજૂરી કરીને ઘર ચલાવે છે, ત્યાં મહેન્દ્રની વિશેષ સંભાળ રાખવી અને તેના મોઢા ઉપચારો કરાવવા એ પરિવાર માટે રોજનો એક મોટો સંઘર્ષ છે. આંચકીની તકલીફને કારણે તેમનું શરીર નબળું પડતું ગયું છે.

શિક્ષણનો અડગ માર્ગ

ભારે માનસિક અને શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, મહેન્દ્રએ શિક્ષણનો માર્ગ છોડ્યો નથી. હાલમાં તેઓ ૮મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. ડિસ્લેક્સિયાની તકલીફને લીધે તેમને વાંચવા-લખવામાં વિશેષ ધ્યાન આપવું પડે છે, પણ તેઓ મહેનતથી પોતાના અભ્યાસને આગળ વધારી રહ્યા છે.

તેમના પિતા નરેશભાઈનું કહેવું છે કે મહેન્દ્રનું આ દિવ્યાંગત્વ તેના જન્મ પછીથી જ શરૂ થયું, અને આજે પણ તેમને આ મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. આ સંઘર્ષમય જીવન હોવા છતાં, મહેન્દ્રનો અભ્યાસ કરવાની ઘગશ પ્રેરણાદાયી છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સ્થિરતા અને ગૌરવ

મહેન્દ્રના ભવિષ્યના લક્ષ્યો સરળ, પણ મહત્વના છે. તેઓ એક દિવ્યાંગ વ્યક્તિ તરીકે આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે.

- **મહત્વપૂર્ણ કાર્ય:** તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય છે કે તેઓ ભવિષ્યમાં કોઈ એક સારું કામ કરીને **પોતાના પગ પર ઊભા રહે** અને પોતાના પરિવારને મદદરૂપ થાય.
- **ગૌરવ:** તેઓ માત્ર નોકરી મેળવવા નથી માંગતા, પણ એક એવું જીવન જીવવા માંગે છે, જેનાથી તેમના માતા-પિતા ગૌરવ અનુભવી શકે.
- **ટેકો:** જો તેમને આ 'દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ' દ્વારા ટેકો મળે, તો તે તેમની વિશેષ જરૂરિયાતો અને સારવારમાં મદદરૂપ થશે, જેનાથી તેમને શિક્ષણમાં વધુ ધ્યાન આપવાની તક મળશે.

ગરૈયા મહેન્દ્ર નરેશભાઈનું જીવન આપણને શીખવે છે કે સૌથી ગંભીર શારીરિક અને શીખવાની મર્યાદાઓ પણ વ્યક્તિની ભાવનાને તોડી શકતી નથી. આંચકી અને ડિસ્લેક્સિયા જેવી બેવડી તકલીફો સામે પણ મહેન્દ્રનું ૮મા ધોરણ સુધીનું શિક્ષણ યાવું રાખવું એ તેમની હિમત અને જીવનમાં સ્થિરતા મેળવવાની અડગ ઇચ્છાનું પ્રતીક છે. તેમનો સંઘર્ષ આપણને પ્રેરણા આપે છે કે ભલે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો આવે, જો આપણે હાર ન માનીએ તો સારું જીવન જીવવાનું સ્વપ્ન ચોક્કસ સાકાર કરી શકાય છે.

અનેક પડકારો વચ્ચે આત્મનિર્ભરતાની તાલીમ

જામનગરની મહેક મનસુખભાઈ સાદીયાનું જીવન અનેક પડકારોનું મિશ્રણ છે. મહેકના પિતા ઓટો રિક્ષા ચલાવીને અને માતા ગૃહિણી તરીકે ઘર સંભાળીને પરિવારનો નિર્વાહ કરે છે. મહેકને જન્મથી જ બહુવિધ દિવ્યાંગતા છે, જેમાં તેની માનસિક સ્થિતિ નબળી હોવાથી તેને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા), બોલવામાં અને બીજી શારીરિક ખોડખાંપણ (બહુવિધ દિવ્યાંગતા)નો સામનો કરવો પડે છે.

સામાન્ય રીતે, એક દિવ્યાંગતા સાથે જીવન જીવવું મુશ્કેલ હોય છે, ત્યાં મહેકે બહુવિધ તકલીફો વચ્ચે પણ પોતાનું જીવન આગળ વધારવાનો સંકલ્પ કર્યો છે. આર્થિક રીતે સામાન્ય પરિવાર માટે, મહેકની વિશેષ સંભાળ અને તાલીમનો ખર્ચ ઉપાડવો એ ખૂબ મોટો સંઘર્ષ છે.

શિક્ષણ અને આત્મનિર્ભરતા તરફની યાત્રા

મહેક ૧૯ વર્ષની ઉંમરે પણ પોતાના જીવનને એક સ્થિર દિશા આપવા માટે સતત પ્રયત્નશીલ છે. હાલમાં, તે જામનગરમાં **OM Training Centre (ખેતીવાડી)** માં તાલીમ લઈ રહી છે.

આ તાલીમ લેવાનો નિર્ણય દર્શાવે છે કે મહેક માત્ર દિવ્યાંગતાને કારણે સહાય પર નિર્ભર રહેવા માંગતી નથી. તે મહેનત કરીને, તાલીમ લઈને આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે. ખેતીવાડીના તાલીમ કેન્દ્રમાં જવું એ એક સકારાત્મક પગલું છે, જે તેને વ્યવહારુ કૌશલ્યો આપીને ભવિષ્યમાં તેના પગ પર ઊભા રહેવા માટે સક્ષમ બનાવશે.

જોકે તેની માનસિક અને શારીરિક સ્થિતિ નબળી છે, પણ તેની આત્મનિર્ભર બનવાની ભાવના ખૂબ મજબૂત છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સફળ અને સ્થિર જીવન

મહેક સાદીયાનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: પોતાના જીવનમાં સફળતા મેળવવી.

- **સફળતા:** તેઓ પોતાના લક્ષ્યને હાંસલ કરવા માટે હજી વધારે મહેનત કરવા તૈયાર છે. આ મહેનતનો અર્થ છે કે તાલીમ કેન્દ્રમાં શીખેલા કૌશલ્યોનો ઉપયોગ કરીને તેઓ કોઈ સ્થિર કામ મેળવવા માંગે છે.
- **ગૌરવ:** મહેકનું સ્વપ્ન છે કે તેઓ કંઈક એવું હાંસલ કરે, જેનાથી તેમના માતા-પિતા ગૌરવ અનુભવે. માતા-પિતાએ ઓટો રિક્ષા ચલાવીને અને ઘરકામ કરીને જે સંઘર્ષ કર્યો છે, તેનું વળતર તેઓ એક સફળ અને સ્થિર જીવન જીવીને આપવા માંગે છે.
- **ટેકો:** જો તેમને 'દિવ્ય રત્ન એવોર્ડ' દ્વારા ટેકો મળે, તો તે તેમની તાલીમ અને વિશેષ સંભાળમાં મદદરૂપ થશે. આ મદદ તેમને તેમના સપનાઓને સાકાર કરવા માટેનો માર્ગ વધુ સરળ બનાવશે.

સાદીયા મહેક મનસુખભાઈની વાત આપણને શિખવે છે કે સંઘર્ષ જીવનનો એક ભાગ છે, પરંતુ તે આપણું ભાવિ નક્કી કરી શકતો નથી. બહુવિધ દિવ્યાંગતા અને આર્થિક મર્યાદાઓ વચ્ચે પણ મહેકનું તાલીમ કેન્દ્રમાં જોડાવું એ તેમની આત્મનિર્ભરતા પ્રત્યેની અડગ પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. તેમનું જીવન પ્રેરણા આપે છે કે જો આપણે હિંમત ન હારીએ અને શીખતા રહીએ, તો ગમે તેવા પડકારો વચ્ચે પણ આપણે આપણા પરિવારને ગૌરવ અપાવી શકીએ છીએ.

બહુવિધ પડકારો વચ્ચે સરકારી નોકરીનું સ્વપ્ન

મનાવ ભરતભાઈ બોરીસાગર, જેનો જન્મ બહુવિધ દિવ્યાંગતા (Multiple Disability) સાથે થયો હતો. તેમને જોવામાં (દૃષ્ટિહીનતા) અને બીજી શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotor) બંનેની તકલીફ છે. તેમના પિતા કેઝયુઅલ લેબર (છૂટક મજૂરી) કરીને અને માતા ઘર સંભાળીને પરિવારનો નિર્વાહ કરે છે. આર્થિક સંઘર્ષ અને દિવ્યાંગતાની બેવડી મુશ્કેલીઓ વચ્ચે પણ, મનાવનો શિક્ષણ પ્રત્યેનો જુસ્સો ક્યારેય ઘટ્યો નહીં.

ગરીબી અને સંસાધનોની મર્યાદાઓ હોવા છતાં, મનાવે પોતાનો અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો અને એક અસાધારણ સિદ્ધિ હાંસલ કરી.

શિક્ષણની સિદ્ધિ: સમાજશાસ્ત્રમાં સ્નાતક (BA Sociology)

શારીરિક મર્યાદાઓ અને જોવામાં તકલીફ હોવા છતાં, મનાવે સખત મહેનત કરી અને બી.એ. (બેચલર ઓફ આર્ટ્સ) ની ડિગ્રી મેળવી. આ એક મોટી સિદ્ધિ છે, ખાસ કરીને સોશિયોલોજી (સમાજશાસ્ત્ર) જેવા વિષયમાં, જે સમાજ અને માનવ સંબંધોની ઊંડી સમજ માંગે છે. આ ડિગ્રી દર્શાવે છે કે મનાવ માત્ર ડિગ્રી મેળવવા નથી માંગતા, પણ તેઓ સમાજને સમજવા અને તેમાં સકારાત્મક યોગદાન આપવા માંગે છે.

હાલમાં, તેઓ પોતાની ટેકનિકલ કુશળતા વધારવા માટે ITI કમ્પ્યુટર કોર્સ કરી રહ્યા છે, જે તેમને ભવિષ્યમાં વધુ સારી નોકરી માટે તૈયાર કરશે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સરકારી નોકરી અને આત્મનિર્ભરતા

મનાવ બોરીસાગરનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ અને મહાન છે:

1. **સરકારી નોકરી:** તેઓ સરકારી નોકરી (Government Job) મેળવવા માંગે છે. સરકારી નોકરી એ માત્ર એક સ્થિર આવકનો સ્ત્રોત નથી, પણ સમાજમાં સન્માન અને સશક્તિકરણનું પ્રતીક છે.
2. **આત્મનિર્ભરતા:** તેમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય આત્મનિર્ભર બનવાનો છે. પોતાના પગ પર ઊભા રહીને, તેઓ પોતાના માતા-પિતા, જેમણે સંઘર્ષ કરીને તેમને આટલે સુધી પહોંચાડ્યા છે, તેમને ગૌરવ અપાવવા માંગે છે.

મનાવના માતા, શર્મિલાબેન, જેમને આ ફોર્મ ભર્યું છે, તેઓ પોતાના પુત્રના સપના પૂરા કરવા માટે સતત ટેકો આપી રહ્યા છે. મનાવ જાણે છે કે દિવ્યાંગ વ્યક્તિ માટે સરકારી નોકરી મેળવવી એ ખૂબ જ કઠિન પ્રક્રિયા છે, પરંતુ તેઓ પોતાના દૃઢ સંકલ્પ અને શિક્ષણની મદદથી આ પડકારને જીતવા માટે સંપૂર્ણપણે તૈયાર છે.

બોરીસાગર મનાવ ભરતભાઈની વાત એ વાતનો પુરાવો છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ (જોવામાં તકલીફ અને ખોડખાંપણ) અને આર્થિક સંઘર્ષ વ્યક્તિની માનસિક શક્તિને તોડી શકતા નથી. બી.એ. (સોશિયોલોજી) ની ડિગ્રી મેળવીને અને સરકારી નોકરીનું લક્ષ્ય રાખીને, મનાવે સાબિત કર્યું છે કે સપના પૂરા કરવા માટે શિક્ષણ અને આત્મવિશ્વાસ સૌથી મોટા સાધનો છે. તેમનું જીવન આપણને પ્રેરણા આપે છે કે ભલે મુશ્કેલીઓ બહુવિધ હોય, પણ લક્ષ્ય પ્રત્યેનો મક્કમ સંકલ્પ આપણને સફળતા સુધી જરૂર પહોંચાડે છે.

દૃષ્ટિહીનતા સામે IAS બનવાનું અડગ સ્વપ્ન

વાંક યશ્વી રામભાઈનો જન્મ ૨૦૧૨ માં થયો, અને તેની દુનિયા જન્મથી જ અંધકારમાં છે, કારણ કે તે દૃષ્ટિહીન (Blind) છે. એક પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલ પિતા અને સરકારી શિક્ષક માતાની દીકરી હોવા છતાં, યશ્વીનું જીવન શરૂઆતથી જ એક મોટા પડકાર સાથે શરૂ થયું. જોકે તેના માતા-પિતા બંને શિક્ષિત અને સરકારી સેવામાં છે, પણ દીકરીને સંપૂર્ણ દૃષ્ટિહીનતામાંથી બહાર કાઢવાનો સંઘર્ષ ઓછો નથી.

યશ્વી હાલમાં ૧૩ વર્ષની છે અને રાજકોટમાં શ્રી વી. ડી પારેખ અંધ મહિલા વિકાસ ગૃહ માં ધોરણ ૭ માં અભ્યાસ કરી રહી છે.

બ્રેઇલ લિપિમાં અસાધારણ કૌશલ્ય

જ્યારે યશ્વી પહેલીવાર સ્કૂલમાં ગઈ, ત્યારે તેને શીખવવામાં ઘણી મુશ્કેલી પડી હતી. પરંતુ યશ્વીએ હાર ન માની. તેણે બ્રેઇલ લિપિ ને પોતાનું જ્ઞાન મેળવવાનું શસ્ત્ર બનાવ્યું. બ્રેઇલ લિપિના શોધક લુઇ બ્રેઇલ હતા અને યશ્વીને આ લિપિ શીખવવામાં શરૂઆતમાં મુશ્કેલી પડી, પણ પછી તેને તે ખૂબ સારી રીતે આવડી ગઈ.

તે હવે માત્ર પુસ્તકો વાંચતી નથી, પણ ઘરના કામો કરવામાં પણ મુશ્કેલી નથી પડતી અને કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ પણ સારી રીતે કરી શકે છે.

શિક્ષણ અને વાયન સ્પર્ધામાં સિદ્ધિઓ

યશ્વીનું કૌશલ્ય માત્ર બ્રેઇલ લિપિ પૂરતું સીમિત નથી, પણ તેની વાયન શક્તિ અસાધારણ છે:

- **રાજ્ય કક્ષાએ પ્રથમ:** વર્ષ ૨૦૨૦ થી સતત ૩ વર્ષ સુધી, યશ્વી રાજ્ય કક્ષાની વાયન સ્પર્ધામાં રાજ્ય કક્ષાએ પ્રથમ આવેલી છે. આ સિદ્ધિ તેની યાદશક્તિ, સમજણ અને જ્ઞાન પ્રત્યેની ધગશનો પુરાવો છે.

આ સિદ્ધિઓ મેળવવા માટે તેના માતા-પિતાનો પણ મોટો સહયોગ છે. તેના માતા-પિતા તેના વિકાસ માટે સતત કાર્યરત છે અને યશ્વી માટે જરૂરી પુસ્તકો ગુજરાતની કોઈપણ લાઇબ્રેરીમાંથી મેળવી આપે છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: IAS ઓફિસર અને પ્રેરણારૂપ બનવું

યશ્વીનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ સમગ્ર દિવ્યાંગ સમુદાય માટે પ્રેરણારૂપ છે.

- **IAS ઓફિસર:** યશ્વીનું ધ્યેય IAS ઓફિસર બનવાનું છે. આ ધ્યેય દ્વારા તે સિદ્ધ કરવા માંગે છે કે તે કોઈના આધારે પોતાનું જીવન જીવવા નથી માંગતી, પરંતુ આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે.
- **નામ રોશન કરવું:** તે પોતાના માતા-પિતાનું નામ રોશન કરવા માંગે છે, જેથી તેમને તેના ભવિષ્યની ચિંતા ન રહે.
- **પ્રેરણા સ્ત્રોત:** સૌથી મહત્વનું લક્ષ્ય એ છે કે તે પોતાના જેવા દિવ્યાંગ લોકો માટે પ્રેરણારૂપ બનવા માંગે છે. તે સાબિત કરવા માંગે છે કે શારીરિક અશક્તતાને એક ઉણપ તરીકે નહીં, પરંતુ પોતાની હિંમતના સ્વરૂપે જોઈ શકાય છે.

વાંક યશ્વી રામભાઈનું જીવન એક પ્રજ્વલિત દીવા સમાન છે. જન્મથી દૃષ્ટિહીન હોવા છતાં, બ્રેઇલ લિપિ અને કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરીને, તેણે સતત ત્રણ વર્ષ રાજ્ય કક્ષાએ પ્રથમ આવીને પોતાનું કૌશલ્ય સાબિત કર્યું છે. IAS ઓફિસર બનવાનું તેનું સ્વપ્ન દર્શાવે છે કે આત્મનિર્ભરતા અને હિંમતથી કોઈપણ શારીરિક મર્યાદાને પાર કરી શકાય છે. તેનું જીવન એ સંદેશ આપે છે કે જો આપણે આપણી શારીરિક ઉણપને હિંમતમાં બદલી નાખીએ, તો સફળતા આપણી રાહ જોઈ રહી છે.

સેરેબ્રલ પાલ્સી સામે ઉત્સવનું નિર્માણ

શિક્ષક પિતા અને ગૃહિણી માતાની ૧૩ વર્ષની દીકરી, ખિમસુરિયા હેત્વી ક્રાંતિભાઈનો જન્મ ગંભીર પડકારો સાથે થયો હતો. તે **૭૫% સેરેબ્રલ પાલ્સી** અને **માનસિક મંદતા (Mental Retardation)** થી પીડિત છે, જેના કારણે તેને લખવા-વાંચવામાં, બોલવામાં અને શારીરિક હલનચલનમાં (બહુવિધ દિવ્યાંગતા) મુશ્કેલી પડે છે.

આ ગંભીર દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, હેત્વીએ તેના સંઘર્ષને પોતાની ઓળખ બનવા દીધી નથી. તે હાલમાં ૯મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહી છે, જે તેની અને તેના શિક્ષક પિતાની અસાધારણ મહેનતનું પરિણામ છે. હેત્વીએ માત્ર અભ્યાસ જ નથી કર્યો, પણ તેના માતા-પિતાએ તેને 'દિવ્યાંગ માણસો માટે નહીં પરંતુ સામાન્ય માણસોની પ્રેરણા' બનાવી છે.

રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ અને વ્યવસાયિક ધગશ

હેત્વીની સિદ્ધિઓ તેના સંઘર્ષ કરતા પણ વધુ પ્રભાવશાળી છે:

- **રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર:** ૧૩ વર્ષની નાની ઉંમરે, હેત્વીએ વર્ષ ૨૦૨૪ માં **રાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ (National Awardee)** પ્રાપ્ત કરી છે. દલિત પરિવાર અને પછાત વિસ્તારમાંથી આવતી હોવા છતાં, આ સિદ્ધિ તેની અસાધારણ હિંમત અને પ્રતિભાનો પુરાવો છે.
- **વ્યવહારુ કૌશલ્ય:** હેત્વીને **નાણાની ઓળખ** છે, જે તેની માનસિક દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેનામાં રહેલા અસામાન્ય કૌશલ્યને દર્શાવે છે.

વ્યવસાય પ્રત્યેની તેની ધગશ પણ પ્રેરણાદાયી છે.

- **હસ્તકલા અને કાફ્ટની દુકાન:** તેનું લક્ષ્ય હસ્તકલા અને કાફ્ટની દુકાન કરીને પોતે રોજગાર પ્રાપ્ત કરવાનું છે.
- **ઓનલાઈન રીસેલિંગ:** આ લક્ષ્યને પૂર્ણ કરવા માટે, તે અત્યારે **ઓનલાઈન શોપ બનાવીને રીસેલિંગ** કરી રહી છે અને શીખી રહી છે. આ આત્મનિર્ભરતા તરફનું તેનું સકારાત્મક પગલું છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણાનું ઉદાહરણ બનવું

હેત્વી અને તેના પિતા ક્રાંતિભાઈનું લક્ષ્ય માત્ર હેત્વીની સફળતા પૂરતું સીમિત નથી, પરંતુ તે એક સામાજિક પરિવર્તનનું સ્વપ્ન છે:

- **શ્રેષ્ઠ દિવ્યાંગ દીકરી પુરસ્કાર:** તેઓ 'શ્રેષ્ઠ દિવ્યાંગ દીકરી' પુરસ્કાર પ્રાપ્ત કરવા માંગે છે, જે તેમને તેમના લક્ષ્ય તરફ આગળ વધવામાં મદદ કરશે.
- **સામાજિક બદલાવ:** હેત્વીના પિતાએ આ વાત પર ભાર મૂક્યો છે કે, "જ્યારે આવું બાળક જન્મે ત્યારે તે બાળક અને માતા-પિતા તડછોડવામાં આવે છે." હેત્વીનું જીવન એક એવું ઉદાહરણ બનવું જોઈએ, જે સમાજને શીખવે કે, "જ્યારે આવું બાળક જન્મે ત્યારે હતાશ નહીં પરંતુ **ઉત્સવ** મનાવવો જોઈએ."

હેત્વીનું આખું કુટુંબ (માતા-પિતા) તેના પાછળ જોશથી કાર્ય કરી રહ્યા છે, ભલે તેના પરિવારે તેને સ્વીકારી નથી. તેમનો સંકલ્પ છે કે હેત્વીની કામચાબી દ્વારા તેઓ સમાજમાં ખોટું વર્તન કરનારા લોકોને જવાબ આપી શકે.

ખિમસુરિયા હેત્વી ક્રાંતિભાઈનું જીવન એક પ્રચંડ પ્રેરણા છે. ગંભીર સેરેબ્રલ પાલ્સી અને માનસિક દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, ૯મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરવો, રાષ્ટ્રીય પુરસ્કાર જીતવો અને ઓનલાઈન રીસેલિંગ દ્વારા આત્મનિર્ભર બનવાનો પ્રયાસ કરવો એ તેની અદ્ભુત ઇચ્છાશક્તિનો પુરાવો છે. હેત્વીનું લક્ષ્ય માત્ર પોતાનું જીવન સુધારવાનું નથી, પણ સમાજની વિચારસરણી બદલવાનું છે કે દિવ્યાંગ બાળકનો જન્મ એક 'ઉત્સવ' છે, 'હતાશા' નહીં. તેમનો સંઘર્ષ આપણને હિંમત અને સકારાત્મકતા સાથે જીવન જીવવાની પ્રેરણા આપે છે.

ખોડખાંપણ સામે એન્જિનિયરિંગનું સ્વપ્ન

અંસારી અભિજ્ઞાનાઝ ઈસરાર અહેમદ, જેનું જીવન નાની ઉંમરથી જ એક અનોખા સંઘર્ષ સાથે શરૂ થયું. ૧૯ વર્ષની અભિજ્ઞાનાઝને જન્મથી જ **બીજી શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotor Disability)** છે, જે તેના રોજિંદા જીવન, શિક્ષણ અને સામાન્ય પ્રવૃત્તિઓ પર સધ્ધર અસર કરે છે. પિતા સર્વિસમાં છે અને માતા ગૃહિણી છે, પરંતુ શારીરિક મર્યાદાઓ સાથે જીવન જીવવું એ અભિજ્ઞાનાઝ માટે ક્યારેય સરળ રહ્યું નથી.

તેણે પોતાની દિવ્યાંગતાને એક શિખામણ તરીકે સ્વીકારી છે – જેનાથી તેને અસામાન્ય સંકલ્પ અને મજબૂત મનોબળ મળ્યું છે. હાલમાં, તે **બી.એસસી. કમ્પ્યુટર સાયન્સ**નો અભ્યાસ કરી રહી છે, જે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી પ્રત્યેના તેના ઊંડા રસને દર્શાવે છે.

શૈક્ષણિક અને રમતગમતની અસાધારણ સિદ્ધિઓ

અભિજ્ઞાનાઝની સૌથી મોટી પ્રેરણા તેના મેડલ અને ટ્રોફી છે, જે તેની કઠિન મહેનત અને પ્રતિભાનું પ્રતિબિંબ છે.

- **શાળા ટોપર:** તે શાળાના ટોપર્સમાં સ્થાન ધરાવતી હતી અને આ બદલ તેને **શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થીની મેડલ** પણ એનાયત થયો હતો. આ સિદ્ધિ દર્શાવે છે કે શારીરિક પડકારો હોવા છતાં, તે શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરવા સક્ષમ છે.
- **રમતગમત ક્ષેત્રે સફળતા:** ૨૦૨૩ના શાળા રમતોત્સવમાં, અભિજ્ઞાનાઝે **૭૫ મીટર દોડમાં બીજું સ્થાન** પ્રાપ્ત કર્યું હતું અને મેડલ જીત્યો હતો. શારીરિક ખોડખાંપણ હોવા છતાં રમતગમતમાં ભાગ લેવો અને મેડલ જીતવો એ તેની અદ્ભુત ભાવનાનું ઉદાહરણ છે.

આ મેડલ અને ટ્રોફી તેનું ગૌરવ છે અને તેને હંમેશાં આગળ વધવાની પ્રેરણા આપે છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સફળ એન્જિનિયર અને નવીન શોધક

અભિજ્ઞાનાઝનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય ઉમદા અને સમાજલક્ષી છે.

- **સફળ એન્જિનિયર બનવું:** તેનું મુખ્ય લક્ષ્ય એક **સફળ એન્જિનિયર** બનવાનું છે. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી સાથેના તેના રસને ધ્યાનમાં રાખીને, તે આ લક્ષ્ય માટે શૈક્ષણિક રીતે મજબૂત બનવા માટે સતત મહેનત કરી રહી છે.
- **નવીન શોધો અને સમાજ ઉપયોગી ઉકેલ:** તે ભવિષ્યમાં એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રમાં **નવીન શોધો અને ઉકેલો** લાવવા માંગે છે, જે સમાજ માટે ઉપયોગી સાબિત થાય. આ લક્ષ્ય હાંસલ કરવા માટે તે શ્રેષ્ઠ અભ્યાસ કરવા, જરૂરી કૌશલ્યો શીખવા અને મજબૂત પાયા બાંધવા માટે સતત મહેનત કરવા તૈયાર છે.

આમ, અભિજ્ઞાનાઝનું ધ્યેય માત્ર પોતાનું જીવન સુધારવાનું નથી, પણ એક એન્જિનિયર તરીકે પોતાના જ્ઞાનનો ઉપયોગ કરીને સમાજમાં સકારાત્મક પરિવર્તન લાવવાનો છે.

અંસારી અભિજ્ઞાનાઝ ઈસરાર અહેમદની વાત એ વાતનો પુરાવો છે કે દિવ્યાંગતા એ લક્ષ્ય સિદ્ધ કરવામાં ક્યારેય બાધા નથી બની શકતી. શારીરિક ખોડખાંપણ હોવા છતાં, શાળા ટોપર બનવું, રમતગમતમાં મેડલ જીતવો અને સફળ એન્જિનિયર બનીને સમાજ માટે નવીન ઉકેલો લાવવાનું સ્વપ્ન જોવું એ તેની અસાધારણ હિંમત અને બુદ્ધિનો પરિચય આપે છે. તેમનું જીવન આપણને પ્રેરણા આપે છે કે સકારાત્મકતા, સખત મહેનત અને જ્ઞાન પ્રત્યેની ધગશ વડે જીવનના કોઈપણ પડકારને જીતી શકાય છે.

બહુવિધ પડકારો વચ્ચે આત્મનિર્ભરતાનો સંકલ્પ

યાવડા ભાવિન જેઠાલાલનું જીવન જન્મથી જ અનેક પડકારોથી ઘેરાયેલું છે. ૨૮ વર્ષના ભાવિનને એક નહીં, પણ બહુવિધ દિવ્યાંગતા (Multiple Disability) છે, જેમાં જોવામાં (દૃષ્ટિહીનતા), લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા), બોલવામાં અને શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) નો સમાવેશ થાય છે. આટલી બધી મર્યાદાઓ સાથે જીવન જીવવું એ કલ્પના બહારનો સંઘર્ષ છે.

ભાવિનના પિતા મજૂરી કામ (Labour Work) કરીને પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે, અને માતા ગૃહિણી છે. ગરીબી અને શારીરિક મર્યાદાઓની બેવડી મુશ્કેલી ભાવિનના માર્ગમાં એક વિશાળ પહાડ સમાન છે.

શિક્ષણ અને કૌશલ્ય તરફનું પગલું

આ બહુવિધ પડકારો હોવા છતાં, ભાવિને શિક્ષણથી મોં ફેરવ્યું નથી. તેનું શિક્ષણ ધોરણ ૪ સુધી જ થઈ શક્યું હતું, જે તેની દિવ્યાંગતાને કારણે ખૂબ જ મુશ્કેલ રહ્યું હતું. તેમ છતાં, તેણે જીવનમાં આગળ વધવાનો અને કૌશલ્ય મેળવવાનો નિશ્ચય કર્યો.

- તાલીમ કેન્દ્રમાં અભ્યાસ: હાલમાં, તે જામનગરમાં **OM Training School for Disabled Child** ખાતે અભ્યાસ કરી રહ્યો છે. આ સંસ્થામાં જઈને તે પોતાને આત્મનિર્ભર બનાવવા માટે તૈયાર કરી રહ્યો છે.
- ITI કમ્પ્યુટર કોર્સ: તેણે **ITI માં કમ્પ્યુટર ઓપરેટર કોર્સ (ITI COPA)** કર્યો છે. આ કોર્સ ટેકનોલોજીના જ્ઞાન દ્વારા તેના માટે રોજગારના નવા દરવાજા ખોલવા માટેનું એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે, ભલે તેને જોવામાં તકલીફ હોય.

આ સંઘર્ષ દર્શાવે છે કે ભાવિનની ભણવાની અને શીખવાની ઈચ્છાશક્તિ અડગ છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સરકારી નોકરી દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

ભાવિનનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અત્યંત પ્રેરણાદાયી છે.

- સારી સરકારી નોકરી: તેનું મુખ્ય લક્ષ્ય **સારી સરકારી નોકરી (Good Government Job)** મેળવવાનું છે. સરકારી નોકરી તેને આર્થિક સ્થિરતા અને સામાજિક સન્માન પ્રદાન કરશે, જે તેના માટે ખૂબ જ જરૂરી છે.
- આત્મનિર્ભરતા: તે આર્થિક રીતે આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે. પોતાના પિતાને મજૂરીના કામમાંથી મુક્ત કરીને, તે તેમના જીવનમાં આરામ લાવવા માંગે છે અને પોતાના પરિવારનું ભવિષ્ય સુરક્ષિત કરવા માંગે છે.

ભાવિનનો સંઘર્ષ એવા લોકો માટે એક મોટો સંદેશ છે જેઓ નાની મુશ્કેલીઓમાં હાર મानी લે છે. તે બહુવિધ દિવ્યાંગતા અને ગરીબી સામે લડીને પણ પોતાનું સ્વપ્ન સાકાર કરવા મથી રહ્યો છે. તેના માતા લક્ષ્મીબેન યાવડા ભાવિનના આ ધ્યેયમાં સંપૂર્ણ સહકાર આપી રહ્યા છે.

યાવડા ભાવિન જેઠાલાલનું જીવન અનેક પડકારોનું પ્રતીક છે. બહુવિધ દિવ્યાંગતા (દૃષ્ટિ, શારીરિક, બોલવા અને લખવા-વાંચવા) હોવા છતાં, તેણે હાર માન્યા વિના ITI COPA કોર્સ પૂરો કર્યો અને સારી સરકારી નોકરી મેળવીને આત્મનિર્ભર બનવાનું લક્ષ્ય રાખ્યું છે. તેમનો સંકલ્પ આપણને શીખવે છે કે જો ઈચ્છાશક્તિ મજબૂત હોય, તો ગમે તેટલા શારીરિક કે આર્થિક પડકારો હોય, આપણે સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ અને પરિવારનું ગૌરવ વધારી શકીએ છીએ.

મૌનમાંથી પ્રેરણા તરફ: ખુશી સંઘાણીની ગાથા

ખુશી સંઘાણી, ૨૧ વર્ષની યુવતી, જેનો જન્મ થયો ત્યારે જ તેના જીવનમાં એક મોટો પડકાર આવ્યો: **સાંભળવા અને બોલવાની દિવ્યાંગતા (Deaf and Mute)**. ખુશીનું જીવન મૌનનું છે, પરંતુ તેના સપનાનો અવાજ ખૂબ જ ઊંચો છે. તેના પિતા રિક્ષા ડ્રાઇવર છે અને માતા ગૃહિણી છે. આર્થિક મર્યાદાઓ અને શારીરિક પડકારો સાથે ખુશીએ પોતાનો અભ્યાસ યાવું રાખ્યો છે.

તે હાલમાં **બી.કોમ. (B. Com.)** નો અભ્યાસ કરી રહી છે. તેના માટે, વાતચીત એ સૌથી મોટી તાત્કાલિક મુશ્કેલી છે. રેસ્ટોરન્ટમાં ફૂડ ઓર્ડર કરવું હોય કે રસ્તાની દિશા પૂછવી હોય, તે હંમેશાં **ઈશારા, લેખિત સંચાર અને સાંકેતિક ભાષા (Sign Language)** પર આધાર રાખે છે. પરંતુ, ખુશી જણાવે છે કે દરેક વ્યક્તિ સાંકેતિક ભાષા જાણતું નથી, અને આનાથી ઘણીવાર ગેરસમજણ કે અજીબ પળો સર્જાય છે.

અસાધારણ શૈક્ષણિક સિદ્ધિ

ખુશીની સિદ્ધિઓ દર્શાવે છે કે સંઘર્ષની સામે તેની મહેનત હંમેશાં વિજેતા રહી છે.

- **શાળામાં પ્રથમ ક્રમ:** ખુશીએ ધોરણ ૧૨માં તેના ભાવનગર સ્થિત શાળામાં પ્રથમ ક્રમ (First Rank) પ્રાપ્ત કર્યો હતો. આ સિદ્ધિ માત્ર તેની બુદ્ધિનો જ નહીં, પણ પડકારો છતાં અભ્યાસ પ્રત્યેની તેની અવિરત નિષ્ઠાનો પુરાવો છે.

આ સિદ્ધિએ ખુશીને આત્મવિશ્વાસ આપ્યો છે કે તે પોતાના જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો હોય, તે સફળતા હાંસલ કરી શકે છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: શિક્ષણ દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

ખુશીનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ અને મજબૂત છે:

- **ઉચ્ચ શિક્ષણ અને ડિગ્રી:** તેનું લક્ષ્ય તેના **બી.કોમ.નો અભ્યાસ પૂર્ણ કરીને ડિગ્રી મેળવવાનું** છે. તે માને છે કે ઉચ્ચ શિક્ષણ જ તેને આત્મનિર્ભરતાના માર્ગે લઈ જશે.
- **આત્મનિર્ભરતા:** ડિગ્રી પ્રાપ્ત કર્યા પછી, તે એક સારી નોકરી મેળવીને આત્મનિર્ભર (Self-Reliant) બનવા માંગે છે. તે પોતાના પરિવારને આર્થિક ટેકો આપવા અને ગરીબીના ચક્રમાંથી બહાર આવવા માટે સક્ષમ બનવા માંગે છે.

ખુશીની માતા, જીઆબેન સંઘાણી, તેના આ ધ્યેયમાં સંપૂર્ણ સહકાર આપી રહ્યા છે. ખુશીની વાત એ સાબિત કરે છે કે દિવ્યાંગતા એ માત્ર શારીરિક મર્યાદા છે, પરંતુ તે ક્યારેય સફળ થવાની ઈચ્છાશક્તિને રોકી શકતી નથી.

ખુશી સંઘાણીનું જીવન એ દૃઢ નિશ્ચય અને શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતાનું જીવંત ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ સાંભળવા અને બોલવાની તકલીફ હોવા છતાં, ધોરણ ૧૨માં શાળામાં ટોચનું સ્થાન મેળવવું એ તેની અસાધારણ સંકલ્પશક્તિ દર્શાવે છે. પિતાના રિક્ષા ડ્રાઇવર હોવા છતાં, ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવાનો અને આત્મનિર્ભર બનવાનો તેનો સંઘર્ષ આપણને પ્રેરણા આપે છે કે વાતચીતનો અભાવ કે આર્થિક મર્યાદાઓ, ક્યારેય આપણા લક્ષ્યોને હાંસલ કરવામાં અવરોધ બની શકે નહીં. આપણે માત્ર આપણી આંતરિક શક્તિ પર વિશ્વાસ રાખવાની જરૂર છે.

સંઘર્ષમાંથી સન્માન તરફ: કણજારીયા વિજય જેરામભાઈની પ્રેરણા

કણજારીયા વિજય જેરામભાઈ, ૩૪ વર્ષીય યુવાન, જેનું જીવન જન્મથી જ એક પડકાર સાથે શરૂ થયું. તેને જન્મથી જ **શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotor Disability)** છે, જે તેના બંને પગની નબળાઈ (B/L Weakness) તરીકે દર્શાવેલ છે. આ શારીરિક મર્યાદા તેને રોજિંદા જીવનમાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરાવે છે, ખાસ કરીને હલનચલન અને કામકાજમાં.

વિજયના પિતા મજૂરી કામ (Labour) કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. મજૂરી પર નિર્ભર પરિસ્થિતિમાં શારીરિક દિવ્યાંગતા સાથે જીવન પસાર કરવું એ માત્ર સંઘર્ષ નહીં, પણ અડગ હિમતની માંગ કરે છે. તેમ છતાં, વિજયએ પોતાની નબળાઈને પોતાના જીવનનો અંત માન્યો નથી.

વર્તમાન પરિશ્રમ: નોકરી દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

વિજય હાલમાં **નોકરી (JOB)** કરીને પોતાના પગ પર ઊભા રહેવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે. આ નોકરી તેના માટે માત્ર આવકનો સ્ત્રોત નથી, પણ સમાજમાં આત્મસન્માન સાથે જીવવાનું સાધન છે. શારીરિક ખોડખાંપણ હોવા છતાં કામ કરવું એ તેની સખત મહેનત અને આત્મવિશ્વાસનું પ્રતીક છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સ્થિરતા અને ગૌરવ

વિજયનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને જરૂરી છે:

- **સારી અને સ્થિર નોકરી:** તેનું મુખ્ય ધ્યેય એવી નોકરી મેળવવાનું છે, જે તેને આર્થિક સ્થિરતા અને સુરક્ષા પ્રદાન કરે. સ્થિર રોજગાર દ્વારા તે પોતાના દિવ્યાંગતાના પડકારોને દૂર કરી શકે છે.
- **આત્મનિર્ભરતા અને પરિવારને ટેકો:** એકવાર સારી નોકરી મળી જાય, પછી તે પોતાના પરિવારને આર્થિક રીતે મદદરૂપ બનીને આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે. પિતાની મજૂરીની મહેનતને હળવી કરવી અને તેમને ગૌરવ અપાવવું એ તેનું મહત્વનું સ્વપ્ન છે.

વિજય કણજારીયાની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે, જેઓ શારીરિક મર્યાદાઓ કે આર્થિક સંઘર્ષ સામે ઝૂકી જાય છે. તે પોતાના પરિશ્રમ અને ધ્યેય દ્વારા સમાજને સંદેશ આપે છે કે દિવ્યાંગતા એ અટકાવનારું પરિબલ નથી, પરંતુ વધુ મહેનત કરવા માટેનું પ્રોત્સાહન છે.

કણજારીયા વિજય જેરામભાઈનું જીવન આપણને શીખવે છે કે જન્મજાત શારીરિક નબળાઈ અને આર્થિક પડકારો હોવા છતાં, આપણે વર્તમાનમાં સખત પરિશ્રમ કરીને ભવિષ્યના લક્ષ્યો હાંસલ કરી શકીએ છીએ. તેમનો "નોકરી કરીને આત્મનિર્ભર બનવાનો" સંકલ્પ દર્શાવે છે કે સન્માનભરે જીવન જીવવાની ઈચ્છાશક્તિ સૌથી મોટી તાકાત છે.

મર્યાદાઓમાંથી મુક્તિ તરફ: નકુમ દેવ દેવેન્દ્રભાઈની ગાથા

નકુમ દેવ દેવેન્દ્રભાઈ, ૧૭ વર્ષનો યુવાન, જે જન્મથી જ બહુવિધ દિવ્યાંગતા (Multiple Disability) સાથે જીવન જીવી રહ્યો છે. તેને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા), બોલવામાં અને અન્ય શારીરિક ખોડખાંપણની મુશ્કેલીઓ છે. આ પડકારો દેવના શિક્ષણ અને રોજિંદા સંચારને ખૂબ જ મુશ્કેલ બનાવે છે.

દેવના પિતા મજૂરી કામ (Labour Work) કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. આર્થિક સંઘર્ષની સાથે બહુવિધ દિવ્યાંગતા ધરાવતા બાળકનો ઉછેર કરવો એ પરિવાર માટે બેવડો પડકાર છે. જોકે, દેવ હાલમાં **ઓમ ટ્રેનિંગ સ્કૂલ ઓફ ડિસેબલ્ડ ચાઇલ્ડ (OM TRAINING SCHOOL OF DISABLED CHILD)** માં અભ્યાસ કરીને પોતાની મર્યાદાઓને ઓળંગીને આગળ વધવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે.

શિક્ષણમાં પડકાર: ડિસ્લેક્સિયા સામે લડત

દેવ માટે શિક્ષણનો માર્ગ સરળ નથી. ડિસ્લેક્સિયાના કારણે તેને અક્ષરો અને શબ્દો સમજવામાં મુશ્કેલી પડે છે, જ્યારે બોલવાની તકલીફ સંચારમાં અવરોધ ઊભો કરે છે. તેમ છતાં, દેવ અને તેના પિતા દેવેન્દ્રભાઈ ઓધવજીભાઈ નકુમ હાર માન્યા નથી. તેઓ જાણે છે કે શિક્ષણ જ દેવના ભવિષ્યનો આધાર છે.

તેમનો મુખ્ય ધ્યેય દેવને એવા કૌશલ્યો શીખવવાનો છે જે તેને પોતાના પગ પર ઊભો કરી શકે, ભલે તેને ભણવામાં અને બોલવામાં તકલીફ પડતી હોય.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: આત્મનિર્ભરતાનું ગૌરવ

દેવ નકુમ દેવેન્દ્રભાઈનું જીવન એક જ ધ્યેય તરફ કેન્દ્રિત છે:

- **વ્યવસાયિક તાલીમ:** હાલમાં તે જે તાલીમ લઈ રહ્યો છે, તેને પૂર્ણ કરીને વ્યવસાયિક કૌશલ્યોમાં નિપુણતા મેળવવી.
- **આત્મનિર્ભરતા:** તેનું મુખ્ય લક્ષ્ય સારી નોકરી મેળવીને કે નાનો વ્યવસાય શરૂ કરીને **આત્મનિર્ભર (Self-Reliant)** બનવાનું છે. તે પોતાના પરિવારને ગરીબીમાંથી બહાર કાઢવા અને પોતાનું જીવન ગૌરવ સાથે જીવવા માંગે છે.

નકુમ દેવ દેવેન્દ્રભાઈની વાત એ બહુવિધ સંઘર્ષો છતાં હકારાત્મક રહેવાની અને શિક્ષણ તથા તાલીમ દ્વારા આત્મસન્માન મેળવવાની અદ્ભુત ભાવના દર્શાવે છે. તે આપણને શીખવે છે કે વ્યક્તિ ગમે તેટલા પડકારો સાથે જન્મે, પરંતુ દૃઢ નિશ્ચય અને પરિવારના સહકારથી તે પોતાનું સ્વપ્ન સાકાર કરી શકે છે.

દેવ નકુમની ગાથા દર્શાવે છે કે બહુવિધ દિવ્યાંગતા અને આર્થિક મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં, શિક્ષણ અને તાલીમ દ્વારા જીવનમાં મોટો ફરક લાવી શકાય છે. તેનો સંકલ્પ એ છે કે તે પોતાની દિવ્યાંગતાને કારણે કોઈ પર બોજ બનવા માંગતો નથી, પરંતુ પોતાનો માર્ગ જાતે બનાવશે. આત્મનિર્ભર બનવાનું તેનું લક્ષ્ય દરેક યુવાન માટે પ્રેરણારૂપ છે.

ધીરજ અને હિમત: યાવડાગોર શિવમ પ્રવીણભાઈની પ્રેરણા

યાવડાગોર શિવમ પ્રવીણભાઈ, ૧૬ વર્ષનો એક યુવાન. શિવમનો સંઘર્ષ બે મુખ્ય પડકારોથી ઘેરાયેલો છે: **શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotive Disability)** અને **બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા (Intellectual Disability)**. આ દિવ્યાંગતા તેને માત્ર યાવવામાં કે હલનચલનમાં જ નહીં, પરંતુ રોજિંદા નાના કાર્યોમાં પણ મુશ્કેલી ઊભી કરે છે.

તેને પેન પકડવામાં, લખવામાં તકલીફ પડે છે, જેના કારણે કોઈ પણ કાર્ય પૂર્ણ કરવામાં ઘણો સમય લાગે છે. આ ઉપરાંત, શર્ટના બટન બંધ કરવા જેવા સરળ લાગતા કાર્યો પણ તેના માટે મોટા પડકારરૂપ છે. તેમ છતાં, શિવમ હિમત હાર્યો નથી.

વર્તમાન પરિશ્રમ: કાર્યોમાં સહયોગ

શિવમ હાલમાં **૧૧માં ધોરણમાં અભ્યાસ** કરી રહ્યો છે અને સાથે સાથે **નોકરી (Job work)** કરીને આત્મનિર્ભરતા તરફ પગ માંડી રહ્યો છે. તેના પિતા મજૂરી કામ કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. આર્થિક પરિસ્થિતિ નબળી હોવા છતાં, શિવમ કામ કરીને પોતાના પરિવારને ટેકો આપવા માંગે છે.

તેના પિતા પ્રવીણભાઈ યાવડાગોર જણાવે છે કે શિવમને પેન પકડવામાં અને બટન બંધ કરવામાં જે તકલીફ પડે છે, તે છતાં તે સતત પ્રયત્નશીલ રહે છે. દરેક નાની સિદ્ધિ તેના માટે એક મોટી જીત સમાન છે.

લક્ષ્ય: મર્યાદાઓને ઓળંગવી

શિવમનું ભાવિ લક્ષ્ય તેના વર્તમાન સંઘર્ષમાં જ છુપાયેલું છે. તે પોતાની બૌદ્ધિક અને શારીરિક મર્યાદાઓ પર વિજય મેળવીને સમાજમાં પોતાનું એક ગૌરવપૂર્ણ સ્થાન બનાવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે.

- **આત્મનિર્ભરતા:** નોકરી દ્વારા તે આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે, જેથી તેને કોઈના સહારે જીવવું ન પડે અને તે પોતાના પરિવારનું ગૌરવ વધારી શકે.
- **કૌશલ્ય વિકાસ:** તેનું ધ્યાન એવા કૌશલ્યો વિકસાવવા પર છે, જે તેની દિવ્યાંગતાને કારણે અવરોધરૂપ ન બને અને તે આત્મવિશ્વાસ સાથે કાર્ય કરી શકે.

યાવડાગોર શિવમ પ્રવીણભાઈની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે, જેમને બહુવિધ પડકારોનો સામનો કરવો પડે છે. તે સાબિત કરે છે કે વ્યક્તિની તાકાત તેના શરીરમાં નહીં, પરંતુ તેના મનની હિમતમાં હોય છે. શિવમનો દૃઢ સંકલ્પ અને દરેક નાની મુશ્કેલી સામે લડવાની તેની ભાવના તેને એક સાચો હીરો બનાવે છે.

શિવમની વાત આપણને શીખવે છે કે જ્યારે વ્યક્તિને એકસાથે અનેક દિવ્યાંગતા હોય, ત્યારે પણ સખત મહેનત અને પરિવારના સહકારથી જીવનમાં પ્રગતિ કરી શકાય છે. પેન પકડવાની તકલીફ હોવા છતાં અભ્યાસ અને નોકરી તરફનો તેનો ઝુકાવ, આત્મનિર્ભરતા મેળવવાની તેની મજબૂત ઇચ્છાશક્તિ દર્શાવે છે.

સ્મિત અને મિનાક્ષી: અખંડિત પ્રેમની યાત્રા

ભેડા સ્મિત દીપકભાઈ, ૧૩ વર્ષનો એક તેજસ્વી યુવાન, આઠમા ધોરણમાં અભ્યાસ કરે છે. જોકે, તેનો જીવનપથ સરળ નથી. સ્મિત જન્મથી જ **બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા (Intellectual Disability)** સાથે જીવી રહ્યો છે, જે ડોક્ટરો અનુસાર મગજને નુકસાન અને અવ્યવસ્થા (brain damage and dysfunction) ને કારણે છે.

આ પડકારને કારણે, સ્મિતને અભ્યાસમાં, ખાસ કરીને વાંચન, લખન અને સમજણશક્તિમાં ઘણી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે. શાળાના મિત્રો સાથે વાતચીત કરવી કે સામાજિક વ્યવહાર સમજવો તેના માટે કસોટીરૂપ હોય છે.

એક માતાનો અખૂટ ટેકો: મિનાક્ષીબહેન

સ્મિતનો સૌથી મોટો ટેકો તેના માતા મિનાક્ષી દીપકભાઈ છે. તેના પિતા મજૂરી કામ કરીને ઘર ચલાવે છે, પરંતુ સ્મિતના જીવનની ગાડી આગળ ધપાવવાની જવાબદારી મિનાક્ષીબહેને હિંમતપૂર્વક પોતાના ખભા પર લીધી છે. માતા તરીકે, તે માત્ર સ્મિતની દેખરેખ જ નથી રાખતા, પરંતુ તેના શિક્ષણ અને વિકાસ માટે પણ સતત પ્રયત્નશીલ રહે છે.

તેમની દ્રઢતાનું પ્રતિબિંબ સ્મિતના વર્તમાન જીવનમાં જોઈ શકાય છે. પડકારો હોવા છતાં, સ્મિત આઠમા ધોરણ સુધી પહોંચ્યો છે, જે તેના અને તેના પરિવારની સખત મહેનત અને અખૂટ ધીરજનું પરિણામ છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: સામાન્ય જીવનની આશા

સ્મિત કે તેના પરિવારે કોઈ ચોક્કસ મોટી સિદ્ધિનું લક્ષ્ય રાખ્યું નથી, પરંતુ તેમનું સૌથી મોટું લક્ષ્ય સ્મિતનું **સમાજમાં સરળતાથી સ્વીકૃત થવું** અને **આત્મનિર્ભર** જીવન જીવવું છે.

સ્મિતના ભવિષ્યલક્ષ્યમાં આ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે:

- વ્યવહારુ કૌશલ્યો:** અભ્યાસની મર્યાદાઓને જોતા, સ્મિતને એવા કૌશલ્યો શીખવવામાં આવે, જેનાથી તે ભવિષ્યમાં કોઈ નાનું કામ કરીને પોતાનું ગુજરાન ચલાવી શકે અને સ્વતંત્રતા અનુભવી શકે.
- સામાજિક અનુકૂળન:** લોકો સાથે વાતચીત અને વ્યવહારમાં સુધારો લાવવો, જેથી તે સમાજમાં ભળી શકે અને જીવનના નાના-મોટા પ્રસંગોમાં ભાગ લઈ શકે.

ભેડા સ્મિત દીપકભાઈ અને તેના માતા મિનાક્ષીબહેનની વાત એ વાતનો પુરાવો છે કે જ્યારે બાળકને અખૂટ પ્રેમ અને સઘિયારો મળે છે, ત્યારે દિવ્યાંગતા જીવનના માર્ગને રોકી શકતી નથી. સ્મિતની ધીરજ અને મિનાક્ષીબહેનનો નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ, સમાજ માટે એક મહાન પ્રેરણા છે.

પ્રેરણાની જ્યોત: મિરલની સફર

જૂનાગઢ જિલ્લાના એક નાનકડા ગામની વતની, ૨૦ વર્ષની મિરલ અરવિંદભાઈ ટિલાળાની જિંદગી એક શાંત પણ મક્કમ નદી જેવી છે, જેણે પોતાના રસ્તામાં આવતા દરેક પથ્થરને પાર કરીને આગળ વધવાનું શીખ્યું છે.

મિરલ જન્મથી જ મૂક-બધિર છે, એટલે કે સાંભળવામાં અને બોલવામાં તકલીફ છે. જ્યાં સામાન્ય માણસ માટે બોલી કે સાંભળીને વાત કરવી સહજ છે, ત્યાં મિરલ માટે દરેક નાની જરૂરિયાત પણ એક મોટો સંઘર્ષ બની જાય છે. જ્યારે પિતાનું છત્ર ગુમાવ્યું અને માતાએ ખેતીનો ભાર ઉપાડ્યો, ત્યારે જીવનની મુશ્કેલીઓ વધી ગઈ.

મિરલે નોંધ્યું છે કે બહારની દુનિયામાં, સામાન્ય લોકો તેની જરૂરિયાત સમજી શકતા નથી. બજારમાં કોઈ વસ્તુ લેવા જવું હોય તો, તે શું માંગે છે તે સમજાવવું લગભગ અશક્ય બની જાય છે. ઘણીવાર, તેણે ઘરેથી વસ્તુનું ચિત્ર દોરીને કે લખીને લઈ જવું પડે છે, ત્યારે જ સામેવાળી વ્યક્તિ તેને વસ્તુ આપે છે. આ સંઘર્ષ ફક્ત બહારની દુનિયા પૂરતો સીમિત નથી; ક્યારેક તો પરિવારની લાગણીઓ પણ ફક્ત ઈશારાથી સમજાવવી કે સમજવી મુશ્કેલ બની જાય છે.

જીવનમાં સૌથી મોટી મુશ્કેલી ત્યારે આવે છે જ્યારે તે બીમાર પડે છે. ડોક્ટર પાસે જતી વખતે હંમેશાં ઘરના કોઈ સભ્યને સાથે રાખવા પડે છે, કારણ કે તેના ઈશારાઓને સમજાવનાર બીજું કોઈ નથી. આ અનુભવો મિરલને વારંવાર યાદ અપાવે છે કે જીવનમાં તેનું આ પગથિયું કેટલું પડકારજનક છે.

પરંતુ મિરલનો આત્મા ક્યારેય હાર માનતો નથી. તે જાણે છે કે સંઘર્ષ એ તેના ભાગ્યનો નહીં, પણ તેની શક્તિનો આધાર છે. આજે તે અભ્યાસ કરી રહી છે, તેના ભવિષ્યના સપનાઓ માટે મહેનત કરી રહી છે.

પ્રેરણાનો સૂર:

મિરલનો એકમાત્ર ધ્યેય છે, કોલેજ પૂરી કરીને એક સારી નોકરી મેળવવી અને પોતાના પગ પર ઊભા રહેવું. તે કહે છે કે આ પુરસ્કાર તેને સમાજમાં સન્માન અપાવશે અને તેને સતત આગળ વધવાની પ્રેરણા આપશે.

મિરલની વાત આપણને શીખવે છે કે **શારીરિક મર્યાદાઓ ક્યારેય લક્ષ્યોની મર્યાદા બની શકતી નથી.** ભલે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો આવે, ભલે પિતાનું સાથ ન હોય કે સમાજ તમને ન સમજી શકે, જો તમારામાં મહેનત કરવાની અને આત્મનિર્ભર થવાની ધગશ હોય, તો તમે ચોક્કસ સફળતા મેળવી શકો છો. મિરલ દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે કે સંઘર્ષને સીડી બનાવીને કેવી રીતે સપનાની ઊંચાઈઓ સુધી પહોંચી શકાય છે.

આશાનું કિરણ: ત્રિકમની દુનિયા

દસ વર્ષનો નાનો ત્રિકમ મહેશ્વરી (Trkam maheshwari) એક એવી દુનિયામાં જીવે છે, જ્યાં શાંતિ અને અવાજ બંનેનો અર્થ અલગ છે. જન્મથી જ દિવ્યાંગતાને કારણે, ત્રિકમ સાંભળી શકતો નથી અને બોલી પણ શકતો નથી. એટલું જ નહીં, તેને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા) અને અન્ય શારીરિક ખોડખાંપણ પણ છે, જે તેના જીવનના દરેક ક્ષણને એક મોટો પડકાર બનાવે છે.

ત્રિકમની દુનિયાની સૌથી મોટી તકલીફ એ છે કે તે એક જગ્યાએ શાંતિથી બેસી શકતો નથી. તેના હાથ-પગ સતત હલતા રહે છે, જેના કારણે ક્યારેક તેની સંભાળ રાખનારને તેને બાંધીને રાખવાની ફરજ પડે છે. તે બોલી શકતો નથી, જેથી તેની નાની-નાની જરૂરિયાતો કે તેની અંદરની લાગણીઓ વ્યક્ત કરવી અશક્ય બની જાય છે. તેના પિતાનો વ્યવસાય 'કોઈ નહીં' છે, અને તેની માતા "મંદ બુદ્ધિ ગૃહ" માંથી આવે છે. આ સંજોગો દર્શાવે છે કે ત્રિકમના જીવનમાં ભૌતિક અને માનસિક ટેકો બંનેનો અભાવ છે.

આવા મુશ્કેલ જીવનમાં, ત્રિકમ માટે આશાનું કિરણ છે તેની ફોઈ ગીતાબહેન અને પરિવારના અન્ય સભ્યો, જેઓ નિઃસ્વાર્થ ભાવે તેની સંભાળ રાખી રહ્યા છે. ત્રિકમ માટે 'સિદ્ધિઓની યાદી' કે 'ભાવિ લક્ષ્યો'ના ખાનામાં ભલે 'No' (ના) લખેલું હોય, પરંતુ તેનું જીવન પોતે જ એક મોટી સિદ્ધિ છે.

ત્રિકમ મહેશ્વરીની વાત સાંભળનાર અને વાંચનાર દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરક સંદેશ લઈને આવે છે. આ વાત માત્ર ત્રિકમની વાત નથી, પણ તેની સંભાળ રાખતા દરેક વ્યક્તિના અતૂટ પ્રેમ અને સમર્પણની વાત છે.

જ્યારે જીવન એટલા બધા પડકારો ફેંકે છે કે 'સામાન્ય' જીવન જીવવું પણ એક લક્ઝરી બની જાય છે, ત્યારે પણ હાર માન્યા વિના જીવતા રહેવું એ જ સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે.

ત્રિકમ માટે ભલે એવોર્ડનું કારણ એ હોય કે "તે બીજાથી અલગ છે," પરંતુ ખરેખર તો તે પ્રેરણાનું પ્રતીક છે. તે આપણને શીખવે છે કે:

1. **નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ:** ત્રિકમની સંભાળ રાખતા લોકોનો પ્રેમ દર્શાવે છે કે માનવતા અને પરિવારનો સાથ સૌથી મોટી તાકાત છે.
2. **નાની લડાઈઓનું મહત્ત્વ:** ભલે ત્રિકમ કોઈ મોટી સિદ્ધિ ન મેળવી શકે, પરંતુ તેનો દરરોજનો સંઘર્ષ—શાંત બેસવાનો, પોતાની વાત સમજાવવાનો, અને જીવન જીવવાનો — એ જ સૌથી મોટી પ્રેરણા છે.

આ વાત આપણને યાદ અપાવે છે કે જીવનમાં સાચી શક્તિ બહારની સિદ્ધિઓમાં નહીં, પણ અંદરના સંકલ્પ અને બીજા માટે જીવવાની ભાવનામાં રહેલી છે. ત્રિકમની ફોઈ અને પરિવારનો ટેકો બતાવે છે કે જ્યાં પ્રેમ અને સંભાળ હોય છે, ત્યાં અશક્ય પણ શક્ય બની શકે છે.

સંકલ્પની શક્તિ: જસ્મિનની શિક્ષા યાત્રા

સત્તર વર્ષનો જસ્મિનકુમાર નિવેશભાઈ ગઢિયા એ સંકલ્પની શક્તિનું જીવતું જાગતું ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ દિવ્યાંગતા, જેમાં ખાસ કરીને લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા), બોલવામાં અને અન્ય શારીરિક ખોડખાંપણની તકલીફો હતી, છતાં જસ્મિને પોતાનું શિક્ષણનું સ્વપ્ન ક્યારેય છોડ્યું નથી. તેના પિતા સુધારી કામ કરીને પરિવારનું ભરણપોષણ કરે છે, અને માતા ઘર સંભાળે છે. સામાન્ય જીવન જીવવામાં પણ સંઘર્ષ હોય, ત્યાં જસ્મિન માટે ભણતરનો માર્ગ વધુ મુશ્કેલ હતો.

જસ્મિને પોતે નોંધ્યું છે કે દસમા ધોરણની પરીક્ષા પાસ કરવા માટે તેણે શાળામાં ખૂબ જ મહેનત કરી. તેના માટે કેટલાક વિષયો સમજવા અતિ મુશ્કેલ હતા. અહીં જ આવે છે માનવતાનો અને સહકારનો સૌથી સુંદર પાસું.

આ મુશ્કેલ સમયમાં, જસ્મિનના **ક્લાસના મિત્રોએ** તેને મદદ કરી અને **સ્પેશિયલ ટીચરે** તેને સતત માર્ગદર્શન આપ્યું. આ સહકાર અને જસ્મિનની પોતાની અથાક મહેનતના પરિણામે, તે દસમા ધોરણની પરીક્ષામાં સફળતાપૂર્વક પાસ થઈ શક્યો. આ ફક્ત એક માર્કશીટ નહોતી, પણ તેના મક્કમ સંકલ્પની જીત હતી.

સફળતા તરફની ઉડાન:

દસમાની પરીક્ષા પાસ કરવી એ જસ્મિનની સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે, જે તેને અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓથી અલગ પાડે છે. આ સફળતા બાદ તેણે ITI (Industrial Training Institute) માં પ્રવેશ મેળવ્યો છે, જે તેના ભાવિ લક્ષ્યોને સિદ્ધ કરવાની દિશામાંનું બીજું મક્કમ પગલું છે. તેનું લક્ષ્ય ITA પૂર્ણ કરવાનું છે, જેથી તે વ્યવસાયિક રીતે સક્ષમ બની શકે. તે રમતોમાં પણ ભાગ લે છે, જે તેના જીવનની બહુમુખી પ્રગતિ દર્શાવે છે.

પ્રેરક સંદેશ:

જસ્મિનકુમારની વાત આપણને શિખવે છે કે **સફળતા માટે ફક્ત બુદ્ધિ નહીં, પણ સાહસ અને સાથની જરૂર હોય છે.**

- **ન હાર માનવાનો સંકલ્પ:** દિવ્યાંગતા અને અભ્યાસની મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં, જસ્મિને મહેનત છોડી નહીં. તે બતાવે છે કે ગમે તેટલા અવરોધો આવે, તમારો સંકલ્પ જ તમને સફળતા અપાવશે.
- **સહકારની શક્તિ:** તેના મિત્રો અને શિક્ષકોનો ટેકો દર્શાવે છે કે સમાજમાં એકબીજાને મદદ કરવાથી અશક્ય લાગતા લક્ષ્યો પણ સિદ્ધ કરી શકાય છે.

જસ્મિનનું ITA માં પ્રવેશ મેળવવો એ દરેક યુવાન માટે એક સંદેશ છે કે શિક્ષણ અને આત્મનિર્ભરતાનું સ્વપ્ન ક્યારેય છોડવું ન જોઈએ. મહેનત, માર્ગદર્શન અને મિત્રોનો સાથ હોય તો, દરેક પડકારને પાર કરીને જીવનમાં પ્રગતિ કરી શકાય છે.

પ્રથમ ડગલું: જેનીલનો ઉમંગ

સાત વર્ષનો જેનીલ જયેશભાઈ વેકરિયા (Jenil Jayeshbhai Vekariya) હજી તો જીવનની પાઠશાળામાં પોતાનું પહેલું ડગલું ભરી રહ્યો છે. નાની ઉંમરે જ તેને બોલવામાં તકલીફ છે, જેની શરૂઆત લગભગ ચાર વર્ષની ઉંમરથી થઈ. તેનું જગત ભલે મૌન હોય, પણ તેના મનમાં સપનાઓનો અવાજ મોટો છે.

જેનીલ હાલમાં ધોરણ ૧ માં અભ્યાસ કરે છે. જ્યાં અન્ય બાળકો સરળતાથી બોલીને અને લખીને પોતાનું ભણતર આગળ ધપાવે છે, ત્યાં જેનીલ માટે દરેક શબ્દ અને અક્ષર એક લડાઈ સમાન છે. તેના પિતા જોબ વર્કનો વ્યવસાય કરીને પરિવારનું ભરણપોષણ કરે છે, અને માતા ગૃહિણી છે, જેઓ જેનીલની સંભાળમાં પોતાનો પૂરો સમય આપે છે. આ પરિવાર માટે, જેનીલને ભણવામાં મદદ કરવી એ માત્ર માતા-પિતાની ફરજ નથી, પણ એક મોટું સમર્પણ છે.

જેનીલના જીવનનું સૌથી મોટું વર્ણન તેના પિતા દ્વારા આપવામાં આવ્યું છે: "લખવામાં [તકલીફ છે]". બોલવાની સાથે સાથે લખવામાં આવતી મુશ્કેલી, પહેલા ધોરણના બાળકની સામે એક ઊંચો પહાડ ઊભો કરી દે છે. છતાં, જેનીલ શાળાએ જાય છે, પ્રયત્નો કરે છે અને શિક્ષણના આ પથ પર આગળ વધવાનો ઉમંગ તેના ચહેરા પર સ્પષ્ટ દેખાય છે.

પ્રેરક સંદેશ અને લક્ષ્ય:

જેનીલ માટે કોઈ મોટી 'સિદ્ધિઓની યાદી' ભલે ન હોય, પણ તેના ભાવિ લક્ષ્યો ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને પ્રેરણાદાયક છે: **ભણવામાં આગળ આવવું.**

આ નાનકડા બાળકની વાત દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરક સંદેશ છે:

- શરૂઆતનું મહત્વ:** જેનીલની વાત આપણને શીખવે છે કે સફળતાની દોડમાં પહેલું ડગલું ભરવું કેટલું મહત્વનું છે. ભલે રસ્તો મુશ્કેલ હોય, પરંતુ જો તમે ભણતરની શરૂઆત કરો છો અને આગળ વધવાનો ધ્યેય રાખો છો, તો તે જ સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે.
- નાની ઉંમરનો સંકલ્પ:** સાત વર્ષની ઉંમરે, જેનીલનું 'ભણવામાં આગળ આવવા માટે' એવોર્ડ મેળવવાનું લક્ષ્ય એ દર્શાવે છે કે સંકલ્પ લેવા માટે ઉંમર કોઈ બાધ નથી. દરેક નાનો પ્રયાસ, દરેક લખાયેલો અક્ષર, અને શાળામાં વિતાવેલો દરેક દિવસ તેની હિંમતનો પુરાવો છે.

જેનીલનું જીવન આપણને યાદ અપાવે છે કે શિક્ષણ એ માત્ર ડિગ્રી કે માર્ક્સ પૂરતું સીમિત નથી, પરંતુ તે જીવનમાં સ્વતંત્રતા અને આત્મવિશ્વાસ તરફનું પગલું છે. જેનીલના સંઘર્ષ અને તેના માતા-પિતાના ટેકાની વાત એ દરેક બાળક અને વાલી માટે પ્રેરણા છે જેઓ પડકારો છતાં સપનાઓ પૂરા કરવા મથે છે.

મૌનનો સંકલ્પ: માનસીની યાત્રા

૨૧ વર્ષની માનસી નરસિંહભાઈ હાપલિયા (Mansi Narshihbhai Hapaliya) એક એવી યુવતી છે, જેની જિંદગી જન્મથી જ સાંભળવા અને બોલવાની (મૂક-બધિર) દિવ્યાંગતાને કારણે પડકારોથી ભરેલી રહી છે. તેના પિતા મજૂરી કરીને અને માતા ગૃહિણી તરીકે પરિવારને સંભાળે છે. સામાન્ય પરિવારમાં, માનસીની દિવ્યાંગતાએ તેના જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં અસામાન્ય મુશ્કેલીઓ ઊભી કરી છે.

માનસી પોતે જણાવે છે કે સાંભળી કે બોલી ન શકવાને કારણે સામાન્ય લોકો સાથે વાતચીત કરવી લગભગ અશક્ય બની જાય છે. જ્યારે તે બજારમાં કંઈક લેવા જાય છે, ત્યારે સામેવાળી વ્યક્તિ સમજી શકતી નથી કે તેને શું જોઈએ છે. આના ઉકેલ માટે, તેણે ઘરેથી જ **વસ્તુનું નામ કે ચિત્ર લખીને લઈ જવું પડે છે**. પછી જ સામેવાળી વ્યક્તિ સમજીને તેને વસ્તુ આપી શકે છે. કુટુંબના સભ્યોની લાગણીઓ કે જરૂરિયાતોને પણ ઘણીવાર ઈશારાથી સમજાવવી મુશ્કેલ બને છે, જેના કારણે જીવનમાં નાના-મોટા પ્રશ્નો સતત ઉદ્ભવે છે.

સૌથી વધુ તકલીફ ત્યારે પડે છે જ્યારે માનસી બીમાર પડે છે. ડોક્ટર પાસે જતી વખતે હંમેશાં પરિવારના કોઈ સભ્યને સાથે લઈ જવો પડે છે, કારણ કે ડોક્ટર તેના ઈશારાઓને સમજી શકતા નથી. આ દૈનિક સંઘર્ષો માનસીના જીવનનો એક ભાગ છે, પણ તે ક્યારેય હિંમત હારતી નથી.

સિદ્ધિ અને સપનાં:

માનસીએ અભ્યાસ યાવુ રાખ્યો છે અને અમદાવાદમાં તેની શાળા દ્વારા આયોજિત **ક્વિઝ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો** અને સફળતા મેળવી. આ નાનકડી સિદ્ધિ તેના આત્મવિશ્વાસનું પ્રતીક છે.

માનસીનું ભાવિ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: **એક સારી નોકરી મેળવવી**.

તે આત્મનિર્ભર બનવા માંગે છે જેથી તે ભવિષ્યમાં તેના પરિવારને મદદ કરી શકે. તેને પોતાના ટેલેન્ટ પર ગર્વ છે અને માને છે કે આ પ્રકારનો પુરસ્કાર તેને વધુ આગળ વધવા માટે માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા પૂરી પાડશે.

પ્રેરક સંદેશ: માનસી હાપલિયાની વાત એ દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે જેઓ જીવનમાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરી રહ્યા છે:

- આત્મનિર્ભરતાનો સંકલ્પ:** માનસીનો ધ્યેય માત્ર જોબ મેળવવાનો નહીં, પણ **આત્મનિર્ભર (Self-Reliant)** બનીને પરિવારને મદદ કરવાનો છે. તે શીખવે છે કે સંઘર્ષની પરિસ્થિતિમાં પણ પોતાનું ભવિષ્ય સુધારવાનો સંકલ્પ રાખવો જોઈએ.
- અડગતા:** દૈનિક જીવનમાં વાતચીત અને આરોગ્ય જેવી મૂળભૂત બાબતોમાં આવતી તકલીફો છતાં, માનસીએ ભણવાનું અને જીવનમાં આગળ વધવાનું છોડ્યું નથી. તેનું જીવન દર્શાવે છે કે મર્યાદાઓ ગમે તેટલી મોટી હોય, મનનો સંકલ્પ સૌથી મોટો હોય છે.

માનસી આપણને શીખવે છે કે જો તમારી પાસે તમારા ટેલેન્ટ પર ગર્વ હોય અને આગળ વધવાની ધગશ હોય, તો જીવનના દરેક પડકારને પાર કરીને તમે તમારા લક્ષ્ય સુધી પહોંચી શકો છો.

સંકલ્પ અને સાદગી: શુભમની વિસ્તૃત જીવનકથા

૨૧ વર્ષનો મહેતા શુભમ એ અસંખ્ય પડકારો સામે અડગ ઊભેલા સંકલ્પનું ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ 'બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા' (Intellectual Disability) સાથે જીવતા શુભમ માટે જીવનની સરળ બાબતો પણ એક મોટી કસોટી સમાન રહી છે. એક સામાન્ય પરિવાર, જ્યાં પિતા પ્રાઇવેટ જોબ કરે છે અને માતા ગૃહિણી તરીકે ઘર સંભાળે છે, ત્યાં શુભમને દરેક પગલે વિશેષ સહાયની જરૂર પડે છે.

દૈનિક જીવનના પડકારો:

શુભમ મુખ્યત્વે બે મોટા શૈક્ષણિક પડકારોનો સામનો કરે છે: **લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા)** અને **બોલવામાં (Speech)** મુશ્કેલી. આ પડકારો તેને ભણતરના માર્ગ પર ધીમો પાડે છે, પરંતુ તેની ધગશને ક્યારેય રોકી શક્યા નથી.

આ દિવ્યાંગતાને કારણે તેના રોજિંદા જીવનના વ્યવહારિક કાર્યો પણ જટિલ બની જાય છે. તેના પરિવારના જણાવ્યા મુજબ, શુભમને નીચેની બાબતોમાં મુશ્કેલી પડે છે:

1. **યાદશક્તિ:** ફોન નંબર જેવી માહિતી યાદ રાખવામાં તેને ખૂબ પ્રયત્ન કરવો પડે છે.
2. **સૂક્ષ્મ હલનચલન:** કાતર જેવી વસ્તુઓ પકડવામાં કે તેનો ઉપયોગ કરવામાં તેના હાથને તકલીફ પડે છે, જે નાની-નાની જરૂરિયાતો માટે પણ અન્ય પર નિર્ભર રહેવાની ફરજ પાડે છે.
3. **સ્વ-સંભાળ:** કપડાં પહેરવા (wearing clothes) જેવા અંગત કાર્યોમાં પણ તેને મદદની જરૂર પડે છે.

આઈટીઆઈ તરફ પ્રયાણ: આત્મનિર્ભરતાનો માર્ગ

આટલા બધા અવરોધો હોવા છતાં, શુભમે હાર ન માની. તેણે ITI (Industrial Training Institute) માં પ્રવેશ મેળવ્યો છે. આ નિર્ણય માત્ર અભ્યાસ માટેનો નથી, પરંતુ **આત્મનિર્ભર (Self-Reliant)** બનવાના તેના મજબૂત સંકલ્પનો પુરાવો છે. તે જાણે છે કે વ્યવસાયિક તાલીમ જ તેને સમાજમાં સન્માનભરે સ્થાન અપાવશે અને પોતાની જરૂરિયાતો પૂરી કરવા સક્ષમ બનાવશે.

નિર્દોષ પસંદગી અને શ્રદ્ધા:

શુભમની વાતનું એક સુંદર અને પ્રેરક પાસું તેની નિખાલસતામાં રહેલું છે, તેને **ગણપતિ ખૂબ જ પસંદ છે**. ગણેશજીને વિઘ્નહર્તા કહેવામાં આવે છે, અને શુભમનો આ પવિત્ર લગાવ દર્શાવે છે કે તે જીવનના મોટા પડકારો સામે લડવા માટે આસ્થા અને આંતરિક શક્તિનો સહારો લે છે.

પ્રેરણાનો શક્તિશાળી સંદેશ:

શુભમ મહેતાનું જીવન દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણારૂપ ગાથા છે. તેની વાત એ વાત પર ભાર મૂકે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ ગમે તેટલી મોટી હોય, મનનો સંકલ્પ હંમેશાં તેનાથી મોટો હોવો જોઈએ.

1. **સતત પ્રયાસ એ જ સિદ્ધિ:** શુભમ ITI માં અભ્યાસ કરીને દર્શાવે છે કે જો તમે તમારા લક્ષ્ય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો અને નાનામાં નાની મુશ્કેલીઓનો પણ હિંમતથી સામનો કરો, તો તમારું ભવિષ્ય સુધારી શકાય છે.
2. **સ્વીકૃતિ અને અનુકૂલન:** શુભમની વાત આપણને શીખવે છે કે જીવનની વાસ્તવિકતાનો સ્વીકાર કરવો અને 'બેર મિનિમમ' (ઓછામાં ઓછી જરૂરિયાતો) સાથે અનુકૂલન સાધવું એ માનસિક શક્તિનું પ્રતીક છે.
3. **સાદગી જ તાકાત:** ગણપતિ પ્રત્યેનો તેનો પ્રેમ દર્શાવે છે કે સંઘર્ષની વચ્ચે પણ સાદગી, શ્રદ્ધા અને આશાની જ્યોતને પ્રજ્વલિત રાખવી જોઈએ.

શુભમ આપણને યાદ અપાવે છે કે જીવનની સાચી જીત એ છે જ્યારે તમે તમારી મુશ્કેલીઓથી ડરવાને બદલે, હિંમતભરે આગળ વધો છો. તે યુવાનો માટે પ્રેરણા છે કે આત્મનિર્ભરતા તરફનું દરેક પગલું મહત્વનું છે.

સંકલ્પોની શક્તિ: મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમની પ્રેરક જીવનયાત્રા

આ વાત છે મન્સૂરી મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ ઉમર ફારુકની, જેમના જન્મની સાથે જ એક અદ્રશ્ય પડકાર આવ્યો – સેરેબ્રલ પાલ્સી નામની દિવ્યાંગતા. આ વિકલાંગતાને કારણે ઇબ્રાહિમને હલનચલન અને વાણીમાં તકલીફ પડતી. પરંતુ ઇબ્રાહિમે નાનપણથી જ નક્કી કરી લીધું હતું કે તેમનું જીવન કોઈ સામાન્ય માણસથી ઓછું નહીં હોય.

શિક્ષણનો સંઘર્ષ અને દ્રઢ નિશ્ચય

જ્યારે ઇબ્રાહિમ માટે શિક્ષણનો સમય આવ્યો, ત્યારે પહેલો પડાવ ખૂબ મુશ્કેલ હતો. સામાન્ય શાળાઓએ તેમને પ્રવેશ આપવાની ના પાડી દીધી. શાળાવાળાઓ કહેતા, "તમારું બાળક સામાન્ય નથી, તેને વિકલાંગોની શાળામાં મૂકો." આ સાંભળીને પણ ઇબ્રાહિમ કે તેમના પરિવારે હિમત ન હારી.

ઇબ્રાહિમનો સંકલ્પ મજબૂત હતો: ભણી-ગણીને આગળ વધવું અને સામાન્ય જીવન જીવવું છે. તેમના આ દ્રઢ નિશ્ચય અને અથાગ પ્રયત્નો પછી આખરે તેમને સામાન્ય શાળામાં પ્રવેશ મળ્યો. તેમણે કઠિન મહેનત કરીને તેમનો 12મું ધોરણ (B.Com) સુધીનો અભ્યાસ સફળતાપૂર્વક પૂરો કર્યો. એટલું જ નહીં, તેમણે ગ્રાફિક્સ ડિઝાઇન અને MS ઓફિસનો કમ્પ્યુટર કોર્સ પણ શીખી લીધો.

નિરાશા પછી નવી દિશા

સારું શિક્ષણ મેળવ્યા પછી, ઇબ્રાહિમે નોકરીની શોધ શરૂ કરી. અનેક સંસ્થાઓ અને એપ્લિકેશનના માધ્યમથી ઇન્ટરવ્યુ આપ્યા. પરંતુ દરેક વખતે તેમની દિવ્યાંગતા અને અસ્પષ્ટ વાણીને કારણે તેમને નકારી કાઢવામાં આવતા. મહેનત પછી પણ નોકરી ન મળવાથી નિરાશા થવી સ્વાભાવિક હતી, પરંતુ હાર માનવી ઇબ્રાહિમના સ્વભાવમાં નહોતું.

નોકરીની રાહ જોવામાં સમય બગાડવાને બદલે, ઇબ્રાહિમે આત્મનિર્ભર બનવાનું નક્કી કર્યું. તેમણે પોતાની ત્રણ પૈડાંની સાયકલને જ પોતાનો વ્યવસાય બનાવ્યો! તેમણે પોતાની મહેનતથી અત્તર (perfume) નો નાનો ધંધો શરૂ કર્યો.

આજે મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ દર મહિને ₹6,000 ની આવક મેળવે છે અને સન્માનભરે પોતાનું જીવન જીવે છે.

સન્માન અને ભવિષ્યની દ્રષ્ટિ

ઇબ્રાહિમની આ સંઘર્ષમય સિદ્ધિઓને મન્સૂરી સમાજ દ્વારા 'દિવ્યાંગતા સાથે અભ્યાસ પૂરો કરવા બદલ' સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.

તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય ફક્ત પોતાના માટે નહીં, પણ તેમના જેવા અન્ય લોકો માટે પ્રેરણારૂપ છે. તેઓ સમાજમાં સન્માન મેળવવા માગે છે અને તેમના જેવા દિવ્યાંગ લોકોને પગભર કરવા માગે છે. તેમનો ધ્યેય છે કે આ પુરસ્કાર તેમનો આગળ કામ કરવાનો જુસ્સો વધારશે, જેથી તેઓ બીજા લોકોને પણ આત્મનિર્ભર બનવામાં મદદ કરી શકે.

મોહમ્મદ ઇબ્રાહિમ ઉમર ફારુકની વાત આપણને શીખવે છે કે સાચી મર્યાદા શરીરમાં નહીં, પણ મનમાં હોય છે. જો સંકલ્પ શુદ્ધ હોય અને જુસ્સો અતૂટ હોય, તો જીવનના ગમે તેવા પડકારોને પાર કરીને સફળતા મેળવી શકાય છે. તેમનો સંઘર્ષ દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે કે, "હું કરી શકું છું!"

સપનાનો રંગ અને સંકલ્પની શક્તિ: જિજ્ઞાસા યાવડાની ગાથા

આ વાત છે જિજ્ઞાસા યાવડાની, જેમના પગની દિવ્યાંગતા (Locomotor disability) તેમના સપનાઓને સાકાર કરવાના માર્ગમાં ક્યારેય અવરોધ બની શકી નથી. જન્મથી જ તેમના બંને પગમાં 80% જેટલી તકલીફ હોવા છતાં, જિજ્ઞાસાએ હાર માનવાને બદલે પોતાના શોખ (Passion) અને સપનાને પૂરું કરવા માટે સતત કાર્યરત રહેવાનું પસંદ કર્યું છે.

પેશનને પ્રોફેશન બનાવવું

જિજ્ઞાસાનું પેશન હંમેશા કલર, ક્રિએટિવિટી અને ડિઝાઇનિંગમાં રહ્યું છે. તેમણે આ જ શોખને પોતાની શક્તિ બનાવી અને એક ફ્રીલાન્સર ગ્રાફિક ડિઝાઇનર તરીકેની કારકિર્દી શરૂ કરી. આજે તેઓ પ્રોફેશનથી ગ્રાફિક ડિઝાઇનર છે અને હજુ પણ આ ક્ષેત્રમાં શીખી રહ્યાં છે, કારણ કે તેમના માટે ડિઝાઇનિંગ માત્ર એક કામ નહીં પણ એક લગાવ છે.

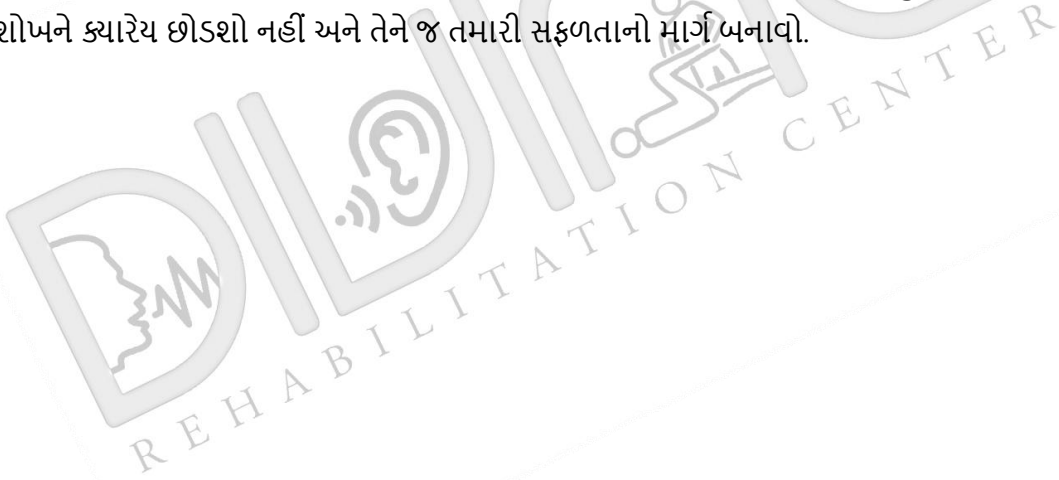
તેઓ કહે છે, "હું મારા પેશનને ફોલો કરું છું." આ વાક્યમાં તેમની દ્રઢતા અને ખુશી છલકાય છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો અને પ્રોત્સાહનની જરૂરિયાત

જિજ્ઞાસાનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ સ્પષ્ટ છે: તેઓ પોતાના કાર્યમાં હજુ આગળ વધવા માગે છે અને એક સફળ ગ્રાફિક ડિઝાઇનર તરીકે પોતાની ઓળખ સ્થાપિત કરવા માગે છે.

તેમનું માનવું છે કે કારકિર્દીના શરૂઆતના તબક્કામાં રહેલા દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને જો આવા એવોર્ડ્સથી સન્માનિત કરવામાં આવે, તો તે તેમને વધુ ઉત્સાહ અને પ્રેરણા આપે છે. તેઓ આ એવોર્ડને પોતાના કામના જુસ્સાને વધારવા માટેનું એક પ્રોત્સાહન માને છે.

જિજ્ઞાસા યાવડાની જીવનયાત્રા આપણને શીખવે છે કે જો તમારી પાસે પેશન હોય અને તેને સાકાર કરવાનો મજબૂત સંકલ્પ હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક નાનો પડાવ બની રહે છે. તેઓ પ્રેરણા આપે છે કે, જીવનમાં ગમે તેટલી મુશ્કેલીઓ આવે, તમારા શોખને ક્યારેય છોડશો નહીં અને તેને જ તમારી સફળતાનો માર્ગ બનાવો.

અંધકારમાં ઉગતો પ્રકાશ: દિવ્યરાજ રાહોડની સંકલ્પ શક્તિ

આ વાત છે રાહોડ દિવ્યરાજ અશ્વિનભાઈની, જેમણે જીવનના સૌથી મુશ્કેલ પડકારનો સામનો કર્યો છે. એક જોતાં-જોતાં વ્યક્તિમાંથી દૃષ્ટિહીન (Blindness) બનવું, ખાસ કરીને જ્યારે વ્યક્તિ પોતાના સપનાઓને સાકાર કરવાના શિખર પર હોય, તે અત્યંત આકરું હોય છે. દિવ્યરાજ માટે પણ આ ઘણું અઘરું હતું, કારણ કે તેમના જીવનનો સૌથી મોટો ધ્યેય ભારતીય સેનામાં જોડાઈને દેશની સેવા કરવાનો હતો.

જો કે, 2012માં દિવ્યાંગતા આવ્યા પછી, તેમણે પોતાના જીવનની દિશા બદલી, પણ હિમત ન છોડી.

શિક્ષણ અને મનોબળનો વિજય

આ મુશ્કેલ સમયમાં, તેમના પરિવારના મજબૂત ટેકાથી દિવ્યરાજે ફરી એકવાર શિક્ષણનો માર્ગ અપનાવ્યો. તેમણે સફળતાપૂર્વક BA ઇન ઇંગ્લિશ લેંગ્વેજમાં ગ્રેજ્યુએશન પૂરું કર્યું અને હાલમાં MA ઇન ઇંગ્લિશ લેંગ્વેજમાં માસ્ટર્સનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. આ સમય દરમિયાન તેમણે સતત પોતાની શક્તિ અને કૌશલ્યો (strength and skills) વધારવાનું કામ કર્યું.

બેન્કર બનવાનું નવું લક્ષ્ય

દિવ્યરાજનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ મહત્વાકાંક્ષી છે: તેઓ બેન્કર (Banker) બનવા માગે છે. આ લક્ષ્યને હાંસલ કરવા માટે તેઓ બેન્કિંગ પ્રવેશ પરીક્ષાઓ (Entrance Exams) પાસ કરવા માટે સખત મહેનત કરી રહ્યા છે, જે તેમના માટે ખૂબ જ પડકારજનક છે.

સૌથી મોટી મુશ્કેલી એ છે કે દૃષ્ટિહીન વિદ્યાર્થીઓ માટે લોજિકલ રીઝનિંગ અને એપ્ટિટ્યુડ જેવા વિષયો ભણાવતા કોઈ ક્લાસ નથી, અને કોઈ શિક્ષક તેમને ભણાવવા તૈયાર થતું નથી. તેમ છતાં, દિવ્યરાજ પોતાના દમ પર, સ્વ-અભ્યાસ દ્વારા દરરોજ પોતાના જ્ઞાન અને કૌશલ્યને વધારી રહ્યા છે. તેમનો સંકલ્પ દ્રઢ છે કે, "હું ચોક્કસપણે એક દિવસ બેન્કર બનીશ."

પ્રેરણા અને કૃતજ્ઞતા

દિવ્યરાજનું માનવું છે કે એક સામાન્ય વ્યક્તિ માટે અંધત્વનો સામનો કરવો, સ્ક્રીન રીડર અપનાવવું, અને સામાન્ય વિદ્યાર્થીઓની સાથે ભણીને આગળ વધવું એ વધુ મુશ્કેલ છે. આટલા મોટા પડકાર છતાં, તેઓ જીવનમાં જે કંઈ પણ છે તેના માટે કૃતજ્ઞ છે.

દિવ્યરાજ રાહોડની વાત આપણને યાદ અપાવે છે કે જીવનમાં ગમે ત્યારે ગમે તેટલો મોટો ઝટકો લાગે, આપણા સપનાઓ ક્યારેય મરતા નથી. ફક્ત માર્ગ બદલવાની જરૂર છે. તેમનો સંઘર્ષ દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે કે, દ્રષ્ટિ ભલે યાલી જાય, પણ દ્રષ્ટિકોણ ક્યારેય નબળો ન પડવો જોઈએ.

સૂર અને સાધનાની કહાણી: સ્વાતિ કલ્પેશ શુક્લાની પ્રેરક યાત્રા

આ વાત છે સ્વાતિ કલ્પેશ શુક્લાની, જેમણે શારીરિક મર્યાદાઓને બદલે પોતાની કલાને જીવનનું માધ્યમ બનાવ્યું છે. સ્વાતિનો જન્મ સેરેબ્રલ પાલ્સી (C.P. Child) નામની દિવ્યાંગતા સાથે થયો, એક એવી સ્થિતિ જેમાં હલનચલન અને વાણી પર નિયંત્રણ રાખવું મુશ્કેલ બને છે. જોકે, આ મુશ્કેલીઓ તેમના અવાજને ક્યારેય દબાવી શકી નથી.

જ્યાં ઘણા લોકો શારીરિક પડકારો સામે હાર મानी લે છે, ત્યાં સ્વાતિએ સંગીતને પોતાની શક્તિ અને મુક્તિનો માર્ગ બનાવ્યો.

પિતાનો ટેકો અને શિક્ષણનું શિખર

સ્વાતિની આ યાત્રામાં તેમના પિતા કલ્પેશ શુક્લાનો ટેકો ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ રહ્યો છે. એક પ્રાઇવેટ જોબ કરતા પિતા અને ટ્યુશન કરતા માતાએ દીકરીના સપનાને પૂરું કરવામાં કોઈ કસર છોડી નથી.

સ્વાતિનું સંગીત પ્રત્યેનું સમર્પણ એટલું ઊંડું હતું કે તેમણે શિક્ષણમાં પણ આ જ માર્ગ પસંદ કર્યો. તેમની સૌથી મોટી શૈક્ષણિક સિદ્ધિ છે **બેચલર ઓફ પરફોર્મન્સ આર્ટ્સ (BPA) માં સ્નાતકની ડિગ્રી**. પરફોર્મન્સ આર્ટ્સમાં ગ્રેજ્યુએશન કરવું એ દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર સંગીતનો શોખ નથી ધરાવતા, પણ તેને એક પ્રોફેશનલ કલા તરીકે ગંભીરતાથી અપનાવ્યો છે.

સ્ટેજ પરનું અદભૂત પ્રદર્શન

આજે, સ્વાતિ શુક્લા એક સક્રિય **સિંગિંગ પરફોર્મર** છે. સ્ટેજ પર પરફોર્મ કરવું, પ્રેક્ષકોની સામે પોતાના અવાજ અને ભાવનાઓ વ્યક્ત કરવી એ કોઈ સામાન્ય બાબત નથી. સેરેબ્રલ પાલ્સીના પડકાર સાથે પણ આ કલાનું પ્રદર્શન કરવું એ તેમની અસાધારણ હિમત અને આત્મવિશ્વાસનું પ્રતીક છે. તેમનો દરેક સૂર એ સંદેશ આપે છે કે, અવાજમાં કોઈ ખામી ન હોવી જોઈએ, માત્ર ભાવનાઓ હોવી જોઈએ.

ભાવિ લક્ષ્ય: સંગીતમાં ઊંચી ઉડાન

સ્વાતિનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સુંદર છે: સિંગિંગ પરફોર્મન્સના ક્ષેત્રમાં સતત આગળ વધવું અને ઊંચાઈઓ હાંસલ કરવી. તેઓ માને છે કે આ એવોર્ડ તેમના માટે એક **શ્રેષ્ઠ તક (Best Opportunity)** અને **નવા લક્ષ્ય (New Goal)** તરફ વધવા માટેનું પ્રોત્સાહન બની રહેશે.

સ્વાતિ કલ્પેશ શુક્લાની જીવનકથા આપણને પ્રેરણા આપે છે કે, ભલે શરીરની કોઈ મર્યાદા હોય, પણ સપનાને પંખ આપવા માટે મન મજબૂત હોવું જોઈએ. તેમણે સૂરને પોતાનો સાથી બનાવ્યો અને સાબિત કર્યું કે કળામાં એટલી શક્તિ છે કે તે વ્યક્તિને સમાજમાં સન્માન અને ઓળખ અપાવી શકે છે. સ્વાતિની યાત્રા દરેક વ્યક્તિને પોતાના શોખને સાધના બનાવીને જીવવાની પ્રેરણા આપે છે.

રમતગમતનો સિતારો: કેવલ રાહોડની સંકલ્પ શક્તિ

આ વાત છે કેવલ રાહોડની, જેઓ જન્મથી જ માનસિક દિવ્યાંગતા (Mentally Retired) ધરાવે છે અને તેમની વાણીમાં પણ થોડી તકલીફ (તોતડું બોલવું) છે. પરંતુ કેવલે સાબિત કર્યું છે કે મનનો ઉત્સાહ અને રમતગમત પ્રત્યેનો પ્રેમ શારીરિક મર્યાદાઓ કરતાં અનેકગણો મોટો હોય છે.

કારકિર્દી અને સિદ્ધિઓ: મેદાન પર વિજય

કેવલ હાલમાં કન્સ્ટ્રક્શન સાઇટ (Construction site) પર કામ કરે છે, જે તેમની મહેનત અને આત્મનિર્ભરતા દર્શાવે છે. જોકે, તેમની સાચી ઓળખ રમતગમતના મેદાન પર છે.

કેવલે તેમની માનસિક દિવ્યાંગતાને ક્યારેય તેમના સપનાની આડે આવવા દીધી નથી. તેમની સૌથી મોટી અને પ્રેરક સિદ્ધિઓ આ રહી:

1. **સ્પેશિયલ ખેલ મહાકુંભ એવોર્ડ:** કેવલે સ્પેશિયલ ખેલ મહાકુંભમાં વિજેતા બનીને એવોર્ડ મેળવ્યો છે, જે તેમની રમતગમતની પ્રતિભા અને મહેનતની પરાકાષ્ઠા છે.
2. **વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં વિજય:** તેમણે ડાન્સ, રનિંગ (દોડ) અને સોફ્ટ બોલ જેવી સ્પર્ધાઓમાં પણ એવોર્ડ્સ હાંસલ કર્યા છે. આ બતાવે છે કે તેમની પ્રતિભા માત્ર એક ક્ષેત્ર પૂરતી સીમિત નથી.

કેવલની આ સિદ્ધિઓ સાબિત કરે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ પોતાના ધ્યેય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે અને પૂરતો સપોર્ટ મેળવે, તો તે અકલ્પનીય સફળતા મેળવી શકે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો અને પ્રેરણાનો સ્ત્રોત

કેવલ રાહોડના ભાવિ લક્ષ્યો સરળ અને પ્રેરણાદાયક છે:

- તેઓ **નવા એવોર્ડ્સ હાંસલ કરવા** અને વધુ સ્પોર્ટ્સ કોમ્પિટિશનમાં ભાગ લેવા માગે છે.
- કેવલના ભાઈ (પુત્રી રાહોડ) નું માનવું છે કે કેવલને આ એવોર્ડ મળવાથી અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને **પ્રોત્સાહન** મળશે, તેમને **વધારે સારું કામ કરવાની પ્રેરણા** મળશે, અને તે પોતાના પર **ગર્વ** અનુભવશે.

કેવલ રાહોડની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે એક ઉજ્જવળ ઉદાહરણ છે જે માને છે કે માનસિક પડકારો સફળતાના માર્ગમાં અંત નથી. તેમણે પોતાના શોખ અને કૌશલ્યને ઓળખીને, રમતગમત દ્વારા એક એવી ઓળખ બનાવી છે, જે સૌને હિંમત અને આત્મવિશ્વાસ આપે છે.

સંગીતની સૂરીલી સફર: કિંજલ ઝાલાની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે કિંજલ ઝાલાની, જેમનો જન્મ ડિસ્લેક્સિયા (Dyslexia - લખવા-વાંચવામાં તકલીફ) અને મેન્ટલ રિટાર્ડેડ (M.R.), ઓટિઝમ (Autism) જેવી બહુવિધ દિવ્યાંગતાઓ સાથે થયો. જ્યાં સામાન્ય જીવન જીવવું પણ એક પડકાર હોય, ત્યાં કિંજલે સંગીતને પોતાનો માર્ગ બનાવ્યો અને અકલ્પનીય સફળતા મેળવી.

કિંજલ હાલમાં મંગલ મૂર્તિ વિકલાંગ ટ્રસ્ટ, જૂનાગઢ દ્વારા અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે. તેમની આ સફરમાં માતા દીસિ ઝાલાનો ટેકો અને માર્ગદર્શન ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ રહ્યું છે.

સંગીત: પડકારો પરનો વિજય

શારીરિક અને માનસિક પડકારો હોવા છતાં, કિંજલે સાબિત કર્યું કે સાચી કળા આત્મામાંથી પ્રગટે છે. તેમની સંગીતની પ્રતિભા અને અવાજ એટલો સૂરીલો છે કે તેમણે અનેક સન્માનો મેળવ્યા છે અને ઘણા પ્રતિષ્ઠિત મંચ પર પોતાનું પરફોર્મન્સ આપી ચૂક્યા છે.

કિંજલની પ્રેરક સિદ્ધિઓ:

1. **પ્રતિષ્ઠિત એવોર્ડ્સ:** કિંજલને માતૃ ભાષા એવોર્ડ અને નરસિંહ મહેતા એવોર્ડ જેવા બે મોટા સન્માનો પ્રાપ્ત થયા છે, જે તેમની કલા અને ભાષા પ્રત્યેના પ્રેમને દર્શાવે છે.
2. **જાણીતા મંચ પર પ્રસ્તુતિ:** તેમણે પ્રખ્યાત ઇતિહાસકાર શ્રી જોરાવરસિંહ જાદવના હસ્તે ટાગોર હોલ, અમદાવાદ ખાતે સન્માન મેળવ્યું છે. આ સિવાય, તેમણે પૂ. મોરારી બાપુ સન્મુખ પણ ભજન 'વૈષ્ણવ જન તો...' ની પ્રસ્તુતિ આપી છે, જે કોઈ પણ કલાકાર માટે ગૌરવની વાત છે.
3. **કલા મહાકુંભમાં વિજય:** ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા આયોજિત કલા મહાકુંભ માં તેમણે સુગમ સંગીત કેટેગરીમાં જિલ્લા કક્ષાએ પ્રથમ નંબર મેળવીને પોતાની પ્રતિભાનો ડંકો વગાડ્યો છે.
4. **મીડિયામાં સ્થાન:** તેમની સિદ્ધિઓને ચિત્રલેખા મેગેઝિનમાં "નાગર કન્યાના નોખા સૂર" આર્ટિકલ દ્વારા વિશેષ સ્થાન મળ્યું છે, જે તેમની પ્રેરણાદાયક વાતને વધુ લોકો સુધી પહોંચાડે છે.
5. **સંગીત આલ્બમ્સ:** કિંજલના ત્રણ આલ્બમ "લી પી વિહોણા સૂર" કરાઓકે આધારિત બનાવવામાં આવ્યા છે, જે તેમની સંગીત યાત્રાને નવી ઊંચાઈઓ પર લઈ ગયા છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: રાષ્ટ્રીય ઓળખ

કિંજલ હજી પણ સંગીતની વિશાળ દુનિયામાં "પા પા પગલી" પાડી રહ્યાં છે, ત્યારે પણ તે અનેક એવોર્ડ્સથી સન્માનિત થઈ ચૂકી છે. તેમનું અંતિમ લક્ષ્ય દિવ્યાંગ કેટેગરીમાં નેશનલ એવોર્ડ માટે નોમિનેટ થવાનું અને જીતવાનું છે.

કિંજલ ઝાલાની જીવનયાત્રા આપણને શીખવે છે કે જો તમારી અંદર કોઈ સાચી પ્રતિભા હોય, તો કોઈ પણ દિવ્યાંગતા, પછી તે લખવા-વાંચવાની હોય કે માનસિક હોય, તે તમારી સફળતાને રોકી શકતી નથી. સંગીતની શક્તિએ કિંજલને એક એવી ઓળખ આપી છે જે અશક્યને શક્ય બનાવે છે. તેમનો દરેક સૂર પ્રેરણાનો સ્ત્રોત છે કે આત્મવિશ્વાસ અને માતા-પિતાના ટેકાથી કોઈ પણ શિખર સર કરી શકાય છે.

સેવા અને જાગૃતિનો સંકલ્પ: નિલમભાઈ વસાવડાની પ્રેરક સફર

આ વાત છે નિલમભાઈ પૂરણભાઈ વસાવડાની, જેમને જન્મથી જ પગમાં તકલીફ (Locomotor disability) હોવા છતાં, તેમણે આ પડકારને પોતાની સરકારી સેવામાં ક્યારેય અવરોધ બનવા દીધો નથી. નિલમભાઈએ છેલ્લા 35 વર્ષ સુધી ફૂડ લેબોરેટરી (Food Laboratory) માં વર્ગ-2 (Class-2) ના અધિકારી તરીકે પોતાની ફરજ નિષ્ઠાપૂર્વક બજાવી છે.

નિષ્ઠાપૂર્વક સરકારી સેવા

પોતાના વાહન દ્વારા ઓફિસ જઈને, નિલમભાઈએ પોતાની લાંબી કારકિર્દી દરમિયાન રાષ્ટ્ર અને જનતાની સેવા કરી છે. તેમની મુખ્ય કામગીરી હતી:

1. **ખોરાકના નમૂનાની તપાસ:** તેમની કામગીરી ખોરાકના નમૂના ભેજસેજ યુક્ત છે કે નહીં, તે તપાસવાની હતી. આ કામગીરી દ્વારા તેમણે જાહેર જનતાને શુદ્ધ અને સુરક્ષિત ખોરાક મળી રહે તે સુનિશ્ચિત કરવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી છે.
2. **માર્ગદર્શન અને દેખરેખ:** તેમણે પોતાની નીચે કાર્ય કરતા વર્ગ-3 ના કર્મચારીઓને કામગીરી બાબતે માર્ગદર્શન (Guide) પૂરું પાડ્યું છે.

જનજાગૃતિનો અખંડ દીપ

નિલમભાઈની સેવા માત્ર ઓફિસની ચાર દીવાલો પૂરતી સીમિત નહોતી. તેમની સૌથી મોટી સિદ્ધિઓમાંની એક છે **ખોરાકમાં થતી ભેજસેજ વિશે જાગૃતિ લાવવાનું** તેમનું કાર્ય.

તેમણે 35 વર્ષની લાંબી સર્વિસ દરમિયાન દર વર્ષે અનેક શાળા, કોલેજો, અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની મુલાકાત લીધી છે. તેમણે વિદ્યાર્થીઓ, ડોક્ટરો અને શિક્ષકો સહિત અનેક લોકોને માર્ગદર્શન આપ્યું છે.

- **વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ:** તેમણે મેડિકલ અને એન્જિનિયરિંગના વિદ્યાર્થીઓ સહિત અનેક કોલેજ અને સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓને ખોરાકમાં ભેજસેજની ઓળખ અને તેના વિશે શું જાગૃતિ રાખવી જોઈએ, તેની તાલીમ આપી છે.
- **સુરક્ષાનો સંદેશ:** તેમનો હેતુ હંમેશા લોકોને ખોરાકની ગુણવત્તા વિશે જાગૃત કરવાનો અને તેમને સ્વાસ્થ્ય પ્રત્યે સભાન બનાવવાનો રહ્યો છે.

57 વર્ષની ઉંમરે પણ નિલમભાઈની સેવા અને જાગૃતિ ફેલાવવાનો જુસ્સો પ્રશંસનીય છે. તેમની જીવનયાત્રા આપણને શીખવે છે કે દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, વ્યક્તિ માત્ર પોતાનું જ નહીં, પણ સમાજનું ઉત્તમ નિર્માણ કરી શકે છે. નિલમભાઈ વસાવડાએ સરકારી સેવામાં પોતાની નિષ્ઠા અને જનજાગૃતિના કાર્ય દ્વારા સાબિત કર્યું છે કે સાચી ફરજ એ છે જે તમારી શારીરિક મર્યાદાઓથી ઉપર ઊઠીને, જાહેર હિતમાં હોય.

શિક્ષણથી આત્મનિર્ભરતા: નિશાર બદરુદ્દીન મોટાણીની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે નિશાર બદરુદ્દીન મોટાણીની, જેમને માત્ર 10 મહિનાની ઉંમરથી જ બંને પગમાં તકલીફ (Locomotor Disability) છે. બચપણથી જ આવેલી આ શારીરિક મર્યાદાને કારણે તેઓ શરૂઆતમાં પોતાનો આત્મવિશ્વાસ (Confidence) ખોઈ બેઠા હતા. પરંતુ, તેમના માતા-પિતાના અથાગ પ્રોત્સાહન અને પોતાના મજબૂત સંકલ્પને કારણે, તેમણે સાબિત કર્યું કે શિક્ષણ અને મહેનતથી કોઈ પણ મુશ્કેલીને હરાવી શકાય છે.

સંઘર્ષપૂર્ણ શિક્ષણ યાત્રા

નિશારભાઈની શિક્ષણની યાત્રા ખૂબ જ પડકારજનક રહી. ઘણી શાળાઓએ તો તેમને પ્રવેશ આપવાની પણ ના પાડી દીધી.

- **પ્રથમ પડાવ:** તેમના માતા-પિતાએ હિંમત ન હારી અને નાની શાળાઓમાં તેમનું એડમિશન કરાવ્યું, જ્યાં તેમને શિક્ષણ માટે ઘણું પ્રોત્સાહન મળ્યું.
- **મુશ્કેલ માર્ગ:** માધ્યમિક અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટેની શાળાઓ અને કોલેજો ઘરથી દૂર હતી. રોજ ટ્રાઇસિકલ પર જવું અને શાળા-કોલેજમાં દાદરા ચડવા પડતા, જે પગની તકલીફવાળા વ્યક્તિ માટે ઘણું મુશ્કેલ હતું.
- **દ્રઢ નિશ્ચય:** આટલી મુશ્કેલીઓ છતાં નિશારભાઈએ પાકો વિચાર કરી લીધો હતો કે તેઓ શિક્ષણ મેળવીને જ રહેશે. આ મક્કમતાના પરિણામે, તેમણે સફળતાપૂર્વક પોતાનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો.

જોબ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સફળતા

શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યા પછી, જોબ મેળવવી તે બીજો મોટો પડકાર હતો. તેમના નાના શહેરમાં જોબ મેળવવી મુશ્કેલ હતી અને બહાર જવું તેમના માટે શારીરિક રીતે અઘરું હતું.

- **અથાગ મહેનત:** નિશારભાઈએ ઘણી બધી મહેનત કરી અને નોકરીની શોધ ચાલુ રાખી.
- **સફળતા:** તેમની મહેનત ફળીભૂત થઈ અને તેમને હોંગકોંગ સ્થિત (Hong Kong based) એક કંપની માટે આઉટસોર્સિંગ કામ (Outsourcing work) મેળવ્યું. આજે તેઓ પોતાનું કામ સફળતાપૂર્વક કરી રહ્યા છે અને એક આત્મનિર્ભર જીવન જીવી રહ્યા છે.
- **આત્મનિર્ભરતા:** તેમનો મુખ્ય ધ્યેય હંમેશા આત્મનિર્ભર બનીને પોતાનું જીવન જીવવાનો રહ્યો છે.

નિશાર બદરુદ્દીન મોટાણીની ગાથા પ્રેરણા આપે છે કે, જો આત્મવિશ્વાસ એકવાર તૂટી ગયો હોય, તો તેને ફરીથી ઊભો કરી શકાય છે. તેમના માતા-પિતાના પ્રોત્સાહન અને શિક્ષણ મેળવવાની તેમની તીવ્ર ઇચ્છાશક્તિએ તેમને અશક્ય લાગતા લક્ષ્યો હાંસલ કરાવ્યા છે. તેમની સફર સાબિત કરે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ ગમે તેટલી મોટી હોય, જો મનમાં સંકલ્પ હોય તો વ્યક્તિ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરનું કામ પણ ઘરે બેઠા કરી શકે છે.

પીડા પર વિજય: કિશોર શાંતિલાલ કાયાની વકીલાતની સફર

આ વાત છે કિશોર શાંતિલાલ કાયાની, જેઓ બાળપણથી જ 'ર્યુમેટોઇડ આર્થ્રાઇટિસ' (Rheumatoid Arthritis - સંધિવા) નામની ગંભીર બીમારીથી પીડાય છે. આ રોગને કારણે તેમના લોહીના કોષો (Blood cells) પર અસર થઈ છે અને તેમના કાંડા, પગની ઘૂંટીઓ અને અન્ય તમામ સાંધાઓમાં સતત દુખાવો રહે છે. એક એવું જીવન જ્યાં દરેક નાનું હવનચલન પણ પીડાદાયક હોય, ત્યાં કિશોરભાઈએ કાયદાના ક્ષેત્રમાં જબરદસ્ત સિદ્ધિ હાંસલ કરી છે.

શિક્ષણનો અગ્નિપથ

કિશોરભાઈ માટે શિક્ષણ મેળવવું એ કોઈ સરળ કાર્ય નહોતું, તે એક અગ્નિપથ સમાન હતું.

- **લેખનનો પડકાર:** આ બીમારીને કારણે અસાઇનમેન્ટ લખવા અને પરીક્ષામાં ઉત્તરો લખવા ખૂબ જ મુશ્કેલ હતા, કારણ કે હાથના સાંધાઓમાં સતત દુખાવો થતો હતો.
- **બેસવાનો સંઘર્ષ:** પરીક્ષા દરમિયાન લાંબા સમય સુધી બેસી રહેવું પણ તેમના માટે એક મોટી સમસ્યા હતી.
- **અતૂટ એકાગ્રતા:** આટલી શારીરિક પીડા હોવા છતાં, તેમણે પોતાના અભ્યાસમાં ધોરણ 1 થી લઈને LLB (કાયદામાં સ્નાતક) સુધી ક્યારેય પોતાની એકાગ્રતા (Concentration) ગુમાવી નથી.

તેમની આ સંઘર્ષપૂર્ણ મહેનતનું પરિણામ એ આવ્યું કે તેમણે કરણસિંહજી હાઇસ્કૂલમાં SSC (ધોરણ 10) ની પરીક્ષામાં **શાળામાં પ્રથમ સ્થાન** મેળવીને મોટી સિદ્ધિ હાંસલ કરી.

કાયદાના ક્ષેત્રમાં સફળતા

કાયદામાં સ્નાતકની ડિગ્રી પૂરી કર્યા પછી, કિશોરભાઈએ 2008 થી લઈને આજ દિન સુધી, સતત વકીલાતના ક્ષેત્રમાં પ્રેક્ટિસ કરી છે.

- તેઓ છેલ્લા 15 થી વધુ વર્ષોથી સફળતાપૂર્વક વકીલ તરીકે કામ કરી રહ્યા છે. આટલા લાંબા સમય સુધી, શારીરિક મર્યાદાઓ સાથે પણ, આ ક્ષેત્રમાં સક્રિય રહેવું એ તેમની માનસિક દૃઢતા અને કામ પ્રત્યેના લગાવને દર્શાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્ય અને પ્રેરણા

કિશોરભાઈનું ભાવિ લક્ષ્ય તેમના વર્તમાન પ્રેક્ટિસ ક્ષેત્રમાં વધુ ને વધુ સિદ્ધિઓ હાંસલ કરવાનું છે. તેમનું કહેવું છે કે, દરેક સિદ્ધિ તેમને નવા લક્ષ્યો હાંસલ કરવા માટે મનોબળ અને ઇચ્છાશક્તિ (Will Power) આપે છે.

કિશોર શાંતિલાલ કાયાની જીવનકથા એ સાબિત કરે છે કે, સૌથી ગંભીર અને પીડાદાયક શારીરિક બીમારીઓ પણ મનુષ્યના સંકલ્પબળ સામે ગૌણ બની જાય છે. તેમની સફર દરેક વ્યક્તિને શીખવે છે કે, પીડા ભલે શરીરને પકડે, પણ મનને હંમેશા મુક્ત અને ધ્યેય તરફ એકાગ્ર રાખવું જોઈએ.

સર્જનાત્મકતાનો સાથ: મિતેશ પ્રવિણચંદ્ર કક્કડની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે મિતેશ પ્રવિણચંદ્ર કક્કડની, જેમનો જન્મ સાંભળવાની દિવ્યાંગતા (Hearing Disability) સાથે થયો છે. જન્મથી આવેલી આ મર્યાદાએ મિતેશભાઈને ક્યારેય તેમના સપના અને આત્મનિર્ભરતાના માર્ગ પરથી ડગવા દીધા નથી. તેમના પિતા પ્રવિણચંદ્ર કક્કડે આ ફોર્મ ભર્યું છે, જે મિતેશભાઈની સિદ્ધિઓને ઉજાગર કરે છે.

ટેકનોલોજી સાથેનો લગાવ

મિતેશભાઈએ પોતાની દિવ્યાંગતાને કમ્પ્યુટર અને ડિઝાઇનિંગના ક્ષેત્રમાં મજબૂત પાયો બનાવવા માટે અવસર બનાવ્યો.

- **પ્રોફેશનલ કારકિર્દી:** આજે, મિતેશભાઈ એક સફળ **વેબસાઇટ ડિઝાઇનર (Web Designer)** તરીકે કામ કરી રહ્યા છે. વેબસાઇટ ડિઝાઇનિંગ એ એક એવું ક્ષેત્ર છે જ્યાં સર્જનાત્મકતા, વિઝ્યુઅલ કૌશલ્ય (Visual Skills) અને ટેકનિકલ જ્ઞાનની જરૂર પડે છે, અને મિતેશભાઈએ આ ક્ષેત્રમાં મહારત હાંસલ કરી છે.
- **વેબ ડિઝાઇનરની ભૂમિકા:** એક વેબ ડિઝાઇનર તરીકે, તેઓ વેબસાઇટના સૌંદર્યલક્ષી પાસાઓ (Aesthetics), લેઆઉટ અને યુઝર અનુભવ (User Experience) પર કામ કરે છે. આ કામમાં સંવાદની જરૂરિયાત કરતાં વિઝ્યુઅલ કમ્યુનિકેશન અને એકાગ્રતા વધુ મહત્વપૂર્ણ છે, જે મિતેશભાઈની શક્તિ બની છે.

સામાજિક સક્રિયતા અને ઓળખ

મિતેશભાઈ માત્ર વ્યાવસાયિક જીવનમાં જ નહીં, પણ સામાજિક સ્તરે પણ સક્રિય છે.

- **સભ્ય તરીકેની ભૂમિકા:** તેમની સિદ્ધિઓની યાદીમાં **બશીર મંડળ, રાજકોટના સભ્ય (Member of Bashir Mandal Rajkot)** તરીકેનું યોગદાન સામેલ છે. આવી સંસ્થા સાથે જોડાવું એ દર્શાવે છે કે તેઓ સમાજ સાથે સક્રિય રીતે જોડાયેલા છે અને પોતાનો ફાળો આપી રહ્યા છે.

આત્મનિર્ભરતા અને પ્રેરણા

મિતેશભાઈના પરિવારમાં તેમની પત્નીનો વ્યવસાય લેડીઝ ટેલરિંગનો છે, જે દર્શાવે છે કે આખું કુટુંબ આત્મનિર્ભરતાના સિદ્ધાંત પર ચાલે છે.

મિતેશ પ્રવિણચંદ્ર કક્કડની વાત આપણને પ્રેરણા આપે છે કે, જો જીવનમાં કોઈ એક ઇન્દ્રિય નબળી હોય, તો અન્ય ઇન્દ્રિયો અને સર્જનાત્મકતાની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને વ્યક્તિ અદ્ભુત સફળતા મેળવી શકે છે. તેમણે ટેકનોલોજીના માધ્યમથી પોતાનો માર્ગ બનાવ્યો છે અને સાબિત કર્યું છે કે સંવાદનો અભાવ સપના અને કારકિર્દીના નિર્માણમાં ક્યારેય અવરોધ બની શકતો નથી.

સિલાઇ અને સર્જનનો સંગમ: ધારાબેન મિતેશભાઈ કક્કડની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે ધારાબેન મિતેશભાઈ કક્કડની, જેમને જન્મથી જ સાંભળવાની દિવ્યાંગતા (Hearing Disability) છે. જોકે, તેમણે પોતાના જીવનની આ મર્યાદાને ક્યારેય પોતાની ઓળખ બનવા દીધી નથી, પરંતુ પોતાના હાથના કૌશલ્ય અને સર્જનાત્મકતાને જ પોતાનો વ્યવસાય બનાવ્યો છે.

કૌશલ્ય દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

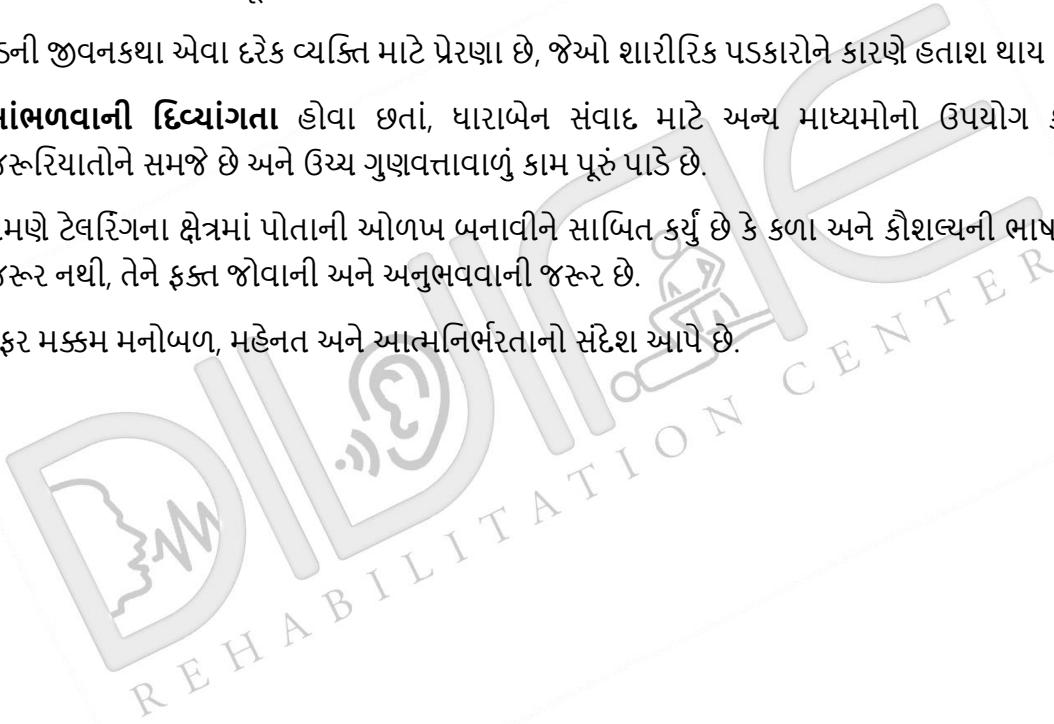
ધારાબેન હાલમાં લેડીઝ ટેલરિંગ (Ladies Tailoring) નો વ્યવસાય કરે છે. આ વ્યવસાય સર્જનાત્મકતા, ઝીણવટભર્યું કામ અને ગ્રાહકોની પસંદગીને સમજવાની ક્ષમતા પર આધારિત છે.

- **કલા અને કારકિર્દી:** સિલાઇનું કામ એવું છે, જેમાં ધ્યાન અને વિઝ્યુઅલ સમજ (Visual Understanding) ની જરૂર હોય છે. ધારાબેને આ ક્ષેત્રમાં મહારત હાંસલ કરીને પોતાની આત્મનિર્ભરતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે.
- **સફળ પારિવારિક જીવન:** તેમના લગ્ન પણ મિતેશભાઈ કક્કડ સાથે થયા છે, જેમને પણ જન્મથી જ સાંભળવાની તકલીફ છે અને તેઓ એક સફળ વેબ ડિઝાઇનર તરીકે કામ કરે છે. આ દંપતીએ સાબિત કર્યું છે કે દિવ્યાંગતા એકતા અને મહેનત સામે અવરોધ બની શકતી નથી. તેમના આત્મનિર્ભર જીવનશૈલીથી તેઓ સમાજમાં એક પ્રેરણાદાયક ઉદાહરણ પૂરું પાડે છે.

ધારાબેન કક્કડની જીવનકથા એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે, જેઓ શારીરિક પડકારોને કારણે હતાશ થાય છે.

- **સાંભળવાની દિવ્યાંગતા** હોવા છતાં, ધારાબેન સંવાદ માટે અન્ય માધ્યમોનો ઉપયોગ કરીને ગ્રાહકોની જરૂરિયાતોને સમજે છે અને ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળું કામ પૂરું પાડે છે.
- તેમણે ટેલરિંગના ક્ષેત્રમાં પોતાની ઓળખ બનાવીને સાબિત કર્યું છે કે કળા અને કૌશલ્યની ભાષાને સાંભળવાની જરૂર નથી, તેને ફક્ત જોવાની અને અનુભવવાની જરૂર છે.

ધારાબેનની સફર મક્કમ મનોબળ, મહેનત અને આત્મનિર્ભરતાનો સંદેશ આપે છે.

વ્હીલચેર પર ક્રિકેટનો કેપ્ટન: સાહેબા અનવર ઇસ્માઇલની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે સાહેબા અનવર ઇસ્માઇલની, જેમને બાળપણમાં, જન્મના બીજા વર્ષે (From 2nd year of Birth), પોલિયો (Polio) ના કારણે પગમાં તકલીફ (Locomotor Disability) આવી. જોકે, આ શારીરિક મર્યાદા તેમના મજબૂત સંકલ્પ અને અસાધારણ પ્રતિભા સામે ટકી શકી નહીં. અનવર ઇસ્માઇલે પોતાનું જીવન બે મુખ્ય ક્ષેત્રોમાં સફળતાપૂર્વક વહેંચી દીધું છે: રમતગમત અને વ્યવસાય.

ક્રિકેટનું આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્ર

અનવર ઇસ્માઇલની સૌથી મોટી ઓળખ **આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટ ખેલાડી** (International Cricket Player) તરીકેની છે.

- **ખેલભાવના:** તેઓ વ્હીલચેર ક્રિકેટ (Wheelchair Cricket) રમે છે. આ રમત માટે અપાર શારીરિક શક્તિ, માનસિક દૃઢતા અને ખેલભાવનાની જરૂર હોય છે.
- **નૈતૃત્વ:** માત્ર ખેલાડી જ નહીં, પણ તેઓ એક ટીમના **કેપ્ટન (Captain)** પણ છે. એક કેપ્ટન તરીકે, તેમણે ટીમને સંચાલિત કરીને અનેક સ્થાનિક, રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય કક્ષાના મેચમાં વિજય અપાવ્યો છે.
- **આંતરરાષ્ટ્રીય ઓળખ:** તેમની આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની સિદ્ધિઓએ તેમને માત્ર ગુજરાતમાં જ નહીં, પણ સમગ્ર દેશમાં એક પ્રેરક દિવ્યાંગ ખેલાડી તરીકેની ઓળખ અપાવી છે.

વ્યવસાયિક આત્મનિર્ભરતા

રમતગમતની સાથે સાથે, અનવર ઇસ્માઇલે આત્મનિર્ભરતા માટે પોતાનો વ્યવસાય પણ સ્થાપિત કર્યો છે.

- **મોબાઇલ એસેસરીઝની દુકાન:** તેઓ હાલમાં **મોબાઇલ એસેસરીઝની દુકાન (MOBILE ACCESSORIES SHOP)** ચલાવે છે અને સાથે સાથે **મોબાઇલ રિપેરિંગ (MOBILE REPAIRING)** નું પણ કામ જાતે જ કરે છે.
- **કારકિર્દીનો સંગમ:** આ વ્યવસાય દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર ખેલના મેદાન પૂરતા જ નહીં, પણ વ્યાવસાયિક જીવનમાં પણ સફળતા મેળવવાની અને પોતાના પરિવારને ટેકો આપવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

અનવર ઇસ્માઇલની વાત સાંભળીને કોઈ શારીરિક તકલીફોને ક્યારેય પોતાના સપનાની વચ્ચે આવવા દેવી ન જોઈએ. પોલિયોને કારણે વ્હીલચેર પર હોવા છતાં, તેમણે ક્રિકેટના મેદાનમાં ઊંચો જુસ્સો બતાવ્યો અને વ્યવસાયમાં આત્મનિર્ભરતા હાંસલ કરી. તેમનો જીવનમંત્ર છે: **મર્યાદાઓ ગમે તે હોય, સફળતાનો રસ્તો મહેનત અને સંકલ્પથી જ બને છે.** તેમની પ્રેરક સફર અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ અને સામાન્ય વ્યક્તિઓ માટે પણ રોલ મોડેલ સમાન છે.

એક હાથે બ્રાન્ડિંગનું સર્જન: પ્રવીણ ગોવિંદભાઈ ધોકિયાની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે પ્રવીણ ગોવિંદભાઈ ધોકિયાની, જેમના જીવનમાં એક મોટો વળાંક **27 માર્ચ, 2017** ના રોજ આવ્યો. તે દિવસે તેમને **ગંભીર ઈજા (Shock/Injury)** થઈ, જેના કારણે તેમને અમદાવાદ સિવિલ હોસ્પિટલમાં બે મહિના સુધી સારવાર લેવી પડી. આ ગંભીર અકસ્માતમાં તેમને પોતાનો **એક હાથ ગુમાવવો પડ્યો**. ત્યાર પછીના એક વર્ષ સુધી તેઓ બીજા હાથને બચાવવા માટે હોસ્પિટલમાં સારવાર હેઠળ રહ્યા.

આત્મવિશ્વાસ અને સંઘર્ષ

શારીરિક રીતે આટલું મોટું નુકસાન થયા પછી પણ, પ્રવીણભાઈએ હિંમત હારી નહીં.

- **દુઃખમાંથી શક્તિ:** તેમણે લેખિત વર્ણનમાં જણાવ્યું છે કે, "કુદરત આપણી પાસેથી કાંઈક લે છે તો સામે દશ ગણી શારીરિક શક્તિ આપે છે." આ જ મંત્ર સાથે તેઓ જીવનમાં આગળ વધ્યા.
- **નોકરીમાંથી વ્યવસાય તરફ:** તેઓ અકસ્માત પહેલાં ધોરણ 10 પાસ કરીને નોકરી કરતા હતા. ગંભીર ઈજામાંથી બહાર આવ્યા પછી, તેમણે નોકરી છોડીને આત્મનિર્ભર બનવા માટે પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો.

બ્રાન્ડિંગના વ્યવસાયમાં સફળતા

આજે, પ્રવીણભાઈ **ડિઝાઇન, ફ્લેક્સ બ્રાન્ડિંગ (Design, Flex Branding)** નો સફળ વ્યવસાય ચલાવી રહ્યા છે. આ વ્યવસાય સર્જનાત્મકતા, ડિજિટલ કૌશલ્ય અને ગ્રાહકો સાથેના સંવાદ પર આધારિત છે.

- **વર્તમાન સિદ્ધિ:** તેમણે પોતાનું બ્રાન્ડિંગનું કાર્ય સ્થાપિત કર્યું છે અને સફળતાપૂર્વક ચલાવી રહ્યા છે, જે તેમની દ્રઢતાનું પરિણામ છે.
- **પારિવારિક ટેકો:** તેમના જીવનસાથી (પત્ની) પણ બ્યુટી પાર્લરનો વ્યવસાય કરીને પરિવારને ટેકો આપે છે, જે આ દંપતીની સંયુક્ત આત્મનિર્ભરતાને દર્શાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: ગુજરાતભરમાં વિસ્તાર

પ્રવીણભાઈ માત્ર વર્તમાન સફળતાથી સંતુષ્ટ નથી. તેમના ભાવિ લક્ષ્યો ઘણા મોટા છે:

1. **વ્યવસાયનો વિસ્તાર:** તેમણે **GST** કઢાવવા માટેની પ્રક્રિયા શરૂ કરી દીધી છે. તેમનું લક્ષ્ય આખા **ગુજરાત રાજ્યમાં** પોતાના બ્રાન્ડિંગના વ્યવસાયને વિસ્તારવાનું છે.
2. **વૈશ્વિક પ્રવાસ:** તેઓ આખી દુનિયામાં ફરવા અને નવા-નવા સ્થળો જોવાની ઇચ્છા ધરાવે છે.
3. **સમાજને સંદેશ:** તેમનો મુખ્ય ધ્યેય એ છે કે, આ ધ્યેયો હાંસલ કરીને બજારમાં બતાવવું છે કે એક વિકલાંગ વ્યક્તિ, જેને સમાજ નબળો સમજે છે, તે પણ સામાન્ય માણસની જેમ સફળતા મેળવી શકે છે અને માન-સન્માન તથા આદરભાવ સાથે જીવન જીવી શકે છે.

પ્રવીણ ગોવિંદભાઈ ધોકિયાની આ વાત એક જીવંત ઉદાહરણ છે કે શારીરિક નુકસાન માત્ર એક અડચણ છે, સપના જોવાની અને તેને પૂરા કરવાની મક્કમતા હોય તો કોઈ પણ વ્યક્તિ પોતાના ધ્યેય સુધી પહોંચી શકે છે.

ડિજિટલ સેવા દ્વારા આત્મનિર્ભરતા: જારીયા કરીમ સિરાજભાઈની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે જારીયા કરીમ સિરાજભાઈની, જેમને જન્મથી જ પગમાં તકલીફ (Locomotor Disability) છે. પોતાની શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, તેમણે હિમત ન હારી અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને પોતાના ચિત્રાવડ ગામમાં એક અનોખી ઓળખ બનાવી છે.

ડિજિટલ વ્યવસાય દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

કરીમભાઈ હાલમાં પોતાના ગામમાં જ સરકાર માન્ય કોમન સર્વિસ સેન્ટર (Government Recognised Common Service Center - CSC) ચલાવીને વ્યવસાય કરી રહ્યા છે. આ વ્યવસાયમાં તેઓ અનેક ઓનલાઈન સેવાઓ પ્રદાન કરે છે:

- **ઓનલાઈન સેવાઓ:** પાસપોર્ટ (Passport), પાન કાર્ડ (Pan Card), ઈ-શ્રમ કાર્ડ, આયુષ્માન કાર્ડ, ખેડૂતો માટેના તમામ ફોર્મ, જોબ સંબંધિત ફોર્મ્સ અને શિષ્યવૃત્તિ (Scholarship) ના ફોર્મ ભરવા જેવી તમામ પ્રકારની ડિજિટલ સેવાઓ તેઓ પોતાના ઘરેથી જ આપે છે.
- **ગામડામાં અનુકૂળતા:** શારીરિક રીતે બહાર જવામાં મુશ્કેલી પડતી હોવાથી, તેમણે પોતાના ઘરને જ વ્યવસાયનું કેન્દ્ર બનાવ્યું છે, જેથી તે પોતાના ગામમાં રહીને સારી કમાણી કરી શકે. આનાથી તેમને આત્મનિર્ભરતા પ્રાપ્ત થઈ છે.

સામાજિક કાર્ય અને સકારાત્મકતા

કરીમભાઈની વિશેષતા એ છે કે તેઓ માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ સમાજ માટે પણ વિચારે છે.

- **સામાજિક કાર્ય:** તેઓ ગામના અશિક્ષિત લોકોને (Illiterate Villagers) સરકારી યોજનાઓના લાભો વિશે જાગૃત કરે છે અને તેમને તે યોજનાઓના લાભ અપાવવામાં મદદ કરે છે. આનાથી તેમની સેવાભાવી વૃત્તિ અને સકારાત્મક વિચારધારા (Positive Thinking) દેખાય છે.
- **ફરક પાડનારો અભિગમ:** તેઓ વિચારે છે કે, દિવ્યાંગ હોવા છતાં કેવી રીતે કમાણી કરવી તે અંગે નકારાત્મક વિચારવાને બદલે, સકારાત્મકતાથી વ્યવસાયમાં આગળ વધવું અને સામાજિક કાર્ય પણ કરવું - આ જ વસ્તુ તેમને અન્ય લોકોથી અલગ બનાવે છે અને આ એવોર્ડ માટે યોગ્ય બનાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: વિસ્તાર અને રોલ મોડેલ

કરીમભાઈનું લક્ષ્ય પોતાના વ્યવસાયને વિસ્તારવાનું છે:

1. **વ્યવસાય વિસ્તરણ:** તેઓ પોતાના ગામમાં સ્ટેશનરીની વસ્તુઓનું વેચાણ કરીને વ્યવસાયને વધારવા માંગે છે, જેથી ગામના વિદ્યાર્થીઓને (ખાસ કરીને અગાખાન ઈંગ્લિશ મીડિયમ અને ડાયમંડ હાઈસ્કૂલના) ઘરઆંગણે સ્ટેશનરી મળી રહે.
2. **મોટી ઓફિસ:** ભવિષ્યમાં મોટી ઓફિસ ખોલવાનું પણ તેમનું સ્વપ્ન છે.
3. **રોલ મોડેલ:** તેમનો સૌથી મોટો ધ્યેય અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે રોલ મોડેલ (Role Model) બનવાનો છે, જેથી તેઓ પણ આત્મનિર્ભર બની શકે અને સમાજમાં સન્માન મેળવી શકે.

જારીયા કરીમ સિરાજભાઈની વાત એ દર્શાવે છે કે, શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, ડિજિટલ કૌશલ્ય, સકારાત્મક વિચારસરણી અને સમાજસેવાની ભાવનાથી કોઈ પણ વ્યક્તિ સફળતાની ઊંચાઈઓને સર કરી શકે છે.

બેકિંગ ક્ષેત્રે સફળતા: સંજય ગોકુળભાઈ પાયાણીની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે સંજય ગોકુળભાઈ પાયાણીની, જેમને જન્મથી જ અંધત્વ (Blindness) છે. લગભગ ચાર-પાંચ વર્ષ પહેલાં તેઓ આંશિક રીતે જોઈ શકતા હતા, પરંતુ હવે સંપૂર્ણ અંધત્વનો સામનો કરી રહ્યા છે. આ ગંભીર પડકાર હોવા છતાં, સંજયભાઈએ શિક્ષણ અને વ્યાવસાયિક જીવનમાં અદ્ભુત સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે.

શૈક્ષણિક અને રમતગમતની સિદ્ધિઓ

સંજયભાઈએ પોતાની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય શિક્ષણના માર્ગમાં અવરોધ બનવા દીધી નથી.

- **ઉચ્ચ શિક્ષણ:** તેમણે સમાજશાસ્ત્રમાં માસ્ટર્સ ડિગ્રી (Master's in Sociology) પ્રથમ વર્ગમાં પૂર્ણ કરી છે, જે તેમની બુદ્ધિમત્તા અને ભણવા પ્રત્યેની ધગશ દર્શાવે છે.
- **ખેલક્ષેત્રમાં કીર્તિ:** તેઓ રાજ્ય કક્ષાએ ક્રિકેટ ચેમ્પિયન (State Level Champion in Cricket) પણ રહી ચૂક્યા છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર ભણતરમાં જ નહીં, પણ શારીરિક પ્રવૃત્તિઓમાં પણ ઉત્કૃષ્ટ છે.

બેકિંગમાં વ્યાવસાયિક સફળતા

આજે સંજયભાઈ એક સન્માનજનક સરકારી પદ પર છે: બરોડા ગુજરાત ગ્રામીણ બેંકમાં આસિસ્ટન્ટ મેનેજર.

- **ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ:** દૃષ્ટિહીન હોવા છતાં, તેઓ બેંકના કામકાજને સફળતાપૂર્વક સંભાળે છે. આ માટે તેઓ મોબાઇલ ફોનમાં ટોકબેક (TalkBack) જેવા સ્ક્રીન રીડર સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરે છે, જે તેમને ફોન દ્વારા માહિતી સાંભળવામાં અને કામ કરવામાં મદદ કરે છે.
- **વ્યવહારિક સિદ્ધિઓ:** તેમની કાર્યક્ષમતાના ઉત્તમ ઉદાહરણોમાં શામેલ છે:
 1. અટલ પેન્શન યોજનાનો ટાર્ગેટ ઓછા સમયમાં પૂરો કરનાર
 2. સૌથી વધુ લોન રિકવરીની રકમ લાવનાર

આ સિદ્ધિઓ તેમની વ્યાવસાયિક નિપુણતા અને પડકારોમાંથી રસ્તો શોધવાની તેમની અદ્ભુત ક્ષમતા દર્શાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો અને સમાજસેવા

સંજયભાઈના લક્ષ્યો માત્ર પોતાના પરિવાર પૂરતા સીમિત નથી, પણ સમાજસેવાનો પણ તેમાં સમાવેશ થાય છે.

1. **વ્યક્તિગત લક્ષ્યો:** સારા માણસ બનવું, પરિવારને આર્થિક રીતે મદદરૂપ થવું અને તેમને દરેક સુખ-સુવિધાઓ પૂરી પાડવી.
2. **સામાજિક લક્ષ્યો:** અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ, જેઓ પોતાનો ભણવાનો ખર્ચ ઉઠાવી શકતા નથી, તેમને મદદ કરવી.
3. **સશક્તિકરણ:** રમત-ગમત ક્ષેત્રે મહિલાઓને આગળ લાવતા ફાઉન્ડેશનને મદદ કરવી.
4. **વ્યાવસાયિક વિકાસ:** નોકરીમાં બઢતી (Promotion) લેવી અને પોતાના પદ પ્રમાણે કામમાં મહેનત કરીને સારું પ્રદર્શન આપવું.

સંજય ગોકુળભાઈ પાયાણીની આ ગાથા દિવ્યાંગતા સામેની દ્રઢ લડત, શિક્ષણ પ્રત્યેની ભક્તિ અને આત્મનિર્ભરતા દ્વારા સમાજમાં સકારાત્મક પરિવર્તન લાવવાની તેમની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. તેમનો સંકલ્પ અન્ય દિવ્યાંગ યુવાનો માટે પ્રેરણાનો સ્ત્રોત છે કે સખત મહેનત અને મક્કમ મનોબળથી કોઈ પણ ધ્યેય અશક્ય નથી.

દ્રષ્ટિ વગર દૂધનો વ્યવસાય: યૌહાણ યોગેશ વનમાળીદાસની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે 61 વર્ષીય યૌહાણ યોગેશ વનમાળીદાસની, જેમને 25 વર્ષથી વધુ સમયથી અંધત્વ (Blindness) છે. આટલી ગંભીર દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેમણે ક્યારેય હાર માની નથી અને પોતાની મહેનતથી વ્યવસાયમાં સફળતા મેળવી છે.

25 વર્ષથી વધુનો સફળ વ્યવસાય

યોગેશભાઈ છેલ્લા 25 વર્ષથી સતત પોતાનો વ્યવસાય ચલાવી રહ્યા છે.

- **વ્યવસાયનું સ્વરૂપ:** તેઓ જનરલ સ્ટોર, દહીં, દૂધ અને છાશ જેવી દૂધની બનાવટોનો સફળ વ્યવસાય ચલાવે છે.
- **આત્મનિર્ભરતા:** તેમણે પોતાનો વ્યવસાય પોતે જ (myself) વિકસાવ્યો છે. આટલા લાંબા સમય સુધી દ્રષ્ટિ વગર વ્યવસાય ચલાવવો એ તેમની અસાધારણ ક્ષમતા, પ્રામાણિકતા અને ગ્રાહકોમાં તેમના પરના વિશ્વાસનું પરિણામ છે.
- **સંવાદ કૌશલ્ય:** તેમનું સંવાદ કૌશલ્ય (Good communication) ઉત્તમ છે, જે વ્યવસાયની સફળતા માટે ચાવીરૂપ છે, ખાસ કરીને જ્યારે દ્રષ્ટિની મર્યાદા હોય. તેઓ ગ્રાહકો સાથે સરળતાથી અને વિશ્વાસપૂર્વક વાતચીત કરે છે, જે તેમને માર્કેટમાં ટકી રહેવામાં મદદ કરે છે.

પારિવારિક જીવન અને પડકારો

યોગેશભાઈના જીવનમાં અનેક અંગત પડકારો રહ્યા છે.

- **પારિવારિક સહયોગ:** તેમના માતા-પિતા બંને અવસાન પામ્યા છે, પરંતુ તેમના જીવનસાથી (પત્ની) ગૃહિણી (Housewife) તરીકે તેમનો સાથ આપી રહ્યા છે, જે તેમને વ્યવસાય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં મદદરૂપ થાય છે.
- **દ્રષ્ટિની સમસ્યા:** 25 વર્ષ પહેલાં દ્રષ્ટિ ગુમાવ્યા પછી પણ, તેમણે હિમ્મત ન હારતા, પોતાના મનોબળ અને વ્યવહારિક સમજણથી વ્યવસાયને જીવંત રાખ્યો છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો અને પ્રેરણા

યોગેશભાઈનું લક્ષ્ય માત્ર આર્થિક સુરક્ષા જ નહીં, પણ સમાજમાં આદર અને પ્રેરણાનું ઉદાહરણ બનવાનું છે.

1. **સન્માનજનક જીવન:** તેઓ આ વ્યવસાય ચલાવીને તેમના પરિવાર માટે અને પોતાને માટે માન-સન્માન (Respect and Honour) ભરેલું જીવન જીવવા માંગે છે.
2. **અન્ય દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણા:** તેમનો જીવનસંઘર્ષ અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક મોટો સંદેશ છે કે, શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, જો તમારી પાસે સારો સંવાદ કૌશલ્ય અને સખત મહેનત કરવાની તૈયારી હોય, તો તમે સફળતાપૂર્વક સ્વતંત્ર વ્યવસાય સ્થાપી શકો છો.

યૌહાણ યોગેશ વનમાળીદાસની આ કહાણી મનુષ્યની અદ્ભુત ભાવના અને આત્મનિર્ભરતાની શક્તિનું ઉત્તમ પ્રતીક છે.

સિલાઈ કામ દ્વારા આત્મનિર્ભરતા: શોભનાબેન પ્રવીણભાઈ સોલંકીની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે 40 વર્ષીય શોભનાબેન પ્રવીણભાઈ સોલંકીની, જેમને **જન્મથી જ ચાલવામાં તકલીફ (Locomotor Disability)** છે. શારીરિક પડકાર હોવા છતાં, શોભનાબેને પોતાની મહેનત અને કૌશલ્યથી જીવનમાં એક સન્માનજનક સ્થાન બનાવ્યું છે.

સિલાઈના વ્યવસાય દ્વારા સશક્તિકરણ

શોભનાબેન હાલમાં **સિલાઈ કામ**નો વ્યવસાય સફળતાપૂર્વક ચલાવી રહ્યા છે, જે તેમની આત્મનિર્ભરતાનું મુખ્ય સ્ત્રોત છે.

- **કૌશલ્યનો ઉપયોગ:** ચાલવામાં મુશ્કેલી હોવા છતાં, તેમણે પોતાના હાથના કૌશલ્યનો વિકાસ કર્યો અને સિલાઈના વ્યવસાયને પોતાની શક્તિ બનાવી.
- **આત્મનિર્ભરતા:** આ વ્યવસાય દ્વારા તેઓ આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર બન્યા છે, જે તેમને માત્ર આવક જ નહીં, પણ આત્મવિશ્વાસ પણ આપે છે.

જીવન સંઘર્ષ અને મનોબળ

શોભનાબેનનું જીવન અનેક પડકારોથી ભરેલું રહ્યું છે, પરંતુ તેમનું મનોબળ હંમેશા મક્કમ રહ્યું છે.

- **શારીરિક પડકાર:** તેમને ચાલવામાં **મુશ્કેલી (Chalva ma muskeli)** છે, જે દૈનિક કાર્યોને મુશ્કેલ બનાવે છે. આના કારણે બહાર જઈને નોકરી કરવી તેમના માટે સરળ નહોતી.
- **આત્મવિશ્વાસ:** તેમણે ઘરે રહીને જ સિલાઈનું કૌશલ્ય વિકસાવ્યું અને તેને વ્યવસાયમાં પરિવર્તિત કર્યું, જે તેમની દૃઢ ઈચ્છાશક્તિ અને આત્મવિશ્વાસ દર્શાવે છે.
- **આર્થિક સ્થિતિ:** તેમના પિતા મજૂરી કામ કરતા હતા, જે દર્શાવે છે કે તેમનો ઉછેર સાધારણ આર્થિક પૃષ્ઠભૂમિમાં થયો છે. શોભનાબેનનો વ્યવસાય પરિવારને મદદરૂપ થવા અને પોતાના જીવનધોરણને સુધારવામાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપી રહ્યો છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: માન અને આદર

શોભનાબેનનો ધ્યેય માત્ર વ્યવસાયની સફળતા પૂરતો સીમિત નથી, પરંતુ સમાજમાં એક સન્માનજનક સ્થાન મેળવવાનો છે.

1. **આત્મગૌરવ:** તેમને માન-સન્માન અને આદરભર્યું જીવન જીવવું છે, અને આ માટે તેઓ સિલાઈના કામમાં વધુ મહેનત કરવા તૈયાર છે.
2. **પ્રેરણાનું ઉદાહરણ:** દિવ્યાંગતાના પડકારો વચ્ચે પણ, તેઓ મહેનત કરીને આત્મનિર્ભરતાનું ઉદાહરણ પૂરું પાડવા માંગે છે.

શોભનાબેન પ્રવીણભાઈ સોલંકીની આ પ્રેરણાદાયી ગાથા એ સંદેશ આપે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ ગમે તેટલી મોટી હોય, જો વ્યક્તિ પાસે મક્કમ ઈચ્છાશક્તિ, આત્મવિશ્વાસ અને પોતાના કૌશલ્યમાં વિશ્વાસ હોય, તો તે સન્માનભરે આત્મનિર્ભર જીવન જીવી શકે છે.

હાવભાવની કળા: દતાણી ભરતની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે 32 વર્ષીય દતાણી ભરતની, જેમને જન્મથી જ બોલવામાં તકલીફ (Speech Impairment) છે. આ મર્યાદા હોવા છતાં, ભરતે હાર માનવાને બદલે એક અનોખી શક્તિ વિકસાવી છે: અભિનય અને હાવભાવ દ્વારા સંવાદ કરવાની કળા.

મૌન ભાષામાં અસરકારક સંવાદ

ભરતે સ્વીકાર્યું છે કે શબ્દો કદાચ તેમના માટે સરળતાથી ઉપલબ્ધ નથી, પરંતુ તેમણે પોતાની વાત લોકો સુધી પહોંચાડવા માટે એક રચનાત્મક રસ્તો શોધી કાઢ્યો છે.

- **સંવાદનું માધ્યમ:** તેઓ પોતાની વાત રજૂ કરવા માટે એક્ટિંગ (અભિનય) કરી ને સમજાવે છે. આનો અર્થ છે કે તેઓ હાવભાવ, શારીરિક મુદ્રાઓ અને અભિનય દ્વારા જટિલ વિચારો અને લાગણીઓને પણ વ્યક્ત કરી શકે છે.
- **અનોખી શક્તિ:** તેમની આ ક્ષમતા તેમને માત્ર સંવાદ પૂરતી મર્યાદિત નથી રાખતી, પરંતુ એક અનોખી પ્રતિભા તરીકે ઉભરી આવે છે. તે સાબિત કરે છે કે વાતચીત માત્ર કાન દ્વારા જ નહીં, પણ દિલથી પણ થઈ શકે છે.

પારિવારિક આધાર અને આત્મવિશ્વાસ

ભરતની આત્મનિર્ભરતામાં તેમના પરિવારનો સહકાર ઘણો મહત્વનો છે.

- **પારિવારિક પૃષ્ઠભૂમિ:** તેમના પિતા ડ્રાઈવર છે અને માતા ગૃહિણી છે, જે સાધારણ અને મહેનતુ પારિવારિક વાતાવરણ દર્શાવે છે.
- **પ્રેરણાનો સ્ત્રોત:** ભરત પોતે કદાચ હાલમાં કોઈ વ્યવસાયમાં સક્રિય ન હોવા છતાં, તેમની હાવભાવ દ્વારા સંવાદ કરવાની હિમત અને કળા તેમને આત્મસન્માન અને આત્મવિશ્વાસ સાથે જીવવાની પ્રેરણા આપે છે.
- **સામાજિક જોડાણ:** તેમની આ કળા તેમને સમાજમાં જોડાણ જાળવી રાખવા અને લોકો સાથે લાગણીઓ વહેંચવા માટે મદદ કરે છે, જે માનસિક મનોબળ માટે અત્યંત જરૂરી છે.

ભરતનો પ્રેરક સંદેશ

દતાણી ભરતની ગાથા એક મહત્વપૂર્ણ સંદેશ આપે છે: જો જીવન તમારી પાસેથી કોઈ શારીરિક ક્ષમતા છીનવી લે, તો તમારી પાસે બીજી શક્તિઓ વિકસાવવાની તક હોય છે. ભરતની એક્ટિંગ અને હાવભાવની કળા સાબિત કરે છે કે જ્યારે શબ્દો કામ નથી કરતા, ત્યારે લાગણીઓ અને અભિનયનો માર્ગ ખુલ્લો રહે છે, જે સંબંધોને મજબૂત બનાવે છે અને જીવનને સન્માનભરે જીવવાની શક્તિ આપે છે.

શિક્ષણના માધ્યમથી જીવનનું ઘડતર: સોનલબેન અપરનાથીની પ્રેરક ગાથા

આ કહાણી છે 44 વર્ષીય સોનલબેન અપરનાથીની, જેમને બંને પગમાં 80% દિવ્યાંગતા (Handicapped both legs) છે. જ્યારે તેઓ માત્ર એક વર્ષના હતા, ત્યારથી આ શારીરિક મર્યાદા તેમની સાથે છે. જોકે, સોનલબેને આ મર્યાદાને ક્યારેય પોતાના ધ્યેયો હાંસલ કરવામાં અવરોધરૂપ થવા દીધી નથી.

શિક્ષક તરીકે ઉમદા કારકિર્દી

સોનલબેન હાલમાં શિક્ષક (Teacher) તરીકે ફરજ બજાવે છે, જે તેમની દૃઢતા અને મહેનતનું પ્રતીક છે.

- **શિક્ષણ પ્રત્યે સમર્પણ:** પગમાં તકલીફ હોવા છતાં, તેમને બાળકોને ઊભા રહીને અભ્યાસ કરાવવામાં મુશ્કેલી પડે છે, છતાં તેમણે ક્યારેય હિંમત ગુમાવી નથી.
- **મક્કમ મનોબળ:** આ પડકારને કારણે થતા શારીરિક તણાવ વચ્ચે પણ, તેમણે પોતાના કામમાં સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન જાળવી રાખ્યું છે.
- **ગર્ભાવસ્થામાં પણ કાર્યરત:** તેમના લગ્નજીવન દરમિયાન, ગર્ભાવસ્થાના આઠ મહિના સુધી પણ તેમણે પોતાના શિક્ષક તરીકેના કાર્યો ચાલુ રાખ્યા હતા, જે તેમનું અસાધારણ સમર્પણ દર્શાવે છે.

સિદ્ધિઓ અને સન્માન

સોનલબેનના કાર્યને રાજ્ય સ્તરે માન્યતા મળી છે અને તેમને અનેક સન્માનો પ્રાપ્ત થયા છે.

- **શ્રેષ્ઠ શિક્ષકનો એવોર્ડ:** રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેમને પ્રતિભાશાળી શ્રેષ્ઠ શિક્ષક (Pratibhashali Shreshth Shikshak) નો એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
- **યુવા એવોર્ડ:** તેમને સ્વામી વિવેકાનંદ યુવા એવોર્ડ પણ પ્રાપ્ત થયો છે.
- **અન્ય કૌશલ્યો:** શિક્ષણ ઉપરાંત, તેઓ કોમ્પ્યુટર જ્ઞાન, સામાન્ય જ્ઞાન, બ્યુટી પાર્વરની જાણકારી, ટેડી બેર મેકિંગ અને કૃષિ જ્ઞાન જેવા અનેક ક્ષેત્રોમાં નિપુણતા ધરાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: રાષ્ટ્રના ઘડવૈયા બનવું

સોનલબેનનો ધ્યેય માત્ર એક સારા શિક્ષક બનવાનો નથી, પરંતુ રાષ્ટ્રના ભવિષ્યનું ઘડતર કરવાનો છે.

- **ઉમદા વ્યવસાય:** તેઓ શિક્ષણ વ્યવસાયને એક ઉમદા વ્યવસાય માને છે, જેના દ્વારા તેઓ દેશના યુવાનોને સારા અને બુદ્ધિશાળી વિદ્યાર્થીઓ તેમજ સારા નાગરિકો બનાવવામાં મદદ કરવા માંગે છે.
- **સખત મહેનત:** તેઓ જીવનમાં સફળ થવા માટે વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષિત કરવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે અને શ્રેષ્ઠ શિક્ષક બનવા માટે જરૂરી લાયકાતો મેળવવા અને પોતાના કૌશલ્યોમાં સતત સુધારો કરવા માટે સખત મહેનત કરી રહ્યા છે.

સોનલબેન અપરનાથીની આ ગાથા એ બતાવે છે કે સાચા શિક્ષક માત્ર પાઠ્યપુસ્તકનું જ્ઞાન જ નથી આપતા, પરંતુ પડકારો સામે લડવાની હિંમત અને આત્મવિશ્વાસ પણ આપે છે. તેમની દિવ્યાંગતા ક્યારેય તેમના ઉમદા ધ્યેયની આડે આવી શકી નથી, અને તેઓ ખરેખર બીજા લોકો માટે પ્રેરણાનું સ્રોત છે.

સંઘર્ષ અને દ્રઢતાની ગાથા: આંખની મર્યાદા વચ્ચે વકીલની ઓફિસમાં કાર્યરત સાબિરહુસેન દલ

આ કહાણી છે 21 વર્ષીય યુવાન સાબિરહુસેન હારૂનભાઈ દલની, જેઓ જન્મથી જ દ્રષ્ટિની ખામી (આંખની તકલીફ) સાથે જીવી રહ્યા છે. આ શારીરિક મર્યાદાને કારણે તેમને કામકાજ દરમિયાન જોવામાં ઘણી મુશ્કેલી પડે છે.

કારકિર્દી અને શિક્ષણ

સાબિરહુસેન હાલમાં તેમના શિક્ષણ અને વ્યવસાય બંને ક્ષેત્રે સક્રિય છે, જે તેમની પ્રબળ ઇચ્છાશક્તિ દર્શાવે છે:

- **વ્યવસાય:** તેઓ એક વકીલની ઓફિસમાં (Lawyer's office) કામ કરે છે. જોવાની તકલીફ હોવા છતાં કાયદાકીય કામકાજની ગહનતામાં કાર્યરત રહેવું એ તેમની મહેનત અને ઝીણવટભર્યા સ્વભાવની સાબિતી આપે છે. કામ કરતી વખતે તેમને મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે, તેમ છતાં તેઓ હિંમત હાર્યા વિના આગળ વધી રહ્યા છે.
- **શૈક્ષણિક પ્રગતિ:** તેઓ ડિપ્લોમાનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર કામ કરીને અટકી જવા માંગતા નથી, પરંતુ પોતાના ભવિષ્યને વધુ ઉજ્જવળ બનાવવા માટે શિક્ષણમાં પણ સખત મહેનત કરી રહ્યા છે.

પારિવારિક પૃષ્ઠભૂમિ

સાબિરહુસેન મધ્યમ વર્ગના પરિવારમાંથી આવે છે, જ્યાં તેમના પિતા **મજૂરીકામ** કરે છે અને માતા **ઘરકામ (ગૃહિણી)** કરે છે. આ સંજોગોમાં, પોતાના અભ્યાસ અને વ્યવસાય માટે પ્રયત્નશીલ રહેવું એ તેમની આત્મનિર્ભરતાની ભાવનાને ઉજાગર કરે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો

સાબિરહુસેન પોતાના જીવનમાં મોટી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે:

- **કાયદાનું ક્ષેત્ર:** તેમનું લક્ષ્ય છે કે તેઓ **વકીલ (Advocate)** બને. આ ધ્યેય એ વાતની સાબિતી છે કે તેઓ તેમની દ્રષ્ટિની મર્યાદાને તેમના વ્યવસાયિક જીવનમાં ક્યારેય અવરોધ બનવા દેવા માંગતા નથી અને કાયદાના ક્ષેત્રમાં એક સફળ કારકિર્દી બનાવવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે.

સાબિરહુસેન હારૂનભાઈ દલની આ સંઘર્ષ ગાથા યુવાનો માટે એક પ્રેરણા છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ ગમે તેટલી મોટી હોય, જો મનમાં દ્રઢ સંકલ્પ અને મહેનત કરવાની તૈયારી હોય, તો કોઈપણ લક્ષ્ય અશક્ય નથી.

હારમોનિયમની હામ: ચેતનભાઈ વાછાણીની પ્રેરણાદાયી કથા

આ વાત છે ૪૫ વર્ષના ચેતનભાઈ જમનાદાસ વાછાણીની, જેમનું જીવન નાનપણથી જ પોલિયોના કારણે પડકારોથી ભરેલું રહ્યું. બંને પગે દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેમણે ક્યારેય હિંમત ન હારી. એક ખેડૂત પરિવારમાં જન્મેલા ચેતનભાઈ માટે, ખેતીની દેખરેખ અને ઘરનું ગુજરાન ચલાવવું એ મોટી જવાબદારી હતી.

બાળપણથી જ તેમનો સંઘર્ષ શરૂ થઈ ગયો હતો. શાળાએ જવાના રસ્તે તેમને પારાવાર મુશ્કેલીઓ પડતી, અને અભ્યાસ માટે બીજાની સહાય લેવી પડતી. તેમ છતાં, તેમણે મન મક્કમ રાખીને ૧૨મા ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. આટલો અભ્યાસ કરવો પણ તેમના માટે એક મોટી સિદ્ધિ સમાન હતો.

શારીરિક પડકારોએ તેમનો રસ્તો રોક્યો, પણ તેમની અંદરની કળા અને સેવાભાવને રોકી ન શક્યા. અભ્યાસ પૂરો કર્યા પછી, તેમણે પોતાનું મનપસંદ કામ શોધ્યું અને **હારમોનિયમ** શીખવાનું શરૂ કર્યું. સંગીત તેમની ભાવનાઓને વ્યક્ત કરવાનું માધ્યમ બની ગયું.

આજે, ચેતનભાઈનું જીવન સંગીત, સેવા અને શ્રમનું સંગમ છે. તેઓ **ગૌ શાળા બેન્ડ પાર્ટી**માં ઉત્સાહથી **કેસિયો** વગાડે છે. તેમનું સંગીત માત્ર મનોરંજન નથી, પણ તેમના આત્મવિશ્વાસ અને સકારાત્મકતાનો ધ્વનિ છે. આ પ્રવૃત્તિ દ્વારા તેમને એક મંચ મળ્યો, જ્યાં તેમની કળાની કદર થાય છે.

સંગીતની સાથે સાથે, ચેતનભાઈ સમાજસેવાના કામમાં પણ સક્રિય છે. તેઓ વિવિધ સંસ્થાઓમાં નિઃસ્વાર્થપણે સેવા આપે છે, જે દર્શાવે છે કે માનવતાની સેવા માટે શારીરિક ક્ષમતા નહીં પણ મનની લાગણીઓ મહત્વની છે.

આર્થિક મોરચે પણ તેઓ આત્મનિર્ભર છે. તેઓ પોતાના પિતા પાસેથી વારસામાં મળેલા ખેતીકામની સંપૂર્ણ દેખરેખ રાખે છે. ખેતીમાંથી થતી આવકમાંથી તેઓ પોતાના પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે, અને આ મહેનત તેમને સંતોષ અને ગૌરવ આપે છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય પણ ખેતી અને સમાજસેવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું છે.

ચેતનભાઈ જમનાદાસ વાછાણીની વાત આપણને શીખવે છે કે જીવનમાં પડકારો આવે તો પીછેહઠ કરવાને બદલે, પોતાનામાં રહેલી કોઈ વિશિષ્ટ કળા કે શક્તિને ઓળખીને તેને વિકસાવવી જોઈએ. શારીરિક દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેઓ સંગીત, સેવા અને આત્મનિર્ભરતાના માર્ગે ચાલીને અનેક લોકોને પ્રેરણા આપી રહ્યા છે. તેમની ગાથા એ વાતનો પુરાવો છે કે, "મન હોય તો માળવે જવાય."

જ્યોત બનીને જીવ્યો: તારકભાઈ મહેન્દ્રકુમાર પોપટની જીવન કથા

આ વાત છે ૪૩ વર્ષના તારકભાઈ મહેન્દ્રકુમાર પોપટની. તારકભાઈનું જીવન જન્મથી જ અનેક પડકારોથી ઘેરાયેલું રહ્યું. તેમને ૭૫% ઇન્ટેલેક્ચ્યુઅલ ડિસેબિલિટી, મગજને નુકસાન થવાને કારણે માનસિક બીમારીઓ અને બીજી શારીરિક ખોડખાંપણ હતી. જોવામાં, લખવા-વાંચવામાં (ડિસ્લેક્સિયા), અને બોલવામાં પણ તેમને તકલીફ પડતી.

નાનપણથી જ તેમના માથેથી માતા-પિતાનું છત્ર વહેલું છીનવાઈ ગયું. આર્થિક અને શારીરિક મુશ્કેલીઓનો ડુંગર સામે હોવા છતાં, તારકભાઈ ક્યારેય હિમત હાર્યા નહીં. તેમને સાથ મળ્યો તેમના સંબંધી સ્નેહલતાબેન પોપટનો, જેઓ તેમની સંભાળ રાખે છે અને તેમને જીવનમાં આગળ વધવા પ્રેરણા આપે છે.

પોતાના ભાઈને પણ જન્મથી જ મંદબુદ્ધિની દિવ્યાંગતા હોવાથી, તારકભાઈએ નક્કી કર્યું કે તેઓ બોજ બનવાને બદલે સક્ષમ બનીને જીવશે. તેમણે જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ અને તાલીમ દ્વારા પોતાના જીવનને ઘડ્યું.

તેમણે અનેક વ્યવસાયિક કામગીરી શીખી: રાખડી બનાવવી, તોરણ બનાવવા, મીણબત્તીના દીવા બનાવવા, અને સમર કેમ્પમાં જઈને શો-પીસ બનાવતા શીખ્યા. આ બધી પ્રવૃત્તિઓ તેમની ધગશ અને ઉત્સાહનું પ્રતીક હતી. તેમને ખાતરી હતી કે પ્રભુશક્તિથી તેમને માર્ગ મળતો રહેશે.

આજે તારકભાઈ એક આત્મનિર્ભર જીવન જીવી રહ્યા છે. તેઓ એક IOC પેટ્રોલ પંપ પર વ્યવસાયિક કાર્ય કરે છે, જ્યાં તેઓ વાહનોના વ્હીલમાં હવા ભરવાનું કામ કરે છે. આ કામ દ્વારા તેઓ માત્ર કમાણી જ નથી કરતા, પણ સમાજમાં સન્માનભરે પોતાનું સ્થાન જાળવી રાખે છે. બપોર પછીના સમયમાં તેઓ સેતુ સંસ્થા સંચાલિત વ્યવસાયિક કાર્યમાં પોતાને વ્યસ્ત રાખે છે, જેથી તેમની કૌશલ્યનો વિકાસ થતો રહે.

તારકભાઈનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ સ્પષ્ટ છે: હાલ જે પ્રવૃત્તિઓ ચાલી રહી છે તેમાં સ્થિરતા દાખવવી, અને ભાઈની વ્યક્તિગત તેમજ વ્યવસાયિક બાબતોમાં સાથ આપવો. તેઓ રાજ્ય પારિતોષિક મેળવવાની આકાંક્ષા પણ રાખે છે અને વ્યવસાય, શૈક્ષણિક, રમતગમત, સામાજિક અને ધાર્મિક ક્ષેત્રે આગળ વધવા માંગે છે. તેમના સંબંધીઓ તેમને શારીરિક, આર્થિક અને સરકારી યોજનાઓ દ્વારા લાભ મળી રહે તે માટે સતત પ્રયત્નશીલ છે.

તારકભાઈ મહેન્દ્રકુમાર પોપટની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે, જેમને જીવનમાં અનેક ગંભીર પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો છે. તેમનું જીવન દર્શાવે છે કે, શારીરિક કે માનસિક સીમાઓ ક્યારેય આપણી મહેનત, ધગશ અને આત્મનિર્ભર બનવાની ઇચ્છા સામે ટકી શકતી નથી. તેમના જેવા ઉત્સાહી વ્યક્તિઓ જ સાચા અર્થમાં સમાજની જ્યોત છે.

અંધકારમાં સૂર: મેઘનાથી મુકેશગીરી શિવગીરીની પ્રેરણાદાયી ગાથા

આ કથા છે ૪૮ વર્ષીય મેઘનાથી મુકેશગીરી શિવગીરીની, જેઓ જન્મથી જ અંધત્વની દિવ્યાંગતા ધરાવે છે. જ્યાં મોટાભાગના લોકો સામાન્ય જીવન જીવવામાં પણ સંઘર્ષ કરે છે, ત્યાં મુકેશગીરીએ પોતાની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય પોતાના લક્ષ્યમાં આડે આવવા દીધી નથી.

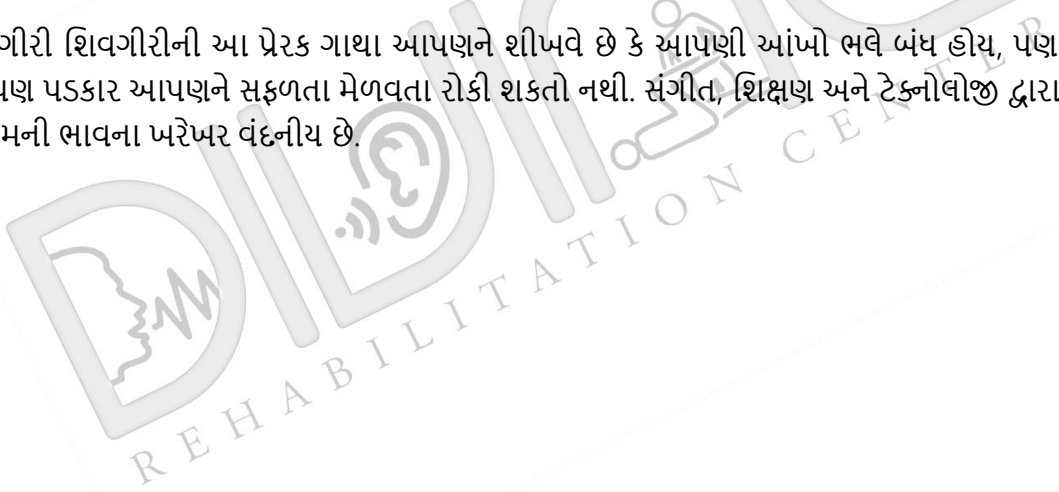
તેમનો જન્મ એક સામાન્ય પરિવારમાં થયો, જ્યાં પિતા મંદિરની પૂજા કરીને અને માતા ઘરકામ કરીને જીવન ચલાવતા હતા. આર્થિક મર્યાદાઓ અને જન્મજાત અંધત્વ જેવા બે મોટા પડકારો તેમની સામે હતા, છતાં મુકેશગીરીનું મન મક્કમ હતું. તેમણે માત્ર શિક્ષણ જ ન મેળવ્યું, પણ જીવનમાં એક સન્માનજનક અને સેવાભાવી માર્ગ પસંદ કર્યો.

આજે, મુકેશગીરી એક **સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં સંગીત શિક્ષક** તરીકે કાર્યરત છે. સરકારી નોકરી મેળવવી એ પણ એક મોટી સિદ્ધિ છે, પણ જન્મથી અંધ હોવા છતાં સંગીત જેવા સંવેદનશીલ વિષયનું શિક્ષણ આપવું એ તેમની અદ્ભૂત ક્ષમતા અને ધૈર્યનો પરિચય કરાવે છે. તેમનો સૂર અંધકારમાંથી પણ પ્રકાશ પાથરે છે, અને તેઓ અનેક વિદ્યાર્થીઓને સંગીતની દુનિયામાં માર્ગદર્શન આપે છે.

પોતાના જીવનના સંઘર્ષોમાંથી પસાર થયા પછી, મુકેશગીરીએ એક મોટું ધ્યેય નક્કી કર્યું છે. તેમનો ભાવિ લક્ષ્યાંક એ છે કે વધુમાં વધુ અંધજનો તેમની પાસેથી કંઈક મેળવે અને આગળ વધે. તેઓ ખાસ કરીને **ટેક્નોલોજીના ઝડપી યુગમાં** અન્ય દિવ્યાંગ અંધજનોને ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ કરતા શીખવવા માંગે છે, જેથી તેઓ સ્વાવલંબી બની શકે અને પોતાનું તેમજ પરિવારનું ગુજરાન ચલાવતા થાય.

મુકેશગીરીની ઇચ્છા છે કે તેઓ વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે (કદાચ તેમની વિશેષ કામગીરી માટે) રાજ્યકક્ષા સુધી પુરસ્કાર મેળવી ચૂક્યા છે, પણ હવે તેઓ રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ પણ પોતાનું લક્ષ્યાંક પૂરું કરવા માંગે છે. તેમની દૃઢતા એ વાતનો પુરાવો છે કે અંધ હોવા છતાં, તેઓ એક સામાન્ય વ્યક્તિ કરતાં પણ વધુ સારું પ્રદર્શન કરી શકે છે અને સમાજ માટે પ્રેરણારૂપ બની શકે છે.

મુકેશગીરી શિવગીરીની આ પ્રેરક ગાથા આપણને શીખવે છે કે આપણી આંખો ભલે બંધ હોય, પણ જો મનમાં દૃષ્ટિ હોય તો કોઈ પણ પડકાર આપણને સફળતા મેળવતા રોકી શકતો નથી. સંગીત, શિક્ષણ અને ટેક્નોલોજી દ્વારા અન્યને સશક્ત બનાવવાની તેમની ભાવના ખરેખર વંદનીય છે.

સેવા અને સંકલ્પ: સંગીતાની અદ્ભુત યાત્રા

આ ગાથા છે ૨૯ વર્ષીય સંગીતાની, જેનું જીવન સંકલ્પ અને સેવાભાવથી ભરપૂર છે. ખેડૂત પિતા અને ગૃહિણી માતાના ઘરે જન્મેલી સંગીતાનું બાળપણ સામાન્ય હતું, પણ પાંચ વર્ષની ઉંમર પછી એક બીમારીએ તેમના પગમાં કાયમી ખોડખાંપણ (OH - Orthopedically Handicapped) મૂકી દીધી.

જ્યાં મોટાભાગના લોકો શરીરની આ મર્યાદાને કારણે હતાશ થઈ જાય છે, ત્યાં સંગીતાએ તેને પોતાના લક્ષ્યનો માર્ગ બનાવ્યો. ખેતી અને ઘરકામની સાદી પૃષ્ઠભૂમિમાંથી આવતી આ યુવતીએ નક્કી કર્યું કે તે જીવનમાં માત્ર પોતાના માટે નહીં, પણ અન્ય જરૂરિયાતમંદ લોકો માટે પણ કાર્ય કરશે.

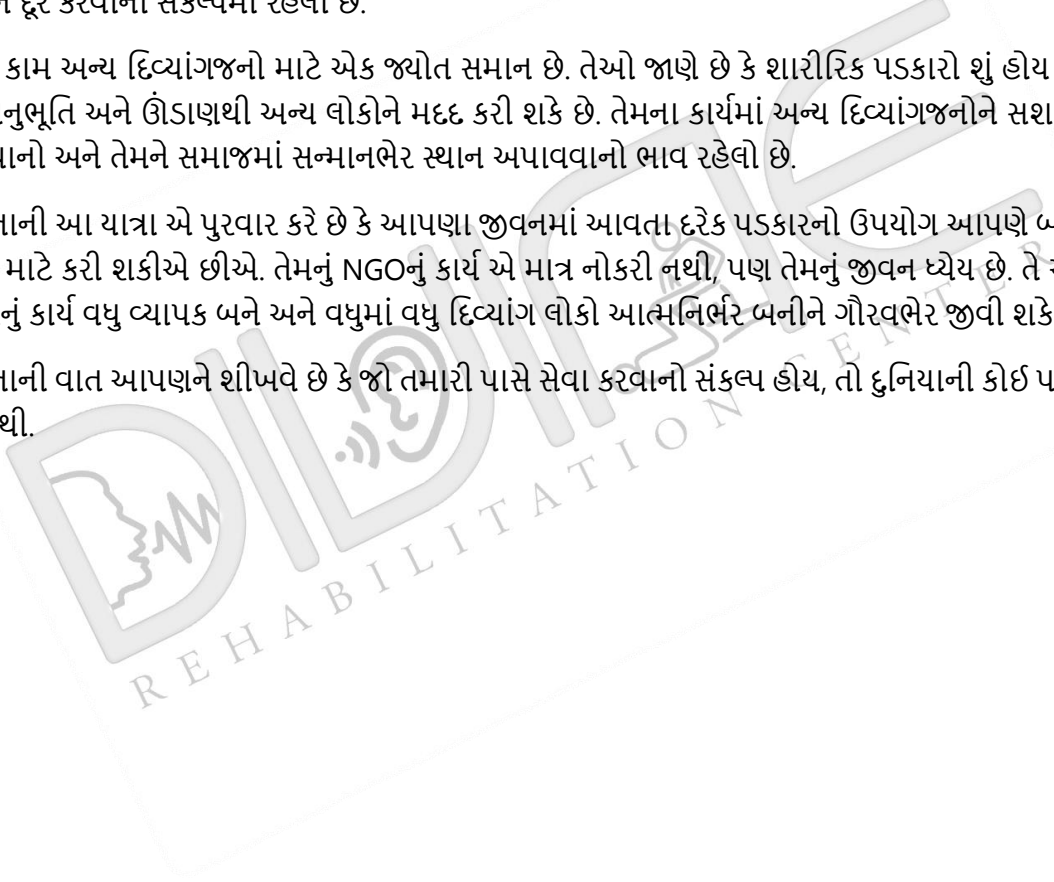
સંગીતાએ પોતાની શારીરિક મર્યાદાઓને અવગણીને શિક્ષણ મેળવ્યું અને પછી પોતાનું જીવન સમાજ સેવાના કાર્યમાં સમર્પિત કરી દીધું. આજે, તેઓ એક **NGO (બિન-સરકારી સંસ્થા)** સાથે જોડાયેલા છે, જ્યાં તેઓ દિવ્યાંગજનો અને સમાજના વંચિત વર્ગોના ઉત્થાન માટે કામ કરે છે.

NGOનું કાર્ય કરવું એટલે માત્ર ઓફિસમાં બેસી રહેવું નહીં, પણ સતત લોકો સાથે સંપર્કમાં રહેવું, તેમને મદદ કરવી, અને તેમના માટે લડત આપવી. પોતાના પગમાં તકલીફ હોવા છતાં, સંગીતાની હિંમત તેમને દૂર-દૂર સુધી ખેંચી જાય છે, જ્યાં તેમને સાચી જરૂરિયાતમંદ વ્યક્તિઓ મળે. તેમનો આ સંઘર્ષ દર્શાવે છે કે સાચી તાકાત શરીરમાં નહીં, પણ મનની મજબૂતાઈ અને બીજાના દુઃખને દૂર કરવાના સંકલ્પમાં રહેલી છે.

તેમનું કામ અન્ય દિવ્યાંગજનો માટે એક જ્યોત સમાન છે. તેઓ જાણે છે કે શારીરિક પડકારો શું હોય છે, અને તેથી જ તેઓ વધુ સહાનુભૂતિ અને ઊંડાણથી અન્ય લોકોને મદદ કરી શકે છે. તેમના કાર્યમાં અન્ય દિવ્યાંગજનોને સશક્ત બનાવવાનો, શિક્ષણ આપવાનો અને તેમને સમાજમાં સન્માનભરે સ્થાન અપાવવાનો ભાવ રહેલો છે.

સંગીતાની આ યાત્રા એ પુરવાર કરે છે કે આપણા જીવનમાં આવતા દરેક પડકારનો ઉપયોગ આપણે બીજાના જીવનમાં પ્રકાશ લાવવા માટે કરી શકીએ છીએ. તેમનું NGOનું કાર્ય એ માત્ર નોકરી નથી, પણ તેમનું જીવન ધ્યેય છે. તે આશા રાખે છે કે ભવિષ્યમાં તેમનું કાર્ય વધુ વ્યાપક બને અને વધુમાં વધુ દિવ્યાંગ લોકો આત્મનિર્ભર બનીને ગૌરવભરે જીવી શકે.

સંગીતાની વાત આપણને શીખવે છે કે જો તમારી પાસે સેવા કરવાનો સંકલ્પ હોય, તો દુનિયાની કોઈ પણ મુશ્કેલી તમને રોકી શકતી નથી.

આત્મસન્માનનો સંકલ્પ: પરાગભાઈ રસિકલાલ પંચાલની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે ૪૬ વર્ષના પરાગભાઈ રસિકલાલ પંચાલની, જેમણે અઢી વર્ષની નાની ઉંમરે પોલિયો થવાને કારણે હલનચલનની દિવ્યાંગતાનો સામનો કરવો પડ્યો. તેમના જીવનનો આધાર બે ધોડી (crutches) છે, જેના સહારે તેઓ માત્ર ચાલે છે એટલું જ નહીં, પણ જીવનની દરેક મુશ્કેલીને પણ પાર કરે છે.

પરાગભાઈના માથેથી બાળપણમાં જ માતા-પિતાનું છત્ર ગુમાવાયું હતું. આર્થિક અને શારીરિક મુશ્કેલીઓનો ભાર ઊંચકીને તેમણે પોતાનું શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યું અને જીવનમાં પગભર થવાનો નિર્ણય કર્યો. આજે તેઓ અમદાવાદની પ્રતિષ્ઠિત ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ફોર પ્લાઝમા રિસર્ચ (IPR) માં નોકરી કરીને આત્મનિર્ભર જીવન જીવે છે.

નોકરીની સાથે સાથે, પરાગભાઈએ સાબિત કર્યું કે દિવ્યાંગતા મનની મર્યાદા નથી, પણ નવી ક્ષમતાઓનો પ્રારંભ છે. તેમણે રમતગમતના ક્ષેત્રમાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન કરીને સૌને આશ્ચર્યચકિત કર્યા. **પેરા સ્વિમિંગ**માં તેમને વિશેષ રુચિ હતી.

વર્ષ ૨૦૦૫માં, દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે આયોજિત સ્વિમિંગ સ્પર્ધામાં તેમણે ભાગ લીધો. આ સ્પર્ધામાં આશરે ૮૫ જેટલા સ્પર્ધકો હતા, અને પરાગભાઈએ પોતાના શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન દ્વારા તેમાં **ચોથું સ્થાન** હાંસલ કર્યું, જે તેમની અડગ હિંમત અને મહેનતનું પરિણામ હતું.

તેમની આ મહેનત અને સમર્પણને ધ્યાનમાં રાખીને, ગુજરાત સરકારે વર્ષ ૨૦૦૮માં તેમને **ફિઝિકલી હેન્ડીકેપ કેટેગરીમાં શ્રેષ્ઠ કર્મચારીનો એવોર્ડ** આપીને સન્માનિત કર્યા. આ સન્માન માત્ર તેમની વ્યક્તિગત સિદ્ધિ નહોતી, પણ અન્ય દિવ્યાંગજનો માટે પણ પ્રેરણારૂપ બન્યું.

પરાગભાઈ આજે પણ સમાજસેવામાં સક્રિય છે, જેમાં તેમની પત્ની, જે પોતે સામાજિક કાર્યકર્તા છે, તેમનો સાથ આપે છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ ઉમદા છે. તેઓ આકાંક્ષા રાખે છે કે દરેક વિકલાંગ વ્યક્તિ પરિવાર, કુટુંબ, સમાજ અને સમુદાયમાં **સ્વમાનભરે જીવન જીવે**.

તેમનો મુખ્ય ધ્યેય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓનો સમાજની મુખ્ય ધારામાં સમાવેશ કરવાનો છે, જેથી તેઓ પણ અન્ય બિન-વિકલાંગ વ્યક્તિઓની જેમ સમાજનું અભિન્ન અંગ બની રહે અને સમાજમાં યોગદાન આપતા થાય. આ લક્ષ્યને પૂર્ણ કરવા માટે, તેમણે રેલ્વે સ્ટેશનો (જેમ કે કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશન) પર દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને જાહેર જગ્યાઓમાં આવવા-જવામાં તકલીફ ન પડે તે માટે સુવિધાઓ ઊભી કરાવવા જેવા પ્રયાસો પણ કર્યા છે.

પરાગભાઈ રસિકલાલ પંચાલની આ જીવનગાથા એ સાબિત કરે છે કે શારીરિક પડકારો ભલે ગમે તેટલા મોટા હોય, પણ જો મનમાં આત્મસન્માન સાથે જીવવાનો સંકલ્પ હોય અને સમાજ માટે કંઈક કરવાની ધગશ હોય, તો વ્યક્તિ દરેક ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવી શકે છે. તેમની વાત હિંમત અને આશાનો જીવંત સંદેશ છે.

પ્રકાશની શોધ: રાવરાણી મહેશ્વરીની પ્રેરણાદાયી કહાણી

આ વાત છે ૨૮ વર્ષીય રાવરાણી મહેશ્વરી ગિરીશભાઈની, જેમના જીવનની સફર જન્મથી જ પડકારોથી ભરેલી રહી. તેમને જન્મથી જ દ્રષ્ટિની ખામી (Low Vision) છે, છતાં તેમણે ક્યારેય પોતાની દિવ્યાંગતાને પોતાના સ્વપ્નો પર ભારે પડવા દીધી નથી.

મહેશ્વરીબેનનો પરિવાર ખેતીની પૃષ્ઠભૂમિમાંથી આવે છે, અને નાનપણથી જ તેમના માથેથી પિતાનું છત્ર હાર્ટ એટેકના કારણે છીનવાઈ ગયું. પરિવારમાં ચાર ભાઈ-બહેન હતા, અને માતા માટે આર્થિક સંઘર્ષની વચ્ચે ચાર બાળકોને સારું શિક્ષણ આપવું ખૂબ મુશ્કેલ હતું. જોકે, માતાએ હિંમત ન હારી અને સખત મહેનત કરીને ચારેય સંતાનોને પગભર બનાવ્યા. મહેશ્વરીબેનને પણ પરિવારનો પૂરો સહકાર મળ્યો.

આર્થિક તંગી અને જન્મજાત દ્રષ્ટિની ખામી, આ બે મોટા પડકારો સામે મહેશ્વરીબેને શિક્ષણને પોતાનું શસ્ત્ર બનાવ્યું. તેમણે MA (સોશિયોલોજી) અને B.Ed. સુધીનો ઉચ્ચ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. આટલું પૂરતું નહોતું, તેમણે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓના કઠિન માર્ગે ચાલવાનું નક્કી કર્યું.

પોતાની મહેનત અને દૃઢ નિશ્ચયના બળે, તેમણે ગુજરાતની બે મહત્વપૂર્ણ શિક્ષક પાત્રતા પરીક્ષાઓ, **TET-2 અને TAT-1**, સફળતાપૂર્વક પાસ કરી. આ સિદ્ધિ તેમના સંઘર્ષ અને જ્ઞાનની ગવાહી આપે છે.

આજે, રાવરાણી મહેશ્વરી એક **સરકારી માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષિકા** તરીકે ગૌરવભરે કાર્યરત છે. તેમનો વ્યવસાયિક લક્ષ્યાંક માત્ર ભણાવવાનો નથી, પણ વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થવાનો અને તેમના જીવનને સકારાત્મક દિશા આપવાનો છે. ખાસ કરીને, તેમનો પ્રયાસ એવો હોય છે કે તેમના વિષયમાં ધોરણ ૧૦ના બધા જ વિદ્યાર્થીઓ પાસ થાય. છેલ્લા બે વર્ષથી તેમના વિષયનું ધોરણ ૧૦નું પરિણામ **૧૦૦%** આવી રહ્યું છે, જે એક શિક્ષક તરીકેની તેમની અદભૂત સફળતા દર્શાવે છે.

મહેશ્વરીબેનને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ કરવી ખૂબ ગમે છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય એ છે કે તેઓ સમાજના ખરેખર જરૂરિયાતમંદ લોકોને મદદ કરે. તેઓ માને છે કે જીવનમાં મુશ્કેલીઓ તો ડગલે ને પગલે આવવાની છે, પરંતુ આપણામાં જે ખામી છે તેના વિશે વિચાર કર્યા વગર આગળ વધવાનું હોય છે.

રાવરાણી મહેશ્વરી ગિરીશભાઈની જીવનકથા એક જીવંત ઉદાહરણ છે કે કેવી રીતે જન્મજાત દિવ્યાંગતા, આર્થિક સંઘર્ષ અને પારિવારિક મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં પણ, કોઈ વ્યક્તિ પોતાની મહેનત અને સકારાત્મક અભિગમથી ઊંચા શિખરો સર કરી શકે છે અને અન્ય લોકો માટે પ્રેરણારૂપ બની શકે છે.

નૃત્યનો નાયક: મન્સૂરી સાહિલની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે ૨૫ વર્ષીય મન્સૂરી સાહિલની, જેઓ ગુજરાતના કપડવંજ જેવા નાના શહેરમાં જન્મેલા એક પ્રતિભાશાળી નૃત્યાંગના છે. સાહિલ જન્મથી જ દ્રષ્ટિની ખામી (Visually Impaired) ધરાવે છે, પણ આ શારીરિક મર્યાદાએ તેમની કલા પ્રત્યેની ધગશને ક્યારેય રોકી નથી.

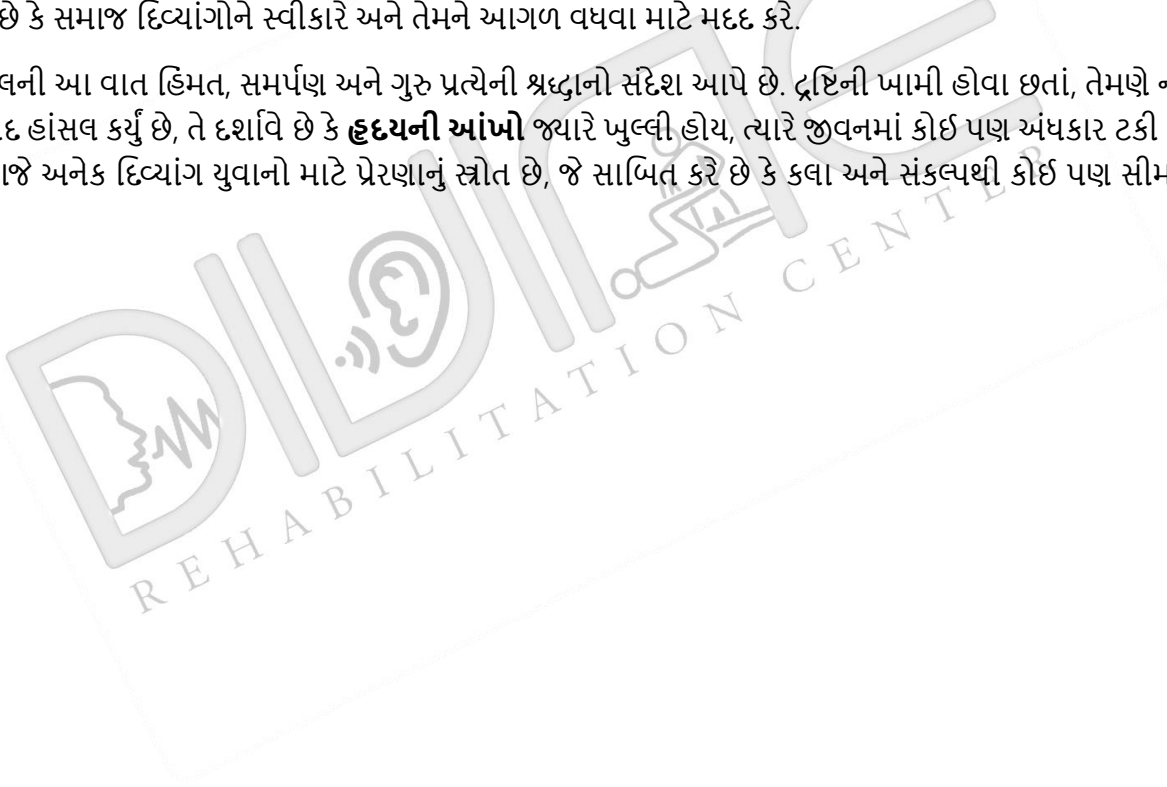
સાહિલનું બાળપણ સંઘર્ષમય રહ્યું. પિતાનું છત્ર વહેલું ગુમાવ્યા બાદ તેઓ માત્ર તેમના માતા સાથે રહે છે, જેઓ ગૃહિણી છે. આર્થિક સંઘર્ષ અને દિવ્યાંગતાના પડકારો વચ્ચે, સાહિલે ડાન્સને પોતાનું જીવન બનાવ્યું. છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી વધુ સમયથી તેઓ નૃત્ય કરી રહ્યા છે અને સ્ટેજ પરફોર્મન્સ માટે કોરિયોગ્રાફી પણ કરી રહ્યા છે.

અમદાવાદમાં રહીને સાહિલે ડાન્સની દુનિયામાં પોતાનું એક આગવું સ્થાન બનાવ્યું છે. તેઓ માત્ર સ્ટેજ શો માટે જ નહીં, પણ લગ્નના પ્રસંગો, સ્કૂલ ઇવેન્ટ્સ અને અન્ય શો માટે પણ કોરિયોગ્રાફીની સેવાઓ આપે છે. આ કાર્ય દ્વારા તેઓ આત્મનિર્ભર બન્યા છે અને તેમની પ્રતિભાને માન્યતા મળી છે.

સાહિલની મહત્વની સિદ્ધિ એ છે કે તેમણે પોતાના ગુરુ, જય શેઠ, જે હાલ આ દુનિયામાં નથી, તેમની યાદમાં આ કલાને જીવંત રાખી છે. તેમનું લક્ષ્ય માત્ર એક સારો કોરિયોગ્રાફર બનવાનું નથી, પણ સમાજને એ બતાવવાનું છે કે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ પણ જીવનમાં ઘણું આગળ વધી શકે છે અને આ ક્ષેત્રમાં પણ સફળ થઈ શકે છે.

સાહિલનું સૌથી મોટું લક્ષ્યાંક દિવ્યાંગોને એક નવી દિશા આપવાનું છે. તેઓ માને છે કે જો તેમને આ એવોર્ડ મળે, તો તે તેમના માટે એક મોટું વરદાન સાબિત થશે, જેનાથી તેમને અને તેમના જેવા અન્ય દિવ્યાંગોને પણ કંઈક કરવાની હિમત મળશે. તેમનો પ્રયાસ છે કે સમાજ દિવ્યાંગોને સ્વીકારે અને તેમને આગળ વધવા માટે મદદ કરે.

સાહિલની આ વાત હિમત, સમર્પણ અને ગુરુ પ્રત્યેની શ્રદ્ધાનો સંદેશ આપે છે. દ્રષ્ટિની ખામી હોવા છતાં, તેમણે નૃત્યની દુનિયામાં જે પદ હાંસલ કર્યું છે, તે દર્શાવે છે કે હૃદયની આંખો જ્યારે ખુલ્લી હોય, ત્યારે જીવનમાં કોઈ પણ અંધકાર ટકી શકતો નથી. તેઓ આજે અનેક દિવ્યાંગ યુવાનો માટે પ્રેરણાનું સ્રોત છે, જે સાબિત કરે છે કે કલા અને સંકલ્પથી કોઈ પણ સીમા પાર કરી શકાય છે.

સંઘર્ષમાં સિલાઈનો સૂર: નજમાબેન લાખાણીની આત્મનિર્ભરતા

આ વાત છે ૪૨ વર્ષનાં નજમાબેન દીદારઅલી લાખાણીની, જેમના જીવનની કસોટી ૩૯ વર્ષ પહેલાં શરૂ થઈ, જ્યારે તેમને પોલિયો થયો. આ કારણે તેમના બંને પગમાં દિવ્યાંગતા આવી, અને તેમને ચાલવા માટે ગોઠણ અને હાથનો સહારો લેવો પડે છે. શારીરિક પડકારો હોવા છતાં, નજમાબેને ક્યારેય હાર માની નથી.

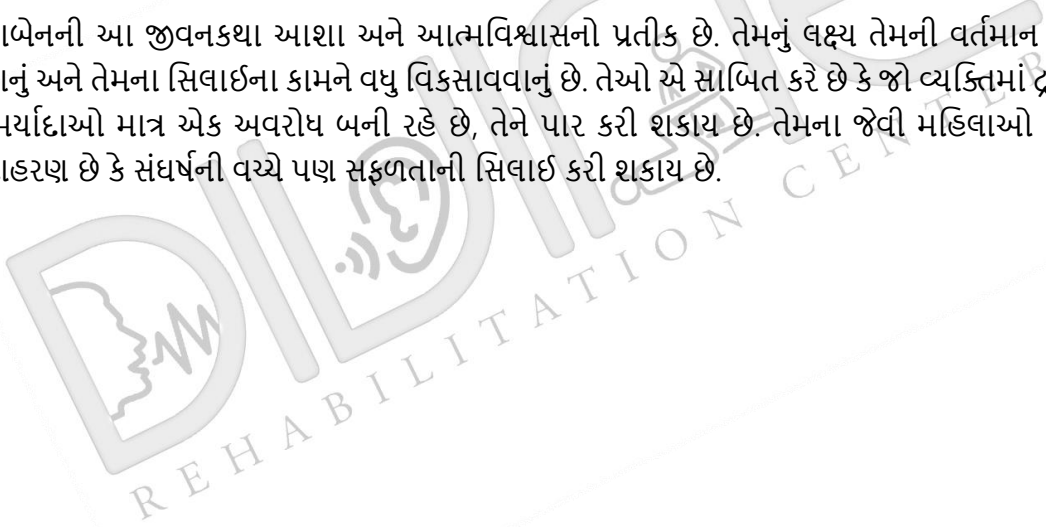
નજમાબેનનું જીવન એક સામાન્ય પરિવારમાં વીત્યું, જ્યાં તેમના પિતા નિવૃત્ત છે અને માતા ગૃહિણી છે. લગ્ન પછી પણ, તેમના પતિ એક દુકાનદાર (Shopkeeper) હોવા છતાં, નજમાબેને નક્કી કર્યું કે તેઓ માત્ર ઘરકામ કરીને જ સંતુષ્ટ નહીં રહે. તેઓ આત્મનિર્ભર બનવા માંગતા હતા અને જીવનના સંઘર્ષને પોતાની મહેનતથી જીતવા માંગતા હતા.

ચાલવામાં તકલીફ પડતી હોવા છતાં, નજમાબેન પોતાના ઘરનું બધું કામકાજ જાતે જ સંભાળે છે. આ ઉપરાંત, તેમણે પોતાના સંઘર્ષમાંથી જ પોતાની કમાણીનો માર્ગ શોધી કાઢ્યો.

આજે, નજમાબેન એક સફળ **લેડીઝ ટેલર** તરીકે કાર્યરત છે. તેઓ સિલાઈકામનો વ્યવસાય કરે છે. સૌથી મહત્વની વાત એ છે કે, બંને પગનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ ન કરી શકતા હોવા છતાં, તેમણે આ પડકારનો ઉકેલ શોધી કાઢ્યો. તેઓ સિલાઈ મશીનને **મોટર દ્વારા** ચલાવીને પોતાનું કામ કરે છે. આ તેમની બુદ્ધિ, ધગશ અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને સમસ્યાને હલ કરવાની ક્ષમતા દર્શાવે છે.

તેમનું સિલાઈકામ માત્ર આવકનું સાધન નથી, પણ તેમનું ગૌરવ છે. તેઓ કહે છે, "મને બેય પગે પોલિયો છે અને ગોઠણ ને હાથ રાખીને હું ચાલું છું. ચાલવામાં થોડી તકલીફ પડે છે તેમ છતાં પણ ઘરકામ કરું છું અને સાઇડ બિઝનેસ પણ કરું છું. હું લેડીઝ ટેલરનું કામ કરું, મોટર દ્વારા મશીન ચલાવું છું. તો પણ થેન્ક યૂ ગોડ. એક પ્રોબ્લેમ હોવા છતાં પણ મેનેજ કરી શકીએ છીએ."

નજમાબેનની આ જીવનકથા આશા અને આત્મવિશ્વાસનો પ્રતીક છે. તેમનું લક્ષ્ય તેમની વર્તમાન આત્મનિર્ભરતાને જાળવી રાખવાનું અને તેમના સિલાઈના કામને વધુ વિકસાવવાનું છે. તેઓ એ સાબિત કરે છે કે જો વ્યક્તિમાં ટૂંક મનોબળ હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક અવરોધ બની રહે છે, તેને પાર કરી શકાય છે. તેમના જેવી મહિલાઓ સમાજ માટે એક પ્રેરણારૂપ ઉદાહરણ છે કે સંઘર્ષની વચ્ચે પણ સફળતાની સિલાઈ કરી શકાય છે.

આત્મવિશ્વાસની કૂંચી: પુંજાણી નજમા ફિરોજભાઈની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે ૨૯ વર્ષીય પુંજાણી નજમા ફિરોજભાઈની, જેમના જીવનની સફર જન્મથી જ લોકોમોટર અપંગતા (Locomotor Disability)ના પડકાર સાથે શરૂ થઈ. નાનપણથી જ આ દિવ્યાંગતાના કારણે તેમને શારીરિક મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડ્યો, પણ તેનાથી પણ મોટો પડકાર હતો સમાજનો વ્યવહાર.

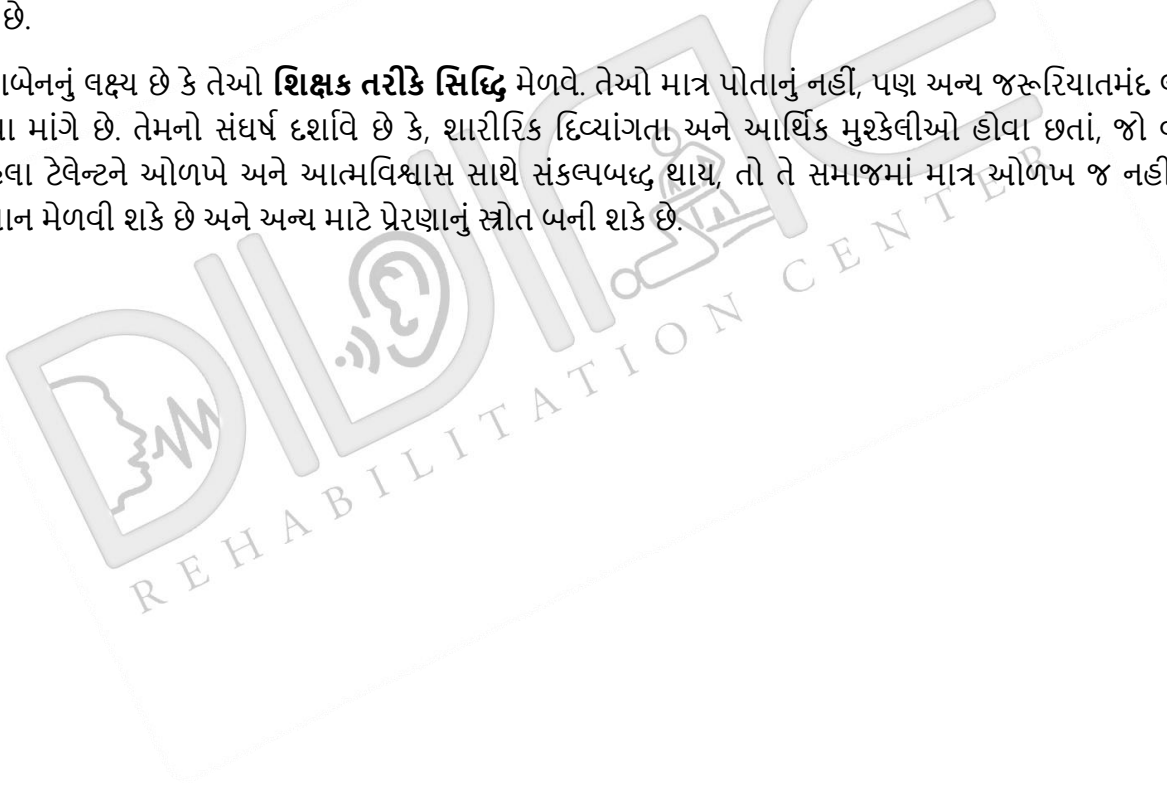
નજમાબેન એક એવા પરિવારમાંથી આવે છે જ્યાં તેમના પિતાનું અવસાન વહેલું થયું હતું અને માતા મજૂરીકામ કરીને ઘર ચલાવે છે. આર્થિક સંઘર્ષની સાથે સાથે, નજમાબેનને સમાજ તરફથી કઠોર અનુભવો થયા. તેઓ જ્યારે બહાર નીકળતા, ત્યારે લોકો તેમની મજાક ઉડાવતા અને તેમની અપંગતાને કારણે તેમને પોતાની સાથે સામેલ ન કરતા. તેમનું કદ નાનું હોવાથી લોકો તેમને સાઇડ પર કરી દેતા અને એકલા પાડી દેતા, જેના લીધે તેમનામાં આત્મવિશ્વાસ ઓછો થવા લાગ્યો.

પણ નજમાબેન હાર માનનારા નહોતા. ધીમે ધીમે, તેમણે પોતાના મનમાં રહેલા ટેલેન્ટ અને ક્ષમતાઓને ઓળખવાનું શરૂ કર્યું. તેમણે નક્કી કર્યું કે જે સમાજ તેમના પર હસે છે, તે જ સમાજમાં તેઓ એક પોતાની ઓળખ ઊભી કરશે.

સંઘર્ષ અને આત્મવિશ્વાસની આ કૂંચીથી જ તેમણે જીવનમાં પરિવર્તન લાવવાનું શરૂ કર્યું. તેમણે અભ્યાસમાં ધ્યાન આપ્યું અને પોતાના કૌશલ્યો વિકસાવ્યા. આજે, નજમાબેન આગાખાન રુવર સપોર્ટ પ્રોગ્રામ ઇન્ડિયા (AKRSPI) જેવી પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થામાં ગૌરવભરે નોકરી કરી રહ્યા છે. આ સંસ્થામાં નોકરી મેળવવી એ તેમની મહેનત અને ક્ષમતાનો પુરાવો છે.

આ નોકરી ઉપરાંત, તેઓ પોતાની આવકમાં વધારો કરવા માટે બીજું પણ કામકાજ કરે છે. તેમની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે આજે તેઓ માત્ર પગભર જ નથી, પણ જે લોકો એક સમયે તેમના પર હસતા હતા, તેવા લોકોને પણ તેઓ મદદરૂપ બનવા લાગ્યા છે.

નજમાબેનનું લક્ષ્ય છે કે તેઓ શિક્ષક તરીકે સિદ્ધિ મેળવે. તેઓ માત્ર પોતાનું નહીં, પણ અન્ય જરૂરિયાતમંદ લોકોનું જીવન સુધારવા માંગે છે. તેમનો સંઘર્ષ દર્શાવે છે કે, શારીરિક દિવ્યાંગતા અને આર્થિક મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં, જો વ્યક્તિ પોતાનામાં રહેલા ટેલેન્ટને ઓળખે અને આત્મવિશ્વાસ સાથે સંકલ્પબદ્ધ થાય, તો તે સમાજમાં માત્ર ઓળખ જ નહીં, પણ સન્માનભરે સ્થાન મેળવી શકે છે અને અન્ય માટે પ્રેરણાનું સ્ત્રોત બની શકે છે.

અંધારા સામે અજવાળું: માણેક પ્રકાશભાઈની જીવનકથા

આ ગાથા છે ૪૩ વર્ષીય માણેક પ્રકાશભાઈ જેન્તીભાઈની, જેમણે વીસ વર્ષ પહેલાં પોતાના જીવનમાં એક એવા પડકારનો સામનો કરવાનું શરૂ કર્યું, જેનો વિશ્વમાં કોઈ ઈલાજ નથી: **રેટીનાઈટિસ પિગમેન્ટોસા (Retinitis Pigmentosa - RP)** નામની આંખની ગંભીર બીમારી.

પ્રકાશભાઈની દ્રષ્ટિ ધીમે ધીમે ઓછી થતી ગઈ. આજે તેમની દ્રષ્ટિ એવી છે કે તેમનું **સાઇડ વિઝન (બાજુનું દ્રશ્ય)** લગભગ જતું રહ્યું છે અને તેઓ ફક્ત વચ્ચેની નજરથી જ કામ કરી શકે છે. તેમને **ટનલ વિઝન (Narrow/Tunnel Vision)** છે, એટલે કે તેઓ જ્યાં નજર ફેરવે, ફક્ત એટલું જ જોઈ શકે છે. આ પડકાર એવો છે કે બાજુમાં કોઈ ઊભું હોય તો પણ તેમને ખબર પડતી નથી, અને રસ્તો પસાર કરવામાં પણ ખૂબ મુશ્કેલી પડે છે.

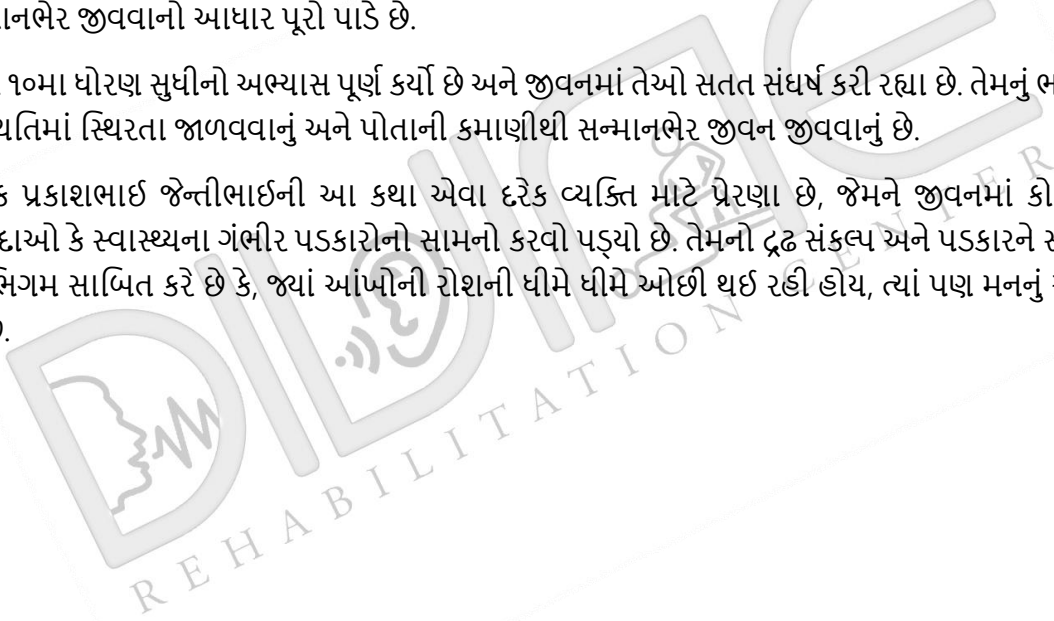
સૌથી મોટી ચિંતા એ છે કે વધતી ઉંમર સાથે આ નજર પણ ધીમે ધીમે જતી રહેશે.

આવી ગંભીર બીમારી અને અનિશ્ચિત ભવિષ્ય હોવા છતાં, પ્રકાશભાઈએ હિંમત હારી નથી. સામાન્ય રીતે, RPના દર્દીઓને રાતના સમયે જોવામાં ખૂબ તકલીફ પડે છે, અને પ્રકાશભાઈ પણ આ પડકારનો સામનો કરે છે. તેથી, તેમણે એવું કામ પસંદ કર્યું છે જે તેઓ દિવસના પ્રકાશમાં કરી શકે.

પ્રકાશભાઈ આજે **બુક બાઈન્ડિંગ (Binding)** નું કામ કરીને આત્મનિર્ભર જીવન જીવે છે. તેઓ સવારે કામ પર જાય છે અને સાંજ પડતા પહેલા, એટલે કે **અંધારું થાય તે પહેલાં, સાંજે ૫ વાગ્યે** ઘરે પાછા આવી જાય છે. આ તેમની પરિસ્થિતિ સાથે સમાયોજન કરવાની અને કામ પ્રત્યેની તેમની નિષ્ઠા દર્શાવે છે. તેમનું આ કામ તેમને માત્ર આર્થિક સ્વતંત્રતા જ નથી આપતું, પણ જીવનમાં સન્માનભરે જીવવાનો આધાર પૂરો પાડે છે.

તેમણે ૧૦મા ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે અને જીવનમાં તેઓ સતત સંઘર્ષ કરી રહ્યા છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય તેમની હાલની પરિસ્થિતિમાં સ્થિરતા જાળવવાનું અને પોતાની કમાણીથી સન્માનભરે જીવન જીવવાનું છે.

માણેક પ્રકાશભાઈ જેન્તીભાઈની આ કથા એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે, જેમને જીવનમાં કોઈ પણ પ્રકારની શારીરિક મર્યાદાઓ કે સ્વાસ્થ્યના ગંભીર પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો છે. તેમનો દૃઢ સંકલ્પ અને પડકારને સ્વીકારીને જીવન જીવવાનો અભિગમ સાબિત કરે છે કે, જ્યાં આંખોની રોશની ધીમે ધીમે ઓછી થઈ રહી હોય, ત્યાં પણ મનનું અજવાળું હંમેશાં માર્ગ બતાવે છે.

બે સંકલ્પ, એક સફર: રાઠોડ વિજયભાઈ અને તેમની પત્નીની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે ૩૫ વર્ષીય રાઠોડ વિજયભાઈ ધિરૂભાઈની, જેઓ પગની દિવ્યાંગતા ધરાવે છે. વિજયભાઈનું જીવન એવા સંઘર્ષની ગાથા છે, જ્યાં એક નહીં પણ બે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ સાથે મળીને આત્મસન્માનભેર પોતાનું ઘર ચલાવી રહ્યાં છે.

વિજયભાઈ એક એવા પરિવારમાંથી આવે છે, જ્યાં માતા-પિતાનું કાયમી વ્યવસાયનું કોઈ સ્ત્રોત નથી. આર્થિક સંકડામણ અને શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, વિજયભાઈએ મહેનતનો માર્ગ પસંદ કર્યો. તેઓ **કારખાનામાં છૂટક મજૂરી** કરીને પોતાના પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે. કારખાનામાં મજૂરીનું કામ શારીરિક રીતે ખૂબ જ મુશ્કેલ હોય છે, અને પગની વિકલાંગતા સાથે આ કામ કરવું એ તેમની દૃઢતા અને મનોબળની પરાકાષ્ટા દર્શાવે છે.

તેમની જીવનસંગિની પણ તેમની જેમ જ **વિકલાંગ છે અને ઘરકામ (ગૃહિણી) સંભાળે છે**. સામાન્ય રીતે, એક દિવ્યાંગ વ્યક્તિનું ગુજરાન ચલાવવું પણ મુશ્કેલ હોય છે, ત્યાં વિજયભાઈ અને તેમની પત્ની, બંને શારીરિક પડકારો હોવા છતાં, કોઈની સામે હાથ લંબાવ્યા વિના સન્માનથી જીવવાનું પસંદ કર્યું છે.

વિજયભાઈ પોતાના સંઘર્ષનું વર્ણન કરતા કહે છે, "કારખાનામાં છૂટક મજૂરી કરીને માનમાં ઘર ગુજરાન ચલાવીએ છીએ, **બંને માણસ વિકલાંગ છીએ.**" આ શબ્દોમાં માત્ર સંઘર્ષ નહીં, પણ સ્વમાનનો ભાવ છુપાયેલો છે. તેઓ કઠિન પરિસ્થિતિમાં પણ હિંમતથી કામ કરે છે અને પોતાની જાતને સાબિત કરે છે.

તેમનું લક્ષ્યાંક ખૂબ જ સાદું અને મહત્વપૂર્ણ છે: પોતાના પરિવારને સન્માન સાથે જિવાડવું અને પોતાના બાળકોને સારી રીતે ભણાવીને સમાજમાં પગભર બનાવવા. આ દંપતી એ વાતનું જીવતું જાગતું ઉદાહરણ છે કે પ્રેમ, સહકાર અને દૃઢ સંકલ્પથી જીવનની મોટી મુશ્કેલીઓને પણ હરાવી શકાય છે.

રાઠોડ વિજયભાઈ ધિરૂભાઈ અને તેમનાં પત્નીની આ સંયુક્ત યાત્રા સમાજને સંદેશ આપે છે કે દિવ્યાંગતા એ લાચારી નથી, પણ આત્મબળ અને અસીમ હિંમતનું પ્રતીક છે. તેમની મહેનત અને સ્વમાનભેર જીવવાની ભાવના ખરેખર પ્રેરણાદાયી છે.

મનની મર્યાદા: પરમાર હર્ષની માનવતાની મહેક

આ વાત છે ૨૪ વર્ષીય પરમાર હર્ષ શૈલેષભાઈની, જેમને જન્મથી જ **માનસિક સમસ્યા (Mental Problem)** છે. આ દિવ્યાંગતાના કારણે તેઓ અભ્યાસ કે અન્ય સ્થિર કામકાજ કરવામાં અસમર્થ છે. તેમનું જીવન એક એવા સંઘર્ષનું ઉદાહરણ છે, જ્યાં બુદ્ધિની મર્યાદા હોવા છતાં, હૃદયની ઉદારતા અને માનવતા અમર્યાદિત છે.

હર્ષ એક સામાન્ય શ્રમજીવી પરિવારમાંથી આવે છે. તેમના પિતા પણ મજૂરીકામ (Labour Work) કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. હર્ષ પોતે પણ શ્રમકાર્ય કરીને પરિવારને મદદરૂપ થાય છે. તેમનું આ કામ માત્ર આર્થિક મદદ પૂરતું સીમિત નથી, પણ જીવનમાં સ્વાવલંબન જાળવી રાખવાનો તેમનો દ્રઢ સંકલ્પ દર્શાવે છે.

જોકે, હર્ષની સૌથી મોટી અને પ્રેરણાદાયી સિદ્ધિ તેમના કામમાં કે શિક્ષણમાં નહીં, પણ તેમની માનવતામાં છુપાયેલી છે. તેમની જન્મજાત માનસિક દિવ્યાંગતા અને અભ્યાસમાં અસમર્થતા હોવા છતાં, હર્ષે સમાજ માટે એક ઉમદા કાર્ય અપનાવ્યું છે: **વારંવાર રક્તદાન (Donate Blood) કરવું.**

દિવ્યાંગતાના પડકારો વચ્ચે પણ, તેમણે અનેક વખત રક્તદાન કરીને કેટલાય જરૂરિયાતમંદ લોકોના જીવન બચાવવામાં મદદ કરી છે. આ પ્રવૃત્તિ સાબિત કરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ, તેની શારીરિક કે માનસિક ક્ષમતાઓને ધ્યાનમાં લીધા વગર, સમાજમાં સકારાત્મક યોગદાન આપી શકે છે.

હર્ષનો ભાવિ વક્ષ્યાંક ખૂબ જ સરળ અને હૃદયસ્પર્શી છે. તેઓ પોતાના આ મજૂરીકામમાં સ્થિરતા જાળવી રાખવા માંગે છે, જેથી તેઓ આત્મનિર્ભર રહી શકે અને સાથે સાથે, સમાજ માટે રક્તદાન જેવી ઉમદા પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પોતાનું યોગદાન યાવું રાખી શકે.

પરમાર હર્ષ શૈલેષભાઈની આ કથા સાચા અર્થમાં હિમત અને ઉદારતાનો સંદેશ આપે છે. તે દર્શાવે છે કે, ભલે વ્યક્તિ બુદ્ધિથી પછાત હોય, પણ તેના હૃદયમાં રહેલી કરુણા અને સેવાભાવ તેમને સમાજના સૌથી મોટા નાયક બનાવી શકે છે. તેમની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે એક પ્રેરણા છે, જેમને લાગે છે કે તેમની પાસે સમાજને આપવા માટે કંઈ નથી.

જ્ઞાનનું અજવાળું: ગણેશ કાનપતીની પ્રેરક શિક્ષક યાત્રા

આ વાત છે ૩૩ વર્ષીય ગણેશ કાનપતીની, જેમણે જન્મથી જ અંધત્વ (Blindness) હોવા છતાં, જ્ઞાનના માર્ગે ચાલીને માત્ર પોતાનું જ નહીં, પણ સમાજનું જીવન પણ પ્રકાશિત કર્યું છે. ગણેશભાઈનું જીવન એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે આંખોની રોશની ગુમાવવાથી મનનું અજવાળું ક્યારેય ઓછું થતું નથી.

ગણેશભાઈ એક સામાન્ય પરિવારમાંથી આવે છે, પરંતુ તેમણે શિક્ષણને પોતાનું ધ્યેય બનાવ્યું. તેઓ કહે છે કે તેમની નેત્રહીનતા તેમના વિકાસના પથમાં ક્યારેય અવરોધ બની નથી, કારણ કે તેમની સાથે ભગવાનનો હાથ અને માતા-પિતાના આશીર્વાદ હંમેશાં રહ્યા છે.

તેમણે અભ્યાસમાં અભૂતપૂર્વ સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે. તેઓ ગુજરાતમાં એકમાત્ર એવા વ્યક્તિ છે જે નેત્રહીન હોવા છતાં **અર્થશાસ્ત્ર (Economics)** જેવા જટિલ વિષયમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે: B.A., M.A., B.Ed., અને UGC NETની પરીક્ષા પણ પાસ કરી છે.

તેમની મુખ્ય સિદ્ધિઓ આ પ્રમાણે છે:

- શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતા:** તેમણે સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજમાંથી અભ્યાસ કરતી વખતે ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં **ટોચનો રેન્ક** હાંસલ કરીને 'શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી' (Best Student of Economics)નો એવોર્ડ મેળવ્યો હતો.
- સંગીત અને વિશ્વ રેકોર્ડ:** શૈક્ષણિક ક્ષેત્ર સિવાય, તેમને સંગીતમાં પણ રુચિ છે. તેઓ **તબલા વગાડવામાં** ગિનેસ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડ, ઇન્ડિયા બુક ઓફ રેકોર્ડ, અને બિમ્કા બુક ઓફ રેકોર્ડ્સથી સન્માનિત થયા છે.
- વ્યવસાયિક સિદ્ધિ:** આજે તેઓ કેન્દ્ર સરકારના નવોદય વિદ્યાલયમાં અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષક તરીકે સફળતાપૂર્વક સેવાઓ આપી રહ્યા છે.

તેમને આ વાતનો ગર્વ છે કે તેઓ આજે જે સ્તરે પહોંચ્યા છે, ત્યાં પહોંચવાનું ઘણા દ્રષ્ટિવાળા લોકોનું પણ સપનું હોય છે. તેમનો ઉદ્દેશ શિક્ષણ દ્વારા આ દેશમાં પરિવર્તન લાવવાનો છે.

ગણેશભાઈનું ભાવિ લક્ષ્ય માત્ર વ્યાવસાયિક સફળતા પૂરતું સીમિત નથી. એક સામાજિક પ્રાણી તરીકે, તેઓ દિવ્યાંગ સમાજ માટે ઘણું બધું કરવા માંગે છે, જેથી તેઓ સમાજનું ઋણ ઉતારી શકે. તેમનું વ્યાવસાયિક લક્ષ્ય શિક્ષણ ક્ષેત્રે ઉચ્ચ પદ પર જઈને એવા ક્રાંતિકારી નિર્ણયો લેવાનો છે, જે આ દેશ માટે પરિવર્તનકારી સાબિત થાય.

ગણેશ કાનપતીની આ ગાથા દ્રઢ સંકલ્પ, અવિરત મહેનત અને જ્ઞાનની શક્તિનું પ્રતીક છે. તેમણે સાબિત કર્યું છે કે જ્યાં ઈચ્છાશક્તિ હોય, ત્યાં શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર મામૂલી પડકાર બની રહે છે.

આત્મસન્માનનો સહકાર: ગીતાબેન અને બાબુભાઈની પ્રેરક ગાથા

આ વાત છે ૩૫ વર્ષીય વાઘેલા ગીતાબેન બાબુભાઈની. ગીતાબેન જન્મથી જ બંને પગે દિવ્યાંગ છે. તેમનું જીવન દિવ્યાંગતાની મર્યાદાઓ વચ્ચે પણ સ્વાવલંબન અને પ્રેમથી જીવવાની એક પ્રેરક મિશાલ છે. મૂળ સુરેન્દ્રનગર જિલ્લાના મૂળી તાલુકાના નળીયા ગામના રહેવાસી, ગીતાબેન હાલમાં શહેરમાં ભાડાના મકાનમાં રહે છે.

શારીરિક પડકારો હોવા છતાં, ગીતા બેને ક્યારેય લાચારી સ્વીકારી નથી. તેઓ પગભર થઈને ચાલી શકતા નથી, પરંતુ ગોઠણના સહારે ઘરમાં હરીફરીને નાના-મોટા ઘરકામ કરી લે છે. સૌથી મહત્વનું, તેમણે ઘરેથી જ ઇમિટેશન જવેલરીનું એટલે કે ઘડિયાળના પટ્ટા ફિટિંગનું કામ અપનાવ્યું છે. આ કામ દ્વારા તેઓ માત્ર પોતાના પતિ પર નિર્ભર રહેવાને બદલે, પરિવારની આવકમાં સક્રિય યોગદાન આપી રહ્યાં છે.

તેમનો સહારો તેમના પતિ બાબુભાઈ છે, જેઓ પણ ૪૫% પગે દિવ્યાંગ છે. બાબુભાઈ પોતાની દિવ્યાંગતાને બાજુએ મૂકીને ઓટો રિક્ષા ચલાવે છે. પતિ-પત્ની બંને શારીરિક રીતે અક્ષમ હોવા છતાં, તેઓ સખત મહેનત દ્વારા પોતાની અને તેમના ચાર વર્ષના વહાલા દીકરાની સંભાળ રાખી રહ્યાં છે.

ગીતાબેન તેમના સંઘર્ષનું વર્ણન કરતા કહે છે, "હું અને મારા પતી બંને આમ કામ કરી ને ઘર નુ ગુજરાન ચલાવી રહ્યા છીએ. ઘરમાં ભાડે રહીયે છીએ." આ શબ્દોમાં માત્ર પરિસ્થિતિનો સ્વીકાર નહીં, પણ આત્મસન્માન સાથે જીવવાનો ગર્વ છુપાયેલો છે. તેમનું દંપતી જીવન એ દર્શાવે છે કે બે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ સાથે મળીને માત્ર ટકી જ નથી શકતા, પણ પ્રેમ અને મહેનતથી એક સુખી અને સન્માનજનક જીવન પણ જીવી શકે છે.

તેમનો ભાવિ લક્ષ્યાંક માત્ર પરિવારનું ગુજરાન ચલાવવાનું જ નહીં, પણ તેમના કામમાં સ્થિરતા લાવીને આત્મનિર્ભરતા વધુ મજબૂત બનાવવાનો છે. ગીતાબેન અને બાબુભાઈનું જીવન એવા તમામ લોકોને પ્રેરણા આપે છે, જેઓ નાની-મોટી મુશ્કેલીઓથી હારી જાય છે. તેમની વાત સાબિત કરે છે કે સાચો પ્રેમ અને દ્રઢ સંકલ્પ, જીવનના સૌથી મોટા પડકારોને પણ હિંમતથી પાર પાડવાની શક્તિ આપે છે.

ઉદ્યોગમાં ઉત્સાહ: દુર્ગેશ બોડાની કરોડપતિ બનવાની સફર

આ કથા છે ૩૧ વર્ષીય બોડા દુર્ગેશ કેશવજીભાઈની, જેમનો જન્મ ખેડૂત પિતા અને ગૃહિણી માતાના ઘરે થયો. જન્મના એક વર્ષ પછી જ તેમને **જમણા પગે પોલિયો (Polio)** ની દિવ્યાંગતા આવી. પરંતુ, દુર્ગેશભાઈએ આ શારીરિક પડકારને ક્યારેય પોતાની પ્રગતિ આડે આવવા દીધો નથી. તેમણે સાબિત કર્યું કે સાચો ઉદ્યોગસાહસિક (Entrepreneur) મનની મક્કમતાથી કામ કરે છે, શરીરની ક્ષમતાથી નહીં.

દુર્ગેશભાઈએ ઉદ્યોગ જગતમાં પોતાનું સ્થાન બનાવવાનું નક્કી કર્યું. તેમણે **ઔદ્યોગિક સલામતી ઉત્પાદનો અને ઉપભોક્તા વસ્તુઓ (Industrial Safety Products and Consumable)** ના વેપારમાં અંપલાવ્યું. આ એક એવું ક્ષેત્ર છે જ્યાં સતત ભાગદોડ, વિશાળ નેટવર્કિંગ અને ગ્રાહકો સાથે રુબરુ મુલાકાત જરૂરી હોય છે. તેમ છતાં, તેમણે છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી આ કામમાં જબરજસ્ત સફળતા હાંસલ કરી છે.

વેપારમાં વિરાટ સિદ્ધિ:

- **સફળ ઉદ્યોગસાહસિક:** દુર્ગેશભાઈ આજે પોતાના વેપારમાં વાર્ષિક **૩ થી ૪ કરોડ રૂપિયાનું ટર્નઓવર** ધરાવે છે, જે સરકારી રેકૉર્ડ પર પણ નોંધાયેલું છે.
- **સંપૂર્ણ સ્વ-નિર્ભરતા:** તેમનો મુખ્ય મંત્ર એ છે કે "મારા પ્રોબ્લેમ ને મારી પ્રગતિ આડે આવવા દીધો નથી." તેમણે પોતાના વેપારને દ્રઢ મનોબળ અને સખત મહેનતથી આટલી ઊંચાઈ પર પહોંચાડ્યો છે.

તેમના પરિવારનો પણ તેમને પૂરો સહકાર મળે છે. તેમના પત્ની **ખાખરા-પાપડના વેપારમાં** સક્રિય છે, જે દુર્ગેશભાઈની વ્યવસાયિક સફળતામાં પરોક્ષ રીતે સાથ આપે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો: સમાજસેવા અને સશક્તિકરણ

દુર્ગેશભાઈ માત્ર પોતાના વેપારને વિસ્તારવા નથી માંગતા, પણ સમાજ પ્રત્યેની પોતાની જવાબદારી પણ નિભાવવા માંગે છે. તેમનો ભાવિ લક્ષ્યાંક ખૂબ જ ઉમદા છે:

1. **દિવ્યાંગો માટે નોકરી:** તેમનું ધ્યેય છે કે તેઓ પોતાના વ્યવસાયમાં વધુને વધુ દિવ્યાંગ લોકોને નોકરી આપીને તેમને પગભર થવામાં મદદ કરી શકે.
2. **સમાજને મદદ:** તેઓ ઇચ્છે છે કે તેઓ સમાજને જે કંઈ પણ પાછું આપી શકે, તે પૂરી નિષ્ઠાથી આપે, પછી ભલે તે આર્થિક મદદ હોય કે અન્ય કોઈ રીતે સહાય.

દુર્ગેશ બોડાની આ પ્રેરક કથા ગુજરાતના ઉદ્યોગ જગત અને દિવ્યાંગ સમાજ બંને માટે એક ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. તેમણે સાબિત કર્યું છે કે સાચી સફળતા શારીરિક તંદુરસ્તીમાં નહીં, પણ આત્મવિશ્વાસ, મહેનત અને અખૂટ ઉત્સાહમાં રહેલી છે.

જીવનનો ધીમો પણ મક્કમ પ્રવાસ: બટુકલાલ હદવાણીની વાત

આ વાત છે ૭૫ વર્ષીય બટુકલાલ મનજીભાઈ હદવાણીની. આ ઉંમરે પહોંચ્યા પછી પણ, તેમનું જીવન એક શાંત નદીના પ્રવાહ જેવું છે, જે ધીમું ભલે પડ્યું હોય, પણ પોતાની મંજિલ તરફ મક્કમતાથી વહી રહ્યું છે.

બટુકલાલને **બયપણથી જ** હલનચલન (Locomotor disability) માં તકલીફ છે. ચાલવા-ફરવામાં આવતી આ મુશ્કેલી, તેમના દૈનિક જીવનનો એક ભાગ બની ગઈ છે. પરંતુ, તેમણે ક્યારેય આ મર્યાદાને પોતાના જીવનની ગતિ રોકવા દીધી નથી. આજે, આટલી મોટી ઉંમરે પણ, તેઓ જીવનને સ્વીકારીને અને તેની સાથે સમાધાન કરીને જીવી રહ્યાં છે.

બટુકલાલભાઈએ જીવનમાં કોઈ મોટો વ્યાવસાયિક ધ્યેય કે કામકાજ (અભ્યાસ/કામમાં "No" લખેલું છે) ભલે ન કર્યું હોય, પણ તેમનું સાચું યોગદાન તેમના **પરિવાર અને દીકરાના** સહકારથી દેખાઈ આવે છે. તેમનું ફોર્મ તેમના દીકરા **દિવ્યેશ બટુકભાઈ હદવાણી**એ ભર્યું છે, જે દર્શાવે છે કે તેમનો પરિવાર આ પડકારજનક સમયમાં પણ તેમની પડખે ઊભો છે અને તેમને જરૂરી તમામ સહાય પૂરી પાડે છે.

બટુકલાલનું જીવન એ શીખવે છે કે વીતેલા વર્ષોમાં કરેલો સંઘર્ષ અને આજે મળેલું પારિવારિક છત્ર જ સાચી સિદ્ધિ છે. જીવનની સાંજ ઢળતી હોય, ત્યારે શાંતિ, સ્વીકૃતિ અને પ્રિયજનોનો સહકાર જ સૌથી મોટો પુરસ્કાર હોય છે. તેમની ધીરજ અને સ્વીકૃતિની ભાવના અન્ય લોકોને પ્રેરણા આપે છે કે ઉંમર કે શારીરિક બંધનો ગમે તે હોય, આત્મસન્માન સાથે જીવવું એ સૌથી મોટી કળા છે.

સંઘર્ષથી સફળતા: દિવ્યા બોડાની પ્રેરક યાત્રા

દિવ્યા દુર્ગેશભાઈ બોડાની જીવનગાથા દ્રઢ સંકલ્પ અને અડગ મનોબળનું ઉદાહરણ છે. ૩૫ વર્ષીય દિવ્યાબેનને જન્મના ૧૦ મહિના પછી **શારીરિક બોડખાંપણ (Asthivisayk)** અને **બોલવામાં તકલીફ** આવી. આ બેવડા પડકાર છતાં, તેમણે નક્કી કર્યું કે તેમની આ મર્યાદાઓ તેમના જીવનની પ્રગતિ આડે નહીં આવે.

દિવ્યાબેન પોતાના આત્મવિશ્વાસના બળે **ખાખરા અને પાપડના વેપાર**માં પોતાનું નામ બનાવ્યું છે. તેમની દ્રષ્ટિએ, પડકારને નજરઅંદાજ કરીને બીજી પદ્ધતિઓ દ્વારા કામ કેવી રીતે પૂર્ણ કરી શકાય, તેના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું એ જ સફળતાની યાત્રા છે.

સિદ્ધિઓ અને સન્માન:

દિવ્યાબેનના ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય અને ગુણવત્તા જોઈને અનેક લોકો પ્રભાવિત થયા છે.

- **મેયર દ્વારા સન્માન:** રાજકોટના પૂર્વ મેયર **દક્ષિતાબેન જે.** દ્વારા દિવ્યાબેનના વ્યવસાયિક કાર્યોની નોંધ લેવામાં આવી અને તેમને અભિનંદન આપીને બિરદાવવામાં આવ્યા.
- **મીડિયા કવરેજ:** તેમના કામની નોંધ યુટ્યુબર વિશાલભાઈએ પણ લીધી અને તેમનો વિડિયો બનાવ્યો, જેનાથી અન્ય લોકો પણ તેમનાથી પ્રેરિત થઈ શકે.
- **સમાજનું સમર્થન:** રાજકોટની એક ટીમે પણ તેમનું કાર્ય જોવા અને તેમને અભિનંદન આપવા માટે ખાસ મુલાકાત લીધી હતી.

ભાવિ લક્ષ્ય: ગુણવત્તાયુક્ત સેવા

દિવ્યાબેનનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને ગ્રાહક-કેન્દ્રિત છે. તેઓ માત્ર ધંધો કરવા નથી માંગતા, પણ તેમના ગ્રાહકોને **સારી ગુણવત્તાવાળી વસ્તુઓ આપીને** તેમને તંદુરસ્ત રાખવા માંગે છે. "મારાથી પબ્લિકને સારી વસ્તુ આપીને તંદુરસ્ત રાખી શકાય," એ જ તેમનો ધ્યેય છે.

દિવ્યા દુર્ગેશભાઈ બોડાની આ પ્રેરક વાત દર્શાવે છે કે સાચો ઉત્સાહ અને ગુણવત્તા પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા હોય તો શારીરિક પડકારો સફળતાના માર્ગમાં ક્યારેય અવરોધ બનતા નથી.

સંકલ્પની શક્તિ: રાખી શાહની પ્રેરણાદાયી જીવનયાત્રા

આ વાત છે રાખી શાહની, જેમણે જીવનના પડકારોને હસતાં મોઢે સ્વીકારીને અસંખ્ય લોકો માટે આશાનું કિરણ પ્રગટાવ્યું છે.

રાખી જ્યારે માત્ર છ મહિનાનાં હતાં, ત્યારે જ તેમના ડાબા પગમાં પોલિયોની અસર થઈ. શરૂઆતના વર્ષોમાં ચાલવામાં ખૂબ જ તકલીફ પડતી, ઘસડાવું પડતું. પરંતુ તેમના માતા-પિતાએ હાર ન માની. સખત કસરતો અને સંભાળ દ્વારા તેમણે રાખીને ચાલતા શીખવ્યું. બે મોટા ઓપરેશનોમાંથી પસાર થયા પછી, ૫૦%થી વધુ શારીરિક ખામી હોવા છતાં, રાખી ચાલી શક્યાં.

રાખીની જિંદગીનો મંત્ર સરળ હતો: **"ફિઝિકલ તમે ડિસેબલ હોવ, મેન્ટલી તો તમે વીક નથી."**

આ જ મંત્ર સાથે તેમણે દરેક પડકારનો સામનો કર્યો. તેમને સાઇકલ ચલાવવાનો ખૂબ શોખ હતો, પણ શીખતી વખતે તેમના ઘૂંટણ પરથી ઘણી વાર લોહી નીકળ્યું. છતાંય હિમત ન હારી. સાઇકલ ચલાવતાં શીખીને તેઓ ક્લાસિસમાં જાતે સાઇકલ લઈને જતાં. તેમનો એક પગ દોઢ ઇંચ ટૂંકો છે અને દાદરા ચડવા-ઉતરવામાં તકલીફ પડે છે, પરંતુ રાખી કહે છે, "આ ચેલેન્જને મેં સહજતાથી સ્વીકારી લીધી છે." આ પડકારને લીધે જ તેમણે ઓટોમેટિક ટ્રાન્સમિશનવાળી કાર ચલાવવાનું શીખ્યું અને આજે તેઓ ખુદ પોતાની ગાડી ચલાવે છે.

ભણતરથી સમાજસેવા તરફ

રાખીએ માત્ર સંઘર્ષ જ નથી કર્યો, પણ શૈક્ષણિક સિદ્ધિઓ પણ હાંસલ કરી. તેમણે M.Com. અને L.L.B. સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. નોકરી પણ કરી, પણ પગની તકલીફને કારણે નોકરી છોડ્યા પછી તેમણે ઘરે બેઠે કામ શરૂ કર્યું અને નાના-મોટા વર્કશોપ કર્યા.

પરંતુ રાખીનું હૃદય હંમેશાં બીજાની મદદ કરવા તત્પર રહેતું. આ કારણે તેમણે 'હેલ્ડિંગ હેન્ડ' નામનું NGO શરૂ કર્યું. આ સંસ્થા દ્વારા તેઓ જરૂરિયાતમંદ લોકોને દવા, ભણતર અને પગભર થવા માટે મદદ કરે છે.

તેમની મુખ્ય સિદ્ધિઓ અને સમાજસેવા આ મુજબ છે:

- **યુવા આઇકોન:** ૨૦૧૩માં તેમને સૌપ્રથમ 'યુથ આઇકોન એવોર્ડ' મળ્યો. ત્યાર બાદ તેમના કામને કારણે તેમને અનેક સન્માનો મળ્યાં છે.
- **સશક્તિકરણ:** તેમણે ઓલઓવર ગુજરાતમાં સ્વમ એરિયાની દીકરીઓને પગભર કરવા માટે મફતમાં ચોકલેટ બનાવવાના ક્લાસિસ કરાવ્યા.
- **રક્તદાન અને દાન:** તેઓ થેલેસેમિયાના બાળકો માટે નિયમિતપણે બ્લડ કેમ્પનું આયોજન કરે છે (ડિસેમ્બરમાં ૧૫મી બ્લડ ડ્રાઇવ યોજાશે). ઉપરાંત, દર મહિનાની બીજી તારીખે જરૂરિયાતમંદ પરિવારોને અનાજની કિંટનું વિતરણ પણ કરે છે.

રાખી શાહનું ભાવિ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: જે લોકોને તેમની જરૂરિયાત છે, તેમના સુધી પહોંચી વળવું અને પોતાની તબિયત એટલી સારી રાખવી કે આ બધાં કામો સરળતાથી કરી શકે.

રાખી શાહની આ જીવનકથા આપણને શીખવે છે કે શારીરિક ખામી માત્ર એક સ્થિતિ છે, તે ક્યારેય આપણી માનસિક શક્તિ કે જીવનમાં આગળ વધવાના સંકલ્પને રોકી શકતી નથી. તેમના શબ્દોમાં જ કહીએ તો, **"તમારે ફિઝિકલ ફિટનેસને બાજુમાં રાખી જીવનમાં આગળ ને આગળ વધતા રહેવું જોઈએ."** તેમની યાત્રા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે કે સંઘર્ષની વચ્ચે પણ સિદ્ધિનો માર્ગ શોધી શકાય છે.

મૌન સંકલ્પની ગાથા: પારસ ચંદવાણિયાની સંઘર્ષયાત્રા

આ વાત છે ૨૫ વર્ષીય પારસ પ્રકુલભાઈ ચંદવાણિયાની, જેણે જીવનના બે સૌથી મોટા પડકારો—સાંભળવાની અને બોલવાની દિવ્યાંગતા—સાથે જન્મ લીધો. દુનિયા સાથે વાતચીત કરવા માટે જ્યારે શબ્દો અને અવાજ જ ન હોય, ત્યારે જીવન ખૂબ કઠિન બની જાય છે, પરંતુ પારસે આ મૌનને પોતાની શક્તિ બનાવી દીધી.

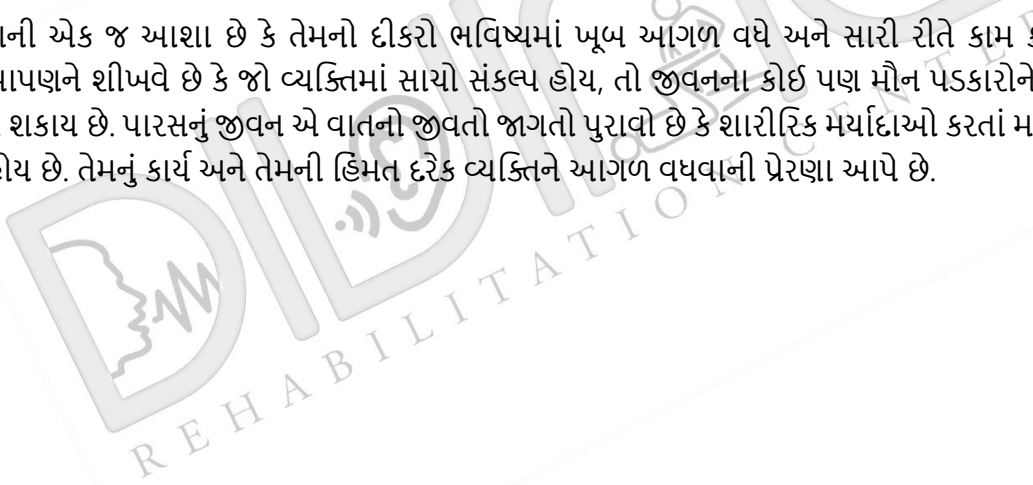
પારસના પિતા નથી, તેથી નાની ઉંમરે જ તેના ખભા પર પરિવારની જવાબદારી આવી ગઈ. એક એવી વ્યક્તિ માટે, જે સાંભળી કે બોલી શકતો નથી, તેના માટે કામ શોધવું અને આર્થિક યોગદાન આપવું એ કોઈ પરાક્રમથી ઓછું નથી. પરંતુ પારસે સમાજની દયાભાવના સ્વીકારવાને બદલે સન્માનભેર મહેનતનો માર્ગ પસંદ કર્યો.

તેમણે ૮ ધોરણ સુધીનો અભ્યાસ કર્યો છે અને હાલમાં તેઓ 'સન બેગ' નામની કંપનીમાં કામ કરે છે. તેમની માતા રેખાબેનને પારસ પર ગર્વ છે, કારણ કે આ પડકારજનક પરિસ્થિતિમાં પણ પારસ નિયમિત રીતે કામ કરે છે અને પરિવારને મદદ કરે છે.

પારસના જીવનની પ્રેરણા નીચે મુજબ છે:

- **જવાબદારીનું વહન:** પિતાની ગેરહાજરીમાં, પારસે ઘરની જવાબદારી સમજીને નોકરી શરૂ કરી, જે તેમની નિષ્ઠા અને પરિવાર પ્રત્યેના પ્રેમને દર્શાવે છે.
- **નવા કૌશલ્યો શીખવાની ધગશ:** પારસને કમ્પ્યુટર પર બેસવું ગમે છે અને તેઓ ગાડી પણ ચલાવે છે. આ દર્શાવે છે કે શારીરિક ખામીઓ ક્યારેય નવી વસ્તુઓ શીખવામાં કે સ્વતંત્રતા મેળવવામાં અવરોધરૂપ બની નથી.
- **રમત પ્રત્યેનો ઉત્સાહ:** કામ અને જવાબદારીઓ વચ્ચે પણ પારસ ક્રિકેટની રમતને માણે છે. આ બાબત તેમના જીવંત અને હકારાત્મક સ્વભાવનો પરિચય આપે છે.

પારસની માતાની એક જ આશા છે કે તેમનો દીકરો ભવિષ્યમાં ખૂબ આગળ વધે અને સારી રીતે કામ કરી શકે. પારસની જીવનગાથા આપણને શીખવે છે કે જો વ્યક્તિમાં સાચો સંકલ્પ હોય, તો જીવનના કોઈ પણ મૌન પડકારોને પણ મહેનત અને ગૌરવથી જીતી શકાય છે. પારસનું જીવન એ વાતનો જીવતો જાગતો પુરાવો છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ કરતાં મનની મક્કમતા વધુ શક્તિશાળી હોય છે. તેમનું કાર્ય અને તેમની હિંમત દરેક વ્યક્તિને આગળ વધવાની પ્રેરણા આપે છે.

અડગ પગલું: આશિષ દાણીધરિયાની આત્મનિર્ભરતાની યાત્રા

આ વાત છે આશિષ ભરતભાઈ દાણીધરિયાની, જેમણે જન્મથી જ એક પગમાં શારીરિક ખામી (Locomotors disability) હોવા છતાં, ક્યારેય હિંમત હારી નથી. તેમના પિતા રિક્ષા ડ્રાઇવર છે અને માતા ગૃહિણી છે, પરંતુ આશિષે પોતાના પરિવાર પર આધાર રાખવાને બદલે જાતે મહેનત કરીને પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાનું નક્કી કર્યું.

ચાલવામાં તકલીફ હોવાથી જીવનના માર્ગો સરળ નહોતા. રોજેરોજ અનેક શારીરિક પડકારો અને અડચણોનો સામનો કરવો પડતો હતો, છતાં આશિષે ક્યારેય પાછળ વળીને જોયું નથી. તેમણે પોતાની ખામી પર વિચાર કરવાને બદલે, પોતાના લક્ષ્ય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું.

આશિષનો વ્યવસાય અગરબત્તીનો છે. પોતાના આ વ્યવસાય માટે, આશિષ 'હોકર સાયકલ'નો ઉપયોગ કરે છે. આ સાયકલ દ્વારા તેઓ શહેરમાં ફરીને અગરબત્તીનું વેચાણ કરે છે. આ કામ માત્ર શારીરિક શ્રમ જ નથી માંગતું, પણ માનસિક મક્કમતા પણ માંગે છે, જે આશિષમાં ભરપૂર છે.

રિટેલથી હોલસેલ સુધીની પ્રગતિ

આશિષની સિદ્ધિની શરૂઆત નાની હતી, પરંતુ તેમનો સંકલ્પ મોટો હતો. તેમણે રિટેલ વેપારથી શરૂઆત કરી અને સતત મહેનત દ્વારા ધીમે ધીમે પોતાના વ્યવસાયને હોલસેલ વેપાર સુધી પહોંચાડ્યો.

આ પ્રગતિ એમ જ નથી થઈ. તેમને ગ્રાહકો શોધવા, માલસામાનનું પરિવહન કરવું અને રોજના પડકારો જીલવા માટે અસાધારણ પ્રયત્નો કરવા પડ્યા છે. તેમનો ધ્યેય માત્ર ગુજરાન ચલાવવાનો નહોતો, પણ મોટા ફલક પર પોતાના અગરબત્તીના વ્યવસાયને વિકસાવવાનો છે.

આશિષનું જીવન આપણને શીખવે છે કે:

- **વિકલાંગતા એક વિચાર છે:** જો શરીરમાં ખામી હોય તો પણ મનથી મહેનત કરવાનો સંકલ્પ હોય, તો કોઈ પણ ધ્યેય અશક્ય નથી.
- **મહેનત જ સાચો આધાર:** આશિષે દયા કે સહાનુભૂતિ પર આધાર રાખવાને બદલે પોતાની મહેનતને જ પોતાનો સૌથી મોટો આધાર બનાવ્યો છે.
- **મોટા લક્ષ્યો માટે પ્રયત્નશીલ:** નાના પાયે શરૂઆત કર્યા પછી પણ, તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય પોતાના વ્યવસાયને મોટા ફલક પર લઈ જવાનો છે.

આશિષ દાણીધરિયાની આ યાત્રા પ્રેરણા આપે છે કે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો આવે, જો વ્યક્તિ અડગ રહે અને મહેનત કરવાનું ચાલુ રાખે, તો તે ચોક્કસપણે સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. તેમનો આત્મસન્માન અને સાહસ દરેક વ્યક્તિ માટે દીવાદાંડી સમાન છે.

પ્રેરણાનું જીવંત રત્ન: ઓમ વર્ષા જીજ્ઞેશ વ્યાસની ગાથા

અમદાવાદની ઘરતી પર એક એવું દિવ્ય રત્ન છે, જેનું નામ છે **ઓમ વર્ષા જીજ્ઞેશ વ્યાસ**. જન્મથી જ 90% જેટલી મલ્ટિપલ ડિસેબિલિટીઝ (CP અને MR) સાથે જન્મેલા ઓમ માટે, જીવનના રોજિંદા કાર્યો પણ એક મોટી લડાઈ સમાન છે. તેની ઉંમર 19 વર્ષ છે, પરંતુ તેની સમજણ માત્ર 4 વર્ષના બાળક જેટલી જ છે. તે લખી કે વાંચી શકતો નથી. જ્યાં દુનિયા સામાન્ય રીતે આવા સંજોગોમાં હાર માની લે છે, ત્યાં ઓમનું જીવન હજારો લોકો માટે પ્રેરણાનો દીવો બનીને ચમકે છે.

ઓમની આ યાત્રામાં, તેના પિતા જીજ્ઞેશ વ્યાસ કરતાં તેની માતા વર્ષા વ્યાસની ભૂમિકાને વધુ મહત્વ આપીને, તેનું નામ **ઓમ વર્ષા જીજ્ઞેશ વ્યાસ** રાખવામાં આવ્યું છે – જે એક માતાના અમૂલ્ય સમર્પણની સાક્ષી પૂરે છે.

દેવી પ્રતિભા: શ્લોકનું અખૂટ ભંડોળ

જે બાળક વાંચી કે લખી શકતો નથી, તેને ભગવાને એક એવી અદ્ભુત ભેટ આપી છે જે મોટા વિદ્વાનોને પણ આશ્ચર્ય પમાડે. ઓમ માત્ર સાંભળીને જ **હજારો સંસ્કૃત શ્લોકો** યાદ રાખી શકે છે. તેની આ પ્રતિભા એટલી તીવ્ર છે કે તમે કોઈપણ શ્લોકની એક લીટી બોલો, અને તે તરત જ તેની પછીની લીટી બોલીને આખો શ્લોક પૂર્ણ કરી દે છે. આ કોઈ સામાન્ય યાદશક્તિ નથી, આ સાક્ષાત **મા સરસ્વતીનો સાથ** છે!

ઓમની આ દેવી પ્રતિભાને કારણે તેનું નામ **લિમ્કા બુક ઓફ રેકોર્ડ્સ** સહિત લગભગ **20 વર્લ્ડ બુક્સ**માં નોંધાઈ ચૂક્યું છે.

સન્માન અને સમર્પણની યાત્રા

ઓમે પોતાના જીવનમાં સંકટોને નહીં, પણ સિદ્ધિઓને વશ કર્યા છે. આ પ્રતિભાને રાષ્ટ્રીય સ્તરે પણ સન્માન મળ્યું છે:

- તેમણે 2016માં માનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીજી સમક્ષ પ્રદર્શન કર્યું અને તેમના તરફથી **પ્રશંસા પત્ર** પણ મેળવ્યો. તેઓ બે વખત પ્રધાનમંત્રીશ્રીને મળ્યા છે.
- 2017માં, તેમને તત્કાલીન રાષ્ટ્રપતિ શ્રી રામનાથ કોવિંદજીના હસ્તે **નેશનલ એવોર્ડ** મળ્યો હતો.
- તાજેતરમાં, ડિસેમ્બર 2024માં, તેમને રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુજીના હસ્તે પ્રતિષ્ઠિત **PMRBP એવોર્ડ** એનાયત કરવામાં આવ્યો.
- તેઓ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રીશ્રીને પણ પાંચ વખત મળ્યા છે, જેમણે તેમના સોશિયલ મીડિયા પેજ પર ઓમની પ્રતિભાની પ્રશંસા કરી છે.

પ્રેરણા ફેલાવવાનો તેમનો સંકલ્પ એટલો દૃઢ છે કે ઓમે અત્યાર સુધીમાં **1000થી વધુ સ્ટેજ શો** કરીને **25 લાખથી વધુ** લોકોને પ્રેરિત કર્યા છે. ખાસ વાત એ છે કે તેઓ આ પ્રદર્શન માટે **એક પણ રૂપિયો લેતા નથી**. જો કોઈ દક્ષિણા આપે પણ તો તે પૈસા માત્ર દિવ્યાંગજનોના કલ્યાણ માટે અથવા અન્ય **નોબલ કામ** માટે જ વાપરે છે.

પોતાના આ મિશન માટે, ઓમે ટ્રેનમાં **50,000 કિલોમીટરથી વધુનો પ્રવાસ** કર્યો છે. તેમણે ઉત્તરાખંડના ચાર ધામ સહિત મુખ્ય ચાર ધામની યાત્રાઓ કરી છે અને નવરાત્રી દરમિયાન છ વાર વૈષ્ણોદેવીના દર્શન કર્યા છે. આટલું જ નહીં, રામ મંદિર પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના પવિત્ર અવસર પર તેમને **અયોધ્યા** ખાતે પણ આમંત્રણ મળ્યું હતું, જ્યાં તેમણે રામ રક્ષા સ્તોત્રનું પ્રદર્શન કર્યું હતું.

ઓમ વર્ષા જીજ્ઞેશ વ્યાસનું જીવન એક જ સંદેશ આપે છે: **"તમારી મર્યાદાઓ તમને ક્યારેય રોકી શકતી નથી. તમારી અંદર છુપાયેલી દેવી શક્તિને ઓળખો. જો તમે નિઃસ્વાર્થ ભાવે કાર્ય કરો છો, તો માતા સરસ્વતીની કૃપા જ તમને જીવનમાં બધું જ આપી દે છે."** તેમનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: મહત્તમ લોકોને પ્રેરિત કરવા, કોઈપણ બદલો લીધા વિના. ઓમનું આ જીવન, હિંમત, શ્રદ્ધા અને અદ્ભૂત સિદ્ધિઓની એવી ગાથા છે, જે સૌને પોતાના સપના પૂરા કરવા માટેની નવી ઊર્જા પૂરી પાડે છે.

ડૉ. ખુશ્બુ રાવરાણી: સંઘર્ષમાંથી સિદ્ધિ તરફની સફર

સૌરાષ્ટ્રની ઘરતી પરથી એક એવું નામ જેણે સાબિત કરી દીધું છે કે 'કદમ હોય અસ્થિર તેને રાહ કદી જડતી નથી, અડગ મનના માનવીને હિમાલય પણ નડતો નથી.' આ વાત છે ડૉ. ખુશ્બુ ગિરીશભાઈ રાવરાણીની. જન્મથી જ દૃષ્ટિ સંબંધિત (VI) અને અન્ય શારીરિક તકલીફો હોવા છતાં, ખુશ્બુબેને પડકારોને પોતાના રસ્તાનો કાંટો નહીં, પણ પગથિયું બનાવ્યું છે.

શિક્ષકથી ડોક્ટર સુધીની યાત્રા

ખુશ્બુબેનનું બાળપણ ભલે સંઘર્ષમય રહ્યું હોય, પણ તેમનો સંકલ્પ લોખંડ જેવો મજબૂત હતો. તેમણે અભ્યાસને પોતાનું સૌથી મોટું શસ્ત્ર બનાવ્યું. 23 વર્ષની નાની ઉંમરે જ તેમણે સરકારી શાળામાં શિક્ષક તરીકેની કારકિર્દી શરૂ કરી દીધી હતી. આ માત્ર એક નોકરી નહોતી, પણ શિક્ષણ પ્રત્યેના તેમના ઊંડા સમર્પણનો પુરાવો હતો.

શિક્ષક તરીકેની ફરજ બજાવતાની સાથે જ તેમણે પોતાના જ્ઞાનની ક્ષિતિજો વિસ્તારવાનું યાવુ રાખ્યું.

તેમની શૈક્ષણિક સિદ્ધિઓની યાદી ખરેખર પ્રભાવશાળી છે:

- **BA, B.Ed, MA, M.Phil અને PhD** જેવી ઉચ્ચ ડિગ્રીઓ મેળવી.
- શિક્ષણ ક્ષેત્રની પ્રતિષ્ઠિત પરીક્ષાઓ **TET-2, TAT-1 અને TAT-2** સફળતાપૂર્વક પાસ કરી.

આટલી બકાયદા સિદ્ધિઓ છતાં, તેમનું લક્ષ્ય અહીં અટક્યું નથી. હાલમાં જ તેમણે **ગુજરાત શિક્ષણ સેવા વર્ગ-2**ની મેઈન્સ પરીક્ષા પાસ કરી છે અને તેઓ ઇન્ટરવ્યૂ વિસ્તમાં પણ પોતાનું સ્થાન બનાવી ચૂક્યા છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: પ્રાધ્યાપક બનવાનો સંકલ્પ

ડૉ. ખુશ્બુબેનનું ધ્યેય માત્ર એક સરકારી શિક્ષક બનીને રહી જવાનું નથી, પરંતુ યુવાનોને ઉચ્ચ શિક્ષણ આપીને તેમના જીવનને દિશા આપવાનું છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય **પ્રાધ્યાપક (Professor)** બનવાનું છે.

તેઓ કહે છે કે જીવનમાં ગમે તેટલી તકલીફો આવી હોય, તેમણે ક્યારેય હાર માની નથી. ખુશ્બુબેનનું આ જીવન જ ઘણા લોકો માટે પ્રેરણાનું સ્રોત બન્યું છે. તેમની આ સફર બતાવે છે કે દિવ્યાંગતા ક્યારેય તમારી સક્ષમતાને રોકી શકતી નથી, જો તમારા મનમાં ઢઢ ઈચ્છાશક્તિ હોય.

ડૉ. ખુશ્બુ રાવરાણીની ગાથા એવા દરેક વ્યક્તિને પ્રોત્સાહિત કરે છે જેમને લાગે છે કે સંજોગો તેમના વિરુદ્ધ છે. તેમની અડગતા, સતત જ્ઞાન પ્રાપ્તિની ધગશ અને સમાજને પ્રેરણા આપવાની ભાવના તેમને સાચા અર્થમાં 'દિવ્ય રત્ન' બનાવે છે.

કપિલકુમાર ચૌહાણ: સેવા, સંકલ્પ અને સમર્પણની ગાથા

બનાસકાંઠાના દલવાડા ગામના કપિલકુમાર સેંધાભાઈ ચૌહાણનું જીવન દ્રઢતા અને અથાક સેવાભાવનું પ્રતીક છે. જ્યારે તેઓ માત્ર પાંચ વર્ષના હતા, ત્યારે પોલિયોને કારણે લકવાગ્રસ્ત બન્યા અને તેમના બંને પગે હલનચલન સંબંધિત (ઓર્થોપેડિક) તકલીફ આવી. ૮૦% દિવ્યાંગતા સાથે જીવન જીવવું એ એક મોટો પડકાર હતો, પણ કપિલભાઈએ નક્કી કર્યું કે તેઓ લાચારીમાં નહીં, પણ આત્મસન્માનથી જીવશે.

શરૂઆતમાં શાળામાં સામાન્ય બાળકો સાથે ભણતી વખતે એકલવાયું લાગતું, રમતગમતમાં ભાગ ન લઈ શકવાથી મન ઉદાસ થતું. પરંતુ માતા-પિતાએ આપેલા ભણતરના મહત્વને સમજીને તેમણે ઉચ્ચ અભ્યાસ તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું. તેમણે **B.C.A., B.Ed, અને M.S.W.** જેવી ઉચ્ચ લાયકાતો પૂર્ણ કરી.

એક વોટ્સએપ ગ્રુપથી હજારોની મદદ

ઉચ્ચ અભ્યાસ પૂરો કર્યા પછી, કપિલભાઈને વિચાર આવ્યો કે તેમના જેવા અન્ય દિવ્યાંગજનોનું શું? તેમણે પોતાના માટે નહીં, પણ સમગ્ર દિવ્યાંગ સમાજ માટે કંઈક કરવાનો સંકલ્પ લીધો. આ સંકલ્પની શરૂઆત બનાસકાંઠાના છેવાડાના ગામડાઓના દિવ્યાંગોને એકસાથે લાવવા માટે એક **વોટ્સએપ ગ્રુપ** બનાવવાથી થઈ.

વર્ષ ૨૦૧૮ થી ૨૦૨૪ દરમિયાન પત્રકારત્વના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા હોવા છતાં, કપિલભાઈની નિ:શુલ્ક સેવા કરવાની આદત વધુ મજબૂત બની. તેમણે દિવ્યાંગજનોને સરકારી યોજનાઓના લાભો અપાવવા માટે અથાક પ્રયાસો કર્યા:

- **સરકારશ્રીની યોજનાઓ:** જેઓ પેન્શન યોજના, દિવ્યાંગ બસ પાસ યોજના, સાધન સહાય યોજના, લગ્ન સહાય યોજના જેવા લાભોથી વંચિત હતા, તેમને આ લાભો અપાવ્યા.
- **સર્ટિફિકેટ સહાય:** જે દિવ્યાંગ મિત્રો પાસે સર્ટિફિકેટ નહોતું, તેમના માટે દર બુધવારે સિવિલ હોસ્પિટલમાં આખો દિવસ સાથે રહીને નિ:શુલ્ક સેવા આપી.
- **સામાજિક આયોજનો:** તેમણે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પ્રવાસના આયોજન કર્યા, હોળી, દિવાળી જેવા તહેવારોમાં મીઠાઈનું વિતરણ કર્યું, અને ખાસ કરીને **સ્પે. દિવ્યાંગ નવરાત્રી મહોત્સવ**નું આયોજન કર્યું. આ મહોત્સવમાં દર વર્ષે ૫૦૦થી વધુ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ ગુજરાતભરમાંથી આવીને મન મૂકીને ગરબા રમે છે, જ્યાં રહેવા-જમવાની અને વ્હીલચેર સહિતની તમામ વ્યવસ્થાઓ નિ:શુલ્ક કરવામાં આવે છે.

કોરોના કાળ દરમિયાન પણ કપિલભાઈએ પોતાની સેવા ચાલુ રાખી અને જિલ્લાના છેવાડાના દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓના ઘરે ઘરે કરિયાણા કીટ અને માસ્ક પહોંચાડ્યા હતા.

સિદ્ધિઓ અને ભવિષ્યનો સંકલ્પ

કપિલભાઈની આ સેવા અને સંકલ્પને સમાજે પણ બિરદાવ્યો છે. તેઓ **ખેલ મહાકુંભ**માં રાજ્ય કક્ષાએ પ્રથમ અને દ્વિતીય સ્થાન પણ મેળવી ચૂક્યા છે. વિવિધ સંસ્થાઓ દ્વારા તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું છે, અને તેમને **પ્રકૃતિ મિત્ર એવોર્ડ** પણ પ્રાપ્ત થયો છે. ૨૦૨૪માં, તેમણે પોતાની નિ:શુલ્ક સેવા અને અનુભવના આધારે જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા કચેરીમાં વાવ તાલુકા સહાયક તરીકે નોકરી પણ મેળવી છે.

તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય માત્ર નોકરી પૂરતું સીમિત નથી. તેઓ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે **છાત્રાલય, લાઇબ્રેરી અને સ્કૂલ** શરૂ કરવા માંગે છે. સાથે જ, તેઓ દિવ્યાંગજનોને ઘરે બેઠા રોજગારી મળી રહે અને તેઓ આર્થિક રીતે સદ્ગૃહ બની શકે, તે દિશામાં પણ કાર્ય કરવા માંગે છે. દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે જીવનસાથી શોધવામાં થતી તકલીફ દૂર કરવા માટે પણ તેઓ ખાસ આયોજન કરવા વિચારે છે.

કપિલકુમાર ચૌહાણનું જીવન એ સાબિતી છે કે સક્ષમતા શારીરિક નહીં, પણ માનસિક હોય છે. ૮૦% દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેઓ હજારો દિવ્યાંગો સુધી લાભો પહોંચાડી શક્યા છે, તેમને એકજૂથ કર્યા છે અને તેમના જીવનમાં આનંદ ભર્યો છે. તેમનું સમર્પણ દરેક વ્યક્તિને પ્રેરણા આપે છે કે, જીવનમાં ગમે તેટલી મુશ્કેલીઓ આવે, સેવાનો ભાવ અને દ્રઢ ઇચ્છાશક્તિથી કોઈ પણ લક્ષ્ય પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

દિપક વાઘેલા: ખેલની ભાવના અને મદદરૂપ થવાનો સંકલ્પ

જામનગર જિલ્લાના ધ્રોલ તાલુકાના ગોલીતા ગામના વતની દિપક વાઘેલાની ઉંમર માત્ર ૩૨ વર્ષની છે, પરંતુ તેમની સિદ્ધિઓની ગાથા અને તેમનું મજબૂત મનોબળ અનેક યુવાનો માટે પ્રેરણારૂપ છે. દિપકભાઈને તેમના જીવનની શરૂઆતથી જ પગની તકલીફ છે (One Leg Disability), એક એવો પડકાર જે મોટાભાગના લોકોને નિરાશા તરફ ધકેલી દે છે. પરંતુ દિપકભાઈએ આ તકલીફને પોતાની નબળાઈ નહીં, પણ મજબૂત ઈચ્છાશક્તિનું કારણ બનાવ્યું.

સંઘર્ષના મેદાનનો વિજેતા

દિપકભાઈએ પોતાના જીવનના મેદાનમાં સંઘર્ષનો સામનો કર્યો, પણ ક્યારેય પીછેઠઠ ન કરી. તેમણે મહેનત અને લગનથી પોતાનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો અને આજે તેઓ એક સામાન્ય નોકરી (Job) કરીને આત્મસન્માન સાથે જીવન જીવી રહ્યા છે. આ તેમની દ્રઢતાનો પ્રથમ પુરાવો છે – પરિસ્થિતિને વશ થવાને બદલે કાર્યક્ષેત્રમાં પોતાનું સ્થાન બનાવવું.

પરંતુ દિપકભાઈની ખરી ઓળખ તેમના પ્રોફેશનલ કાર્યક્ષેત્ર ઉપરાંત રમતગમતના મેદાનમાં છે. તેમની સિદ્ધિઓની યાદીમાં સ્પષ્ટ લખ્યું છે: **રાષ્ટ્રીય ખેલાડી (Nation Player)** અને **કાર્ય ચેમ્પિયન (Work Champion)**. આ બતાવે છે કે તેમણે માત્ર પોતાના પગ પર ઊભા રહેવાનું જ નહીં, પણ રાષ્ટ્રીય સ્તરે રમતગમતમાં શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરી છે. તેમના માટે, તેમનું એક પગનું સ્વાસ્થ્ય ક્યારેય તેમના સપનાની ઊંચાઈને માપવાનું માપદંડ બન્યું નથી. આ સિદ્ધિ તેમના અથાક પ્રયત્નો, સતત તાલીમ અને ક્યારેય હાર ન માનવાની ભાવનાનું પરિણામ છે.

સેવા અને પ્રેરણાનું લક્ષ્ય

દિપક વાઘેલા માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ સમગ્ર સમાજ માટે જીવી રહ્યા છે. તેમને જ્યારે પૂછવામાં આવ્યું કે તેઓ આ સન્માન શા માટે મેળવવાને લાયક છે, ત્યારે તેમનો જવાબ ખૂબ જ સરળ અને ભાવનાત્મક હતો: **"કારણ કે હું એક સારો ખેલાડી છું અને બીજાને મદદરૂપ થઈશ."**

આ એક નાનકડું વાક્ય તેમની ભાવનાની વિશાળતા દર્શાવે છે. તેમનું લક્ષ્ય માત્ર વ્યક્તિગત સફળતા મેળવવાનું નથી, પણ પોતાની સિદ્ધિનો ઉપયોગ કરીને અન્ય દિવ્યાંગજનો અને જરૂરિયાતમંદ લોકોને માર્ગદર્શન આપવાનો છે. દિપકભાઈનો સંકલ્પ છે કે તેઓ પોતાની સિદ્ધિઓથી માત્ર અન્યને પ્રેરણા જ નહીં આપે, પણ તેમને સક્રિય રીતે મદદરૂપ થઈને તેમના જીવનમાં સકારાત્મક બદલાવ લાવશે.

દિપક વાઘેલાનું જીવન એ સંદેશ આપે છે કે, જીવનમાં શારીરિક ખોડખાંપણ માત્ર એક નાનો ભાગ છે. જો તમારા આત્મામાં ચેમ્પિયન બનવાની ભાવના હોય, તો તમે દરેક ક્ષેત્રમાં વિજેતા બની શકો છો અને તમારી સફળતાને અન્યના ઉત્થાન માટે વાપરી શકો છો. તેમની સફર આપણને શીખવે છે કે સાચો માનવી એ છે જે પોતાની જાતને સારો ખેલાડી બનાવીને અન્ય માટે સહાયક અને પ્રેરક બની શકે.

મણવર વાસુ રામેશભાઈ: રમતગમતના મેદાનનો ચેમ્પિયન

જામજોધપુરના સ્ટેશન પ્લોટ વિસ્તારમાં રહેતા મણવર વાસુ રામેશભાઈ (ઉંમર ૨૧ વર્ષ)ની યાત્રા સંકલ્પ અને અદ્યત્ન ઉત્સાહની પ્રતીક છે. વાસુનો જન્મ જમણી બાજુના હાથ અને પગમાં તકલીફ (Orthopedic Disability) સાથે થયો હતો. આ ઉપરાંત, યાદશક્તિ ઓછી હોવાને કારણે અભ્યાસમાં ઓછો રસ, અને બોલવામાં તકલીફ હોવાથી અન્ય લોકો સાથે વાત કરવામાં સંકોચ જેવી મુશ્કેલીઓનો પણ તેમણે સામનો કરવો પડ્યો.

સામાન્ય રીતે આવા પડકારો વ્યક્તિને ઘરમાં પૂરાઈ રહેવા મજબૂર કરે છે, પણ વાસુ અને તેમના પરિવારજનોએ આ મુશ્કેલીઓને દૂર કરવા માટે એક અનોખો રસ્તો અપનાવ્યો: **રમતગમતનું મેદાન.**

રમતગમત દ્વારા મુશ્કેલીઓનો સામનો

વાસુના પરિવારે આ પડકારોને તેમની નબળાઈ બનવા દીધી નહીં. તેમણે વાસુને રનિંગ (દોડ) અને સાઇકલિંગ જેવી રમતોમાં પ્રોત્સાહિત કર્યાં. આ રમતગમતની પ્રવૃત્તિઓ માત્ર શારીરિક કસરત નહોતી, પણ તેમની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવાનું સાધન બની ગયું.

તેમની સિદ્ધિઓની યાદી ખરેખર પ્રભાવશાળી છે:

- **ખેલ મહાકુંભમાં સફળતા:** વાસુ દર વર્ષે જામનગરના ખેલ મહાકુંભમાં રનિંગ અને સાઇકલિંગમાં **પ્રથમ સ્થાન** મેળવે છે.
- **રાષ્ટ્રીય સ્તરની સિદ્ધિ:** આ સખત મહેનતનું પરિણામ એ આવ્યું કે વાસુને રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા માટે હરિયાણાના પંચકુલા ખાતે જવાની તક મળી હતી. ત્યાં તેમણે બે રમતમાં ભાગ લીધો અને એકમાં **ત્રીજો (3rd)** અને બીજામાં **ચોથો (4th)** નંબર મેળવ્યો.
- **પ્રતિનિધિત્વ:** સમગ્ર ગુજરાતમાંથી માત્ર ૪ છોકરાઓને રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ રમવા માટે પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં વાસુ મણવરનો પણ સમાવેશ થતો હતો – જે તેમની ક્ષમતાનો મોટો પુરાવો છે.

આ રમતગમત દ્વારા, તેમણે રપથી વધુ સર્ટિફિકેટ્સ મેળવ્યા છે, જે તેમના અથાક પ્રયાસોનું પરિણામ છે.

શિક્ષણ, વ્યવસાય અને ભાવિ લક્ષ્યો

રમતગમતની સાથે, વાસુએ શિક્ષણ ક્ષેત્રે પણ મહેનત કરી છે. તેમણે **૧૦મું ધોરણ (SSC)** પાસ કર્યું છે અને ****ITA (ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ)****નો કોર્સ પણ પૂર્ણ કર્યો છે. વ્યવસાયિક રીતે, તેઓ હાલમાં તેમના પિતા સાથે ઇલેક્ટ્રિકની દુકાન પર કામ કરીને વ્યવસાયિક અનુભવ મેળવી રહ્યા છે, અને ધાર્મિક કાર્યક્રમોમાં સ્વયંસેવક તરીકે પણ જોડાયેલા રહે છે.

વાસુનું ભાવિ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: **પોતાની એક સિંગલ દુકાન શરૂ કરવી.** તેમનો વિશ્વાસ છે કે આનાથી તેમને નવા અનુભવો મળશે, જ્ઞાન વધશે અને કામ કરવાનો ઉત્સાહ પણ વધશે.

વાસુ મણવરની આ સફર દરેક વ્યક્તિને શીખવે છે કે જો તમારી અંદર ધગશ અને મહેનત કરવાની તૈયારી હોય, તો શારીરિક કે માનસિક પડકારો તમને તમારા સપના સાકાર કરતા રોકી શકતા નથી. રાષ્ટ્રીય સ્તરે પોતાનું નામ રોશન કરવું એ તેમની દ્રઢતાની જીવંત સાબિતી છે.

નિવેશ: માતાના સહારે, આશાના દીવા સમાન

સુરતની ઘરતી પર નિવેશ નામનો એક ૨૫ વર્ષનો યુવાન રહે છે, જેણે જીવનના શરૂઆતના દિવસોથી જ અંધકારનો સામનો કર્યો છે. માત્ર બે વર્ષની ઉંમરે, તેમને સોપા સેન્ટ બ્લાઇન્ડ (Sopa Cent Blind) નામની દૃષ્ટિ સંબંધિત (જોવામાં તકલીફ) દિવ્યાંગતા આવી. નિવેશ માટે, આ મુશ્કેલી માત્ર જોવામાં જ નહોતી, પણ જીવનના દરેક પગલે હતી.

અંધકારમાં ઉભરી આવેલો સંઘર્ષ

નિવેશના જીવનમાં સૌથી મોટો પડકાર તેમના શારીરિક બંધન કરતાં પણ પારિવારિક પરિસ્થિતિ હતી. પિતાનું ધ્યાન અને સહયોગ ન હોવાથી, નિવેશ અને તેમની માતા સોનલબેન અલગ રહે છે. સોનલબેન સિવાઇ મશીન ચલાવીને મહેનતથી પોતાના દીકરાનો ઉછેર કરે છે. નિવેશ માટે, તેની માતા જ તેની આંખો અને તેનું જગત છે.

અભ્યાસ દરમિયાન નિવેશ અનેક મુશ્કેલીઓનો સામનો કર્યો. પરીક્ષાઓમાં રાઇટર ન મળવો, અને જો રાઇટર મળે તો પણ તેમને બ્રેઇલ લિપિ કે નિવેશની જરૂરિયાત મુજબ લખતા ન આવડવું—આવી અનેક તકલીફોએ તેમને પીછેહઠ કરવા માટે મજબૂર કર્યાં.

જ્ઞાનનો પ્રકાશ વેરતો શિક્ષક

જ્યાં મોટાભાગના લોકો સંઘર્ષથી હારી જાય છે, ત્યાં નિવેશે એક અનોખો માર્ગ અપનાવ્યો. હાલમાં તેઓ કોલેજનો અભ્યાસ ચાલુ રાખવાની સાથે જ, તેમણે પોતાના જ્ઞાનને અન્યને આપવાનો સંકલ્પ કર્યો. તેમણે પોતાના વિસ્તારના નાના છોકરાઓને ઘરઘરાવ ટ્યુશન (ખાનગી શિક્ષક) આપવાનું શરૂ કર્યું.

આ માત્ર ટ્યુશન આપવું નહોતું, પણ મુશ્કેલીઓ સામેની તેમની જીત હતી. જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ સફળ થાય છે અને તેમના માતા-પિતા ખુશ થાય છે, ત્યારે તેઓ નિવેશને ભેટ-સોગાદ આપે છે. આ ભેટો નિવેશની કમાણી બની, જેનો ઉપયોગ કરીને તે પોતાની માતાને મદદરૂપ થઈ શકે છે. નિવેશે સાબિત કરી દીધું કે દિવ્યાંગતા આર્થિક સધ્ધરતા માટે અવરોધ બની શકે નહીં, જો મનમાં કમાણી કરીને આત્મસન્માનથી જીવવાનો સંકલ્પ હોય.

માતા પ્રત્યેનું સમર્પણ અને ભાવિ લક્ષ્ય

નિવેશનું જીવન બે જ શબ્દોમાં સમાયેલું છે: મહેનત અને માતા.

નિવેશ કહે છે કે તેમને આ પુરસ્કાર માત્ર પોતાની સફળતા માટે જ નહીં, પણ તેમની માતાના સમર્પણને સન્માન આપવા માટે જોઈએ છે. તેમનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે – આ પુરસ્કાર દ્વારા મળનારી સફળતા કે સહાયથી તેઓ તેમની માતા, જેમણે તેમનું ધ્યાન રાખવા માટે જીવનભર સંઘર્ષ કર્યો છે, તેમને થોડી રાહત આપી શકશે.

નિવેશનું જીવન આપણને શીખવે છે કે સાચી પ્રેરણા બહારથી નહીં, પણ આપણી અંદર રહેલા પ્રેમ અને સમર્પણમાંથી જન્મે છે. પોતાની માતાની કાળજી લેવા અને તેમને સહાય કરવા માટે કોલેજના અભ્યાસની સાથે ટ્યુશન કરાવી આત્મનિર્ભર બનવું, એ જ નિવેશની સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે. તેમનો સંકલ્પ દરેક પુત્ર કે પુત્રીને પ્રેરણા આપે છે કે, જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો હોય, માતા-પિતાના બલિદાનનું મૂલ્ય સમજવું અને તેમને સહાયરૂપ થવું, એ જ સાચી માનવતા છે.

દિશા સીતારામદાસ પટેલ: કૌશલ્ય, નૃત્ય અને આત્મનિર્ભરતાની સફર

અમદાવાદની ૨૨ વર્ષીય યુવતી દિશા સીતારામદાસ પટેલની જીવનગાથા દ્રઢ સંકલ્પ અને અથાક મહેનતનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. ૨૦૦૭ થી, દિશા સાંભળવાની અને બોલવાની તકલીફ (Hearing Impaired) સાથે જીવન જીવી રહી છે. આ પડકાર હોવા છતાં, તેમણે પોતાની જાતને માત્ર શિક્ષિત જ નહીં, પણ કૌશલ્યયુક્ત, કલાકાર અને આત્મનિર્ભર બનાવી છે.

શિક્ષણ અને કૌશલ્યનો મજબૂત પાયો

સામાન્ય જીવનના પડકારો હોવા છતાં, દિશાએ શિક્ષણ અને કૌશલ્ય વિકાસને પોતાનો ધ્યેય બનાવ્યો:

- તેમણે બ્રેઇલ પ્રેસ એસોસિએશન (BPA), વાસણા, અમદાવાદ ખાતે તાલીમ મેળવી.
- ITA હેર એન્ડ સ્ક્રિન કેર: જુલાઈ ૨૦૨૩ માં ૭૭.૩૩% સાથે પૂર્ણ કર્યું.
- ડેસ્કટોપ પબ્લિશિંગ (DTP): સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૪ માં ૮૧.૮૩% સાથે પૂર્ણ કર્યું.

આ ઉપરાંત, તેમણે ડૉ. રેડ્ડી ફાઉન્ડેશન (Grow, પાલડી) અને DEF, અમદાવાદ ખાતે કમ્યુનિકેશન સ્કિલ્સની તાલીમ પણ લીધી છે. તેમનું સૌથી મોટું કૌશલ્ય સાઇન લેંગ્વેજ (ઇશારાની ભાષા)માં તેમની પ્રાવીણ્યતા છે.

કારકિર્દી અને આત્મનિર્ભરતા

દિશાએ માત્ર ડિગ્રીઓ મેળવીને સંતોષ માન્યો નથી. સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૫ થી, તેઓ ગાંધીનગર સ્થિત હિટાચી હાઈ-રેલ પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ પ્રા. લિ. માં પેટા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ નોકરી કરી રહી છે. આ નોકરી તેમને આર્થિક સ્વતંત્રતા અને આત્મસન્માન પ્રદાન કરે છે, જે તેમની દ્રઢતાનું મોટું પ્રમાણ છે.

નૃત્ય અને કલામાં સિદ્ધિઓ

દિશાની ખરી ઓળખ તેમના બહુમુખી શોખ અને કલા પ્રત્યેના લગાવમાં છે:

- નૃત્ય (Dancing):** ડાન્સ તેમનો મુખ્ય શોખ અને કલા છે. તેમણે ખેલ મહાકુંભ દરમિયાન AMC દ્વારા આયોજિત વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં પુરસ્કારો મેળવ્યા છે.
- કલા પ્રદર્શન:**
 - જાન્યુઆરી ૨૦૨૪ માં DAV ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલમાં ડાન્સ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો.
 - જુલાઈ ૨૦૨૪ માં કાનપુર ખાતે 'હુનર ટેલેન્ટ એન્ડ ફેશન શો સીઝન ૨.૦' માં ભાગ લીધો.
 - સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૪ માં જમશેદપુર ખાતે ટાટા સબલ પમી આવૃત્તિ એવોર્ડ માં ડાન્સ સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો અને સર્ટિફિકેટ મેળવ્યું.
 - નવેમ્બર-ડિસેમ્બર ૨૦૨૪ માં દિલ્હીમાં આયોજિત SAMBHAV 2024 આંતરરાષ્ટ્રીય કોન્ફરન્સમાં ડાન્સ ઇવેન્ટમાં ભાગ લીધો.
- અન્ય કૌશલ્યો:** ડાન્સ ઉપરાંત, તેઓ મહેંદી આર્ટ, ચેસ, ક્રિકેટ, વોલીબોલ, અને યોગ જેવા અનેક શોખ ધરાવે છે.

તાજેતરમાં, નવેમ્બર ૨૦૨૪ માં, દિશાની પસંદગી ૨૦૨૫ ના ડેસ્ક કેલેન્ડર માટે પણ કરવામાં આવી છે.

સેવા અને ભાવિ લક્ષ્યો

દિશાનો ભવિષ્યનો સંકલ્પ સ્પષ્ટ છે: નોકરીમાં ઉચ્ચ પદ હાંસલ કરવું અને સમાજસેવા કરવી.

તેમનું ધ્યેય માત્ર પોતાની કારકિર્દી બનાવવાનું નથી, પણ પોતાના જેવી અથવા અન્ય દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓને સામાજિક સ્તરે મદદરૂપ થવું. દિશાનું માનવું છે કે તેમને આ પુરસ્કાર મળવો જોઈએ કારણ કે "ડાન્સ માં મારું યોગદાન સારું છે."

દિશા સીતારામદાસ પટેલનું જીવન એ સંદેશ આપે છે કે, જો તમારી પાસે દ્રઢ ઇચ્છાશક્તિ હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક માઈલસ્ટોન છે, અંતિમ લક્ષ્ય નથી. પોતાની કલા, કૌશલ્ય અને નોકરી દ્વારા આત્મનિર્ભર બનીને, દિશા સમાજને પ્રેરણા આપી રહી છે કે સફળતા માત્ર સાંભળવાથી કે બોલવાથી નહીં, પણ દિલથી કાર્ય કરવાથી મળે છે.

વત્સલ વિષ્ણુભાઈ પટેલ: મૌનની ભાષામાં કારકિર્દીનું નિર્માણ

અમદાવાદના ૨૪ વર્ષીય યુવાન વત્સલ વિષ્ણુભાઈ પટેલની કહાણી મજબૂત આત્મવિશ્વાસ અને સ્વતંત્રતાની ઈચ્છાશક્તિનું ઉદાહરણ છે. વત્સલ જન્મથી જ મૂકબધિર (Deaf and Mute) છે, એટલે કે સાંભળવાની અને બોલવાની તકલીફ સાથે તેઓ જીવન જીવી રહ્યા છે. જ્યાં વાતચીત અને અવાજ જીવનનો આધાર હોય, ત્યાં વત્સલે મૌનની ભાષામાં પોતાનો રસ્તો બનાવ્યો છે.

સામાન્ય શાળામાં અસામાન્ય સંઘર્ષ

વત્સલે પોતાની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય પોતાના શિક્ષણમાં અવરોધ બનવા દીધી નથી. મોટાભાગના મૂકબધિર બાળકો જ્યાં ખાસ સ્કૂલોમાં અભ્યાસ કરે છે, ત્યાં વત્સલે ધોરણ ૧૨ સુધીનો અભ્યાસ સામાન્ય શાળા (Normal School) માં રહીને પૂર્ણ કર્યો. આ સિદ્ધિ દર્શાવે છે કે તેઓએ શિક્ષણ મેળવવા માટે અને સમાજના સામાન્ય પ્રવાહ સાથે જોડાવા માટે કેટલો સંઘર્ષ કર્યો હશે. સામાન્ય બાળકો સાથે અભ્યાસ કરવો અને સમજણ કેળવવી એ તેમની અસામાન્ય ધગશનો પુરાવો છે.

કૌશલ્યનો પાયો અને આત્મનિર્ભરતા

ધોરણ ૧૨ પછી, વત્સલે પોતાની કારકિર્દી બનાવવા માટે ટેકનિકલ જ્ઞાન તરફ ધ્યાન આપ્યું. તેમણે કોમ્પ્યુટર સંબંધિત તમામ કોર્સ પૂરા કર્યા અને તેમાં ગ્રાફિક ડિઝાઇનની વિશેષ તાલીમ પણ લીધી.

આ કૌશલ્યના આધારે, વત્સલે આજે એક પ્રતિષ્ઠિત સ્થાન મેળવ્યું છે. તેઓ હાલમાં એક સફળ ઇન્ટરિયર ડિઝાઇનર તરીકે કામ કરી રહ્યા છે. મૂકબધિર વ્યક્તિ માટે આ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવી એ કોઈ નાની વાત નથી, કારણ કે આમાં ગ્રાહકો, એન્જિનિયરો અને કારીગરો સાથે સતત અને સચોટ સંવાદની જરૂર પડે છે. વત્સલે ઇશારાની ભાષા અને પોતાના દ્રશ્ય કૌશલ્યોના માધ્યમથી આ પડકારને પાર કરીને સમાજમાં પોતાનું સન્માનજનક સ્થાન બનાવ્યું છે.

સમાજમાં સ્થાન શોધવાનો સંકલ્પ

વત્સલનું જીવન એક સંદેશ આપે છે કે દિવ્યાંગતા એ નબળાઈ નથી, પણ પડકાર છે, જેને તમારી મહેનત અને કૌશલ્યથી જીતી શકાય છે. તેમણે માત્ર અભ્યાસ જ નથી કર્યો, પણ સમાજમાં પોતાના માટે એક કારકિર્દી શોધી લીધી છે, જે તેમને આર્થિક રીતે સધ્ધર અને આત્મનિર્ભર બનાવે છે.

વત્સલ પટેલની સફર હજારો દિવ્યાંગ યુવાનોને પ્રેરણા આપે છે કે, જો મનમાં કશુંક બનવાનો સંકલ્પ હોય, તો અવાજ ન હોવા છતાં તમારા કામની ગુંજ દૂર-દૂર સુધી પહોંચી શકે છે. પોતાની મહેનતથી ઇન્ટરિયર ડિઝાઇનર બનીને, વત્સલે સાબિત કર્યું છે કે મૌનની ભાષા પણ સફળતાની ગાથા લખી શકે છે.

વ્યોમ જયેશ જોશી: ઓટિઝમ સામે સ્વતંત્રતાની સફર

મુંબઈના વ્યોમ જયેશ જોશી (ઉંમર ૧૭ વર્ષ)નું જીવન, ધીરજ, સતત પ્રયત્ન અને આત્મનિર્ભરતાના સંકલ્પનું એક સુંદર ઉદાહરણ છે. વ્યોમ જન્મથી જ મિલ્ડ ઓટિઝમ સાથે સંકળાયેલો છે. ઓટિઝમ એ એક એવી દિવ્યાંગતા છે જે ભાષા, સંવાદ અને સામાજિક વર્તનને અસર કરે છે. જોકે વ્યોમ શારીરિક રીતે સક્ષમ છે અને સમજણ સારી ધરાવે છે, પરંતુ શબ્દોના બદલે માત્ર એક-શબ્દના વાક્યોમાં વાત કરે છે, અને સામાજિક વ્યવહારમાં પડકારોનો સામનો કરે છે.

પડકારો સામે પાયાનું નિર્માણ

વ્યોમના જીવનની શરૂઆતમાં જ દખલગીરી (Early Intervention) અને સતત ફિઝીયોથેરાપીના કારણે તેમની અનેક મુશ્કેલીઓમાં સુધારો આવ્યો છે. જ્યાં મોટાભાગના બાળકો માત્ર અભ્યાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, ત્યાં વ્યોમે વ્યવહારિક કૌશલ્યો અને કારકિર્દીલક્ષી જ્ઞાન પર ધ્યાન આપ્યું છે.

તેમણે કોમ્પ્યુટર કોર્સ, ડેસ્કટોપ પબ્લિશિંગ (DTP) અને હાલમાં વ્યવસાયલક્ષી કોર્સ (Vocational Course) માં તાલીમ મેળવી રહ્યા છે. આ બધા કૌશલ્યો દ્વારા વ્યોમે પોતાને એક સક્ષમ યુવાન તરીકે સાબિત કર્યો છે.

કારકિર્દી અને સ્વતંત્રતાનું કૌશલ્ય

વ્યોમની સૌથી મોટી સિદ્ધિ તેમની વ્યવહારિક સક્ષમતા છે, જે તેમને આત્મનિર્ભરતા તરફ દોરી જાય છે.

- વ્યાવસાયિક ઝડપ (Computer Skills):** કોમ્પ્યુટર કાર્યમાં તેમની ઝડપ ઘણી વધારે છે. DTP જેવા ક્ષેત્રમાં તેમની રુચિ અને ઝડપ દર્શાવે છે કે તેઓ ભવિષ્યમાં આ ક્ષેત્રમાં સારો વ્યવસાય સ્થાપિત કરી શકે છે.
- ઘરેલું નિપુણતા (Domestic Skills):** વ્યોમ માત્ર બહારના કામોમાં જ નહીં, પણ ઘરમાં પણ ખૂબ મદદરૂપ થાય છે. તેઓ કપડા ધોવા, અને ચા, કોફી, મેગી, ટોસ્ટ કે પૌઆ જેવી સામાન્ય વાનગીઓ બનાવવામાં સંપૂર્ણ સક્ષમ છે.
- વ્યાવસાયિક સક્ષમતા (Vocational Competence):** વલસાડમાં વેકેશન દરમિયાન, વ્યોમ તેમના પિતાને કરિયાણાની દુકાન (Kirana Store) ચલાવવામાં મદદ કરે છે અને ગ્રાહકોને કોઈપણ તકલીફ વિના વસ્તુઓ આપી શકે છે. આ બતાવે છે કે તેમની પાસે વ્યવસાયિક સમજણ અને આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર થવાની ક્ષમતા છે.

વ્યોમ માત્ર બીજા બાળકોને જ નહીં, પણ સમગ્ર સમાજને પ્રેરણા આપે છે કે ઓટિઝમ એ મર્યાદા નથી, પણ જીવનને એક અલગ દ્રષ્ટિકોણથી જીવવાનો રસ્તો છે. તેમની ક્ષમતાઓ સામાન્ય બાળક જેટલી જ છે અને તેમની વિશેષ આવડતોને ઉજાગર કરવાની જરૂર છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: આત્મનિર્ભરતાનો માર્ગ

વ્યોમનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: પોતાના કોમ્પ્યુટર અને વ્યવસાયિક કૌશલ્યોના આધારે પોતાની કરિયાણાની દુકાન ચલાવવી અથવા કોમ્પ્યુટર સંબંધિત વ્યવસાય સ્થાપિત કરવો. આ એવોર્ડ તેમને આત્મવિશ્વાસ આપશે અને અન્ય ઓટિઝમ ધરાવતા યુવાનો માટે રોલ મોડેલ બનવામાં મદદ કરશે. વ્યોમ જયેશ જોશીની આ સફર દરેક માતા-પિતા અને શિક્ષકને સંદેશ આપે છે કે, દરેક બાળકમાં એક વિશેષ પ્રતિભા છુપાયેલી હોય છે, જેને યોગ્ય માર્ગદર્શન અને તક દ્વારા વિકસાવી શકાય છે.

વ્યોમની કહાણી આપણને બતાવે છે કે વ્યાવસાયિક તાલીમથી દિવ્યાંગજનોનું જીવન કેટલું સશક્ત બની શકે છે.

પટેલ સમીરાબાનું સાલીમ: પડકારો સામે ઝઝૂમતી શિક્ષિકા

ભરૂચ જિલ્લાના પાલેજમાંથી આવતા પટેલ સમીરાબાનું સાલીમ (ઉંમર ૨૩ વર્ષ)નું જીવન, અડગ મનોબળ અને સાહસનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ સેરેબ્રલ પાલ્સી (Cerebral Palsy) ની દિવ્યાંગતા ધરાવતા હોવા છતાં, સમીરાબાનું ક્યારેય હાર માની નથી. સેરેબ્રલ પાલ્સી શારીરિક હલનચલન, સમન્વય (coordination) અને દ્રષ્ટિને અસર કરે છે, જે તેમનું દૈનિક જીવન મુશ્કેલ બનાવે છે, છતાં તેઓએ સમાજના તમામ પડકારોનો હિંમતભરે સામનો કર્યો છે.

શિક્ષણ અને સિદ્ધિનો માર્ગ

સમીરાબાનું સૌથી મોટી સિદ્ધિ તેમનો શૈક્ષણિક પ્રવાસ છે. જ્યાં અન્ય બાળકો સામાન્ય રીતે યાવતા-બોલતા અભ્યાસ કરે છે, ત્યાં તેમણે શારીરિક મર્યાદાઓ સાથે સંઘર્ષ કરીને શિક્ષણ મેળવ્યું છે.

- **B.Ed. નો અભ્યાસ:** તેઓ હાલમાં શિક્ષક તાલીમ (B.Ed.) નો અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે. શિક્ષિકા બનવાનું આ સપનું તેમની દૃઢ ઇચ્છાશક્તિ દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર પોતાની જિંદગી જ નહીં, પણ અન્ય બાળકોની જિંદગીને પણ રોશની આપવા માંગે છે.
- **કૌશલ્યો:** અભ્યાસની સાથે સાથે તેમણે કમ્પ્યુટર કોર્સ, ટાઇપિંગ અને હિન્દી સ્પીડ ટેસ્ટ પણ પાસ કરી છે, જે તેમની બહુમુખી પ્રતિભા અને આત્મનિર્ભર બનવાની તત્પરતા બતાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: એક પ્રેરક શિક્ષિકા

સમીરાબાનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને ઊંચું છે. તેમને ખાતરી છે કે જો તેઓ શિક્ષિકા બનશે, તો તેમના પિતાને ખૂબ ખુશી થશે. તેમનું કહેવું છે કે, "મારી દીકરી બોજ નહીં પણ તાકાત છે." આ શબ્દોમાં તેમની આત્મસન્માનની ભાવના સ્પષ્ટ દેખાય છે.

તેઓ પોતાને કહેવા માંગે છે: "હું શ્રેષ્ઠ છું અને હું શિક્ષિકા છું."

તેઓ દૃઢપણે માને છે કે "વિવિધ હોવું એ મર્યાદા નથી, પણ એક ભેટ છે." આ ભેટ સાથે, તેઓ સાબિત કરવા માંગે છે કે તેઓ એક શિક્ષિકા તરીકે ઊભા થઈ શકે છે, અન્યને પ્રેરણા આપી શકે છે અને સમાજમાં પરિવર્તન લાવી શકે છે. તેઓ દિવ્યાંગજનો માટે એક ઉદાહરણ બેસાડવા માંગે છે કે કોઈ પણ તેમની ક્ષમતા પર સવાલ ઉઠાવી ન શકે.

પુરસ્કાર માટેનું યોગદાન

સમીરાબાનું આ પુરસ્કારને એટલા માટે જરૂરી માને છે કારણ કે તે તેમને પોતાનામાં રહેલી શ્રેષ્ઠતા સાબિત કરવાની તક આપશે. તેઓ જાણે છે કે તેમના પ્રયત્નો અને સંઘર્ષો ક્યારેય ઓછા નથી, અને સમાજે ભલે તેમને હંમેશા માન્યતા ન આપી હોય, પરંતુ તેમણે હાર માની નથી.

તેમનો મુખ્ય હેતુ આ એવોર્ડ લઈને એક પ્રેરક વક્તવ્ય આપવાનો છે. તેમને વિશ્વાસ છે કે તેમની વાણી અને તેમનું જીવન ત્યાં હાજર દરેક વ્યક્તિને પ્રેરણા આપશે કે જો તેઓ તેમની મુશ્કેલીઓ પાર કરી શકે છે, તો અન્ય લોકો પણ ચોક્કસ કરી શકશે.

પટેલ સમીરાબાનું સાલીમની આ સફર સમાજને એક શક્તિશાળી સંદેશ આપે છે: દિવ્યાંગતા એ શરીરની સ્થિતિ છે, મનની નહીં.

સમીરાબાનું શિક્ષિકા બનવાનું લક્ષ્ય ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી છે.

મિત કૌશિકભાઈ પંડ્યા: પડકારોને પાર કરી આત્મનિર્ભરતા તરફ

રાજકોટના ૨૨ વર્ષીય યુવાન મિત કૌશિકભાઈ પંડ્યાનું જીવન અડગ આશાવાદ અને સકારાત્મકતાનું પ્રતીક છે. જન્મથી જ જોવામાં અને બોલવામાં તકલીફ હોવા છતાં, મિતે પોતાના માતા-પિતા, ખાસ કરીને માતા મેઘનાબેન પંડ્યા (જે પોતે શિક્ષિકા છે)ના સતત માર્ગદર્શન હેઠળ શિક્ષણના માર્ગે ચાલવાનું પસંદ કર્યું છે.

દિવ્યાંગતા અને પારિવારિક સંઘર્ષ

મિતને જ્યારે જન્મ સમયે આ દિવ્યાંગતા હોવાનો ખ્યાલ આવ્યો, ત્યારે તેમના પરિવાર માટે તે ખૂબ જ મુશ્કેલ સમય હતો. ખાસ કરીને તેમના માતા-પિતાને મિતનું ભવિષ્ય સુનિશ્ચિત કરવા માટે મોટો સંઘર્ષ કરવો પડ્યો હતો. જોકે, તેમણે ક્યારેય હાર ન માની અને મિતને સામાન્ય બાળકોની સ્કૂલ (Normal School) માં જ દાખલ કરાવ્યો, જેથી તે સમાજ સાથે સરળતાથી ભળી શકે.

મુખ્ય સિદ્ધિઓ:

મિતની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તેમણે પોતાની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય પોતાના ભણતરના માર્ગમાં અવરોધ બનવા દીધી નથી.

1. **શૈક્ષણિક પ્રગતિ:** તેમણે દિવ્યાંગતાના પડકારો છતાં ધોરણ ૧૨ સુધીનો અભ્યાસ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યો છે.
2. **વ્યવસાયિક તાલીમ:** હાલમાં તેઓ રાજકોટમાં કિડની હોસ્પિટલ પાસે આવેલી દિવ્યાંગજનો માટેની ITI (ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ) માં કમ્પ્યુટર કોર્સ કરી રહ્યા છે. આ વ્યવસાયિક તાલીમ તેમને ભવિષ્યમાં આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર બનવામાં મદદ કરશે.
3. **સકારાત્મક અભિગમ:** અરજીપત્રકમાં સ્પષ્ટપણે લખ્યું છે કે, "અમે ક્યારેય હિમત હારી નથી". આ ભાવના મિતના મજબૂત મનોબળ અને જીવન પ્રત્યેના સકારાત્મક અભિગમને દર્શાવે છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: સક્ષમતાની સ્થાપના

મિતનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે: નોકરી મેળવવી અને આર્થિક રીતે આત્મનિર્ભર બનવું.

તેમનો દૃઢ વિશ્વાસ છે કે આ એવોર્ડ તેમને તેમના જીવનમાં આગળ વધવા માટેનો એક મોટો આધાર પૂરો પાડશે. તેઓ માને છે કે તેમની સિદ્ધિઓ અને સકારાત્મકતા અન્ય દિવ્યાંગ યુવાનોને પણ પ્રેરણા આપશે.

મિત કૌશિકભાઈ પંડ્યાની સફર એ વાત સાબિત કરે છે કે જો પરિવારનો સહયોગ હોય અને વ્યક્તિનું મનોબળ મજબૂત હોય, તો કોઈપણ શારીરિક મર્યાદા આત્મનિર્ભર બનવાના માર્ગમાં અવરોધ બની શકતી નથી. તેમનો સંઘર્ષ અને શિક્ષણ પ્રત્યેનો લગાવ તેમને 'દિવ્ય રત્ન પુરસ્કાર'ના સાચા હકદાર બનાવે છે.

મિતે કમ્પ્યુટર કોર્સ કરીને નોકરી મેળવવાનું લક્ષ્ય રાખ્યું છે, જે ખૂબ જ સારો માર્ગ છે.

મહેતા ભૂમિ હર્ષદરાય: દિવ્યાંગતા સામેની શૂટિંગ ક્વીન

રાજકોટની રહેવાસી મહેતા ભૂમિ હર્ષદરાય (ઉંમર ૩૨ વર્ષ) સાબિત કરે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર દ્રષ્ટિકોણનો વિષય છે. જન્મજાત (Congenital) લોકમોટર દિવ્યાંગતા (Locomotor Disability) એટલે કે એક પગની ખોડખાંપણ હોવા છતાં, ભૂમિએ પોતાની જાતને માત્ર પગભર જ નહીં, પણ રમતગમત અને સામાજિક ક્ષેત્રે સફળ બનાવી છે. તેમનો સંઘર્ષ અન્ય દિવ્યાંગ યુવાનો માટે પ્રેરણાનો સ્ત્રોત છે.

રમતગમતમાં અસાધારણ સિદ્ધિઓ

ભૂમિ હર્ષદરાયે રમતગમતમાં જે સિદ્ધિઓ મેળવી છે તે અદ્ભુત છે. શૂટિંગ જેવી રમત કે જેમાં સ્થિરતા અને એકાગ્રતાની અત્યંત જરૂર હોય છે, તેમાં તેમણે માસ્ટરી મેળવી છે.

- **પિસ્તોલ શૂટિંગ:** તેઓ પિસ્તોલ શૂટિંગની રમત રમે છે અને તેમાં પ્રિ-નેશનલ કક્ષાએ સિદ્ધિ હાંસલ કરી છે.
- **સુવર્ણ ચંદ્રક (Gold Medal):** તેમણે સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ શૂટિંગ સ્પર્ધામાં ગોલ્ડ મેડલ જીત્યો છે.
- **ખેલ મહાકુંભ:** ખેલ મહાકુંભમાં તેમણે ચક્ર ફેંક (Discus Throw) અને ગોળા ફેંક (Shot Put) માં જિલ્લા કક્ષાએ પ્રથમ નંબર પ્રાપ્ત કરેલ છે.
- **સન્માન અને પુરસ્કારો:** તેમની સિદ્ધિઓને માન આપીને તેમને માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રીના હસ્તે તેમજ રાજકોટના કલેક્ટરશ્રીના હસ્તે (૧૫ ઓગસ્ટના રોજ શ્રેષ્ઠ સિદ્ધિ બદલ) સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.

વ્યવસાયિક જીવન અને સામાજિક યોગદાન

રમતગમતની સાથે સાથે, ભૂમિ વ્યવસાયિક જીવનમાં પણ સક્રિય છે. તેઓ હાલમાં પ્રાદેશિક કમિશ્નરની નગરપાલિકા કચેરી (Regional Commissioner of Municipality Office) માં કરાર આધારિત નોકરી (Contract Based Job) કરી રહ્યાં છે. તેઓ નોકરી પરથી છૂટીને પણ નિયમિતપણે શૂટિંગની પ્રેક્ટિસ કરે છે, જે તેમની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

તેમનું સૌથી પ્રેરણાદાયક યોગદાન સામાજિક કાર્યોમાં છે.

- **બી ફોજી (B-Fauji) ઓર્ગેનાઇઝેશન:** તેઓ 'બી ફોજી' નામના સંગઠન સાથે જોડાયેલા છે, જે ગરીબ પરિવારની દીકરીઓને ફીમાં ડિફેન્સ અને પોલીસની ફિઝિકલ તૈયારી કરાવે છે.
- **આર્મીનું સ્વપ્ન:** તેમને પોતે આર્મીમાં જવાનો બહુ શોખ હતો, પણ દિવ્યાંગતાના કારણે તે શક્ય ન બન્યું. તેથી, તેઓ અન્ય દીકરીઓના સપના પૂરા કરવામાં એક નાનું નિમિત્ત બનીને ખુશી અનુભવે છે.

ભૂમિનું પ્રેરક સૂત્ર

ભૂમિનું જીવનસૂત્ર તેમની આત્મવિશ્વાસની ઊંડાઈ બતાવે છે. તેઓ કહે છે:

"You see my disability, I see my ability." (તમે મારી દિવ્યાંગતા જુઓ છો, હું મારી સક્ષમતા જોઉં છું.)

તેઓ માને છે કે આ પુરસ્કાર તેમને તેમના સામાજિક કાર્યોને મોટા સ્તરે વિસ્તારવા અને વધુ લોકોને પ્રેરણા આપવા માટે મદદરૂપ થશે.

મહેતા ભૂમિ હર્ષદરાયે સાબિત કર્યું છે કે દિવ્યાંગતા ક્યારેય અડચણરૂપ હોતી નથી, પરંતુ તે એક એવી શક્તિ છે જે તમને સામાન્ય વ્યક્તિ કરતાં પણ વધુ સક્ષમ અને પ્રેરણાદાયી બનાવે છે.

ગોતમી હીના મહેન્દ્રભાઈ: સંઘર્ષની વાત, શિક્ષણની મિશાલ

ગોંડલના રહેવાસી ગોતમી હીના મહેન્દ્રભાઈ (ઉંમર ૧૯ વર્ષ) નું જીવન બાળપણથી જ અનેક પડકારોથી ઘેરાયેલું રહ્યું છે. જન્મ સમયે મગજની નસ દબાઈ જવાને કારણે તેમને બોલવા અને લખવામાં ગંભીર તકલીફો પડી હતી. જોકે, તેમના માતા-પિતા, ખાસ કરીને તેમની માતાનો અડગ સહયોગ અને હીનાની અસાધારણ ધગશ તેમને શિક્ષણ અને આત્મનિર્ભરતાના માર્ગે લઈ ગયા છે.

દિવ્યાંગતા અને પ્રારંભિક મુશ્કેલીઓ

હીનાના જીવનની શરૂઆત સંઘર્ષપૂર્ણ રહી હતી. મગજની નસ દબાઈ જવાથી વાચાની તકલીફ થઈ, જેના ઉપચાર માટે તેમના માતા-પિતાએ ખૂબ પ્રયત્નો કર્યા.

- **ઉપચાર અને પ્રયત્નો:** તેમણે ત્રણ ડોક્ટરોને બતાવ્યા બાદ રાજકોટની ડોશી હોસ્પિટલમાં ડો. હર્ષદ પુરોહિત પાસે સતત બે વર્ષ સુધી કસરત કરાવી, જેનાથી તેમને થોડી રાહત મળી.
- **શૈક્ષણિક સંઘર્ષ:** શરૂઆતમાં ચાર પ્રાઇવેટ સ્કૂલો બદલવી પડી હતી, જ્યાં શિક્ષકોએ સ્પષ્ટપણે કહ્યું કે, "તમારી બેબી વાંચી કે લખી શકતી નથી." આ નિરાશાજનક સ્થિતિ બાદ પણ હીનાની માતાએ હિમત ન હારી અને તેમને સરકારી સ્કૂલમાં દાખલ કરાવ્યા.

શિક્ષણમાં વિજય

સરકારી સ્કૂલમાં મહેનત અને રાઇટર (લેખક) ની મદદથી હીનાએ મોટી સફળતાઓ હાંસલ કરી છે.

- **ધોરણ ૧૦ અને ૧૨:** હીનાએ રાઇટરની મદદ લઈને ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ ની પરીક્ષાઓ સફળતાપૂર્વક પાસ કરી છે. આ સિદ્ધિ તેમના મજબૂત મનોબળ અને શિક્ષિત થવાની તીવ્ર ઇચ્છાશક્તિનો પુરાવો છે.
- **વ્યવસાયિક તાલીમ:** હાલમાં તેઓ ITI DISABLE માં અભ્યાસ કરી રહ્યાં છે. આ વ્યવસાયિક તાલીમ તેમને કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરીને ભવિષ્યમાં આત્મનિર્ભર બનવામાં મદદરૂપ થશે.

પારિવારિક આધાર અને ભાવિ લક્ષ્ય

હીનાની સફરમાં તેમના પરિવાર, ખાસ કરીને તેમના માતા-પિતાનો સહયોગ મહત્વનો રહ્યો છે. પિતા કાર્પેન્ટર છે અને માતા ગૃહિણી છે, જેમણે હીનાને આગળ વધારવા માટે તમામ પ્રયત્નો કર્યા છે.

- **આત્મનિર્ભરતા તરફ:** હીનાનું મુખ્ય લક્ષ્ય શિક્ષણ અને કૌશલ્યના આધારે નોકરી મેળવીને પોતાના પગ પર ઊભા રહેવાનું છે.
- **પ્રેરણાનો સ્ત્રોત:** હીના માને છે કે તેમનો સંઘર્ષ અને તેમાંથી મળેલી સફળતા અન્ય દિવ્યાંગ બાળકો અને તેમના માતા-પિતા માટે એક પ્રેરણાનો સ્ત્રોત બનશે.

ગોતમી હીના મહેન્દ્રભાઈનું જીવન સાબિત કરે છે કે માતા-પિતાની પ્રતિબદ્ધતા અને બાળકનો સંઘર્ષ, દિવ્યાંગતાના સૌથી મોટા પડકારોને પણ અવસરમાં બદલી શકે છે.

પાર્થ કમલેશ રાવલ: TCS ના કન્ટેન્ટ રાઇટર અને CEO બનવાનું સ્વપ્ન

અમદાવાદના રહેવાસી પાર્થ કમલેશ રાવલ (ઉંમર ૩૦ વર્ષ) ની સિદ્ધિઓ અસંભવને સંભવ બનાવવાની વાત છે. જન્મથી જ સેરેબ્રલ પાલ્સી (Cerebral Palsy) જેવી ગંભીર શારીરિક અશક્તિ હોવા છતાં, પાર્થે પોતાના પગ અને આંગળીઓની મદદથી લેપટોપ અને મોબાઇલ ચલાવીને શિક્ષણ મેળવ્યું અને આજે તેઓ એક મોટી આઇટી કંપનીમાં ઉચ્ચ પદ પર કાર્યરત છે.

અસાધારણ શૈક્ષણિક અને વ્યવસાયિક સફર

પાર્થની શિક્ષણ યાત્રા ઘણી પડકારજનક રહી, પરંતુ તેમની મહેનત અને હાર ન માનવાની ભાવનાએ તેમને સફળતા અપાવી.

- **શિક્ષણની સિદ્ધિ:** તેમણે અમદાવાદની પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા **GLS (ગુજરાત લો સોસાયટી)** માંથી ગ્રેજ્યુએશન પૂર્ણ કર્યું છે.
- **વ્યવસાયિક સફળતા (TCS):** હાલમાં તેઓ વિશ્વવિખ્યાત **TCS (ટાટા કન્સલ્ટન્સી સર્વિસીસ)** કંપનીમાં **કન્ટેન્ટ રાઇટર** તરીકે કાર્યરત છે. આ પદ પર પહોંચવું એ તેમની અસાધારણ બુદ્ધિમત્તા અને આધુનિક ટેકનોલોજી પરના પ્રભુત્વનો પુરાવો છે.
- **અભ્યાસેતર પ્રવૃત્તિઓ:** શૈક્ષણિક કારકિર્દી ઉપરાંત, પાર્થે **ચેસ** જેવી રમતમાં રસ લીધો અને તેમને **ચિત્ર દોરવામાં** પણ મજા આવી. આ પ્રવૃત્તિઓએ તેમને વધુ **સ્થિતિસ્થાપક (Resilient)** અને આત્મવિશ્વાસપૂર્ણ બનાવ્યા છે.

સંઘર્ષને અવસરમાં બદલવાની કળા

પાર્થની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તેમણે પોતાની શારીરિક મર્યાદાને ક્યારેય પોતાના સપનાની આડે આવવા દીધી નથી.

- **ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ:** સેરેબ્રલ પાલ્સીના કારણે હાથની ગતિવિધિ મર્યાદિત હોવા છતાં, પાર્થે **પગ અને આંગળીઓનો વિશિષ્ટ ઉપયોગ** કરીને કમ્પ્યુટર પર કામ કરવાની કળા વિકસાવી. આનાથી તેમની શીખવાની અને કામ કરવાની ક્ષમતામાં વધારો થયો.
- **પ્રેરક સંબંધો:** યુનિક ચિલ્ડ્રન ક્લબના અતુલ ભટ્ટ જેવા સપોર્ટર્સ અને માર્ગદર્શકોના પ્રોત્સાહનથી તેમના વિકાસમાં મોટો ભાગ ભજવાયો છે.

ભાવિ લક્ષ્ય: CEO બનવાનું સ્વપ્ન

પાર્થનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ ઊંચું અને પ્રેરક છે.

- **મુખ્ય ધ્યેય:** તેમનો ધ્યેય છે કે તેઓ એક દિવસ **CEO (મુખ્ય કાર્યકારી અધિકારી)** ની પદવી સુધી પહોંચે.
- **પ્રેરણાસ્ત્રોત બનવું:** તેઓ પોતાના જેવા અન્ય દિવ્યાંગ લોકો માટે **પ્રેરણાસ્ત્રોત** બનવા માંગે છે, જેથી સમાજમાં દરેક વ્યક્તિ તેમની ક્ષમતાને ઓળખી શકે.

પાર્થ રાવલની સફર અડગ ઇચ્છાશક્તિ, મહેનત અને ક્યારેય હાર ન માનવાની ભાવનાનું જીવંત જાગતું ઉદાહરણ છે. તેમણે સાબિત કર્યું છે કે શારીરિક પડકારો સફળતાના માર્ગમાં ક્યારેય અટકાવી શકતા નથી, પરંતુ તે માત્ર વ્યક્તિને વધુ સર્જનાત્મક અને સક્ષમ બનાવે છે.

માનસી: બૌદ્ધિક અક્ષમતા છતાં સાયકલિંગ અને કરાટેમાં સિદ્ધિની ગાથા

રાજકોટના લક્ષ્મીવાડી વિસ્તારમાં રહેતી માનસી (ઉંમર ૧૮ વર્ષ) જન્મથી જ બૌદ્ધિક અક્ષમતા (Intellectual Disability) અને ડિસ્લેક્સિયા જેવી પડકારજનક સ્થિતિઓનો સામનો કરી રહી છે. હાલમાં ૧૨મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહેલી આ યુવતીએ શિક્ષણ અને વાંચન-લેખનના પડકારોને સકારાત્મકતાથી સ્વીકારીને રમતગમત અને સ્વ-વિકાસના ક્ષેત્રમાં અસાધારણ સફળતા મેળવી છે.

રમતગમતની અસાધારણ સિદ્ધિઓ

માનસીએ શારીરિક અને બૌદ્ધિક પડકારો હોવા છતાં રમતગમતમાં ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન કરીને પોતાની ક્ષમતા સાબિત કરી છે:

- **સાયકલિંગમાં રાજ્ય સ્તર:** તેણે સાયકલિંગ માં રાજ્ય સ્તરે ભાગ લીધો અને ત્રીજો ક્રમ (3rd Rank) મેળવ્યો. આ સિદ્ધિ તેની શારીરિક સક્ષમતા અને અડગતા દર્શાવે છે.
- **કરાટેમાં નિપુણતા:** તેણે કરાટેમાં યલો (Yellow) અને ઓરેન્જ (Orange) બેલ્ટ પ્રાપ્ત કર્યા છે, જે શિસ્ત, મજબૂત ઇચ્છાશક્તિ અને આત્મ-રક્ષણની કુશળતાનો પુરાવો છે.

આ સિદ્ધિઓ દર્શાવે છે કે જ્યારે માનસીને ખેલ-ફૂલ જેવી પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેના આત્મવિશ્વાસ અને વ્યક્તિગત વિકાસમાં નોંધપાત્ર વધારો થાય છે.

પડકારો અને આત્મ-વિકાસ

માનસીની બૌદ્ધિક અક્ષમતા અને ડિસ્લેક્સિયાને કારણે તેને લખવા-વાંચવામાં અને અમુક બાબતોમાં નિર્ણય લેવામાં મુશ્કેલી પડે છે. પરંતુ આ પડકારોએ તેને વધુ મજબૂત બનાવી છે, અને તેણે પોતાની જાતને આત્મવિશ્વાસથી વ્યક્ત કરવાનું શીખી લીધું છે.

તેણીની સફર દ્વારા તેણે ત્રણ મુખ્ય બાબતો શોધી કાઢી છે:

1. **સ્થિતિસ્થાપકતા (Resilience):** અવરોધોને દૂર કરવા માટે સામનો કરવાની પદ્ધતિઓ વિકસાવી છે.
2. **આત્મ-સ્વીકૃતિ (Self-Acceptance):** પોતાની શક્તિઓની કદર કરવાનું અને મર્યાદાઓ સ્વીકારવાનું શીખી છે.
3. **સશક્તિકરણ (Empowerment):** તે હવે પોતાની જરૂરિયાતો વ્યક્ત કરવામાં આત્મવિશ્વાસ અનુભવે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો અને પ્રેરણા

માનસીનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને મહત્વાકાંક્ષી છે:

- **ખેલ પ્રતિભા:** રમતગમતમાં ઉત્કૃષ્ટતા હાંસલ કરીને રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ કરવું.
- **આત્મનિર્ભરતા:** આત્મનિર્ભર બનવું અને પોતાના નિર્ણયો જાતે લેવા.

માનસીની વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણારૂપ છે જે પડકારો હોવા છતાં જીવનમાં આગળ વધવા માંગે છે. તે સાબિત કરે છે કે બૌદ્ધિક અક્ષમતા સફળતાના માર્ગમાં ક્યારેય અવરોધ બની શકતી નથી, જો તમારી પાસે હિંમત અને દ્રઢ નિશ્ચય હોય.

ડવ ધવલ સાદુલભાઈ: સંઘર્ષની વચ્ચે શિખર સર કરતો યુવાન

ગુજરાત યુનિવર્સિટીના રિસર્ચ કોલર ડવ ધવલ સાદુલભાઈ (ઉંમર ૨૭) ની શૈક્ષણિક યાત્રા દિવ્યાંગતાના પડકારો સામે મજબૂત મનોબળ અને અડગ સંકલ્પશક્તિનું જીવંત ઉદાહરણ છે. લોકોમોટર ડિસેબિલિટી હોવા છતાં, ધવલભાઈએ શિક્ષણને જ પોતાની તાકાત બનાવી અને એક પછી એક સફળતાના શિખરો સર કર્યા છે.

ઉચ્ચ શિક્ષણમાં અસાધારણ સિદ્ધિઓ

અમરેલીથી અમદાવાદ સુધીની તેમની શૈક્ષણિક સફર અત્યંત પ્રેરણાદાયી રહી છે. તેમણે માત્ર સ્નાતક (BA) સુધી જ નહીં, પરંતુ ઉચ્ચતર ડિગ્રીઓ મેળવીને શિક્ષણ પ્રત્યેની પોતાની પ્રતિબદ્ધતા સાબિત કરી છે:

- **ઉચ્ચ ડિગ્રીઓ:** તેમણે ગુજરાતી વિષયમાં **સ્નાતક, B.Ed., અનુસ્નાતક (M.A.)** અને **M.Ed.** સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો છે, જે તેમની જ્ઞાન પ્રાપ્તિની તીવ્ર ઇચ્છા દર્શાવે છે.
- **રિસર્ચ કોલર:** વર્તમાનમાં, ધવલભાઈ ગુજરાત યુનિવર્સિટીના ભાષા સાહિત્ય ભવનના ગુજરાતી વિભાગમાં **રિસર્ચ કોલર** તરીકે સંશોધન કરી રહ્યા છે. તેમનો સંશોધન વિષય **"રમેશ પારેખ, લાભશંકર ઠાકર અને ચંદ્રકાન્ત શેઠનું બાળસાહિત્ય : એક સમીક્ષાત્મક અભ્યાસ"** છે.

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં સફળતા

શૈક્ષણિક સિદ્ધિઓ ઉપરાંત, ધવલભાઈએ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં પણ પોતાનું કૌવત સાબિત કર્યું છે, જે તેમની મહેનત અને બુદ્ધિમત્તાનું પ્રમાણ છે:

- **NET-JRF અને G-SET:** તેમણે જૂન ૨૦૨૪ માં **નેટ વિથ JRF (Junior Research Fellowship)** અને ડિસેમ્બર ૨૦૨૪ માં **G-SET** (ગુજરાત સ્ટેટ એલિજિબિલિટી ટેસ્ટ) ની પરીક્ષા સફળતાપૂર્વક પાસ કરી છે. આ પરીક્ષાઓ શિક્ષણ ક્ષેત્રની સૌથી પ્રતિષ્ઠિત પરીક્ષાઓ ગણાય છે.
- **સરકારી નોકરી:** તેમણે જૂન ૨૦૨૫ માં **ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ** દ્વારા લેવાયેલ **C.C.E જુનિયર ક્લાર્ક (ગ્રુપ બી)** ની મુખ્ય પરીક્ષા પાસ કરી છે અને હાલમાં શિક્ષણ વિભાગ હેઠળની કમિશનર શાળાઓની કચેરીમાં જુનિયર ક્લાર્ક તરીકે જોડાવાનું બાકી છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય

ધવલભાઈનું અંતિમ લક્ષ્ય માત્ર સરકારી નોકરી મેળવવાનું નથી, પરંતુ ગુજરાતી ભાષા અને સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં મોટું યોગદાન આપવાનું છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય **ગવર્મેન્ટ કોલેજમાં ગુજરાતી વિષયના પ્રોફેસર** બનવાનું છે, જેથી તેઓ માત્ર વિદ્યાર્થીઓને જ નહીં, પરંતુ સમાજને પણ પ્રેરણા આપી શકે.

ધવલ સાદુલભાઈનો સંઘર્ષ દર્શાવે છે કે, જ્યારે દૃઢ નિશ્ચય હોય, ત્યારે શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર પગથિયાં બની રહે છે, જેની મદદથી વ્યક્તિ સફળતાના ઉંચા શિખરો પર પહોંચી શકે છે.

ગોહિલ હિરલ ભરતભાઈ: સપનાઓને સાકાર કરવાની સફર

અમરેલી જિલ્લાના મોરંગી ગામના રહેવાસી ગોહિલ હિરલ ભરતભાઈ (ઉંમર ૩૪) ની જીવનયાત્રા દ્રઢતા અને આત્મનિર્ભરતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ હોવા છતાં, હિરલભેને પડકારોને સ્વીકારીને પોતાનું સ્થાન બનાવ્યું છે.

વર્તમાન વ્યવસાય અને શિક્ષણ

વ્યવસાયિક અને શૈક્ષણિક મોરચે હિરલભેન સતત પ્રગતિ કરી રહ્યાં છે:

- **રોયલ એન્ડફિલ્ડમાં જોબ:** હિરલભેન હાલમાં અમદાવાદમાં રોયલ એન્ડફિલ્ડ કંપનીમાં નોકરી કરે છે. તેમનું કાર્ય ગ્રાહકોને કન્વિન્સ કરીને દરરોજના ૧૦ કસ્ટમર લાવવાનું છે અને તેઓ આ માસિક ટાર્ગેટ સફળતાપૂર્વક પૂરો કરે છે. કંપની દ્વારા લક્ષ્ય પૂરું કરવા બદલ તેમનું સન્માન પણ કરવામાં આવે છે.
- **શૈક્ષણિક સિદ્ધિ:** તેમણે ભાવનગરની સહજાનંદ ગુરુકુલમાંથી એસ. આઇ. (SI) નો કોર્સ પૂર્ણ કર્યો છે, જે તેમની સતત શીખવાની ધગશ દર્શાવે છે.
- **અન્ય સિદ્ધિઓ:** તેમને ચિત્રકલા અને લેખનમાં પણ નંબર આવેલ છે.

ભાવિ લક્ષ્યો અને પિતાનું સપનું

હિરલભેનનું સૌથી મોટું પ્રેરક બળ તેમના દિવંગત પિતાનું સપનું અને તેમનું પોતાનું લક્ષ્ય છે.

- **કોમ્પ્યુટર ટીચર બનવાનું સપનું:** તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય કોમ્પ્યુટર ટીચર બનવાનું છે. તેઓ આ શોખ પૂરો કરવા માટે અત્યારે જોબ કરીને પૈસા કમાઈ રહ્યા છે.
- **પોતાનો ક્લાસ શરૂ કરવો:** તેઓ ભવિષ્યમાં કોમ્પ્યુટર ક્લાસ ખોલીને Tally, MS Office, DTP જેવા કોર્સ બાળકોને કરાવવા માંગે છે. આ સપનું પૂરું કરવા માટે તેમને ચાલવાની તકલીફને કારણે થોડી મુશ્કેલી પડે છે, પરંતુ તેઓ તેનો સામનો કરીને આગળ વધવા તૈયાર છે.
- **પિતાનું સપનું:** તેમના પિતાનું સપનું હતું કે તેઓ તેમની દીકરીને આગળ લાવે, પરંતુ ૨૦૧૪ માં તેમનું અવસાન થયું. હિરલભેન દૃઢ નિશ્ચય સાથે કહે છે કે, તેઓ પોતાના સપના અને તેમના પપ્પાના સપના જરૂર પૂરા કરશે.

સંઘર્ષની વચ્ચે આત્મવિશ્વાસ

હિરલભેન સાબિત કરે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ વ્યક્તિના લક્ષ્ય વચ્ચે ક્યારેય અવરોધ બની શકતી નથી. તેમના શબ્દોમાં, "મારી મહેનત અને મારા ધ્યેય પૂરા કરવા માં તમારા... [સહકારથી]..." તેઓ આગળ વધવા માંગે છે. તેઓ તેમની મહેનત અને ધ્યેયને પૂરા કરવા માટે અડગ છે.

સંકલ્પની શક્તિ: રજનીકાંત જારીયાની ગાથા

ગામ ગજડી, તાલુકો ટંકારા, જિલ્લો મોરબી. આ ઘરતી પર રજનીકાંત આર. જારીયાનો જન્મ થયો. જીવનની સફર હજુ શરૂ જ થઈ હતી, ત્યાં માત્ર ૧૬ મહિનાની ઉંમરે જ એક મોટી કસોટી આવી પડી. હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor disability) ની કારણે તેમનું બાળપણ સામાન્ય બાળકો કરતાં અલગ પડ્યું.

ખેતી પર નિર્ભર પરિવારે ક્યારેય હિંમત ન હારી. રાજનીકાંતે પણ નક્કી કર્યું કે તેમના શરીરની મર્યાદાઓ તેમના સ્વપ્નોને રોકી શકશે નહીં. જેમણે તેમને ચાલતા જોયા, તેમણે કદાચ નબળાઈ જોઈ, પણ રાજનીકાંતે દરેક પગલે મજબૂત સંકલ્પ જોયો.

સંઘર્ષની ખેતી અને સિદ્ધિનો સૂરજ

ખેતી એ માત્ર વ્યવસાય નહોતો, તે તેમનું જીવન હતું. હાથ-પગની તકલીફ હોવા છતાં, તેમણે ખેતીના રોજિંદા અને કાયમી મુશ્કેલ કામોમાંથી મોં ન ફેરવ્યું. ટ્રેક્ટર ચલાવવું હોય કે ખેતરના કામકાજ કરવાના હોય, દરેક વખતે તેમને તકલીફ પડતી, પણ તેઓ હંમેશાં રસ્તો શોધી લેતા. તેઓ કહે છે કે, "આ બધું એડજસ્ટ કરીને અત્યારે પણ રોજિંદું કામકાજ કરીએ છીએ." આ એડજસ્ટમેન્ટ માત્ર શારીરિક નહોતું, પણ માનસિક હતું, જે દર્શાવે છે કે સાચી શક્તિ શરીરમાં નહીં, પણ મનમાં હોય છે.

તેમના લગ્ન થયા, અને જીવનસાથીએ પણ તેમને પૂરો સહકાર આપ્યો. તેમના પત્ની ધાર્મિક કાર્યમાં જોડાયેલા છે, અને આ પારિવારિક આધાર જ રજનીકાંતને વધુ મજબૂત બનાવે છે.

રજનીકાંતની સિદ્ધિઓની યાદીમાં સૌથી મોટું નામ એ છે કે તેમણે પોતાના શારીરિક બંધનોને બાજુ પર મૂકીને એક સામાન્ય માણસની જેમ જીવન જીવવાની હિંમત અને ક્ષમતા બતાવી છે. તેમણે વાહન ચલાવવાની તકલીફ હોવા છતાં, ખેતીનું કઠિન કામ ચાલુ રાખ્યું, જે ઘણા તંદુરસ્ત લોકો પણ નથી કરી શકતા. આ જ તેમની સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે.

ભવિષ્યનો મક્કમ લક્ષ્યાંક

૩૨ વર્ષની ઉંમરે પણ રજનીકાંતભાઈએ આરામ કરવાનું વિચાર્યું નથી. તેમના ભાવિ લક્ષ્યો સ્પષ્ટ છે અને ઊંચા છે. તેઓ કહે છે કે, "ભવિષ્યમાં સરકારશ્રીના કોઈ દિવ્યાંગ માટેની સ્પેશિયલ કેટેગરીની થી આગળ વધીને વ્યવસાયિક ક્ષેત્રમાં આગળ વધવાની ઈચ્છા છે." આ માત્ર એક ઈચ્છા નથી, આ એક સંદેશ છે કે પડકારો જીવનનો અંત નથી, પણ નવી શરૂઆત છે. તેઓ માત્ર બીજા પર નિર્ભર રહેવાને બદલે, પોતાના માટે અને પોતાના પરિવાર માટે એક સારું વ્યવસાયિક સ્થાન બનાવવાનો દ્રઢ સંકલ્પ ધરાવે છે.

રજનીકાંત જારીયાની વાત આપણને શીખવે છે કે જીવનમાં ગમે તેટલી મુશ્કેલીઓ આવે, જો આપણો સંકલ્પ મક્કમ હોય, તો કોઈ પણ 'ખોડખાંપણ' આપણી પ્રગતિને રોકી શકતી નથી. શરીર ભલે નબળું પડે, પણ મનનું બળ અખૂટ હોય છે. તેમનું જીવન એક જીવંત ઉદાહરણ છે કે સાચી પ્રેરણા બહારથી નહીં, પણ આપણી અંદરથી આવે છે.

મનોબળ અને નૃત્યની શક્તિ: દ્રષ્ટી શાહની પ્રેરણાદાયી ગાથા

અમદાવાદમાં રહેતા દ્રષ્ટી શાહ (ઉંમર ૨૯) મનોદિવ્યાંગતાનો પડકાર હોવા છતાં, કલા અને નૃત્યના ક્ષેત્રમાં એક અસાધારણ પ્રતિભા તરીકે ઉભરી આવ્યા છે. તેમના પિતા દિવ્યાંગ હોવાથી, પરિવારમાં પડકારો પહેલેથી જ હતા, તેમ છતાં દ્રષ્ટીએ પોતાના પેશનને પોતાની ઓળખ બનાવી છે.

શિક્ષણ અને કાર્યક્ષેત્ર

દ્રષ્ટી હાલમાં નવજીવન ટ્રસ્ટમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છે અને તેના વિવિધ વર્કશોપમાં પણ સક્રિયપણે કામ કરે છે. આ સંસ્થાએ તેમને તેમની કલાત્મક ક્ષમતાઓને વિકસાવવા માટે પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડ્યું છે.

કલા અને નૃત્યમાં અદ્ભુત સિદ્ધિઓ

દ્રષ્ટી શાહની સૌથી મોટી સિદ્ધિઓ તેમના નૃત્ય કૌશલ્યમાં રહેલી છે. તેમણે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લીધો છે અને અનેક પુરસ્કારો જીત્યા છે.

મુખ્ય સિદ્ધિઓ:

- સોલો ડાન્સ એવોર્ડ્સ:
 - ❖ ઓલ ઇન્ડિયા આત્મનિર્ભર ભારત આર્ટ કોમ્પિટિશનમાં સોલો ડાન્સ સર્ટિફિકેટ (૨૦-૦૯-૨૦૨૨).
 - ❖ અખિલ નટરાજ સોલો ડાન્સ ટ્રોફી અને સર્ટિફિકેટ (નાગપુર સહિત).
 - ❖ હેલ્થ & કેર સોલો ડાન્સમાં એવોર્ડ.
- અંતરરાષ્ટ્રીય માન્યતા:
 - ❖ થાઇલેન્ડ ડાન્સ માટે ધ ગાર્ડિયન ઍજલ ગીફ્ટ અને નવજીવન ટ્રસ્ટ તરફથી સર્ટિફિકેટ.
- અન્ય પુરસ્કારો:
 - ❖ વી ટીવી ન્યુઝ તરફથી એવોર્ડ.
 - ❖ નેશનલ ડ્રોઇંગ હરિફાઇમાં એવોર્ડ.
 - ❖ સમભાવ સર્ટિફિકેટ એવોર્ડ દિલ્હી.
 - ❖ નવરાત્રી ૨૦૨૩માં બેસ્ટ ડ્રેસીંગનો પુરસ્કાર.
 - ❖ કેરમમાં પણ એવોર્ડ.
 - ❖ તેમણે દર્શકર, ખડાયતા, અને ધર્મ જાગૃતી કેન્દ્ર તરફથી પણ ટ્રોફી મેળવી છે.

દ્રષ્ટી શાહની આ યાત્રા દર્શાવે છે કે, શારીરિક કે માનસિક પડકારો હોવા છતાં, જો પેશન અને સમર્પણ હોય તો વ્યક્તિ વિશ્વ મંચ પર પોતાની પ્રતિભા સાબિત કરી શકે છે. તેમનું જીવન અન્ય દિવ્યાંગજનો માટે પ્રેરણાનો સ્રોત છે કે તેઓ પોતાની મર્યાદાઓને ઓળંગીને સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

લક્ષ્યનું વજન: માનવી રાણપરાની પ્રેરણાત્મક ગાથા

રાજકોટના લક્ષ્મીવાડી વિસ્તારમાં રહેતી ૧૬ વર્ષની માનવી રાણપરાની સફર એવા પડકારોથી ભરેલી છે જે ઘણા લોકો કલ્પના પણ ન કરી શકે. જન્મથી જ માનવી બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા (Intellectual Disability) સાથે જીવી રહી છે, અને તેના સંઘર્ષોમાં ડિસ્લેક્સિયા (લખવા-વાંચવામાં તકલીફ) અને ADHD (ધ્યાનની ઊણપ અને અતિસક્રિયતા) નો પણ સમાવેશ થાય છે. આ ત્રણ પડકારો તેની અભ્યાસ અને રોજિંદા જીવનની યાત્રાને ખૂબ જ મુશ્કેલ બનાવે છે.

ADHD સાથેની અનોખી સફર

માનવી માટે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું અને કાર્યો પૂર્ણ કરવા એ પર્વત ચઢવા જેવું કઠિન કામ હતું. તેના જીવનના વિવિધ પાસાઓમાં તેને સતત મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડ્યો, પછી ભલે તે શાળાનું કાર્ય હોય કે સમયનું વ્યવસ્થાપન. તેના જીવનમાં આયોજન અને સંગઠનનો અભાવ રહેતો.

જોકે, માનવીએ નક્કી કર્યું કે આ પડકારો તેની ઓળખ નહીં બને. તેના માતા કિરણ રાણપરાના સાથથી, માનવીએ આ પડકારોનો સામનો કરવાની એક યોજના બનાવી:

1. **નિયમિત દિનચર્યા:** પોતાના દિવસને એક સંરચિત ઢાંચો આપીને અનિશ્ચિતતા ઘટાડી.
2. **કાર્યોનું વિભાજન:** મોટા અને કંટાળાજનક કાર્યોને નાના, વ્યવસ્થિત ભાગોમાં વહેંચ્યા, જેનાથી તેના માટે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું સરળ બન્યું.
3. **સહાયક સાધનો:** સમય અને સંગઠન વ્યવસ્થાપન માટે વિવિધ સાધનોનો ઉપયોગ કર્યો.
4. **મજબૂત સમર્થન:** મિત્રો, પરિવાર અને વ્યાવસાયિક સલાહકારો તરફથી સતત સહાય મેળવી.

આત્મ-જાગૃતિ, સતત પ્રયાસ અને વાસ્તવિક લક્ષ્યોના નિર્ધારણ દ્વારા, માનવીએ તેની નબળાઈઓને સમજવાનું અને તેના પર કામ કરવાનું શીખ્યું.

પાવરલિફ્ટિંગમાં 'ગુજરાત કેસરી' સિદ્ધિ

માનવીના જીવનમાં એક એવું ક્ષેત્ર આવ્યું, જ્યાં તેનું અડગ મન અને શારીરિક શક્તિ ખરેખર ચમકી ઊઠી—તે હતું પાવરલિફ્ટિંગ. જે છોકરીને ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં મુશ્કેલી પડતી હતી, તેણે જીમમાં લોખંડના વજન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને શિસ્ત અને સખત મહેનતનું મહત્વ શીખ્યું.

તેની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તેણે પાવરલિફ્ટિંગ ગુજરાત કેસરીમાં પ્રથમ ક્રમ (Powerlifting Gujarat Kesari - 1st Rank) હાંસલ કર્યો છે. આ સિદ્ધિ માત્ર એક ટ્રોફી નથી, પણ તેની શિસ્ત, આત્મવિશ્વાસ અને સખત મહેનતની કાયમી નિશાની છે. આ પુરસ્કાર સાબિત કરે છે કે શારીરિક અને માનસિક પડકારોથી પણ મહાન સિદ્ધિઓ મેળવી શકાય છે.

ભવિષ્યનો મક્કમ લક્ષ્યાંક

માનવીનું મુખ્ય લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે પાવરલિફ્ટિંગમાં શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરવી. તે તેની શારીરિક ક્ષમતા વધારવા અને નવી ઊંચાઈઓ પર પહોંચવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે. તેનું માનવું છે કે આ લક્ષ્ય હાંસલ કરવાથી માત્ર તેનો આત્મવિશ્વાસ જ નહીં વધે, પણ તે અન્ય યુવાન છોકરીઓ, ખાસ કરીને રમતગમતમાં કારકિર્દી બનાવવા માંગતી દિવ્યાંગ છોકરીઓ માટે પ્રેરણાનો સ્ત્રોત બની શકશે.

માનવી કહે છે કે આ પુરસ્કાર તેને મળવો જોઈએ કારણ કે તે બીજા મનોદિવ્યાંગોને બતાવી શકે કે તેઓ પણ અન્યની જેમ સફળતા મેળવી શકે છે. માનવી રાણપરાની વાત એ વાતનો પુરાવો છે કે જ્યારે પડકારો જીવનનું વજન વધારે છે, ત્યારે સંકલ્પની શક્તિ એ બધાને ઊંચકી શકે છે. તેનું જીવન એ સંદેશ આપે છે કે, પોતાની શક્તિઓને ઓળખવી અને નબળાઈઓ પર કામ કરવું એ જ સફળતા તરફની સાચી યાત્રા છે.

પાણીનો પ્રવાહ: રોહન યાસિયાની સિદ્ધિ

સુરતનો રોહનકુમાર મનોજકુમાર યાસિયા, જેની ઉંમર ૨૭ વર્ષ છે, તે માત્ર એક ખેલવીર નથી, પણ દ્રઢ સંકલ્પ અને કરુણાની જીવંત મૂર્તિ છે. રોહન જન્મથી જ બંને પગે ૯૦% દિવ્યાંગ છે, જેને હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) છે. જ્યાં સામાન્ય માણસને ચાલવામાં પણ સંઘર્ષ કરવો પડે, ત્યાં રોહને પાણીને જ પોતાનું મેદાન બનાવ્યું.

સંઘર્ષના તળાવમાં તરવૈયાની શરૂઆત

રોહનના પિતા નોકરી કરે છે અને માતા ઘરકામ સંભાળે છે. સામાન્ય પરિવારમાં જન્મેલા રોહને શરૂઆતમાં ઘણી તકલીફો જોઈ, પરંતુ તેણે સ્વિમિંગને માત્ર એક રમત નહીં, પણ પોતાનું શસ્ત્ર બનાવ્યું. આજે તે ૯૦% દિવ્યાંગ હોવા છતાં, રાષ્ટ્રીય લેવલ પર મેડલિસ્ટ પેરા સ્વિમર છે અને નિયમિત પ્રેક્ટિસ કરીને પોતાના લક્ષ્યોને અનુસરે છે.

રોહન માત્ર સુરતનો પેરા સ્વિમર નથી, તે ગૌરવ છે.

રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સિદ્ધિઓ અને સન્માન

રોહને પોતાની હિંમત અને તાકાતથી રાષ્ટ્રીય સ્તરે મોટી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે. તેની સિદ્ધિઓની યાદી ઘણી પ્રભાવશાળી છે:

- તેમણે પેરા નેશનલ સ્વિમિંગ સ્પર્ધામાં ભાગ લઈને મેડલ મેળવ્યા છે.
- તે સુરતનો પ્રથમ પેરા સ્વિમર છે, જેને ગુજરાત સરકાર તરફથી સરદાર પટેલ જુનિયર એવોર્ડ આપીને સન્માનિત કરવામાં આવ્યો છે.
- તેમનું નામ ઇન્ડિયા બુક ઓફ રેકોર્ડમાં પણ અંકિત થયું છે, જે તેની અસાધારણ પ્રતિભા અને સખત મહેનતનો પુરાવો છે.
- તેમને દિવ્યાંગ ખેલ પ્રતિભા પુરસ્કાર અને ઘણી બધી સંસ્થાઓ દ્વારા સન્માન મળ્યું છે, જેના કારણે તે સુરતની નામાંકિત હસ્તીઓ સાથે પણ સન્માનિત થયા છે.

સિદ્ધિઓની ધનરાશિનું ઉમદા દાન

રોહનને એક ખેલવીર તરીકે જેટલો ગર્વ તેની સિદ્ધિઓ પર છે, તેનાથી વધુ ગર્વ તેના દાન પર છે. તેણે રમતગમત ક્ષેત્રે મેળવેલી ધનરાશિનો ઉપયોગ પોતાના માટે નહીં, પણ જરૂરિયાતમંદો માટે કર્યો:

- પુલવામા હુમલો (૨૦૧૯): પુલવામા એટેક થયો ત્યારે રોહને તેની જીતની ધનરાશિમાંથી ₹૫,૦૦૦ શહીદ પરિવારને આપી.
- કોવિડ-૧૯ મહામારી: કોવિડ-૧૯ દરમિયાન પણ તેણે પોતાની જીતની રાશિમાંથી ₹૫,૦૦૦ નો ચેક જિલ્લા કલેક્ટરશ્રીને અર્પણ કર્યો હતો.
- થેલેસેમીયા મેજર બાળકો: તેણે થેલેસેમીયા મેજર બાળકોને પણ ₹૧,૦૦૦ ની મદદ કરી હતી.
- દિવ્યાંગો માટે સમર્પણ: રોહનનો સૌથી મોટો સંકલ્પ એ છે કે જો કોઈ પણ દિવ્યાંગ વ્યક્તિ તેની પાસે મદદ માટે આવે, તો તે તેને નિરાશ થવા દેતો નથી અને તેનાથી બનતી તમામ મદદ કરે છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: ઓલિમ્પિક મેડલ

રોહનનું અંતિમ લક્ષ્ય સ્પષ્ટ અને મક્કમ છે. તેનું સ્વપ્ન છે કે તે આગળ જઈને પેરા સ્વિમિંગ સ્પર્ધામાં ભારત દેશ માટે ઓલિમ્પિક મેડલ જીતે.

રોહન યાસિયાની વાત એ સાબિત કરે છે કે જીવનમાં ગમે તેટલી શારીરિક મર્યાદાઓ હોય, જો તમારું મન અડગ હોય અને તમારો ઈરાદો નેક હોય, તો તમે માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ દેશ અને સમાજ માટે પણ એક મોટો ફાળો આપી શકો છો. તેનું જીવન આપણને શીખવે છે કે સાચી તાકાત શરીરમાં નહીં, પણ સેવાભાવ અને સંકલ્પમાં હોય છે.

ખામોશીની દોડ: મેહરુજીશાની સિદ્ધિ

વાંકાનેર, ગુજરાતના એક ખેડૂત પરિવારમાં જન્મેલી માથકીયા મેહરુજીશા ઇસ્માઈલ (ઉંમર ૨૨) ની જિંદગીની શરૂઆત જ એક મોટી પરીક્ષા સાથે થઈ. તે જન્મથી જ સાંભળવા અને બોલવાની દિવ્યાંગતા (Hearing and Speech Impairment) સાથે જીવી રહી છે. જ્યાં શબ્દો અને અવાજ સંવાદનું માધ્યમ હોય, ત્યાં મેહરુજીશાએ પોતાની લાગણીઓ અને સંકલ્પને પોતાની ક્રિયાઓ અને દોડ દ્વારા વ્યક્ત કરવાનું શરૂ કર્યું.

તેના પિતા અને માતા બંને ખેતી સાથે જોડાયેલા છે, અને ઘરનું કામકાજ કરનારી મેહરુજીશાએ ક્યારેય પોતાના શરીરની મર્યાદાઓને પોતાના લક્ષ્યોની વચ્ચે આવવા દીધી નથી.

સંઘર્ષનો સંવાદ અને રમતગમતની રાહ

સાંભળવા-બોલવાની તકલીફના કારણે સમાજ સાથે સંવાદ કરવો મેહરુજીશા માટે હંમેશાં પડકારજનક રહ્યો છે. પરંતુ, તેણે હાર માનવાને બદલે શારીરિક પ્રવૃત્તિઓ અને રમતગમતમાં પોતાની શક્તિ શોધી. જ્યારે દુનિયા તેની ભાષા સમજી ન શકી, ત્યારે તેણે તેના પગની ગતિ અને સંઘર્ષની મહેનતને પોતાની ઓળખ બનાવી.

તેમણે રમતગમતને માત્ર સમય પસાર કરવાનું સાધન નહીં, પણ પોતાને સાબિત કરવાનું મેદાન બનાવ્યું.

ગુજરાત સ્તરની સિદ્ધિ: દોડમાં બીજો ક્રમ

મેહરુજીશાની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તેણે રમતગમત ક્ષેત્રે ગુજરાત લેવલમાં દોડવાની સ્પર્ધામાં બીજો ક્રમ (2nd Rank in Running at Gujarat Level) મેળવ્યો છે. આ સિદ્ધિ માત્ર એક મેડલ નથી, પણ તે સાબિત કરે છે કે શરીરની કોઈ પણ મર્યાદા આત્મવિશ્વાસને રોકી શકતી નથી. રાજ્ય સ્તર પર અન્ય ખેલાડીઓ સામે ઊભા રહેવું અને બીજો ક્રમ મેળવવો એ તેની દ્રઢતા અને સતત પ્રેક્ટિસનો પુરાવો છે. આ સિદ્ધિથી તેને અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક મિસાલ બની છે.

ભવિષ્યનો સંકલ્પ: પ્રેરણાનો સ્રોત બનવું

મેહરુજીશાના ભાવિ લક્ષ્યો સરળ અને સ્પષ્ટ છે. તેનું સ્વપ્ન છે કે તે માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ અન્ય જરૂરિયાતમંદ દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પ્રેરણાનો સ્રોત બને.

તે કહે છે કે તેને આ પુરસ્કાર મળવો જોઈએ, કારણ કે તેની સિદ્ધિઓ અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને આગળ આવવા અને પોતાના જીવનમાં કંઈક હાંસલ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરી શકે છે. તે માને છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ પોતાના સંઘર્ષોથી અન્યને માર્ગદર્શન આપી શકે, તો તે સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે.

માથકીયા મેહરુજીશા ઇસ્માઈલની વાત આપણને શીખવે છે કે જ્યાં શબ્દો શાંત થઈ જાય છે, ત્યાં આપણી મહેનત અને ક્રિયાઓ બોલે છે. તેણે સાબિત કર્યું છે કે જીવન એક દોડ છે, અને તે દોડમાં તે વ્યક્તિ ક્યારેય પાછળ નથી રહેતો, જેનું મનનું બળ મક્કમ હોય. તેની ખામોશીની દોડ લાખો લોકો માટે એક ઊંડો સંદેશ છે.

સંકલ્પનું શિખર: મિલન લાખણોત્રાની ગાથા

ગીર સોમનાથ જિલ્લાના ભડશી ગામના લાખણોત્રા મિલન નારણભાઈ (ઉંમર ૩૧) ની જિંદગી એક જ ક્ષણમાં બદલાઈ ગઈ. ૨૦૧૪ના વર્ષે, જ્યારે યુવાનીના સ્વપ્નો પાંખો ખોલી રહ્યા હતા, ત્યારે એક દુર્ઘટનાના કારણે તેમણે પોતાનો **ડાબો પગ ગુમાવ્યો** (Amputation).

આ શારીરિક ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) એ મિલનભાઈના મન પર ઊંડો ઘા કર્યો. શરૂઆતના સમયમાં તેઓ "એકદમ હારી ગયેલા" હતા અને જીવન જીવવાનો કોઈ લક્ષ્ય નહોતો. પરંતુ, તેમના પરિવારે, જેમની આંખોમાં તેમના પ્રત્યે લાગણીશીલતા હતી, તે જોઈને મિલનભાઈએ હિંમત ભેગી કરી. વિભાકર વચ્ચરાજાની હોસ્પિટલમાં ૧૫ દિવસના રોકાણ દરમિયાન, તેમને **નવું જીવન અને નવી હિંમત** મળી. તેમણે દ્રઢ નિશ્ચય કર્યો કે આ પડકારોનો સામનો કરવો એનું નામ જ જીવન છે અને પરિવારને લક્ષ્યમાં રાખીને જીવનને એક નવી દિશા આપવી.

શિક્ષણ અને વ્યવસાયનું અડગ પગલું

શારીરિક મર્યાદાઓ તેમના વ્યવસાયિક લક્ષ્યોને રોકી શકી નહીં. મિલનભાઈએ સાબિત કરી દીધું કે દિવ્યાંગતા એ માત્ર એક શારીરિક અવસ્થા છે, માનસિક નહીં.

- સૌપ્રથમ, તેમણે ૨૦૧૮ થી ૨૦૨૨ સુધી **બિન સચિવાલય ક્લાર્ક** તરીકે સેવા આપી.
- ત્યારબાદ, ૨૦૨૨ થી તેઓ **સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષક** તરીકે કાર્યરત છે.

તેમના પત્ની પણ પ્રાથમિક શિક્ષિકા છે, અને આ દંપતીએ શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં મજબૂત પાયો નાખ્યો છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ સમાજમાં સક્રિય અને સન્માનજનક જીવન જીવી રહ્યા છે.

રમતગમત: ધ્યેય તરફની ગોળાફેંક

મિલનભાઈએ પોતાની અદભૂત શક્તિ અને પ્રતિબદ્ધતા રમતગમત ક્ષેત્રે બતાવી. જે વ્યક્તિએ પગ ગુમાવ્યો હતો, તેણે ભાર ઉપાડવાનું અને ફેંકવાનું મેદાન પસંદ કર્યું.

તેમની મુખ્ય સિદ્ધિઓ નીચે મુજબ છે:

- તેઓ **ગુજરાત વ્હીલચેર ક્રિકેટ ટીમમાં પસંદગી** પામ્યા છે, જે ટીમ સ્પિરિટ અને સહયોગનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે.
- સૌથી નોંધપાત્ર વાત એ છે કે, ૨૦૧૮ થી દર વર્ષે યોજાતા સ્પેશિયલ ખેલ મહાકુંભમાં તેઓ **ગોળાફેંક (Shot Put) રમતમાં પ્રથમ ક્રમે** (First Rank) રહ્યા છે. આ તેમની સતત મહેનત અને ક્ષમતાનો પુરાવો છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: ઓલિમ્પિક ગોલ્ડ

મિલનભાઈનું સ્વપ્ન માત્ર પોતાના પૂરતું સીમિત નથી. તેમનું અંતિમ અને મક્કમ લક્ષ્યાંક છે:

- વિકલાંગ રમતવીર તરીકે ભારત તરફથી **પેરા ઓલિમ્પિક રમતોમાં ભાગ લેવો અને દેશને ગોલ્ડ અપાવવો.**
- વિકલાંગ વ્હીલચેર ક્રિકેટમાં પણ ભારત તરફથી **ઇન્ટરનેશનલ કક્ષાએ રમવું.**

મિલનભાઈ કહે છે કે તેમના સ્વપ્નો માત્ર તેમના પૂરતા નથી, પરંતુ એવા **હજારો વિકલાંગો માટે પ્રેરણા** બનવાનું છે જેઓ પડકારો સામે હિંમત હારી ગયા છે.

લાખણોત્રા મિલન નારણભાઈની વાત એ વાતનો સ્પષ્ટ સંદેશ આપે છે કે, જીવનમાં ક્યારેય હાર ન માનવી. જો શરીરનો એક ભાગ સાથે છોડે, તો પણ સંકલ્પનું બળ એટલું મજબૂત હોવું જોઈએ કે તમે માત્ર સામાન્ય જીવન જ નહીં, પણ **અસાધારણ સિદ્ધિઓ** પણ હાંસલ કરી શકો. તેમનું જીવન ભારત માટે મેડલ જીતવા માંગતા દરેક યુવાન માટે એક જબરદસ્ત પ્રેરણા છે.

સંકલ્પની પારાશીશી: દિપા પટેલની જીતની ગાથા

રાજકોટના મવડી વિસ્તારમાં રહેતી પટેલ દિપા મયૂરભાઈ (ઉંમર ૩૪) ની જિંદગીની શરૂઆત એક એવા પડકાર સાથે થઈ, જેને મેડિકલ ભાષામાં "મોંગોલિઝમ પ્રકારની બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા" (Intellectual Disability/Down Syndrome) કહેવાય છે. જન્મજાત આવેલી આ સ્થિતિએ તેના જીવનને કઠિન બનાવ્યું. બોલવામાં અને સામાન્ય રીતે જીવન જીવવામાં પડતી તકલીફને કારણે તેમનો ઉછેર એક મોટી સમસ્યા હતી.

માતા-પિતાનું અદભૂત સમર્પણ

દિપાના પિતા મયૂરભાઈ પટેલ (મેડિકલ સ્ટોર ચલાવે છે) અને માતા ઇન્દુબેન પટેલ માટે દીકરીને સામાન્ય બાળકની જેમ ઉછેરવાનો સંકલ્પ એક તપસ્યા સમાન હતો. તેઓ જાણતા હતા કે આ પડકાર મોટો છે, પણ તેઓ માનતા હતા કે ઘરના સભ્યો ધારે તો બધું જ શક્ય છે.

માતા-પિતાના અખૂટ પ્રેમ, ધીરજ અને સતત પ્રયત્નોના કારણે દિપાની જિંદગીમાં એક મોટો વળાંક આવ્યો. તેમણે દિપાને માત્ર સામાન્ય જીવન જીવવાની તાલીમ જ ન આપી, પણ એક એવા ક્ષેત્રમાં મોકલી જ્યાં દિપાએ પોતાની અસાધારણ ક્ષમતા સાબિત કરી — તે હતું રમતગમતનું ક્ષેત્ર.

રાષ્ટ્રીય સ્તર પર મેડલોની હારમાળા

દિપાએ સાબિત કર્યું કે બૌદ્ધિક દિવ્યાંગતા સિદ્ધિઓ મેળવવામાં ક્યારેય અવરોધ બની શકતી નથી. તેના મક્કમ મન અને શારીરિક શક્તિને કારણે દિપાએ રાષ્ટ્રીય સ્તર પર અદ્ભુત સફળતા હાંસલ કરી છે.

- **રાજ્ય કક્ષાએ:** દિપાએ ગુજરાત રાજ્યમાં યોજાયેલા ખેલ મહાકુંભમાં ભાગ લઈને ઘણા એવોર્ડ મેળવ્યા છે, જે તેની રાજ્ય સ્તર પરની શ્રેષ્ઠતા દર્શાવે છે.
- **રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ:** તેની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તેણે રાષ્ટ્રીય લેવેલની સ્પર્ધાઓમાં દેશ માટે ગોલ્ડ, સિલ્વર અને બ્રોન્ઝ મેડલ મેળવેલા છે. આ સિદ્ધિ દિપાના સતત સંઘર્ષ અને તેની પાછળ માતા-પિતાના વર્ષોના બલિદાનનો પુરાવો છે.

આ મેડલો માત્ર ધાતુના ટુકડા નથી, પરંતુ તે વાતની સાબિતી છે કે યોગ્ય માર્ગદર્શન અને પારિવારિક સહકાર મળે તો મનોદિવ્યાંગ વ્યક્તિ પણ દેશનું ગૌરવ બની શકે છે.

પ્રેરણાનો પ્રકાશ સ્તંભ

દિપા પટેલની વાત એવા હજારો માતા-પિતા માટે પ્રકાશ સ્તંભ છે, જેમના બાળકો સમાન પડકારોનો સામનો કરી રહ્યા છે. દિપા કહે છે કે તેને આ પુરસ્કાર મળવો જોઈએ કારણ કે તે અન્ય મનોદિવ્યાંગોને બતાવી શકે છે કે તેઓ પણ અન્યની જેમ સફળતા મેળવી શકે છે.

પટેલ દિપા મયૂરભાઈની જીતની ગાથા એ સંદેશ આપે છે કે, જીવનમાં સૌથી કઠિન પડકારો એ જ હોય છે જે આપણને અસાધારણ બનવાની તક આપે છે. જો સંકલ્પની પારાશીશી મજબૂત હોય, તો કોઈ પણ દિવ્યાંગતા સફળતાના માર્ગમાં અવરોધ બની શકતી નથી.

સંકલ્પની સ્વનિર્ભરતા: હાર્દિક ગુજરાતીની ગાથા

રાજકોટના ૮૦ ફૂટ રોડ પર આવેલી હરિદ્વાર સોસાયટીમાં રહેતા ગુજરાતી હાર્દિકભાઈ દિનેશભાઈ (ઉંમર ૩૩) નું જીવન જન્મથી જ એક અનોખા પડકાર સાથે શરૂ થયું. તેમને **બૌદ્ધિક અસમર્થતા (Intellectual Disability)** છે, જેના કારણે તેમને બોલવામાં અને સામાન્ય જીવનની ક્રિયાઓમાં તકલીફોનો સામનો કરવો પડે છે.

પિતાની ગેરહાજરીમાં અને માતા (ગૃહિણી) તથા પત્ની (ગૃહિણી) ના સહકાર સાથે હાર્દિકભાઈએ નક્કી કર્યું કે તેઓ શારીરિક કે માનસિક મર્યાદાઓને કારણે ક્યારેય બીજા પર નિર્ભર નહીં રહે. તેઓએ પોતાના જીવનને **સ્વનિર્ભરતા** અને **પ્રમાણિક મહેનત**ના પાયા પર ઊભું કર્યું છે.

મહેનતનો વ્યવસાય: મોજા અને હોઝીયરીનું વેચાણ

જ્યાં ઘણા લોકો સંજોગો સામે હાર મानी લે છે, ત્યાં હાર્દિકભાઈએ પોતાની **બૌદ્ધિક અસમર્થતા** હોવા છતાં, એક વ્યવસાય શરૂ કરીને પોતાની જાતને આર્થિક રીતે સક્ષમ બનાવી. તેઓ હાલમાં **મોજા અને હોઝીયરી વસ્તુઓનું વેચાણ** કરે છે.

આ વ્યવસાય માત્ર આજીવિકાનું સાધન નથી, પણ તેમની **હિંમત અને આત્મવિશ્વાસ**નું પ્રતીક છે. રોજિદા વેચાણના કામમાં ગ્રાહકો સાથે સંવાદ કરવો, પૈસાની લેવડદેવડ કરવી, અને માલનું વ્યવસ્થાપન કરવું એ તેમના માટે એક કાયમી પડકાર છે, પરંતુ હાર્દિકભાઈ આ પડકારોને હસીને સ્વીકારી લે છે. તેઓ સાબિત કરી રહ્યા છે કે વ્યક્તિની **મન મક્કમતા** જ તેની સૌથી મોટી મૂડી છે.

તેમના જીવનના સંઘર્ષમાં તેમના **બહેન ડૉ. પૂજાબેન ચૌહાણ** અને પરિવારનો મજબૂત સહકાર તેમનો સૌથી મોટો આધાર છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અને પ્રેરણા

હાર્દિકભાઈનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: પોતાના **મોજા અને હોઝીયરીના વ્યવસાયમાં વધુ આગળ વધવું** અને પોતાનું જીવન ગૌરવભરે જીવવું. તેમનો મક્કમ સંકલ્પ એ છે કે તેઓ માત્ર પોતાના પરિવાર માટે જ નહીં, પણ અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પણ **પ્રેરણાનો સ્ત્રોત** બને.

હાર્દિકભાઈ દિનેશભાઈ ગુજરાતીની વાત એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે સફળતા એ નથી કે આપણે કેટલી મોટી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરીએ છીએ, પણ એ છે કે આપણે **કેટલા સંઘર્ષોનો સામનો કરીને ઊભા થઈએ છીએ**. તેમનું જીવન દર્શાવે છે કે **સ્વનિર્ભરતાની શક્તિ** કોઈ પણ દિવ્યાંગતા કરતાં ઘણી મોટી હોય છે.

ડાન્સની ધૂન અને અર્જુન ધાનાની ઉડાન

ગોંડલના ભગવતપરામાં રહેતા અર્જુન ધાના (ઉંમર ૩૦) નો જન્મ ડાઉન સિન્ડ્રોમ સાથે થયો હતો. ડાઉન સિન્ડ્રોમ એ એક આનુવંશિક સ્થિતિ છે, જેના કારણે વિકાસમાં વિલંબ અને કેટલીક શારીરિક મુશ્કેલીઓ આવે છે. બાળપણમાં, કાકાની શાળામાં અભ્યાસ કર્યો, પરંતુ કાકાના અવસાન પછી તેમનો અભ્યાસ અટકી ગયો.

પરંતુ, અર્જુનના જીવનમાં એક અણધારી પળ આવી. વર્ષ ૨૦૧૪ પછી, તેણે તેની બહેન પૂજા ધાના (જે ફોર્મ ભરનાર છે) પાસે જઈને નૃત્ય (ડાન્સ) શીખવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. આ એક એવો સંકલ્પ હતો જેણે અર્જુનનું જીવન બદલી નાખ્યું.

નૃત્યનો જન્મ અને યુટ્યુબ ચેનલ

અર્જુનનો પરિવાર, જેમાં તેમના પિતા (બિઝનેસમેન) અને માતા (બેંકમાં ક્લાર્ક) હતા, તેઓએ તેમના પુત્રની આ ઈચ્છાને પૂરો સહકાર આપ્યો. ડાઉન સિન્ડ્રોમના કારણે વસ્તુઓ શીખવામાં સમય લાગે છે, પરંતુ નૃત્ય પ્રત્યેના તેના ઊંડા પ્રેમે તેને મક્કમ બનાવ્યો.

તેની બહેને અર્જુન માટે એક યુટ્યુબ ચેનલ શરૂ કરી, જેણે તેને પોતાના ડાન્સની પ્રતિભાને દુનિયા સમક્ષ રજૂ કરવા માટે એક મોટું મંચ પૂરું પાડ્યું. યુટ્યુબ ચેનલ દ્વારા, અર્જુને ડાન્સ શીખવાનું અને પ્રેક્ટિસ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું, ધીમે ધીમે તેની પ્રતિભા ખીલતી ગઈ.

હજારો લોકો સમક્ષ પ્રદર્શનની સિદ્ધિ

અર્જુને માત્ર ડાન્સ શીખ્યો જ નહીં, પરંતુ તે આ ક્ષેત્રમાં એટલો આગળ વધ્યો કે તે આજે એક **Dancer** તરીકે ઓળખાય છે. તેની સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તે હવે હજારો લોકોની સામે સ્ટેજ પર પ્રદર્શન કરે છે. તેની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય તેણે તેની કળાના માર્ગમાં આવવા દીધી નથી.

નૃત્ય માત્ર અર્જુન માટે એક શોખ નથી, પણ તે તેની ભાવનાઓ વ્યક્ત કરવાનું અને આત્મવિશ્વાસ વધારવાનું સાધન બની ગયું છે. સ્ટેજ પર તેની હાજરી અને તેના ડાન્સની ઉર્જા દર્શકોને મોહિત કરી દે છે.

અર્જુન ધાનાની આ વાત એ વાતની સાબિતી આપે છે કે જો વ્યક્તિ પાસે સાચો જુસ્સો અને પરિવારનો સહકાર હોય, તો કોઈ પણ પડકાર તેને તેના સપના પૂરા કરતા રોકી શકતો નથી. ડાઉન સિન્ડ્રોમ સાથે જીવતી વ્યક્તિ પણ સમાજમાં પોતાની અનોખી ઓળખ બનાવી શકે છે અને હજારો લોકો માટે પ્રેરણાનો સ્ત્રોત બની શકે છે.

ડાન્સ ક્વીન શ્રુતિ ગુપ્તાની સ્વનિર્ભરતા

વડોદરામાં રહેતા શ્રુતિ નીરજ ગુપ્તા (ઉંમર ૨૫) નો જન્મ ડાઉન સિન્ડ્રોમ (Down Syndrome) સાથે થયો હતો. આ માનસિક અને શારીરિક દિવ્યાંગતાને કારણે તેમને સામાન્ય જીવન જીવવામાં અને અભ્યાસમાં ઘણી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડ્યો, જેના કારણે તેમણે વચ્ચેથી જ અભ્યાસ છોડી દીધો.

જોકે, શ્રુતિએ ક્યારેય હાર ન માની. તેમનો સૌથી મોટો સંકલ્પ હતો: **આત્મનિર્ભર બનવું** અને બીજા પર બોજ ન બનવું. તેમનો જુસ્સો તેમની ડાન્સ પ્રત્યેની ધગશ માંથી મળ્યો.

નૃત્યનું પેશન અને અનેક સિદ્ધિઓ

ડાન્સ શ્રુતિ માટે માત્ર એક શોખ નહોતો, પરંતુ તેમની **આંતરિક શક્તિ** અને **ખુશી** વ્યક્ત કરવાનું માધ્યમ બની ગયું. તેમણે દેશભરમાં યોજાયેલી અનેક ડાન્સ સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લીધો અને તેમાં **જીત** પણ મેળવી છે.

- તેમણે **કોલકાતા, જયપુર, અમદાવાદ, સુરત, વૈષ્ણો દેવી, નાગદા, અને વડોદરા** જેવી અનેક જગ્યાઓએ યોજાયેલી સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લઈને સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે.

બોલિવૂડ અને પારિવારિક વ્યવસાયમાં યોગદાન

શ્રુતિની સૌથી મોટી અને પ્રેરક સિદ્ધિ એ છે કે તેમણે તાજેતરમાં **આમિર ખાનની ફિલ્મ 'સિતારે ઝમીન પર'** માં **ચીયર ગર્લ**ની ભૂમિકા ભજવી છે. આ એક મોટી કલાત્મક ઓળખ છે, જેના માટે તેમના સમાજ દ્વારા તેમને *****શિવહરે રત્ન*****ના સન્માનથી પણ નવાજવામાં આવ્યા છે. તેમની આ સિદ્ધિ અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક ઉત્તમ ઉદાહરણ પૂરું પાડે છે.

ફિલ્મની દુનિયા ઉપરાંત, શ્રુતિ પોતાના પિતાના **જ્વેલરીના હોલસેલ વેપારમાં** પણ સક્રિયપણે યોગદાન આપીને **આત્મનિર્ભરતાનું** ઉત્તમ ઉદાહરણ પૂરું પાડે છે:

- તેઓ **મશીન પર બિલ બનાવે છે.**
- માલની **છટણી** અને તેના પર **ભાવ (રેટ)** લગાવવાનું કામ કરે છે.
- ગ્રાહકો સાથે **ખરીદ-વેચાણની વાતો (ડીલ)** પણ કરે છે.

શ્રુતિને ગ્રાહકો તરફથી મળતી પ્રશંસા જ તેમને **પોતાની એક રિટેલની દુકાન** ખોલવાના મોટા લક્ષ્ય તરફ પ્રેરિત કરે છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અને પ્રેરણા

શ્રુતિનું અંતિમ લક્ષ્ય છે કે તેઓ **પોતાની ડાન્સ એકેડમી** ખોલે. આ એકેડમી દ્વારા, તેઓ પોતાના જેવી **અનેક દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને ડાન્સ શીખવીને** તેમને સમાજમાં પોતાની **અલગ ઓળખ** બનાવવામાં મદદ કરવા માંગે છે.

શ્રુતિ નીરજ ગુપ્તાનું જીવન એ દર્શાવે છે કે **માનસિક અને શારીરિક દિવ્યાંગતા** હોવા છતાં, કોઈ પણ વ્યક્તિ સામાન્ય જીવન જીવી શકે છે, પોતાનું કાર્ય જાતે કરી શકે છે, અને પોતાના **પેશન અને મહેનતના** આધારે એક પ્રેરણાદાયી સફળતાની વાત રચી શકે છે.

દૃઢ નિશ્ચય અને નોકરીનો સંઘર્ષ - આકાશ ઓઝા

અમદાવાદના વતની આકાશ ઓઝા (ઉંમર ૩૦) નું જીવન સંઘર્ષ અને હિંમતનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ તેઓ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor disability) અને બોલવામાં મુશ્કેલીની દિવ્યાંગતા સાથે જીવે છે. આ પડકારો હોવા છતાં, આકાશે ક્યારેય નિરાશાને પોતાના પર હાવી થવા દીધી નથી.

શિક્ષણ અને કારકિર્દીનો માર્ગ

આકાશની દૃઢતા તેમના શૈક્ષણિક માર્ગ માં જોવા મળે છે, જ્યાં તેમના પિતાએ નોકરી કરીને અને માતાએ શિક્ષક તરીકે કાર્ય કરીને તેમને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ આપ્યું છે. આકાશનું મુખ્ય ધ્યેય હંમેશા આત્મનિર્ભર બનવું અને પોતાના પરિવારને ટેકો આપવાનું રહ્યું છે.

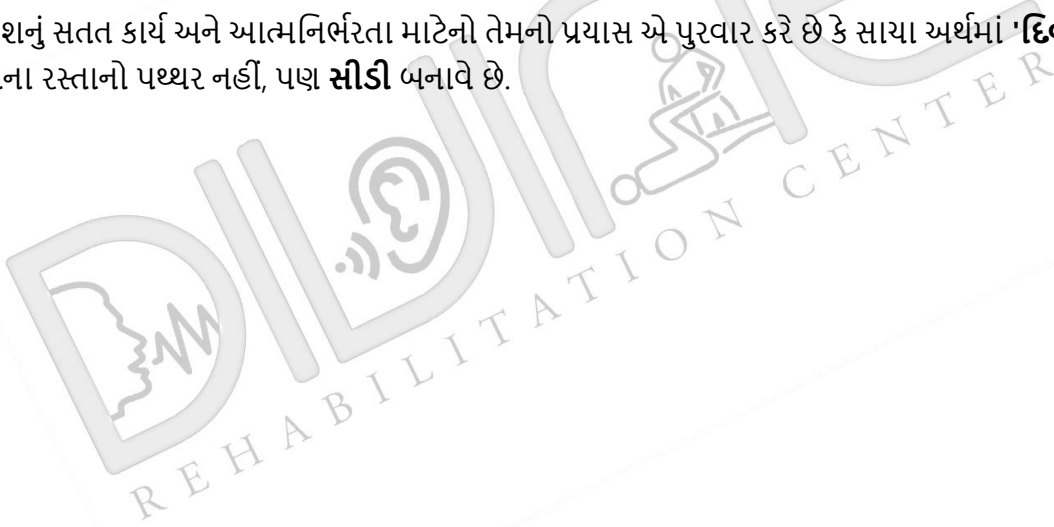
આજે, આકાશ ઓઝા નોકરી કરીને પોતાનું જીવન ગૌરવ સાથે જીવી રહ્યા છે. દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, નિયમિતપણે નોકરી પર જવું અને પોતાની ફરજો નિભાવવી તે તેમની ખંત અને અડગ મનોબળ દર્શાવે છે.

જીવનનો ધ્યેય: સામાન્ય જીવન જીવવું

આકાશનું જીવન અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક સંદેશ છે: ચોક્કસ સંજોગોને બદલી શકાતા નથી, પરંતુ જીવન પ્રત્યેનો અભિગમ ચોક્કસ બદલી શકાય છે.

દિવ્યાંગતાના પડકારોનો સામનો કરીને પણ તેમણે એક સામાન્ય અને સન્માનજનક જીવનશૈલી અપનાવી છે. નોકરી દ્વારા આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર બનવું, તે માત્ર તેમની અંગત સફળતા જ નહીં, પરંતુ તેમની આસપાસના લોકો માટે પણ એક મોટી પ્રેરણા છે.

આકાશનું સતત કાર્ય અને આત્મનિર્ભરતા માટેનો તેમનો પ્રયાસ એ પુરવાર કરે છે કે સાચા અર્થમાં 'દિવ્ય રત્ન' તે છે જે પડકારને પોતાના રસ્તાનો પથ્થર નહીં, પણ સીડી બનાવે છે.

મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફી છતાં દિવ્યાંગ સેવક - સુરેશ ડાંગર

કચ્છના અંજાર તાલુકાના સંઘડ ગામના વતની **સુરેશ રવજીભાઈ ડાંગર** (ઉંમર ૩૫) એ સાબિત કર્યું છે કે જીવનનો ખરો હેતુ સેવામાં રહેલો છે, પછી ભલેને ગમે તેટલા પડકારો હોય. સુરેશભાઈ પોતે **૮૫% દિવ્યાંગ** છે અને ૧૯ વર્ષથી **મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફી (Muscular Dystrophy)** જેવી ગંભીર બીમારીનો સામનો કરી રહ્યા છે.

પડકારમાંથી પ્રેરણા: સેવાકીય જીવન

પોતાના શારીરિક સંઘર્ષને સુરેશભાઈએ અન્ય દિવ્યાંગોની પીડા સમજવાનું માધ્યમ બનાવ્યું છે. તેઓ માત્ર એક **વ્યવસાયી** (મલ્ટી આઈટમની દુકાન ચલાવે છે) જ નથી, પરંતુ તેમનું સમગ્ર જીવન **દિવ્યાંગોની સેવા** અને **સામાજિક કાર્યો** માટે સમર્પિત છે.

તેમનું ધ્યેય સરળ અને શક્તિશાળી છે: **દિવ્યાંગોનું જીવન દિવ્ય બને, સરળ બને, અને સમાજમાં તેમને માન-સન્માન મળે.**

અવિરત સેવા અને સમર્પણ

સુરેશભાઈની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ માત્ર વિસ્તાર પૂરતી મર્યાદિત નથી, પરંતુ ગુજરાતભરના દિવ્યાંગો માટે તેઓ એક **૨૪ કલાક ઉપલબ્ધ** સપોર્ટ સિસ્ટમ બની ગયા છે:

- **માર્ગદર્શન:** તેઓ દિવ્યાંગોને દિવ્યાંગ પ્રમાણપત્ર મેળવવામાં, સાધન સહાય મેળવવામાં અને સરકારી યોજનાઓનો લાભ લેવામાં મદદ કરે છે.
- **સંપર્ક:** તેઓ ગર્વથી જણાવે છે કે તેમના નંબર **૨૪ કલાક** ચાલુ રહે છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ દિવ્યાંગ સમુદાય માટે કેટલા પ્રતિબદ્ધ છે.
- **હિમાયત:** તેઓ મસ્ક્યુલર ડિસ્ટ્રોફી જેવી ગંભીર બીમારીઓની સારવાર માટે સરકારમાં સતત રજૂઆતો કરી રહ્યા છે, જેથી ભવિષ્યમાં નાના બાળકોને પીડામાંથી મુક્તિ મળે.

રાષ્ટ્રીય મંચ પર સન્માન

સુરેશભાઈના નિસ્વાર્થ યોગદાનની નોંધ રાષ્ટ્રીય સ્તરે પણ લેવાઈ છે, જે તેમની પ્રવૃત્તિઓની મહત્તા દર્શાવે છે:

- **પ્રધાનમંત્રી દ્વારા સન્માન:** પાંચ મહિના પહેલાં જ, દેશના યશસ્વી વડાપ્રધાન શ્રી **નરેન્દ્રભાઈ મોદી** સાહેબે ભુજ ખાતે જાહેર મંચ પરથી તેમની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓ માટે તેમનું સન્માન કર્યું હતું.
- **મુખ્યમંત્રીના હસ્તે એવોર્ડ:** આ વર્ષે, **ABP અસ્મિતા**ના કાર્યક્રમમાં સેવાકીય પ્રવૃત્તિ માટે ગુજરાતમાંથી તેમની પસંદગી કરવામાં આવી હતી, જ્યાં તેમને મુખ્યમંત્રી શ્રી **ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ** અને વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી **શંકરભાઈ ચૌધરી**ના હસ્તે એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો.

સુરેશ ડાંગરનું જીવન એક જીવંત ઉદાહરણ છે કે દિવ્યાંગતા ક્યારેય **બિચારાપણાનું** કારણ નથી, પરંતુ તે **માનવતા અને સમર્પણ**ની શક્તિનું પ્રતીક બની શકે છે. તેમનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે: દિવ્યાંગોને સમાજમાં **સમાન તક** મળે અને તેઓ સન્માન સાથે જીવી શકે.

અંધત્વથી અજવાળા તરફ: સંકેત કાપડિયાની પ્રેરક યાત્રા

અમદાવાદના રહેવાસી સંકેત કાપડિયા (ઉંમર ૨૨, M.A. પ્રથમ વર્ષના વિદ્યાર્થી) ની યાત્રા એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે શારીરિક પડકારો ક્યારેય ભાવના અને ધ્યેયની આડે આવી શકતા નથી. બાળપણથી જ અંધત્વનો સામનો કરી રહેલા સંકેતે આ પડકારને માત્ર સ્વીકાર્યો જ નથી, પરંતુ તેને સેવાનો આધાર બનાવી દીધો છે.

સંઘર્ષ અને શિક્ષણ: પિતાનો અવિશ્વસનીય સહકાર

સંકેતભાઈનું જીવન શરૂઆતથી જ સંઘર્ષમય રહ્યું છે. તેમ છતાં, તેમણે શિક્ષણના માર્ગે પોતાનો પગ મક્કમ રાખ્યો. સંકેત જણાવે છે કે તેમના પિતા તેમના માટે સફળતાની યાત્રી સમાન રહ્યા છે.

"મારી દૃષ્ટિહીનતાના કારણે મને જે પડકારોનો સામનો કરવો પડ્યો, તેમાં મારા પિતા સાવ છાયાની જેમ મારી સાથે ઊભા રહ્યા. દરેક સંઘર્ષ, દરેક સફળતા અને દરેક આગળના પગલે તેમનો અવિચળ ટેકો મારી સૌથી મોટી તાકાત બન્યો."

આ ટેકા અને પોતાની મહેનતથી, સંકેત આજે M.A.ના પ્રથમ વર્ષમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છે, જે તેમની જ્ઞાન પ્રાપ્તિની ધગશ દર્શાવે છે.

સેવા માટે સમર્પણ: પીડાને હેતુમાં પરિવર્તિત કરવી

પોતાના વ્યક્તિગત અનુભવોથી પ્રેરિત થઈને, સંકેત અને તેમના મિત્રોએ સમાજ સેવાને જીવનનું મિશન બનાવ્યું છે. તેમનો ઉદ્દેશ સ્પષ્ટ અને શક્તિશાળી છે: કોઈપણ અંધ કે જરૂરિયાતમંદ વ્યક્તિએ ક્યારેય એવા પડકારોનો સામનો ન કરવો પડે જેનો સામનો મેં કર્યો છે.

તેમનું માનવું છે કે પીડાને હેતુમાં બદલવી જોઈએ. તેઓ અન્ય દિવ્યાંગોને જીવનમાં નવો પ્રકાશ શોધવામાં મદદ કરવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે.

સિદ્ધિઓ અને ભવિષ્યના લક્ષ્યો

સંકેતની નિસ્વાર્થ સેવાના કાર્યોની નોંધ મીડિયા દ્વારા પણ લેવાઈ છે. તેમના સામાજિક કાર્યને કારણે તેઓ ધ ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા અને ગુજરાત સમાચાર જેવા અગ્રણી સમાચારપત્રોમાં પ્રદર્શિત થયા છે. આ સન્માન માત્ર વ્યક્તિગત ગૌરવ માટે નહીં, પણ જરૂરિયાતમંદોને યોગ્ય સહાય મળે તે માટે જાગૃતિ લાવવાનું કામ કરે છે.

ભાવિ લક્ષ્યો:

1. **સરકારી સેવક બનવું:** સંકેત માત્ર સ્વૈચ્છિક પ્રયાસો દ્વારા જ નહીં, પરંતુ સરકારી સેવક બનીને નીતિઓ ઘડવામાં સક્રિય ભૂમિકા ભજવવા માંગે છે, જેથી અંધ અને વંચિતો માટે લાંબા ગાળાનો પરિવર્તન લાવી શકાય.
2. **જરૂરિયાતમંદોને સહાય:** ભવિષ્યમાં, તેઓ ધાબળા વિતરણ કરવા અને આંશિક રીતે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને સહાય કરવા માટે પહેલનું આયોજન કરવાની યોજના ધરાવે છે.
3. **રાઇટર્સનું સન્માન:** સંકેતનું એક મહત્વનું લક્ષ્ય એવા લેખકોનું સન્માન કરવાનું છે જેઓ અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે નિઃસ્વાર્થપણે અભ્યાસ સામગ્રી તૈયાર કરીને મદદ કરે છે.

સંકેત કાપડિયાનું જીવન એક એવી જ્યોત સમાન છે જે પોતાની સ્થિતિ છતાં અન્યના જીવનને રોશન કરી રહી છે. આ પુરસ્કાર સંકેતને તેમના મિશનને વધુ મજબૂત બનાવવામાં મદદરૂપ થશે.

અન્વી ઝાંઝરૂકિયા: યોગની શક્તિથી વિશ્વ કીર્તિમાન સુધી

ડાઉન્સ સિન્ડ્રોમ સાથે જન્મેલી સુરતની અન્વી વિજય ઝાંઝરૂકિયા (ઉંમર ૧૭) નું જીવન એ વાતનો ઉત્તમ દાખલો છે કે કોઈ પણ શારીરિક મર્યાદા આત્મવિશ્વાસ અને દૃઢ નિશ્ચય સામે ટકી શકતી નથી. અન્વી આજે માત્ર એક દિવ્યાંગ બાળકી નથી, પરંતુ વિશ્વ કીર્તિમાન સ્થાપિત કરનારી યોગા ગર્વ તરીકે ઓળખાય છે, જે હજારો લોકો માટે પ્રેરણાનું સ્ત્રોત છે.

ડાઉન્સ સિન્ડ્રોમ છતાં યોગમાં માસ્ટરી

જન્મથી જ બોલવામાં અને શારીરિક ખોડખાંપણ (ડાઉન્સ સિન્ડ્રોમ) નો સામનો કરી રહેલી અન્વી માટે સામાન્ય જીવન જીવવું પણ એક પડકાર હતું. જોકે, તેના માતા-પિતા અને શિક્ષકોના સહકારથી તેણે યોગના માર્ગને અપનાવ્યો. યોગ માત્ર તેના શરીરને જ નહીં, પરંતુ તેના મનને પણ શક્તિ આપી.

અન્વીની સૌથી મોટી સિદ્ધિઓ પૈકી એક છે પાંચ મિનિટમાં ૧૦૧ યોગાસન કરવાનો વિશ્વ કીર્તિમાન સ્થાપિત કરવો. આ સિદ્ધિ તેની અસાધારણ શિસ્ત, ધ્યાન અને શારીરિક ક્ષમતાનું પ્રતીક છે.

રાષ્ટ્રીય સ્તરની સિદ્ધિઓ અને બહુમાન

અન્વીની મહેનત અને સિદ્ધિઓએ તેને દેશભરમાં સન્માન અપાવ્યું છે.

- **રાષ્ટ્રીય સ્તરના કાર્યક્રમો:** અન્વીએ સમગ્ર ભારતમાં હજારો કિલોમીટરનો પ્રવાસ કર્યો છે અને ૮ લાખથી વધુ લોકો સમક્ષ યોગ જાગૃતિનું મહાકાર્ય કર્યું છે.
- **સરકારી સન્માન:** ગુજરાત સરકારે અન્વીના જીવનમાંથી અન્ય બાળકો પ્રેરણા મેળવે તે માટે ધોરણ ૭ના મરાઠી માધ્યમના પુસ્તકમાં તેના જીવનનો એક પાઠ સમાવ્યો છે.
- **પ્રધાનમંત્રીનું સન્માન:** સૌથી મહત્વપૂર્ણ સિદ્ધિ એ છે કે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ મન કી બાતના ૯૩મા એપિસોડમાં અન્વીના સંઘર્ષ અને સફળતા વિશે વાત કરી હતી. ભારત સરકાર દ્વારા મન કી બાત કોમિક બુકમાં પણ અન્વી વિશે એક પ્રકરણ લખવામાં આવ્યું છે.

અન્વીએ દિવ્યાંગ શક્તિકરણ મંત્રાલય દ્વારા આયોજિત કાર્યક્રમોમાં પણ ૧૦,૦૦૦થી વધુ દિવ્યાંગો સમક્ષ યોગ પ્રસ્તુતિ આપી છે, જે તેના મિશનની પહોળાઈ દર્શાવે છે.

પ્રેરણા અને ભવિષ્યના લક્ષ્યો

અન્વી આજે ૧૧મા ધોરણમાં અભ્યાસ કરી રહી છે અને સતત તેના કૌશલ્યને નિખારી રહી છે.

તેના લક્ષ્યો સ્પષ્ટ છે:

1. **વૈશ્વિક યોગ દૂત:** ભારતમાં જ નહીં, પરંતુ ગોવા સરકાર દ્વારા આયોજિત ઇન્ટરનેશનલ પર્પલ ફેસ્ટ (૨૦૨૪ અને ૨૦૨૫) માં યોગ પ્રસ્તુતિ આપીને તે વિશ્વ સ્તરે ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ કરી રહી છે.
2. **દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણા:** તે પોતાના જીવન દ્વારા એ સાબિત કરવા માંગે છે કે ડાઉન્સ સિન્ડ્રોમ જેવી સ્થિતિ પણ સફળતાના માર્ગમાં બાધક બની શકતી નથી. તે હજારો દિવ્યાંગોને આત્મનિર્ભર અને સશક્ત બનવા માટે પ્રેરિત કરી રહી છે.

અન્વીની સિદ્ધિઓ માત્ર મેડલ કે સર્ટિફિકેટ પૂરતી સીમિત નથી, પરંતુ તે અસંખ્ય લોકોના જીવનમાં સકારાત્મક પરિવર્તન લાવવાની તાકાત ધરાવે છે. આ એવોર્ડ તેના આ પ્રેરણાદાયી કાર્ય અને અસાધારણ યોગ પ્રવાસને વધુ ગતિ આપશે.

ડૉ. ચેતના યાવડા: મર્યાદાઓથી પર, જ્ઞાનના માર્ગે

રાજકોટના અમરનગર વિસ્તારમાં રહેતા ચેતના પંકજભાઈ યાવડા (ઉંમર ૩૫) ની કહાણી એવા હજારો લોકોને પ્રેરણા આપે છે જેઓ માને છે કે શારીરિક ખોડખાંપણ (Orthopaedic Handicap) શિક્ષણના માર્ગમાં ક્યારેય અવરોધ બની શકે નહીં. જન્મથી જ હાથ-પગની ખોડખાંપણ હોવા છતાં, ચેતનાબેને પોતાના જીવનમાં અભ્યાસને જ મુખ્ય શક્તિ બનાવી અને આજે તેઓ **Ph.D.** જેવી સર્વોચ્ચ ડિગ્રી હાંસલ કરવા તરફ અગ્રેસર છે.

સંઘર્ષ અને શિક્ષણની યાત્રા

ચેતનાબેનના પિતા મજૂરી કરીને પરિવારનું ગુજરાન ચલાવતા અને માતા ગૃહિણી છે. આર્થિક મર્યાદાઓ અને શારીરિક પડકારો વચ્ચે પણ, ચેતનાબેને ક્યારેય હાર ન માની. સામાન્ય ગતિવિધિઓમાં પડતી મુશ્કેલીઓએ તેમને વધુ મજબૂત બનાવી દીધા. તેમનો આત્મવિશ્વાસ હંમેશાં ઊંચો રહ્યો અને તેમણે નક્કી કર્યું કે તેઓ જ્ઞાનના માર્ગે જ પોતાનું સ્થાન બનાવશે.

શરૂઆતથી જ, ચેતનાબેનનું મુખ્ય શસ્ત્ર **સતત અને સમર્પિત અભ્યાસ** રહ્યું છે. તેમણે પ્રાથમિકથી લઈને સ્નાતક અને અનુસ્નાતક સુધીનો અભ્યાસ ઉત્કૃષ્ટ રીતે પૂર્ણ કર્યો અને આજે તેઓ **પી.એચ.ડી. (Ph.D.)** કરી રહ્યા છે. આ સિદ્ધિ તેમના **અદ્ભુત ઉત્સાહ** અને **ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રત્યેના પ્રેમ**નું પ્રતીક છે. શારીરિક અક્ષમતાને તેમણે ક્યારેય બહાનું બનવા દીધું નથી, પરંતુ તેને વધુ ઊંચા લક્ષ્યો સિદ્ધ કરવા માટેનું ઇંધણ બનાવ્યું છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો: જ્ઞાનનું જ્યોતિર્ધર

ચેતનાબેનનું મુખ્ય લક્ષ્ય માત્ર Ph.D પૂર્ણ કરવાનું જ નથી, પરંતુ તેના દ્વારા **સમાજમાં એક શિક્ષક, પ્રોફેસર કે જ્ઞાનદાતા** તરીકે યોગદાન આપવાનું છે.

- **ઉચ્ચ શૈક્ષણિક પ્રભાવ:** Ph.D. પૂર્ણ કર્યા પછી, તેઓ ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં સેવા આપીને યુવા પેઢીને માત્ર ભણાવવા જ નહીં, પરંતુ **સંઘર્ષ કરીને સફળતા મેળવવાની પ્રેરણા** પણ આપવા માંગે છે.
- **સમાન તકોનું સર્જન:** તેઓ માને છે કે દિવ્યાંગોને પણ સમાન તકો મળવી જોઈએ. તેમના જેવા દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણના માર્ગને વધુ સુગમ અને પ્રેરણાદાયક બનાવવામાં તેઓ પોતાનું યોગદાન આપવા માંગે છે.

ચેતનાબેનની જીવનકથા સાબિત કરે છે કે **સફળતા શરીરની તાકાત નહીં, પરંતુ આત્માની દૃઢતા** માંગે છે. શિક્ષણ પ્રત્યેનું તેમનું આ સમર્પણ અને પડકારો સામે ઝઝૂમવાની તેમની હિંમત તેમને સાચા અર્થમાં **દિવ્ય રત્ન પુરસ્કાર**ના હકદાર બનાવે છે. આ સન્માન તેમના જેવા દિવ્યાંગો માટે **આત્મવિશ્વાસનું દીવાદાંડી** બની રહેશે.

હસમુખભાઈ ચૌહાણ: નબળાઈ સામે મનની મક્કમતા

રાજકોટના કોઠારીયા રોડ પર રણુજા મંદિર પાસે રહેતા હસમુખ બાબુભાઈ ચૌહાણ (ઉંમર ૩૫) ની જિંદગી શારીરિક પડકારોથી ભરેલી છે, પરંતુ તેમના નામમાં રહેલું 'હસમુખ' શબ્દ તેમના આંતરિક જુસ્સાને દર્શાવે છે. શારીરિક નબળાઈ અને સતત ચક્કર આવવાના કારણે તેઓ હાલમાં કોઈ કામ કરી શકતા નથી, અને વળી બોલવામાં પણ તકલીફ છે. આ પડકારો હોવા છતાં, તેમનો સંઘર્ષ તેમની મનની મક્કમતાની કહાણી કહે છે.

દૈનિક જીવનનો સંઘર્ષ

હસમુખભાઈ માટે રોજિંદુ જીવન એક મોટી કસોટી સમાન છે. જ્યારે શરીર સાથે ન આપે અને કમાણીનો કોઈ સ્ત્રોત ન હોય, ત્યારે આર્થિક અને માનસિક બોજ વધી જાય છે. તેમના સ્વર્ગસ્થ પિતાના અવસાન પછી, તેમની માતા ઘરકામ કરીને પરિવારને ટેકો આપી રહ્યા છે, જે હસમુખભાઈના સંઘર્ષને વધુ ગંભીર બનાવે છે.

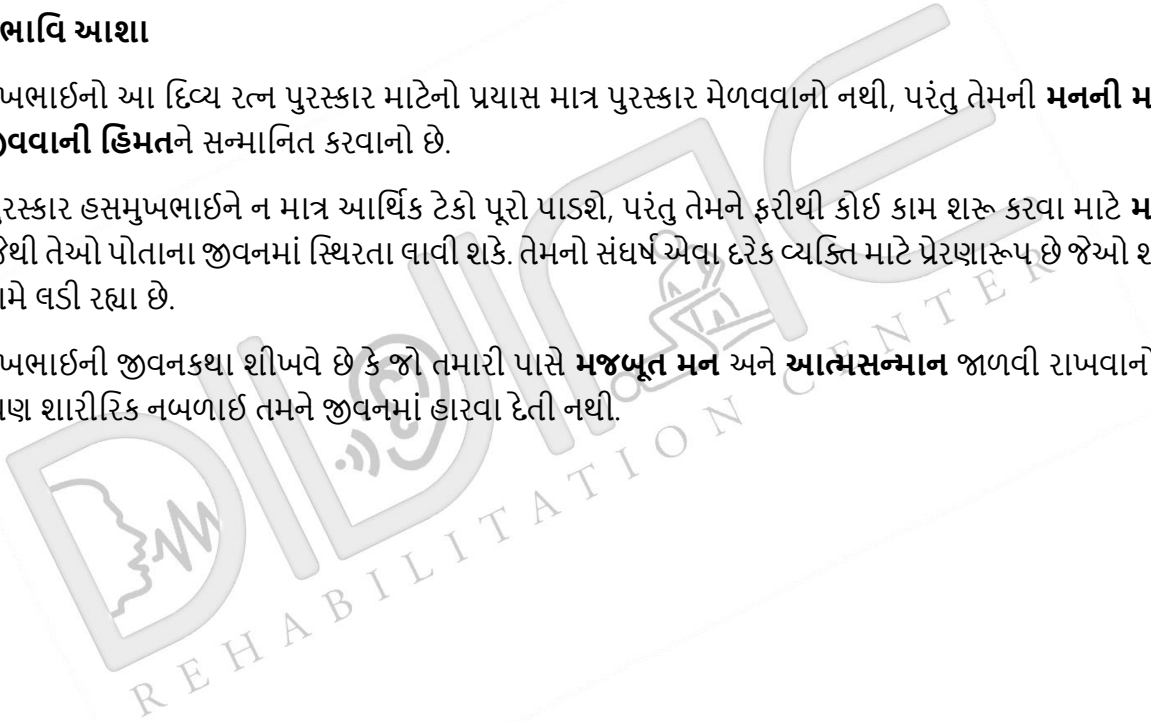
જોકે, હસમુખભાઈના ફોર્મમાં લખેલું છે કે તેઓ દેશી દવાઓની ડિલિવરી કરતા હતા. આ એક નાનકડી વિગત દર્શાવે છે કે તેઓ કામ કરવા અને આત્મનિર્ભર બનવા માટે તત્પર છે. શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, સમાજમાં પોતાનું યોગદાન આપવાની તેમની ઇચ્છા પ્રશંસનીય છે. કાયમી નબળાઈ અને ચક્કર આવવાના કારણે હાલમાં તેઓ આ કામ ચાલુ નથી રાખી શકતા, પરંતુ તેમની આત્માની ઇચ્છા સક્રિય રહેવાની છે.

સન્માન અને ભાવિ આશા

હસમુખભાઈનો આ દિવ્ય રત્ન પુરસ્કાર માટેનો પ્રયાસ માત્ર પુરસ્કાર મેળવવાનો નથી, પરંતુ તેમની મનની મક્કમતા અને જીવન જીવવાની હિમતને સન્માનિત કરવાનો છે.

આ પુરસ્કાર હસમુખભાઈને ન માત્ર આર્થિક ટેકો પૂરો પાડશે, પરંતુ તેમને ફરીથી કોઈ કામ શરૂ કરવા માટે મનોબળ પણ આપશે, જેથી તેઓ પોતાના જીવનમાં સ્થિરતા લાવી શકે. તેમનો સંઘર્ષ એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણારૂપ છે જેઓ શારીરિક બીમારીઓ સામે લડી રહ્યા છે.

હસમુખભાઈની જીવનકથા શીખવે છે કે જો તમારી પાસે મજબૂત મન અને આત્મસન્માન જાળવી રાખવાનો જુસ્સો હોય, તો કોઈપણ શારીરિક નબળાઈ તમને જીવનમાં હારવા દેતી નથી.

પ્રેરણાની દીવાદાંડી: સુધાંશુની ગાથા

ભાવનગરના એક સામાન્ય પરિવારમાં જન્મેલા સુધાંશુ યાવડાની વાત કોઈ સામાન્ય કહાણી નથી, પણ એક એવી દીવાદાંડી છે જે હજારો લોકોને સંઘર્ષના અંધારામાં પણ પ્રકાશ બતાવે છે. સુધાંશુનો જન્મ સામાન્ય હતો, પરંતુ દોઢ મહિનાની ઉંમરે તેના માતા-પિતાએ જોયું કે તેની હલનચલન ધીમી છે અને શારીરિક તથા માનસિક વિકાસ અટકી ગયો છે. ડોક્ટરોએ નિદાન કર્યું: **સેરેબ્રલ પાલ્સી (Cerebral Palsy - CP)**. બોલવામાં અને હાથ-પગની હલનચલનમાં તકલીફ એ સુધાંશુના જીવનની શરૂઆત હતી.

પરંતુ સુધાંશુના માતા-પિતા, જેઓ પોતે શિક્ષક હતા, તેઓએ હાર ન માની. તેમનો એક જ ધ્યેય હતો – સુધાંશુને એક સાર્થક જીવન જીવવા માટે તૈયાર કરવો. નિયમિત ફિઝિયોથેરાપી, સ્પીચ થેરાપી અને ઓક્યુપેશનલ થેરાપીનો કઠિન દૈનિક ક્રમ શરૂ થયો. થેરાપીના સહારે સુધાંશુએ ધીમે ધીમે વિકાસના પડકારોને પાર કરવાનું શરૂ કર્યું.

શિક્ષણનો અઘરો માર્ગ

જ્યારે સુધાંશુ ઔપચારિક શિક્ષણ માટે તૈયાર થયો, ત્યારે તેના અસ્પષ્ટ ઉચ્ચારણ અને લથડતી ચાલને કારણે ઘણી શાળાઓએ તેને પ્રવેશ આપવાનો ઇનકાર કરી દીધો. આ સમય સુધાંશુ અને તેના પરિવાર માટે સૌથી મોટો પડકાર હતો. સદ્ભાગ્યે, તેના માતા-પિતા સરકારી શાળામાં શિક્ષક હોવાને કારણે, તે શાળામાં સુધાંશુનો પ્રવેશ થયો અને તેના સમાવેશી શિક્ષણની યાત્રા શરૂ થઈ.

સ્કૂલનો અભ્યાસ અને થેરાપીનો જટિલ શેડ્યૂલ સંભાળવો સુધાંશુ માટે સતત સંઘર્ષ હતો. આ બધામાં સૌથી મોટી મુશ્કેલી હતી પરીક્ષા માટે **લેખક (Writer)** શોધવાની. અનેક લેખકો અયાનક છોડી દેતા, જેના કારણે તેના અભ્યાસ અને પ્રદર્શન પર અસર થતી. જેમ જેમ તે ઉચ્ચ ધોરણોમાં આગળ વધતો ગયો, તેમ તેમ આ પ્રક્રિયા વધુ મુશ્કેલ બની. તેમ છતાં, સુધાંશુએ ક્યારેય હિંમત ન હારી.

તેના માતા-પિતાની સતત હાજરી અને શિક્ષકોના સંપૂર્ણ સહયોગથી, સુધાંશુએ મક્કમતાથી આગળ વધવાનું ચાલુ રાખ્યું. તેની સખત મહેનત અને શૈક્ષણિક ક્ષમતાના બળે તેણે ૧૦મા અને ૧૨મા ધોરણની બોર્ડની પરીક્ષા પહેલા પ્રયાસમાં જ સફળતાપૂર્વક પાસ કરી. તે માત્ર ભણવામાં જ નહીં, પણ ૨૦૧૩માં સરકાર આયોજિત 'રન ફોર યુનિટી' જેવી પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સક્રિય રહ્યો.

સપનાની ઉડાન અને ન્યાય માટેનો સંઘર્ષ

શાળાકીય શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યા બાદ, સુધાંશુએ **બેચલર ઓફ કમ્પ્યુટર એપ્લિકેશન (BCA)** અને ત્યારબાદ **માસ્ટર ઓફ કમ્પ્યુટર એપ્લિકેશન (MCA)** માં પ્રવેશ મેળવ્યો, જ્યાં તેને એક વર્ષ માટે મેરિટના આધારે ફી માફી પણ મળી. તેણે BCA, PGDCA, અને MCA જેવી ડિગ્રીઓ મેળવીને પોતાનું જ્ઞાન મજબૂત કર્યું.

પરંતુ તેની મહત્વની કસોટી ત્યારે થઈ જ્યારે તેણે ITI, ગુજરાતમાં **સુપરવાઈઝર ઇન્સ્ટ્રક્ટર (વર્ગ-૩)** ની પોસ્ટ માટે અરજી કરી. તેનું ઇન્ટરવ્યૂ ખૂબ સારું ગયું અને તેની પસંદગી પણ થઈ, પરંતુ **બોલવાની તકલીફના કારણે તેને નોકરી આપવાનો ઇનકાર** કરવામાં આવ્યો.

કોઈપણ સામાન્ય વ્યક્તિ અહીં હિંમત હારી જાય, પણ સુધાંશુ તો અસામાન્ય છે! તેણે હાર ન માની, પરંતુ પોતાના **અધિકારો માટે લડવાનું નક્કી કર્યું**. તે સીધો દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટેના કમિશનર (**Commissioner for Persons With Disabilities**) સમક્ષ ફરિયાદ લઈને પહોંચ્યો. આ દૃઢતા અને લડતના પરિણામે, નોકરીનો ઇનકાર કરતો નિર્ણય રદ થયો! છેલ્લા આઠ વર્ષથી સુધાંશુ ખુશીથી તે પદ પર ફરજ બજાવી રહ્યા છે.

સુધાંશુની સિદ્ધિઓ અહીં અટકતી નથી. ૨૦૨૧ અને ૨૦૨૫માં તેણે **GPSC ICT ઓફિસર વર્ગ-૨** ની પરીક્ષા પણ બે વખત સફળતાપૂર્વક પાસ કરી છે. ભવિષ્યમાં તેમનો લક્ષ્ય કોઈપણ સિવિલ સર્વિસની નોકરી મેળવવાનો છે. ૨૦૦૯ થી ૨૦૧૬ દરમિયાન તેમને Pnr સોસાયટી, ભાવનગર કલેક્ટર દ્વારા 'સક્ષમ ભાવનગર' અભિયાન હેઠળ, વર્લ્ડ સીપી ડે ઇન્ડિયા કમિટી અને બીપીએ અમદાવાદ દ્વારા 'દિવ્ય ઉડાન' સહિત અનેક **પુરસ્કારોથી સન્માનિત** કરવામાં આવ્યા છે.

સુધાંશુની કહાણી એ સાબિત કરે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ પોતાના ધ્યેય પ્રત્યે મન લગાવી દે, તો કોઈ પણ પડકાર તેને રોકી શકતો નથી. તેની દિવ્યાંગતા તેના માર્ગમાં અવરોધ ન બની, પણ તેને **ન્યાય અને સમાનતા માટે લડવાની શક્તિ** પૂરી પાડી.

પડકારો પર વિજય: હિતેશ ઓઝાની સેવા ભાવના

ભાવનગરના અયોધ્યાનગરમાં રહેતા હિતેશ મહેશભાઈ ઓઝાની સફર એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે વ્યક્તિ પોતાના સંજોગોને બદલી ન શકે, પણ પોતાના ધ્યેયથી બીજાના સંજોગોને ચોક્કસ બદલી શકે છે.

વર્ષ ૨૦૦૭માં, ૨૦મા વર્ષની આસપાસ, હિતેશભાઈને હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) સાથે જીવન જીવવાનો પડકાર મળ્યો. આ દિવ્યાંગતાને કારણે તેમને જલ્દી કોઈ નોકરીમાં રાખતું નહોતું. આર્થિક સુરક્ષા અને આત્મસન્માન જાળવવું તેમના માટે એક મોટો સંઘર્ષ હતો. અનેક દરવાજા બખડાવ્યા પછી પણ જ્યારે નોકરી ન મળી, ત્યારે હતાશ થવાને બદલે હિતેશભાઈએ પોતાના જ્ઞાન અને કૌશલ્યને વધારવાનું નક્કી કર્યું.

PNR સોસાયટીમાં પરિવર્તન

એક દિવસ, અખબારમાં એક જાહેરાત પર તેમની નજર પડી: **PNR સોસાયટી**માં દિવ્યાંગોને વિનામૂલ્યે કમ્પ્યુટર તાલીમ આપવામાં આવતી હતી. આ તેમના માટે આશાનું કિરણ હતું. હિતેશભાઈએ ત્યાં તાલીમ મેળવી અને કમ્પ્યુટરનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. તેમની મહેનત, નિષ્ઠા અને શીખવાની ધગશ જોઈને સંસ્થાએ તેમને ૨૦૧૨થી તેમની વહીવટી ઓફિસમાં **કમ્પ્યુટર ઓપરેટર** તરીકે નોકરી આપી.

નોકરી મળવાથી હિતેશભાઈનું જીવન સ્થિર થયું, પણ તેમનું મન બીજા દિવ્યાંગોની મદદ કરવા માટે ઉત્સુક હતું. તેમણે પોતાની ફરજની સાથે સાથે એક મહાન કાર્ય શરૂ કર્યું: ****નેશનલ ટ્રસ્ટ, નવી દિલ્હી** માન્યતા પ્રાપ્ત **'નિરામયા હેલ્થ પોલિસી'****ની કામગીરી.

સેવા, સહયોગ અને સન્માન

હિતેશભાઈ પોતે દિવ્યાંગ હોવાને કારણે અન્ય દિવ્યાંગોની મુશ્કેલીઓને ઊંડાણપૂર્વક સમજી શકતા હતા. તેમણે દિવસ-રાત મહેનત કરીને **'નિરામયા હેલ્થ પોલિસી'** વિશે માહિતી ફેલાવી અને અત્યાર સુધીમાં **કુલ ૩૦૦૦ દિવ્યાંગોને** આ પોલિસીમાં જોડાવવાની સફળ કામગીરી કરી છે. આ કામગીરી તેમને અન્ય લોકોથી અલગ પાડે છે. તે માત્ર એક કર્મચારી નથી, પણ હજારો દિવ્યાંગ પરિવારો માટે આશાનું કેન્દ્ર છે.

આ ઉપરાંત, તેઓ અન્ય સરકારી યોજનાઓમાં પણ દિવ્યાંગ લાભાર્થીઓને ફોર્મ ભરવામાં અને સહાય મેળવવામાં મદદરૂપ થાય છે. તેમનું માનવું છે કે, "હું પોતે દિવ્યાંગ હોવા છતાં બીજા દિવ્યાંગ લોકોને સરકારી યોજનાઓમાં ફોર્મ ભરવામાં મદદરૂપ થાવ છું, તેથી જ મને આ એવોર્ડ મળવો જોઈએ."

પોતાની આ શ્રેષ્ઠ કામગીરી બદલ તેમને PNR સોસાયટી દ્વારા **'સફળ તાલીમાર્થી'** અને **'શ્રેષ્ઠ કર્મચારી'** તરીકે સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે. સાથે જ, પાર્થ યુવા મંડળ દ્વારા અને તાજેતરમાં **નંદીનીબેન પી. દિવેટીઆ ગ્રામીણ વિકલાંગ પુનર્વસન-૨૦૨૪** નો એવોર્ડ પણ પ્રાપ્ત થયો છે.

હિતેશભાઈનું ભાવિ લક્ષ્યો : સ્પષ્ટ છે: જીવનમાં તેમની દિવ્યાંગતાનો સામનો કરીને, પોતાના જેવા દિવ્યાંગ લાભાર્થીઓને અનેક સરકારી યોજનાઓમાં લાભ આપવાનો ધ્યેય હાંસલ કરવો. હિતેશ ઓઝાની આ કહાણી દર્શાવે છે કે સખત મહેનત અને સેવાભાવના વડે વ્યક્તિ માત્ર પોતાનું જ નહીં, પણ સમાજનું પણ ઉત્થાન કરી શકે છે. તે માત્ર એક દિવ્યાંગ વ્યક્તિ નથી, પણ હજારો લોકો માટે પ્રેરક શક્તિ છે.

અડગ ઇચ્છાશક્તિ: ઇલાબેનની પાવર લિફ્ટિંગ ગાથા

રાજકોટના મવડી પાળ રોડ પર રહેતા ઇલાબેન દેવમુરારીની જીવનકથા સંઘર્ષ અને સિદ્ધિની એક શાનદાર મિશાલ છે. ઇલાબેનનો જન્મ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (OH) સાથે થયો હતો. જન્મથી જ આ પડકાર હોવા છતાં, ઇલાબેને ક્યારેય પોતાના જીવનને તેની મર્યાદાઓથી બંધાવા દીધું નહીં. ભલે તે હાલમાં એક ગૃહિણી (House Wife) તરીકે ઘરનું સંચાલન કરી રહ્યાં છે, પરંતુ તેમની ખરી ઓળખ તેમના ઘરની બહાર, રમતગમતના મેદાનમાં છે.

રાષ્ટ્રીય સ્તર સુધીનો સંઘર્ષ

ઇલાબેન માટે દિવ્યાંગ વ્યક્તિ તરીકે રમતગમતની દુનિયામાં પ્રવેશ કરવો એ કોઈ સરળ કાર્ય નહોતું. તેમણે પોતાના લેખિત વર્ણનમાં જણાવ્યું છે કે તેમને એક દિવ્યાંગ વ્યક્તિ હોવા છતાં રાષ્ટ્રીય સ્તર સુધી રમવા જવાથી લઈને સિલેક્શન સુધી ઘણી જ તકલીફ પડી છે, ખાસ કરીને મુસાફરી (Traveling) માં. આ મુશ્કેલીઓ શારીરિક મહેનત કરતાં પણ વધુ માનસિક મનોબળની કસોટી હતી. જ્યાં પણ તેઓ ગયા, ત્યાં તેમને મનની નહીં પણ માત્ર નજરની દૃષ્ટિએ જોવામાં આવ્યા, પરંતુ ઇલાબેને જાહેર કર્યું: "હું હાર માનવા નથી માંગતી."

ઇલાબેનની આ અડગ ઇચ્છાશક્તિએ તેમને અસાધારણ સિદ્ધિઓ તરફ દોરી. તેમણે માત્ર ભાગ જ ન લીધો, પરંતુ પેરા પાવર લિફ્ટિંગમાં રાષ્ટ્રીય સ્તરે વિજેતા (National Winner) બનીને સૌને આશ્ચર્યચકિત કરી દીધા. શક્તિ અને મક્કમતાની આ રમતમાં ટોચ પર પહોંચવું એ તેમની વર્ષોની સખત મહેનત અને ત્યાગનું પરિણામ છે.

સિદ્ધિ અને ભવિષ્યનું લક્ષ્ય

પાવર લિફ્ટિંગ ઉપરાંત, ઇલાબેને એથ્લેટિક્સમાં પણ પોતાની તાકાત સાબિત કરી છે. તેઓ જેવેલિન થ્રો (Jewel Throw) અને ગોળા ફેક (Gola Fek) માં જિલ્લા સ્તરે વિજેતા (District Level Winner) રહી ચૂક્યા છે. તેમની આ સિદ્ધિઓ સ્પષ્ટ કરે છે કે દિવ્યાંગતા ક્યારેય પણ પ્રતિભા અને પરિશ્રમ પર હાવી થઈ શકતી નથી.

ઇલાબેનને આ એવોર્ડ શા માટે મળવો જોઈએ? તેમના જ શબ્દોમાં: "કારણ કે હું એક પેરા પાવર લિફ્ટિંગ વિજેતા છું અને હું દિવ્યાંગ વ્યક્તિ છું." આ વાક્યમાં ગૌરવ છે, સંઘર્ષ છે અને જીતનો અહેસાસ છે.

તેમના ભવિષ્યના લક્ષ્યોમાં પણ આ જ દૃઢતા દેખાય છે: "જ્યાં જઈશ ત્યાં મનની નજરથી જોશે." તેનો અર્થ એ છે કે, તેઓ એવો આદર અને સન્માન પ્રાપ્ત કરવા માંગે છે જે તેમની દિવ્યાંગતાને બદલે તેમની ક્ષમતા અને સિદ્ધિઓને આધારે મળે.

ઇલાબેન દેવમુરારીની આ કહાણી એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે જેમને લાગે છે કે જીવનમાં પડકારોનો અંત નથી. તેમણે સાબિત કરી દીધું છે કે સાચી તાકાત શરીરમાં નહીં, પણ મનમાં રહેલી મક્કમતા અને ન હાર માનવાની ભાવનામાં હોય છે.

અડગ આશા: ધર્મિષ્ઠાની જિંદગીની સફર

ભુજ, કચ્છના બૈયા નગરમાં રહેતા ધર્મિષ્ઠા ડી. ચોકસીનું જીવન એક મક્કમ મનોબળ અને અડગ આશાની કહાણી છે. ૪૨ વર્ષના ધર્મિષ્ઠાબેન જન્મથી જ સેરેબ્રલ પાલ્સી (CP patient)ની દિવ્યાંગતા સાથે જીવી રહ્યા છે. આ દિવ્યાંગતાના કારણે તેમને બોલવામાં અને અન્ય શારીરિક હલનચલનમાં પડકારોનો સામનો કરવો પડે છે.

CP સાથે જીવન જીવવું એ એક સતત સંઘર્ષ છે. જ્યાં રોજિંદા સામાન્ય કાર્યો પણ એક મોટી સિદ્ધિ સમાન હોય છે, ત્યાં હિમત જાળવી રાખવી એ સૌથી મોટો પુરસ્કાર છે. ધર્મિષ્ઠાબેને જીવનના અનેક પડકારોનો સામનો કર્યો છે, પરંતુ તેમના યહેરા પરનું સ્મિત અને જીવવાની ધગશ ક્યારેય ઓછી થઈ નથી.

માતાનું અવિરત સમર્થન

ધર્મિષ્ઠાબેનના જીવનમાં સૌથી મોટો આધારસ્તંભ તેમના માતા મોહિનીબેન ચોકસી રહ્યા છે. ફોર્મમાં સ્પષ્ટ છે કે ધર્મિષ્ઠાબેનનું ફોર્મ તેમની માતા દ્વારા ભરવામાં આવ્યું છે, જે તેમની વચ્ચેના અતૂટ બંધન અને સમર્પણને દર્શાવે છે. માતાનું આ અવિરત સમર્થન જ ધર્મિષ્ઠાબેનને તેમના જીવનની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે શક્તિ આપે છે. તેમના માતા-પિતા, બંને નિવૃત્ત હોવા છતાં, તેમની દેખરેખ અને જરૂરિયાતોનું ધ્યાન રાખવામાં સહેજ પણ ક્યાશ છોડતા નથી.

ધર્મિષ્ઠાબેન ભલે હાલમાં કોઈ નોકરી કે વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા ન હોય, પરંતુ તેમનું અસ્તિત્વ જ એક પ્રેરણા છે. CP સાથે જન્મેલા દરેક વ્યક્તિ અને તેમના પરિવાર માટે, ધર્મિષ્ઠાબેનનો જીવન પ્રવાહ એ સંદેશ આપે છે કે શારીરિક સીમાઓ ભલે ગમે તેટલી મોટી હોય, પરંતુ પ્રેમ, સમર્થન અને મક્કમ ઈચ્છાશક્તિ વડે દરેક પરિસ્થિતિમાંથી બહાર નીકળી શકાય છે.

ધર્મિષ્ઠા ચોકસીની આ કહાણી એ સાબિત કરે છે કે જીવનમાં સૌથી મોટી સિદ્ધિ એ છે કે તમે પડકારો સામે ક્યારેય હાર ન માનો અને દરરોજ સવારે નવી આશા સાથે ઊભા થાઓ.

અશક્યને શક્ય બનાવનાર ડોક્ટર: સોહેલની ગાથા

ગોધરાના ડૉ. સોહેલ એફ. દડીનું જીવન સંઘર્ષ અને સિદ્ધિનો એવો અરીસો છે, જે દરેક વ્યક્તિને પ્રેરણા આપે છે કે હાર માનવી એ ક્યારેય વિકલ્પ હોઈ શકે નહીં. ૧૯૯૪માં, માત્ર ૪ વર્ષની નાની ઉંમરે સોહેલભાઈ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) થી પીડિત થયા.

તેમના બાળપણની શરૂઆત જ શારીરિક મુશ્કેલીઓથી ભરેલી હતી. જ્યારે અન્ય બાળકો દોડતા-રમતા હતા, ત્યારે સોહેલભાઈને બેસવામાં પણ તકલીફ પડતી. પાંચ વર્ષની ઉંમરે, તેમની પ્રથમ સર્જરી થઈ, જેણે તેમને સહારાથી બેસવા અને ઊભા રહેવામાં મદદ કરી. પરંતુ પડકારો અહીં પૂરા ન થયા.

શસ્ત્રક્રિયા અને શિક્ષણનો સંઘર્ષ

૧૨ વર્ષની ઉંમરે તેમની બીજી સર્જરી થઈ, અને ૧૭ વર્ષની ઉંમરે ત્રીજી સર્જરી કરવામાં આવી. ત્રીજી સર્જરી બાદ તેઓ કેલિપર્સ (સહાયક સાધન) વગર ચાલી શકતા હતા, પરંતુ તેમના પગ પર હાથ મૂકીને ચાલવું પડતું, જેના કારણે શાળાએ જવામાં ઘણી તકલીફ પડતી હતી.

સોહેલભાઈને સ્પષ્ટપણે યાદ છે કે તેમના માટે શાળાએ જવું કેટલું કપરું હતું, પણ તેમણે ક્યારેય હિંમત હારી નહીં. તેમણે એક પગ પર ઊભા રહીને સમાજમાં પોતાની મહેનત ચાલુ રાખી. ૧૨મું સાયન્સ પ્રથમ વર્ગમાં પાસ કર્યા પછી, અમદાવાદ સિવિલમાં ડેન્ટલ કોલેજમાં તેમનું એડમિશન થયું.

ડેન્ટલની ડિગ્રી મેળવવી એ કોઈ સામાન્ય વાત નહોતી. ત્યાં પણ તેમને એક પગ પર ઊભા રહીને લાંબા સમય સુધી કામ કરવું પડતું હતું, જે શારીરિક દૃષ્ટિએ અત્યંત પડકારજનક હતું. આખરે, ૨૨ વર્ષની ઉંમરે તેમની ચોથી અને અંતિમ સર્જરી થઈ, જેના પરિણામે તેમને સારી રીતે ચાલવાનું નસીબ મળ્યું.

ડોક્ટર બનવાનું સપનું અને સેવા ભાવના

વર્ષોના અથાક સંઘર્ષ અને સર્જરીઓ બાદ, સોહેલભાઈએ ડોક્ટર બનવાનું પોતાનું સપનું સાકાર કર્યું. તેમણે ડેન્ટિસ્ટ બનીને સમાજ અને ઘરનું નામ રોશન કર્યું. આજે, ડૉ. સોહેલ ગોધરામાં સફળતાપૂર્વક પોતાનું દાંતનું દવાખાનું (Dental Clinic) ચલાવી રહ્યા છે.

તેમના જીવનનો સૌથી મોટો સંતોષ અને સિદ્ધિ એ છે કે, જે છોકરો જાતે બેસી શકતો નહોતો, આજે તે બીજા દિવ્યાંગ બાળકોને મફત સારવાર આપી રહ્યો છે. તેમના શબ્દોમાં: "આજે વિકલાંગ છોકરાઓની ફી સારવાર પણ કરી આપું છું, એ ભગવાનની બહુ મોટી કૃપા છે." આ સેવાભાવના તેમના સંઘર્ષને એક ઉમદા હેતુ આપે છે.

તેમણે ૧૦મા અને ૧૨મા ધોરણમાં પ્રથમ વર્ગની સફળતા મેળવી છે. તેમણે ઇમ્પ્લેન્ટ અને એન્ડોડોન્ટિક્સનો કોર્સ પણ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યો છે, જે ડેન્ટિસ્ટ્રીમાં તેમની નિપુણતા દર્શાવે છે. આ ઉપરાંત, તેઓ સામાજિક અગ્રણી તરીકે ગણેશ વિસર્જન શોભા યાત્રામાં પોલીસને સહયોગ જેવી પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સક્રિય રહ્યા છે.

ડૉ. સોહેલ એફ. દડીની આ પ્રેરણાદાયક સફર એ સંદેશ આપે છે કે, જીવનમાં ભલે ગમે તેટલી તકલીફ આવે, પણ હિંમત હાર્યા વગર અથાક મહેનત કરવામાં આવે, તો ભગવાન પણ સાથ આપે છે. તેમની સિદ્ધિ સાબિત કરે છે કે દિવ્યાંગતા એ માત્ર એક શારીરિક અવસ્થા છે, તે ક્યારેય વ્યક્તિના ધ્યેય અને ભાવના પર હાવી થઈ શકતી નથી.

આત્મવિશ્વાસની ઉડાન: જયાબેન ચૌહાણની ગાથા

જસદણ તાલુકાના ભાડલા ગામમાં જન્મેલાં જયાબેન મહેશભાઈ ચૌહાણનું જીવન એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે વ્યક્તિની સૌથી મોટી તાકાત તેના મનમાં રહેલી અડગ ઈચ્છાશક્તિ છે. જન્મથી જ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability RPM left lower limb) હોવા છતાં, જયાબેને ક્યારેય પોતાની શારીરિક સીમાઓને પોતાના ધ્યેયની આડે આવવા દીધી નથી.

જયાબેનનું બાળપણ સંઘર્ષભર્યું હતું, પણ અસહાય નહોતું. ધોરણ ૧ અને ૩માં તેઓ બેસીને અથવા ચાર પગે ચાલીને શાળાએ જતા હતા. જેમ જેમ તેઓ મોટા થયા, તેમ તેમ તેમના મોટા ભાઈ, અમરસિંહભાઈ, તેમને ખભે બેસાડીને શાળા સુધી મૂકી જતા. આખરે, તેમણે એક લાકડી (ઘોડી)ના સહારે ચાલવાનું શરૂ કર્યું, પરંતુ આ તમામ મુશ્કેલીઓ છતાં, તેમણે અભ્યાસમાં ક્યારેય પીછેહઠ ન કરી. તેઓ વર્ગમાં હંમેશા પ્રથમ નંબરે પાસ થતા.

શિક્ષણ, કાયદો અને સેવાકાર્ય

ગામડામાં પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યા પછી, જયાબેને જસદણમાં ધોરણ ૧૧ અને ૧૨નો અભ્યાસ કર્યો, અને ત્યારબાદ રાજકોટમાં કોલેજ કરી. સરકારી બસમાં ચડવું-ઉતરવું એ તેમના માટે રોજનો એક મોટો પડકાર હતો. આ બધામાં તેમના માતા-પિતાનો વિશેષ ફાળો રહ્યો. તેમના માતા અભણ હોવા છતાં, તેમણે સાત ભાઈ-બહેનોને ભણાવવામાં ખૂબ ધ્યાન આપ્યું, જે જયાબેનના શિક્ષણનો આધાર બન્યો.

શિક્ષણની સાથે જ, જયાબેને સમાજસેવા અને મહિલા સશક્તિકરણના ક્ષેત્રે મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપ્યું.

- તેમણે રાજકોટની મહિલા સમખિયા સોસાયટીમાં પાંચ વર્ષ સુધી શિક્ષણ અને ઉત્પાદનનું કાર્ય સંભાળ્યું.
- તેઓ નારી અદાલત, નારી શિક્ષણ અને નારી અત્યાચાર વિરુદ્ધના શ્રી શક્તિ કરણના કામમાં સક્રિય રહ્યા અને આ કાર્ય માટે તેમને અનેક પ્રમાણપત્રો અને એવોર્ડ પણ મળ્યા છે.
- વર્ષ ૨૦૦૧થી ૨૦૦૬ દરમિયાન, તેમણે પોતાના ગામની સરદાર પટેલ વિધિવાલયમાં ૧૪ વર્ષ સુધી શિક્ષક તરીકે ફરજ બજાવી. ૨૦૦૬માં તેમને સિસ્ટર નિવેદિતા સ્કૂલ, રાજકોટ દ્વારા 'શ્રેષ્ઠ શિક્ષક' (Best Teacher on Wheels) તરીકે સન્માનિત કરવામાં આવ્યા.
- આ ઉપરાંત, તેમણે ગોંડલ ખાતે એલ.એલ.બી. (કાયદાનું શિક્ષણ)નો અભ્યાસ પણ ૨૦૧૦માં પૂર્ણ કર્યો, જે તેમની જ્ઞાનની તીવ્ર ભૂખ દર્શાવે છે.

સંગીતનો શોખ અને અડગ મનોબળ

જયાબેનની ઓળખ માત્ર એક શિક્ષિકા કે કાયદાની વિદ્યાર્થીની પૂરતી સીમિત નથી. તેમને સંગીતનો પણ ઘણો શોખ છે. તેમના પિતા પોતે લોક ગાયક હતા, જેના કારણે તેમને પ્રાર્થના, ભજન અને લોકગીતો ગાવાની તક મળી. તેમણે પ્રખ્યાત કલાકારો જેમ કે હેમંત ચૌહાણ અને રામદાસ ગોંડલિયા સાથે પણ સ્ટેજ પ્રોગ્રામમાં ભજન ગાયા છે. જ્યારે તેઓ લાકડીના સહારે ઊભા થઈને ગાતા હતા, ત્યારે તેમને ક્યારેય પોતાની શારીરિક ખોડખાંપણનો અહેસાસ થતો નહોતો, કારણ કે તેમનો આત્મવિશ્વાસ ખૂબ જ મજબૂત હતો.

યોમાસામાં કાદવમાં પડી જવા છતાં, તેઓ ક્યારેય હિંમત હાર્યા નથી અને એકલા હાથે ઊભા થઈ ગયા છે. તેમનું જીવન સૂત્ર છે: "કદમ હોય સ્થિર તો મારગ મળતો નથી, આણ માનવા માનવીને હિમાલય નડતો નથી".

વ્યક્તિગત જીવન અને પ્રેરક સંદેશ

વર્ષ ૨૦૧૦માં, તેમણે લગ્ન કર્યા અને એક સુખી દાંપત્ય જીવન શરૂ કર્યું. તેમના પતિ પણ દિવ્યાંગ છે, અને આજે તેઓ ૧૨ વર્ષના પુત્ર (મૌલિક) સાથે રાજકોટમાં રહે છે. તેઓ માને છે કે લગ્ન પછીનું તેમનું સુવ્યવસ્થિત જીવન તેમના પતિનું ઋણ છે.

જયાબેન માને છે કે તેમની નબળાઈ જ તેમની કમાણીનું સાધન બની છે. તેઓ આ પુરસ્કારની અપેક્ષા રાખે છે, કારણ કે આ એવોર્ડ તેમના જેવા અનેક દિવ્યાંગોને મનથી ન હારવા માટે પ્રેરણા પૂરી પાડશે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્યો : તેમના આ સુવર્ણ જીવન (Golden Time) અને સુખી પરિવારનો આનંદ માણવાનું છે.

જયાબેન ચૌહાણની આ સફર દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે કે શારીરિક સીમાઓ ગૌણ છે, આત્મવિશ્વાસ જ સાચી સફળતાની ચાવી છે.

સંઘર્ષથી સાર્થકતા: શિક્ષક રાકેશકુમારની ગાથા

દેવભૂમિ દ્વારકા જિલ્લાના ભાણવડ તાલુકાના વેરાડ ગામના ભુવા રાકેશકુમાર પ્રવિણભાઈનું જીવન શારીરિક સીમાઓ અને મક્કમ ધ્યેય વચ્ચેના સંઘર્ષની એક ઉત્તમ મિસાલ છે. માત્ર એક વર્ષની ઉંમરે, તેમને હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (અસ્થિવિષયક વિકલાંગતા) આવી, જેણે તેમના જીવનની સફરને કઠિન બનાવી દીધી.

રાકેશકુમાર માટે બાળપણ સામાન્ય નહોતું. ખેતી સાથે જોડાયેલા પરિવારમાં, સામાન્ય હવનચલન પણ એક મોટો પડકાર હતી. તેમ છતાં, તેમણે શિક્ષણને પોતાનું હથિયાર બનાવ્યું. તેમના લેખિત વર્ણન મુજબ, તેમનો સૌથી મોટો પડકાર તેમની દિવ્યાંગતાના કારણે ઊભા થતા સંઘર્ષો હતા, પણ તેમનું લક્ષ્ય હંમેશા અડગ રહ્યું.

સરકારી શિક્ષક બનવાનું સપનું

કોઈપણ દિવ્યાંગ વ્યક્તિ માટે સરકારી નોકરી મેળવવી એ માત્ર આર્થિક સુરક્ષા નહીં, પણ આત્મસન્માન અને સમાજમાં સમાનતાનું પ્રતીક છે. રાકેશકુમારનો ધ્યેય પણ સ્પષ્ટ હતો: **સરકારી શિક્ષક** બનવું.

આ સપનાને સાકાર કરવા માટે તેમણે અથાક મહેનત કરી. તેમણે **PTC (પ્રાથમિક શિક્ષક તાલીમ કોર્સ)** પૂર્ણ કર્યો અને ત્યારબાદ **સ્નાતક (B.A.)**ની ડિગ્રી પણ મેળવી. આ ડિગ્રીઓ મેળવવી એ કોઈ સામાન્ય વાત નહોતી. તેમને અભ્યાસ દરમિયાન ઘણી શારીરિક તકલીફોનો સામનો કરવો પડ્યો હતો, પરંતુ તેમની દૃઢતા તેમને આગળ ધપાવતી રહી.

આખરે, તેમની મહેનત ફળીભૂત થઈ. આજે રાકેશકુમાર વેરાડ કન્યા શાળામાં **સરકારી શિક્ષક** તરીકે ફરજ બજાવી રહ્યા છે. આ માત્ર નોકરી નથી, પણ સમાજમાં બદલાવ લાવવાનું એક માધ્યમ છે. તેઓ પોતે પડકારનો સામનો કરીને આ સ્થાને પહોંચ્યા છે, તેથી તેઓ વિદ્યાર્થીઓને, ખાસ કરીને દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓને, તેમના લવિષ્ય માટે શ્રેષ્ઠ માર્ગદર્શન આપી શકે છે.

સેવાભાવના અને પારિવારિક જીવન

રાકેશકુમારનું વ્યક્તિગત જીવન પણ સંઘર્ષ પછીની સાર્થકતા દર્શાવે છે. તેમના પત્ની ટ્યુશનનો વ્યવસાય કરે છે, જે તેમના સંઘર્ષમાં તેમનો સાથ આપે છે. તેમના આર્થિક સંઘર્ષમાં તેમના પત્નીનો આ સહયોગ અમૂલ્ય છે.

રાકેશકુમારના જીવનમાં સિદ્ધિની યાદીમાં સૌથી મોખરે તેમની સરકારી નોકરી છે. તેમનું ભાવિ લક્ષ્યો : પણ ઉમદા છે: **"મારા ગામમાં રહેતા દરેક દિવ્યાંગ ભાઈ-બહેનોને મદદરૂપ થવું, જેથી તેઓ પણ પોતાના પગભર થઈ શકે."** આ ધ્યેય સ્પષ્ટ કરે છે કે તેઓ પોતાની સિદ્ધિને માત્ર પોતાના સુધી સીમિત રાખવા નથી માંગતા, પણ તેનો ઉપયોગ અન્ય દિવ્યાંગોના જીવનમાં પરિવર્તન લાવવા માટે કરવા માંગે છે.

તેમનું માનવું છે કે તેમને આ એવોર્ડ મળવો જોઈએ, કારણ કે: **"દિવ્યાંગતા સાથે આટલા વર્ષોનો સંઘર્ષ કરીને, હું આજે એક સરકારી કર્મચારી બનીને મારા ગામમાં જ દિવ્યાંગ ભાઈ-બહેનોને મારા જેવો સંઘર્ષ ન કરવો પડે તે માટે મદદરૂપ થવા માંગુ છું."**

ભુવા રાકેશકુમાર પ્રવિણભાઈની સફર એ વાતનો પુરાવો છે કે, શિક્ષણ અને નિશ્ચયબળ વડે વ્યક્તિ ગમે તેવી શારીરિક મુશ્કેલીઓનો સામનો કરીને માત્ર સફળ જ નહીં, પણ અન્ય લોકો માટે પ્રેરણાનું સ્ત્રોત પણ બની શકે છે. તેમની વાત દરેકને શીખવે છે કે સાચી તાકાત શરીરમાં નહીં, પણ અડગ મનમાં હોય છે.

સંઘર્ષ, શોધ અને સેવા: ડૉ. દર્શિતા શાહની ગાથા

અમદાવાદના અંબાવાડી વિસ્તારમાં રહેતા ડૉ. દર્શિતા બાબુભાઈ શાહનું જીવન એક એવી જ્યોત સમાન છે, જે પડકારોના અંધકારમાં પણ સતત પ્રકાશ ફેલાવે છે. માત્ર એક વર્ષની ઉંમરે, એટલે કે જુલાઈ ૧૯૬૬માં, તેમને **હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability)**નો સામનો કરવો પડ્યો. આ શારીરિક સીમાઓ હોવા છતાં, ડૉ. દર્શિતા શાહે નિરાશાને જીવનમાં ક્યારેય સ્થાન આપ્યું નથી.

તેઓ આજે ૬૦ વર્ષની ઉંમરે એક સામાજિક કાર્યકર (Social Activist) તરીકે સક્રિય છે અને તેમનું જીવન શિક્ષણ, શોધ અને સાહિત્યિક પ્રદાનથી ભરપૂર છે. નાનપણમાં જ માતા-પિતાનું છત્ર ગુમાવ્યા બાદ પણ, તેમણે પોતાની જાતને માત્ર ટકાવી જ નહીં, પણ સમાજ માટે એક પ્રેરણાનું સ્રોત બનાવ્યાં.

શિક્ષણનું માર્ગદર્શન અને શોધખોળ

ડૉ. દર્શિતા શાહે શિક્ષણ ક્ષેત્રે એક માર્ગદર્શક તરીકે અમૂલ્ય યોગદાન આપ્યું છે. તેમણે B.Ed, M.Ed અને અન્ય અનેક અભ્યાસક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓને તેમના નવીન પ્રોજેક્ટ્સ માટે માર્ગદર્શન આપ્યું છે. તેમનો ધ્યેય માત્ર ભણાવવાનો નહીં, પણ વિદ્યાર્થીઓને સમાજની સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવવા માટે પ્રેરિત કરવાનો રહ્યો છે.

આ જ પ્રેરણાના ભાગરૂપે, તેમણે એલ. જે. પોલિટેકનિકના વિદ્યાર્થીઓ સાથે મળીને દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે એક મહત્વપૂર્ણ સાધનનો આవిષ્કાર કર્યો: "ગ્રાઉન્ડ લેવલ મોબિલિટી" (Ground Level Mobility). આ શોધખોળ દર્શાવે છે કે તેઓ પોતાની દિવ્યાંગતાને માત્ર સ્વીકારતા નથી, પણ અન્ય દિવ્યાંગોનું જીવન સરળ બનાવવા માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

સાહિત્યિક સિદ્ધિ: ૫૫૦ ઈ-બુક્સ

ડૉ. દર્શિતા શાહની સૌથી અસાધારણ સિદ્ધિઓમાંની એક છે તેમનું વિપુલ સાહિત્યિક પ્રદાન. તેમણે સ્માર્ટફોન એપ્લિકેશન માતૃભારતી પર કુલ ૫૫૦ ઈ-બુક્સ પ્રકાશિત કરીને સાહિત્ય જગતમાં પોતાનું આગવું સ્થાન બનાવ્યું છે. આ વિશાળ સંખ્યાનું પ્રકાશન તેમની અથાક મહેનત, જ્ઞાન પ્રત્યેનો પ્રેમ અને સમયના અસરકારક સંચાલનનો પુરાવો આપે છે.

બહુવિધ સન્માનો અને ભૂમિકા

ડૉ. દર્શિતા શાહની સામાજિક અને વ્યાવસાયિક સક્રિયતાને અનેક પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓ દ્વારા સન્માનિત કરવામાં આવી છે. તેમની સિદ્ધિઓની યાદી ખૂબ લાંબી છે, જેમાં નીચેના મુખ્ય પુરસ્કારો સામેલ છે:

- ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ વુમન એન્ટરપ્રિન્યોર એવોર્ડ (૨૦૧૨)
- માનવ વિકાસ અને કલ્યાણ ટ્રસ્ટ રોલ મોડેલ એવોર્ડ (૨૦૧૨)
- નેશનલ એવોર્ડ રોલ મોડેલ (૨૦૧૩)
- જીનિયસ એવોર્ડ આઉટસ્ટેન્ડિંગ એચિવમેન્ટ (૨૦૧૪)
- નિયંત્રક દ્વારા સૌથી વધુ ઈ-બુક્સ પ્રકાશિત કરવાનો એવોર્ડ (૨૦૧૫)

ડૉ. દર્શિતા શાહની આ સફર દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણા છે કે શારીરિક અવરોધો ક્યારેય તમારા આત્મવિશ્વાસ, જ્ઞાનની ભૂખ અને સમાજ માટે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના પર હાવી થઈ શકતા નથી. તેમનું જીવન સાબિત કરે છે કે સાચી દિવ્યાંગતા શરીરમાં નહીં, પણ મનમાં રહેલી નિષ્ક્રિયતામાં હોય છે.

આત્મનિર્ભરતાનો સંકલ્પ: સુમાર રમજાન કુંભારની ગાથા

ગુજરાતના કચ્છ જિલ્લાના નખત્રાણા તાલુકાના વિથોણ ગામમાં રહેતા સુમાર રમજાન કુંભાર (ઉંમર: ૩૭)નું જીવન એક એવી સતત ચાલતી લડાઈ છે, જેણે તેમને તોડ્યા નથી, પણ મજબૂત બનાવ્યા છે. તેમનો જન્મ એક ગરીબ પરિવારમાં થયો હતો, જેના કારણે તેમને નાની ઉંમરે જ શિક્ષણ અધૂરું છોડવું પડ્યું હતું. પરંતુ તેમના જીવનનો સૌથી મોટો વળાંક ૨૦૦૫માં આવ્યો, જ્યારે એક ગમજવાર માર્ગ અકસ્માતમાં તેમણે પોતાનો એક પગ ગુમાવ્યો.

અકસ્માતને કારણે હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) આવી, જેણે તેમના જીવનને વધુ પડકારરૂપ બનાવ્યું. પિતાજીનું છત્ર ગુમાવ્યા બાદ, ગરીબી અને શારીરિક મર્યાદા વચ્ચે તેમણે પોતાના પરિવારનું ગુજરાન ચલાવવાની જવાબદારી ઉઠાવી.

આત્મનિર્ભરતા માટે સંઘર્ષ

ભણતર ઓછું હોવા છતાં, સુમારભાઈએ ક્યારેય હિંમત હારી નથી. પોતાના ગુજરાન માટે તેમણે બિસલેરી પાણીના મોટા કેન (૨૦ લીટરવાળા બૂટી) સખાય કરવાનું કામ શરૂ કર્યું. આ કાર્યમાં તેમને દરરોજ શારીરિક તકલીફનો સામનો કરવો પડતો હશે, પરંતુ પરિવારને ટેકો આપવાનો સંકલ્પ તેમને આ મહેનત માટે પ્રેરતો રહ્યો. તેમની પત્ની હાઉસવાઈફ છે, જે ઘર સંભાળે છે.

સુમારભાઈનો સ્વભાવ શાંત છે, પરંતુ તેમનું મન સક્રિય છે. તેઓ માત્ર પોતાના પૂરતું જ વિચારતા નથી, પણ સમાજ માટે કંઈક કરવાની તીવ્ર ઇચ્છા ધરાવે છે.

રમતગમત અને સામાજિક સક્રિયતા

શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, સુમારભાઈએ રમતગમતના ક્ષેત્રમાં પણ ઉત્કૃષ્ટ પ્રદર્શન કર્યું છે.

- તેમણે ગોળા ફેંક (Shot Put)ની રમતમાં કચ્છમાં પ્રથમ નંબર મેળવ્યો છે.
- તેમની વોલીબોલ ટીમ પણ કચ્છમાં હંમેશાં બીજા નંબરે આવે છે, જે તેમની ટીમ-વર્ક અને ખેલકૂદ પ્રત્યેની રુચિ દર્શાવે છે.
- તેઓ અદાણી દિવ્યાંગ ફાઉન્ડેશન અને અન્ય દિવ્યાંગ સંસ્થાઓ સાથે પણ જોડાયેલા છે, જેના થકી તેમણે ઘણાં દિવ્યાંગ ભાઈઓ માટે કામ કર્યું છે.

ભાવિ લક્ષ્યો અને મહત્વાકાંક્ષા

સુમાર રમજાન કુંભારનું સૌથી મોટું સપનું છે કે તેઓ એક દિવસ પોતાનું એનજીઓ (NGO) સ્થાપે. આ એનજીઓ દ્વારા તેઓ પોતાના દિવ્યાંગ ભાઈ-બહેનોને રોજગારી (જોબ) આપી શકે અને તેમના માટે સારા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરી શકે.

તેમનો સંકલ્પ સ્પષ્ટ છે: "હું મારી મહેનત અને સંકલ્પથી એ સાબિત કરું કે દિવ્યાંગતા હોવા છતાં પણ સપના પૂરા કરી શકાય છે."

તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય પોતાના ક્ષેત્રમાં આત્મનિર્ભર બનવાનું અને બીજા દિવ્યાંગોને પ્રેરણા આપીને સમાજમાં તેમના માટે સમાન અવસર અને સન્માન પ્રાપ્ત કરવાનું છે.

સુમારભાઈની આ વાત એવા દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણારૂપ છે, જેઓ માને છે કે જીવનમાં ગમે તેટલા પડકારો આવે, મહેનત અને સંકલ્પથી કોઈપણ સપનું સિદ્ધ કરી શકાય છે.

હાસ્યનો જાદુગર: જય છનિયારાની પ્રેરક કથા

રાજકોટના નિવાસી જય છનિયારા (ઉંમર: ૩૫)નું જીવન સંઘર્ષની વચ્ચે પણ ખુશીઓનો પ્રકાશ ફેલાવવાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ તેઓ સેરેબ્રલ પાલ્સી (Cerebral Palsy) નામની શારીરિક ખોડખાંપણ સાથે જીવી રહ્યા છે. જ્યાં મોટાભાગના લોકો આવી મર્યાદાઓ સામે હાર માની લે છે, ત્યાં જયભાઈએ પોતાની દિવ્યાંગતાને જ પોતાની શક્તિ બનાવી અને વિશ્વ સમક્ષ પોતાનું હાસ્ય પ્રસ્તુત કર્યું.

તેમના પિતાજીનું અવસાન થઈ ચૂક્યું છે, અને તેમના ભાઈ, રવિ છનિયારા, તેમનું ફોર્મ ભરીને આ પ્રેરણાદાયી ગાથાને સન્માનિત કરવાની અરજી કરી રહ્યા છે.

ગ્લોબલ પ્લેટફોર્મ પર હાસ્યનું પ્રદાન

જય છનિયારા આજે એક આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે જાણીતા કલાકાર (Artist) અને ક્લીન સ્ટેન્ડ-અપ કોમેડીયન તરીકે ઓળખાય છે. તેમની આ સફર ખૂબ મહેનત, સંકલ્પ અને આત્મવિશ્વાસથી ભરેલી છે.

મુખ્ય સિદ્ધિઓ:

- **૨૦૦૦+ સ્ટેજ શો:** તેમણે વિશ્વભરમાં ૨,૦૦૦થી વધુ સ્ટેજ શો કર્યા છે.
- **૨૦૦+ પ્રતિષ્ઠિત એવોર્ડ્સ:** તેમના કાર્ય માટે તેમને ૨૦૦થી વધુ એવોર્ડ મળ્યા છે.
- **ગિનીસ બુક ઓફ વર્લ્ડ રેકોર્ડ્સ:** તેઓ ભારતના સૌથી યુવાન સ્પેશિયલ એબલ્ડ કોમેડીયન તરીકે લિમ્કા બુક, એશિયા બુક સહિત સાત વર્લ્ડ રેકોર્ડ ધરાવે છે.
- **વૈશ્વિક પર્ફોમન્સ:** તેમણે ૬ દેશોમાં પરફોર્મ કરીને ભારતનું નામ રોશન કર્યું છે.
- **ટીવી અને મંચની પ્રસિદ્ધિ:**
 1. તારક મહેતા કા ઉલ્ટા ચશ્મા
 2. કપિલ શર્મા શો
 3. લાફ્ટર ચેલેન્જ
 4. બા બહુ બેબી
 5. ઇન્ડિયાઝ લાફ્ટર ચેમ્પિયન વગેરે જેવા જાણીતા કાર્યક્રમોમાં ભાગ લીધો છે.
- **TED-x સ્પીકર:** તેઓ એક પ્રેરક વક્તા (Motivational Speaker) તરીકે પણ લોકોને સંબોધિત કરે છે.

સામાજિક સક્રિયતા અને ભવિષ્યના લક્ષ્યો

જય છનિયારા માત્ર એક કલાકાર નથી, પણ સામાજિક સક્રિયતા ધરાવતી વ્યક્તિ પણ છે. તાજેતરમાં, આર.એમ.સી. (રાજકોટ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન) દ્વારા તેમને રાજકોટ શહેરના સ્વચ્છતા બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર તરીકે નિમણૂક આપવામાં આવી છે, જે તેમની સમાજ પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

તેમના ભાવિ લક્ષ્યો ખૂબ જ હૃદયસ્પર્શી અને મહત્વાકાંક્ષી છે:

"દિવ્યાંગ લોકોના પરિવારને માટે કેક કરી છૂટવું છે, જેથી એમને એમ લાગે કે એમના ખોળે દિવ્યાંગ વ્યક્તિ જનમ્યો છે એ પ્રભુનો અભિશાપ નથી પણ આશીર્વાદ છે."

તેઓ એવો માહોલ બનાવવા માંગે છે, જ્યાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિને માત્ર દયાની દ્રષ્ટિએ નહીં, પણ કલાકાર અને ખેલાડી તરીકે વિકસવાનો સંપૂર્ણ મોકો મળે.

જય છનિયારાની આ સફર માત્ર હાસ્યની નહીં, પણ જીવનના સાહસ, સંઘર્ષ અને આત્મવિશ્વાસની કથા છે. તે આપણને શીખવે છે કે સાચો વિજય એ છે, જ્યારે મુશ્કેલીઓ સામે પણ આપણે સ્મિત ગુમાવતા નથી.

સંકલ્પનો સૂર્ય: ભરત પ્રભુદાસ જોગીયાની અસાધારણ ગાથા

રાજકોટના નિવાસી ભરત પ્રભુદાસ જોગીયા (ઉંમર: ૫૨)નું જીવન એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ ક્યારેય સફળતાના માર્ગમાં અવરોધ બની શકતી નથી. ૫૧ વર્ષની નાની ઉંમરથી જ તેઓ હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Physically Handicapped) સાથે જીવી રહ્યા છે. તેમની દિવ્યાંગતા ૮૫ ટકા જેટલી છે, જેમાં ડાબો પગ લગભગ શૂન્ય પાવર સાથે અને જમણો પગ થોડા પાવર સાથે કાર્યરત છે.

આટલી ગંભીર દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, ભરતભાઈએ ક્યારેય પોતાની જાતને વિકલાંગ માની નથી. તેમનો જીવનમંત્ર સ્પષ્ટ છે: **જે કામના નિર્ણય કરું છું, તે કામ ઈશ્વર કૃપાથી કરી શકું છું.**

અકલ્પનીય આત્મનિર્ભરતા અને વ્યવસાયિક સફળતા

ભરતભાઈ માત્ર આત્મનિર્ભર નથી, પણ અનેક વ્યવસાયોમાં સફળતાપૂર્વક કાર્યરત છે.

- **બહાદુરીભર્યું ડ્રાઇવિંગ:** ભરતભાઈ ૩૫ વર્ષથી પોતાના સ્કૂટર પર સાઇડ વ્હીલ (Side Wheel) લગાવ્યા વગર ચાલી રહ્યા છે. આટલી ગંભીર દિવ્યાંગતા સાથે આ એક અસાધારણ સિદ્ધિ છે.
- **ઓટોમેટિક કાર ડ્રાઇવિંગ:** તેઓ પોતાના બિઝનેસ માટે ઓટોમેટિક કાર માત્ર પગ વડે જ ચલાવે છે. ખાસ વાત એ છે કે તેમણે કારમાં કોઈ પ્રકારની કીટ (Kits) કે ફેરફાર કરાવ્યા નથી. તેમણે ૫૦૦ કિલોમીટર સુધીનો નોનસ્ટોપ પ્રવાસ પણ કાર ચલાવીને કર્યો છે.
- **બહુમુખી વ્યવસાયો:** તેઓ સફળતાપૂર્વક સોના-જવેલરીનો હોલસેલ બિઝનેસ, કન્સ્ટ્રક્શન અને પ્રોપર્ટી લીઝ જેવા અનેક વ્યવસાયો સંભાળી રહ્યા છે.
- **ટોપ ૧૦ માં સ્થાન:** સોનાના હોલસેલ બિઝનેસમાં તેમણે ગુજરાતના ટોપ ૧૦ વેપારીઓમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.

શારીરિક ક્ષમતા અને માનસિક સંકલ્પ

ભરતભાઈ માને છે કે તેમની દિવ્યાંગતા એક સત્ય છે, પણ નબળાઈ નથી.

- **જીમ અને બોડીબિલ્ડિંગ:** તેમણે ખૂબ જ કસરત કરીને પોતાના શરીરને તાકાતવર બનાવ્યું છે. તેઓ જીમમાં એવી કસરતો કરતા હતા, જે સામાન્ય લોકો પણ સરળતાથી કરી શકતા નથી, જે તેમના અસાધારણ મનોબળનું ઉદાહરણ છે.
- **મોટિવેશનલ સ્પીચ:** તેઓ ઘણી જગ્યાએ મોટિવેશન સ્પીચ (પ્રેરક વક્તવ્ય) પણ આપે છે, જેના દ્વારા તેઓ સમાજને અને ખાસ કરીને દિવ્યાંગજનોને હિંમત અને સંકલ્પ સાથે જીવવાની પ્રેરણા આપે છે.

દિલદાર સેવાભાવ

વ્યવસાયિક સફળતા ઉપરાંત, ભરતભાઈનું સૌથી ઉમદા પાસું તેમનો સેવાભાવ છે.

- **નિયમિત અનાજ વિતરણ:** તેઓ ઘણાં વર્ષોથી વિધવા, નિરાધાર, વિકલાંગ અને અસહાય પરિવારોને દર મહિને જાતે જ અનાજ વિતરણ કરે છે.
- **જીવન જરૂરી વસ્તુઓ:** વધુ તકલીફવાળા લોકોને તેઓ દર મહિને કરિયાણું અને જીવન જરૂરી વસ્તુઓનું વિતરણ કરે છે.

ભરત જોગીયાની આ સફર એ દર્શાવે છે કે, જ્યારે વ્યક્તિ શારીરિક મર્યાદાઓને સ્વીકારીને પણ અથાક મહેનત અને અડગ સંકલ્પ સાથે આગળ વધે છે, ત્યારે ઈશ્વર પણ તેને સાથ આપે છે. તેમનું જીવન એ દરેક વ્યક્તિ માટે પ્રેરણારૂપ છે જેઓ જીવનમાં સફળતાની સાથે-સાથે સમાજસેવાનો ધ્યેય રાખે છે.

અડગ સંકલ્પ અને ઉત્સાહ: અઘેરા માધવી બાબુભાઈની ગાથા

રાજકોટના નિવાસી અઘેરા માધવી બાબુભાઈ (ઉંમર: ૪૦)નું જીવન અસાધારણ આત્મવિશ્વાસ અને પ્રવૃત્તિમયતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. ૩૮ વર્ષથી હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) સાથે જીવતા હોવા છતાં, તેમણે ક્યારેય હાર માની નથી. તેઓ પોતાની દિવ્યાંગતાને ભગવાન તરફથી મળેલ **VVIP પાસ** માને છે, જેના કારણે તેમનું જીવન અમૂલ્ય મધ જેવું મીઠું અને આહવાદક બની ગયું છે.

તેઓ હાલમાં **પ્રાઇવેટ જોબ** કરીને આત્મનિર્ભરતાનું જીવન જીવી રહ્યા છે.

જીવન પ્રત્યેનો ઉત્સાહ અને પ્રવૃત્તિમયતા

માધવીબેનનું જીવન માત્ર સંઘર્ષની વાત નથી, પણ અનેક રસપ્રદ શોખ અને પ્રવૃત્તિઓનું મિશ્રણ છે. તેઓ માને છે કે તેમની શારીરિક ખામીઓ તેમના જીવનનું એક અંગ બની ગઈ છે, જેના કારણે તેઓ તમામ દુઃખ ભૂલીને સતત **આનંદિત અને રોમાંચિત** રહે છે.

- **દૈનિક ક્રિયાઓ અને સ્વતંત્રતા:** તેઓ ઘરનું રૂટીન કામ કરવું, **વાહન ચલાવવું**, અને નવી નવી જગ્યાએ ફરવા જવાનું ખૂબ પસંદ કરે છે. આ તમામ ક્રિયાઓ તેઓ સ્વતંત્ર રીતે કરે છે.
- **કલાત્મક સર્જન:** તેમને **નકામી વસ્તુઓમાંથી કંઈક નવું બનાવવું** (Waste to Best) બહુ ગમે છે. આ તેમની સર્જનાત્મકતા અને સકારાત્મક દ્રષ્ટિકોણને દર્શાવે છે.
- **માનસિકતા:** તેઓ પોતાને **આકાશમાં વિહરનારું પક્ષી** માને છે, જે હંમેશાં ઊંચી ઉડાન ભરવા માટે તત્પર રહે છે. તેમની આ સકારાત્મકતા તેમને આગળ વધવા પ્રેરિત કરે છે.

રમતગમત અને સિદ્ધિઓ

વ્યવસાયિક જીવન ઉપરાંત, માધવીબેને રમતગમતના ક્ષેત્રમાં પણ નોંધપાત્ર સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે.

- **એથલેટિક ગેમ્સ:** તેમણે એથલેટિક ગેમ્સમાં **ચક્ર ફેંક (Discus Throw)**, **ભાલા ફેંક (Javelin Throw)**, અને **ટ્રાઇસીકલ રેસ**માં નંબર મેળવ્યા છે.
- **પેરાઓલિમ્પિક્સમાં સ્થાન:** તેમને **પેરાઓલિમ્પિક્સ**માં પણ નંબર મળેલ છે, જે તેમની શારીરિક ક્ષમતા અને રમતગમત પ્રત્યેની ધગશ દર્શાવે છે.
- **વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ:** નકામી વસ્તુઓમાંથી શ્રેષ્ઠ વસ્તુઓ બનાવવાની કલામાં પણ તેમને પ્રમાણપત્રો (Certificates) મળેલા છે.

જીવનનો ફલસફો

માધવીબેનનો જીવનનો ફલસફો ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી છે. તેઓ એક સિનેમાની પંક્તિઓનું અનુવાદન કરીને કહે છે:

"દુનિયામાં કેટલુંય ગમ છે, મારું ગમ એટલું ઓછું છે. ઓરોનું ગમ જોયું તો, મેં મારું ગમ ભૂલી ગઈ."

તેઓ પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પાસે એ જ માંગે છે કે તેમની સ્થિતિ અન્ય દિવ્યાંગ મિત્રો કરતાં હંમેશા સારી રહે. તેમનું જીવન દરેક દિવ્યાંગ વ્યક્તિ માટે પ્રેરણાનો સ્રોત છે કે કેવી રીતે પડકારોને સ્વીકારીને પણ જીવનને **અમૂલ્ય અને ઉત્સાહપૂર્ણ** બનાવી શકાય છે.

શિક્ષણ અને સેવાભાવ: અનુપા અરવિંદરાય શાહની પ્રેરક સફર

ભાવનગરના નિવાસી અનુપા અરવિંદરાય શાહ (ઉંમર: ૪૫) નું જીવન દિવ્યાંગતાને અવસરમાં બદલવાની અદ્ભુત ગાથા છે. જન્મથી જ સાંભળવામાં અને બોલવામાં (Hearing and Speech Impairment) તકલીફ હોવા છતાં, તેમણે આ પડકારને પોતાની ઓળખ બનાવી અને આજે તેઓ ખાસ જરૂરિયાતવાળા બાળકોની શાળામાં શિક્ષક (Teacher in a Special Abled School) તરીકે સેવા આપી રહ્યા છે.

અનુપાબેનનું માનવું છે કે, તેમની શૈક્ષણિક અને વ્યવસાયિક સિદ્ધિઓ બહુ ઓછા દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ દ્વારા હાંસલ થઈ છે, જે સમાજમાં પરત આપવાની તેમની તીવ્ર ભાવના દર્શાવે છે.

અસાધારણ શૈક્ષણિક સફર

અનુપાબેને સામાન્ય વ્યક્તિઓ સાથેની શાળાઓમાં અભ્યાસ કર્યો, જે તેમની અસાધારણ આત્મવિશ્વાસ અને સખત મહેનતનું પ્રતીક છે.

- **સામાન્ય શાળામાં શિક્ષણ:** તેમણે સામાન્ય શાળાઓ (Normal Schools) માં અભ્યાસ કર્યો અને ગ્રેજ્યુએશન સુધીનો સંપૂર્ણ અભ્યાસ ત્યાંથી જ પૂર્ણ કર્યો.
- **બહુવિધ ડિગ્રીઓ:** તેમણે બેચલર ઓફ કોમર્સ (B.Com) માં સ્નાતક થયા પછી ડિપ્લોમા ઇન ફાઇન આર્ટ્સ (Diploma in Fine Arts) અને છેલ્લે બી.એડ. (શ્રવણક્ષતિગ્રસ્ત માટે) (B.Ed. (HI - Hearing Impairment)) જેવી દુર્લભ ડિગ્રીઓ પણ મેળવી છે. B.Ed. (HI) ની ઉપલબ્ધિ તેમની તેમના ક્ષેત્ર પ્રત્યેની ઊંડી પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

વ્યવસાયિક યોગદાન અને સામાજિક દ્રષ્ટિકોણ

શિક્ષક તરીકે, અનુપાબેનનું કાર્ય માત્ર ભણાવવા પૂરતું સીમિત નથી, પણ દિવ્યાંગ બાળકોના ઉત્થાન માટે સમર્પિત છે.

- **ગ્રામીણ બાળકોનું સશક્તિકરણ:** તેઓ માને છે કે શિક્ષણ અને ટેકનોલોજીએ ગ્રામીણ વિસ્તારોના બાળકોને સ્થળાંતર કર્યા વિના આત્મનિર્ભર બનવામાં મદદ કરી છે.
- **સમાજમાં બદલાવ:** તેમના પ્રયાસોને કારણે નીચલા મધ્યમ વર્ગના પરિવારોની વિચારસરણી વિસ્તરી છે અને હવે તેઓ બાળકોના શિક્ષણને સમાન મહત્વ આપી રહ્યા છે. દિવ્યાંગજનોને હવે 'વિકલાંગ' કે 'અપંગ' કહેવામાં આવતા નથી, અને શારીરિક મર્યાદાઓને લઈને કોઈ ભેદભાવ રહેતો નથી.
- **ભવિષ્યનું લક્ષ્ય:** તેમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય છે કે, તેઓ તેમની પાસે ઉપલબ્ધ શ્રેષ્ઠ સંસાધનો દ્વારા વધુ દિવ્યાંગ બાળકોને શિક્ષિત કરીને તેમને ઉન્નત કરે. તેઓ માને છે કે કમ્પ્યુટર પ્રાવીણ્ય (Computer Proficiency) વર્તમાન યુગમાં સામાન્ય પ્રવાહ સાથે સ્પર્ધા કરવા માટે એક વધારાનો ફાયદો છે.

આત્મવિશ્વાસ અને સશક્તિકરણ

અનુપાબેનનો દૃઢ સંકલ્પ અને આત્મનિર્ભરતા અન્ય લોકો માટે પ્રેરણારૂપ છે.

તેમની સિદ્ધિઓએ સમાજમાં સ્વીકૃતિની આશા જગાવી છે, જ્યાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓની ક્ષમતાઓને ઓળખીને તેમને અવગણના કર્યા વિના સામાન્ય શ્રેણીમાં સ્થાન મળે. તેઓ હાલમાં યુવા દિવ્યાંગોના ઉત્થાન માટે સમાન સમાજમાં કાર્યરત છે.

અનુપા અરવિંદરાય શાહનું જીવન દર્શાવે છે કે, શ્રવણ અને વાણીની મર્યાદાઓ હોવા છતાં, શિક્ષણ અને સેવા દ્વારા વ્યક્તિ સમાજમાં કેટલું મોટું પરિવર્તન લાવી શકે છે.

જાગૃતિ લાલજીભાઈ કેલા: સંકલ્પની શક્તિ અને સેવાના સપના

મોરબીના રહેવાસી જાગૃતિ લાલજીભાઈ કેલા (ઉંમર: ૫૦) ની જિંદગી એક શાંત નદીના પ્રવાહ જેવી છે, જેણે પોતાના માર્ગમાં આવેલા દરેક પથ્થરને પાર કરીને બીજાઓને જીવન આપવાનું કાર્ય કર્યું છે. જ્યારે તે માત્ર ૧૧ મહિનાના હતા, ત્યારે પોલિયોને કારણે તેમના બંને પગમાં ખોડખાંપણ આવી ગઈ, પરંતુ આ શારીરિક મર્યાદા ક્યારેય તેમના મનની મર્યાદા બની શકી નહીં.

વર્ષો સુધી સંઘર્ષ કર્યા પછી, જાગૃતિભેને પોતાની ઓળખ એક ટ્યુશન ટીચર તરીકે બનાવી. તેઓ પોતાની મહેનતથી બાળકોને જ્ઞાન આપે છે અને ઘરનું ગુજરાન ચલાવે છે.

કૌટુંબિક પડકારો અને જવાબદારીનું વહન

જાગૃતિભેનનું જીવન માત્ર અંગત સંઘર્ષની વાત નથી, પણ કૌટુંબિક જવાબદારીનું મૂર્તિમંત ઉદાહરણ છે.

વર્ષ ૨૦૧૭ માં, તેમના મોટાભાઈ અને પિતાના નિધન પછી, પરિવારની આર્થિક અને સામાજિક જવાબદારીનો મોટો ભાર તેમના અને તેમના ભાભી પર આવી પડ્યો. તેમની પડકારજનક પરિસ્થિતિમાં વધુ એક જવાબદારી ઉમેરાઈ, કારણ કે તેમના નાનાભાઈ માનસિક વિકલાંગતા ના કારણે કમાવા માટે અસમર્થ છે.

જ્યારે પરિવારમાં બે દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ (તેઓ પોતે અને તેમના નાનાભાઈ) હતા, ત્યારે સામાજિક ચિંતાઓને કારણે તેમના ભત્રીજાના લગ્નમાં મુશ્કેલી ન આવે તે માટે જાગૃતિભેન, તેમના મમ્મી અને નાનાભાઈને ઘરના ઉપરના માળે અલગ રહેવા જવું પડ્યું. આ ભાવનાત્મક પડકાર છતાં, તેમણે હિંમત હારી નહીં. તેઓ તેમની માતાની મદદથી ઘરનું તમામ કામકાજ સંભાળે છે અને જરૂર પડ્યે ભાભી અને અન્ય પરિવારજનો પણ સહાય કરે છે.

જાગૃતિભેન માને છે કે તેમની પાસે કોઈ મોટી ઔપચારિક સિદ્ધિઓ નથી, પણ આટલા પડકારો વચ્ચે પણ હિંમતથી ટ્યુશન ક્લાસ ચલાવવો અને પરિવારને સાચવવો એ તેમના માટે સૌથી મોટી સિદ્ધિ છે.

વૃદ્ધો માટે એક અનોખું સપનું: 'ડે સ્કૂલ'

વર્તમાન પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા સાથે, જાગૃતિભેન ભવિષ્યમાં એક અદ્ભુત સ્વપ્ન ધરાવે છે. તેમનું લક્ષ્ય છે કે, તેઓ કોઈ સંસ્થા સાથે જોડાઈને પોતાની શારીરિક મર્યાદાઓને બાજુ પર મૂકીને પણ કામ કરી શકે. ખાસ કરીને, નાના-મોટા હિસાબો રાખવા, વસ્તુઓ પર દેખરેખ રાખીને મંગાવવી, અને સંસ્થાની પ્રગતિમાં સહાય કરવી એ તેમની મુખ્ય ઇચ્છા છે.

પરંતુ તેમનું સૌથી અનોખું સપનું છે:

"ભવિષ્યમાં તક મળે તો પચાસથી વધુ વર્ષના વૃદ્ધો માટે સવારથી સાંજ ડે સ્કૂલ જેવી સગવડો કરવી, જેથી તેઓ પોતાના પરિવારની સાથે રહી શકે અને આખો દિવસ પરિવાર અને પોતે સ્વતંત્ર પણ રહી શકે."

આ વિચાર તેમના ઊંડા સેવાભાવ અને સંવેદનશીલતાને દર્શાવે છે. તેઓ ઇચ્છે છે કે વૃદ્ધોને એક જગ્યા મળે જ્યાં તેઓ દિવસ દરમિયાન પ્રવૃત્તિઓ કરી શકે, જ્યારે સાંજે પોતાના પરિવાર સાથે રહીને સામાજિક બંધન જાળવી શકે.

જાગૃતિ કેલાનું જીવન એ વાતની સાબિતી છે કે, સંજોગો ગમે તેટલા કપરા હોય, પણ હૃદયમાં રહેલો પ્રેમ અને બીજા માટે કંઈક કરી છૂટવાનો સંકલ્પ વ્યક્તિને સાચું રત્ન બનાવે છે. તેમની સાદગી અને સેવાભાવ અન્ય લોકો માટે પ્રેરણારૂપ છે.

સંકલ્પનો સૂરજ: ડૉ. પરેશ ઢોલરિયાની અડગ ગાથા

રાજકોટના એક મધ્યમવર્ગીય પરિવારમાં, મોરબી જિલ્લાના જાલીડા ગામના વતની ગોકળભાઈના ઘરે, ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૪ના રોજ એક બાળકનો જન્મ થયો, જેનું નામ **પરેશ** પાડવામાં આવ્યું. **છ મહિનાની** નાની ઉંમરે જ **પોલિયો**એ તેના બંને પગ પર પ્રહાર કર્યો, જેના કારણે ૬૫% હલનચલન ખોડખાંપણ આવી. આર્થિક રીતે નબળા પરિવાર માટે આ એક મોટી આફત હતી. પિતા ગોકળભાઈ રાજકોટની શાકમાર્કેટમાં છૂટક મજૂરી કરતા અને અભણ હતા, જ્યારે માતા જયાબેન પાંચ ધોરણ સુધી ભણેલા હતા. આ વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ માતા-પિતાએ હિંમત ન હારી, અને પરેશને સારવાર માટે ઘણી જગ્યાએ લઈ ગયા.

જ્યારે ડોક્ટરોએ હાથ અધ્ધર કરી દીધા, ત્યારે પરિવારે ઈશ્વરની ઈચ્છા માનીને પરેશની સારસંભાળમાં પોતાનું સર્વસ્વ સમર્પિત કર્યું. પરેશના પિતા રોજ તેને સાયકલ પર શાળાએ મૂકવા જતા અને વર્ગખંડ સુધી ઉંચકીને પહોંચાડતા. બાળપણમાં પરેશને પોતાની વિકલાંગતાથી શરમ આવતી હતી, પરંતુ પરિવાર, મિત્રો અને શિક્ષકોના સતત ટેકાથી તે ધીમે ધીમે સમાજમાં બહાર આવવા લાગ્યો.

પરેશભાઈએ શરીરની ખોડખાંપણને ક્યારેય કમજોરી ન ગણી. તેઓ અભ્યાસમાં એટલા હોશિયાર હતા કે ધોરણ ૧ થી ૯ સુધી હંમેશા પ્રથમ નંબરે પાસ થયા. **એસ.એસ.સી.માં ૮૯.૧૪%** સાથે બેડીપરા કેન્દ્રમાં **પાંચમો નંબર** મેળવ્યો. પરિવારની આર્થિક સ્થિતિ જોઈને તેઓ **પી.ટી.સી. (શિક્ષક તાલીમ)** કરીને ઝડપથી પગભર થવા માંગતા હતા, પણ પરિવારે તેમને રોક્યા. શિક્ષિત વડીલોએ કહ્યું: **"તારી આગળ ભણવાની જવાબદારી હવે અમારી, બસ તું ખૂબ મહેનત કર. તને એમ.બી.બી.એસ.માં જ એડમીશન મળશે, તું ડોક્ટર બનીશ, ભણાવવાનો ખર્ચ અમે ઉઠાવીશું."**

આ શબ્દોનું પીઠબળ અને માતા-પિતાનો અડગ સહકાર લઈને પરેશભાઈએ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૩માં રાજકોટની **પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય મેડિકલ કોલેજ**માં પ્રવેશ મેળવ્યો. તેમને ૬૨ હતો કે **૬૫%** વિકલાંગતાને કારણે ડોક્ટર બનવામાં મુશ્કેલી પડશે, પરંતુ કોલેજના પ્રોફેસરો, સ્ટાફ અને સહાધ્યાયીઓએ તેમને ક્યારેય 'દિવ્યાંગ' તરીકે ન જોયા. તેમને હંમેશા એક સામાન્ય વ્યક્તિ સમજીને પ્રોત્સાહિત કર્યા. આ સપોર્ટના કારણે, પરેશભાઈ દરેક વર્ષ પ્રથમ પ્રયત્ને ફર્સ્ટ ક્લાસ માર્ક સાથે પાસ થયા અને ૨૦૦૯માં **એમ.બી.બી.એસ** પૂરું કર્યું.

ડૉ. પરેશ ઢોલરિયાએ ટંકારાના **સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્ર**થી પોતાની ડોક્ટરી સેવાની શરૂઆત કરી. હાલમાં તેઓ રાજકોટની પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાય સરકારી હોસ્પિટલમાં ફરજ બજાવે છે અને **G.P.S.C. તબીબી અધિકારી વર્ગ ૨** તરીકે કાયમી નિમણૂક પામેલા છે.

ડૉ. પરેશના જીવનની સૌથી પ્રેરક બાબત એ છે કે ૨૦૧૯ના કોરોના કાળમાં જ્યારે દિવ્યાંગ લોકોને ફરજ મુક્તિ આપવામાં આવી હતી, ત્યારે પણ તેમણે એક પણ રજા ભોગવ્યા વિના દેશસેવાને પોતાની જવાબદારી માનીને સતત ફરજ બજાવી. ૨૦૨૧માં જ્યારે તેમની પુત્રી મિશિકા (લક્ષ્મી)નો જન્મ થયો, ત્યારે મેટરનિટી રજા મળવા છતાં, તેમણે રજા લીધા વિના હોસ્પિટલમાં દર્દીઓની સેવા ચાલુ રાખી.

ડૉ. પરેશ ગોવા અને મહાબળેશ્વર સુધી કાર ચલાવીને મુસાફરી કરી શકે છે, સફળ પ્રેક્ટિસ કરી શકે છે, અને અનેક સામાજિક-મેડિકલ કેમ્પોમાં સક્રિય છે. તેમના પત્ની ભાવના પણ ૫૦% દિવ્યાંગ હોવા છતાં રાજકોટ આઈ.ટી.આઈ.માં ફોરમેન ઇન્સ્ટ્રક્ટર તરીકે ફરજ બજાવે છે.

ડૉ. પરેશનો સમાજને સ્પષ્ટ સંદેશ છે: **"મારી વિકલાંગતાને જ મારી એબિલિટી સમજી હું આગળ વધ્યો છું. શરીરના અંગોમાં ખોડખાંપણને કમજોરી નહીં, પણ પડકાર સમજવો જોઈએ. હિંમત અને આત્મવિશ્વાસપૂર્વક આગળ વધો. શિક્ષણ જ તમને સમાજમાં ઉચ્ચ સ્થાન અપાવી શકે છે."**

ડૉ. પરેશ ઢોલરિયાનું જીવન એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે મનુષ્યનો દેહ ભલે ખૂટતો હોય, પણ તેના સંકલ્પો હંમેશા દિવ્ય હોય છે.

પીઠવા પારસકુમાર કાંતિલાલ: પોલિયોથી શોપ હેડ સુધીની પ્રેરક યાત્રા

રાજકોટના રહેવાસી પીઠવા પારસકુમાર કાંતિલાલ (ઉંમર: ૪૪ વર્ષથી દિવ્યાંગ)નું જીવન એ વાતની સાબિતી છે કે મનથી મક્કમ વ્યક્તિ માટે કોઈ પણ મુશ્કેલી અશક્ય નથી. બાળપણમાં આવેલા પોલિયો (Locomotor disability – હાથ પગને લગતી ખોડખાંપણ) ને કારણે તેઓ દિવ્યાંગ બન્યા, પરંતુ તેમણે આ પડકારને પોતાની પ્રગતિના માર્ગમાં ક્યારેય નડતરરૂપ થવા દીધો નથી.

પ્રારંભિક સંઘર્ષ અને શિક્ષણની સિદ્ધિ

પારસકુમારના જીવનની શરૂઆત ખૂબ જ સંઘર્ષમય હતી.

- **બાળપણનો પડકાર:** જન્મના દસ મહિના પછી તેઓ ચાલવા લાગ્યા હતા, પરંતુ સખત તાવ આવતાં તેમને પોલિયો થઈ ગયો, જેના કારણે તેઓ ઊભા થવાનું બંધ કરી દીધું.
- **હિંમત ન હારવાનો સંકલ્પ:** તેમના મોટાભાઈએ દેશી દવા કરાવી, જેનાથી તેઓ બે દિવસમાં ફરી ઊભા થવા લાગ્યા. આ ઘટનાએ જ તેમને જીવનમાં હિંમત ક્યારેય ન હારવાની પ્રેરણા આપી.
- **શૈક્ષણિક પ્રગતિ:** તેમણે પોતાની દિવ્યાંગતા વચ્ચે પણ **B.Com** સુધીનો અભ્યાસ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યો.

વ્યવસાયિક સફળતા અને પદ પર પ્રગતિ

આજે પારસકુમાર એક ખાનગી કંપનીમાં ઉચ્ચ અને પડકારજનક પદ પર કાર્યરત છે.

- **વર્તમાન પદ:** હાલમાં તેઓ **CNC પ્રોગ્રામર (CMM Programmer)** અને **મશીન શોપ હેડ** તરીકેની પ્રતિષ્ઠિત પોસ્ટ પર જોબ કરે છે.
- **પડકારરૂપ કાર્ય:** તેઓ કહે છે કે તેમણે હંમેશાં એવું કામ કર્યું છે જે સામાન્ય રીતે દિવ્યાંગ વ્યક્તિ ન કરી શકે, એટલે કે **પડકારવાળું કામ**. તેમણે ક્યારેય પોતાની તકલીફને કામમાં નડતર થવા દીધી નથી. ધીરે ધીરે તેઓ આગળ વધતા ગયા અને આજે આટલી સારી પોસ્ટ પર નોકરી કરી રહ્યા છે.
- **કૌટુંબિક સહયોગ:** તેમની આ સફરમાં તેમના ફેમિલીનો બહુ સપોર્ટ રહ્યો, જે તેમની સફળતાનો મુખ્ય આધાર છે.
- **સમાજસેવા:** તેમણે અત્યાર સુધીમાં લગભગ **ચાર વખત બ્લડ ડોનેટ** કરીને સમાજ પ્રત્યેનો પોતાનો સેવાભાવ પણ વ્યક્ત કર્યો છે.

ભાવિ લક્ષ્યો : અને પ્રેરણા

પારસકુમારનું ભાવિ લક્ષ્ય ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને પ્રેરણાદાયક છે:

- **આત્મનિર્ભરતાથી રોજગારદાતા:** તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય હવે ખુદનો મશીન શોપ શરૂ કરવાનો છે.
- **નવા દિવ્યાંગો માટે પ્રેરણા:** તેઓ પોતાના અનુભવનો ઉપયોગ કરી અન્ય દિવ્યાંગોને રોજગારી આપવા માંગે છે.
- **સંદેશ:** તેઓ માને છે કે, **"હેન્ડીકેપ હોવા છતાં પણ પ્રગતિ કરી શકાય છે"** અને તેમનો આ નવો વ્યવસાય અન્ય લોકો માટે પણ પ્રેરણારૂપ બનશે.

પીઠવા પારસકુમાર કાંતિલાલનું જીવન એ શીખવે છે કે સાચો વિકલાંગ વ્યક્તિ એ નથી જે શરીરથી નબળો છે, પણ એ છે જે મનથી હાર માની લે છે. તેમણે પોતાના સંકલ્પબળ અને પરિશ્રમથી સાબિત કરી દીધું છે કે દિવ્યાંગતા એ લક્ષ્ય સુધી પહોંચવાનો માર્ગ રોકી શકતી નથી.

ધ્વનિ પટેલ: સંકલ્પબળ અને સામાજિક સેવાના પ્રેરક

અમદાવાદમાં રહેતા ધ્વનિ પટેલ (ઉંમર: ૩૪ વર્ષ)નું જીવન, મૂક-બધિરતા (Speech and Hearing Disability) હોવા છતાં, સમાજસેવા અને સકારાત્મક કાર્ય પ્રત્યેના તેમના ઊંડા સમર્પણની ગાથા છે. જન્મના માત્ર ત્રણ દિવસ પછી જ તેમને સાંભળવા અને બોલવાની તકલીફ શરૂ થઈ, પરંતુ આ પડકારે તેમને રોક્યા નથી.

પાયાની વિગતો અને વર્તમાન કાર્ય

ધ્વનિબેને તેમની દિવ્યાંગતાને ક્યારેય તેમની ક્ષમતાઓ પર હાવી થવા દીધી નથી.

- **દિવ્યાંગતાનો પ્રકાર: મૂક-બધિર (Speech and Hearing Disability)**, જે જન્મના ત્રણ દિવસથી છે.
- **વર્તમાન કાર્ય:** તેઓ હાલમાં નોકરી કરે છે, જે તેમની આત્મનિર્ભરતા દર્શાવે છે.
- **પારિવારિક પૃષ્ઠભૂમિ:** તેમના પિતા ધંધો (બિઝનેસ) કરે છે અને માતા ગૃહિણી છે. તેઓ અપરિણીત છે અને અમદાવાદમાં રહે છે.

સમાજસેવા અને સ્વૈચ્છિક પ્રવૃત્તિઓ

ધ્વનિબેનનો મુખ્ય રસ કોમ્પ્યુટરમાં છે, પરંતુ તેમની સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓનો વ્યાપ ખૂબ મોટો છે. તેઓ વિવિધ સામાજિક અને રમતગમતની પ્રવૃત્તિઓમાં સ્વયંસેવક (Voluntary Service) તરીકે સક્રિય રહ્યા છે.

- **મોરબી હોનારતમાં સહયોગ:** તેમણે અખિલ હિન્દુસ્તાની વિકલાંગ સંગઠન અને મલ્હાર કોમ્પ્યુટર દ્વારા આયોજિત મોરબી હોનારતમાં મૃત્યુ પામેલા દિવંગત વ્યક્તિઓના આત્માની શાંતિ માટેના શ્રદ્ધાંજલિ અને કેન્ડલમાર્ચ કાર્યક્રમના આયોજનમાં સહયોગ આપ્યો હતો.
- **પેરા કબડ્ડીમાં સેવા:** વર્ષ ૨૦૧૯ માં આયોજિત પેરા કબડ્ડીની દિવ્યાંગ નેપાળ/ભારત કબ્બડ્ડી રમતમાં, તેઓ ભારતની ટીમ સાથે વોલન્ટિયર તરીકે જોડાયા હતા અને સેવા આપી હતી.
- **સાંસ્કૃતિક અને જાગૃતિ કાર્યક્રમો:**
 1. ૨૦૨૧ માં અમદાવાદ ખાતે સાઇકા મોબીલીટી હબ અને બંકિમ પાઠક ફાઉન્ડેશનના સહયોગથી આયોજિત ગરબાના કાર્યક્રમમાં તેમણે વોલન્ટરી સર્વિસ આપી.
 2. લાયન્સ ક્લબ ઓફ દિવ્યામની 'રાઇટ ફોર એસેન્સિયેબલ' રેલીમાં ભાગ લઈને વોલન્ટરી સર્વિસ આપી.
 3. ૨૦૧૮ માં જે.જે.સીટીમાં મનોદિવ્યાંગ બાળકોના જન્માષ્ટમી ઉત્સવના આયોજનમાં સહયોગ આપ્યો.
 4. ૨૦૧૮ માં લાયન્સ ક્લબ આયોજિત વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમમાં પણ સક્રિય સહયોગ આપ્યો.

ભાવિ લક્ષ્યો અને પ્રેરણા

ધ્વનિ પટેલનું લક્ષ્ય માત્ર પોતાના ક્ષેત્રમાં જ નહીં, પરંતુ અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પણ એક ઉદાહરણ બનવાનું છે.

- **મુખ્ય લક્ષ્ય:** તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય કોમ્પ્યુટરમાં જ આગળ વધવાનું છે, કારણ કે તેમને તેમાં ઊંડો રસ છે.
- **સમાજ સેવા:** તેઓ સમાજની સેવા કરવા માંગે છે, ખાસ કરીને તેમના જેવા દિવ્યાંગોના કાર્યક્રમોમાં સેવા આપવાનું તેમનું લક્ષ્ય છે.

ધ્વનિ પટેલનો સંઘર્ષ અને તેમની નિઃસ્વાર્થ સેવા દર્શાવે છે કે, સાંભળવાની કે બોલવાની ક્ષમતા ન હોવા છતાં, મજબૂત ઇચ્છાશક્તિ અને સમાજ માટે કંઈક કરવાની ભાવના વ્યક્તિને જીવનમાં ઉચ્ચ સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત કરાવે છે.

સંકલ્પનો સેતુ: અમિતા પટેલની આત્મનિર્ભરતા અને સેવાની ગાથા

અમદાવાદમાં રહેતા અમિતા એ. પટેલ (ઉંમર ૫૯)નું જીવન હિંમત, આત્મનિર્ભરતા અને સમર્પણની જીવંત મશાલ સમાન છે. જન્મથી જ ૭૫% લોકોમોટર દિવ્યાંગતા (હાથ-પગની ખોડખાંપણ) સાથે જીવવું એ અમિતાબહેન માટે ક્યારેય અડચણરૂપ બન્યું નથી. સમાજ જ્યાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓને માત્ર સહાનુભૂતિથી જુએ છે, ત્યાં અમિતાબહેને પોતાના પગ પર ઊભા રહીને સમાજને એક નવી દિશા બતાવી છે.

તેમના પિતા નિવૃત્ત શિક્ષક હતા અને માતા ગૃહિણી. શિક્ષણના સંસ્કારોએ અમિતાબહેનના મનમાં હિંમતનો પાયો નાખ્યો. તેમણે M.A., B.Ed. અને P.T.C. (શિક્ષણ વિશારદ) સુધીનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો. આટલા ઊંચા શિક્ષણ સાથે, તેમણે અન્ય પર નિર્ભર રહેવાને બદલે આત્મનિર્ભરતાનો માર્ગ પસંદ કર્યો.

વર્ષ ૧૯૯૮માં, જ્યારે કમ્પ્યુટર શિક્ષણનો વ્યાપ વધી રહ્યો હતો, ત્યારે અમિતાબહેને પોતાના જ્ઞાન અને મહેનતથી "અમૃતા કમ્પ્યુટર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ"ની સ્થાપના કરી. છેલ્લા ૨૭ વર્ષથી, તેઓ આ સંસ્થાનું સફળ સંચાલન કરી રહ્યાં છે, જે તેમની પ્રબળ ઇચ્છાશક્તિ અને વ્યવસાયિક કુશળતાનું પ્રતીક છે.

પરંતુ અમિતાબહેનની ખરી સિદ્ધિ તેમના સામાજિક કાર્યમાં છે. ૨૮ વર્ષના લાંબા ગાળાથી તેઓ દિવ્યાંગ સશક્તિકરણ અને ન્યાય માટે કાર્યરત છે. ૨૦૧૭માં તેમણે "અમૃતા એન્ડ દિવ્યાંગ ફાઉન્ડેશન"ની સ્થાપના કરી, જેના દ્વારા તેઓ અનેક પ્રેરણાદાયી કાર્યો કરી રહ્યાં છે:

1. **શિક્ષણનો પ્રકાશ:** તેઓ દિવ્યાંગ બાળકો માટે "જ્યોતિ કલમ સેતુ" પ્રોજેક્ટ ચલાવે છે, જે શિક્ષણના માર્ગે તેમનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ બનાવે છે.
2. **સંબંધોનું જોડાણ:** તેઓ દિવ્યાંગ યુવક-યુવતીઓ માટે દર વર્ષે સફળતાપૂર્વક "પરિચય સંમેલન"નું આયોજન કરે છે, જેમાં આશરે ૪૦૦થી ૫૦૦ દિવ્યાંગો ભાગ લઈને જીવનસાથી શોધે છે. આ કાર્ય દ્વારા તેઓ દિવ્યાંગજનોને એક ગૌરવપૂર્ણ પારિવારિક જીવન જીવવામાં મદદ કરે છે.

અમિતાબહેનનું ભવિષ્યનું લક્ષ્ય અત્યંત સ્પષ્ટ અને વ્યાપક છે. તેઓ માને છે કે દિવ્યાંગોને રોજગારી મેળવવામાં આવતી મુશ્કેલીઓ દૂર થવી જોઈએ. આ માટે તેઓ રોજગાર-લક્ષી સેમિનાર અને વર્કશોપનું આયોજન કરવા માંગે છે. તેમનું સૌથી મોટું ધ્યેય જાહેર સ્થળોને સુલભ બનાવવાનું છે. સરકારી કચેરીઓ, હોસ્પિટલો, બેન્કો, શોપિંગ મોલ અને ધાર્મિક સ્થળોનું ઓડિટ કરીને, તેઓ દિવ્યાંગો અને વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે આ સ્થળોને સુગમ્ય બનાવવા કટિબદ્ધ છે.

અમિતાબહેનનો સંદેશ સ્પષ્ટ છે: **"દિવ્યાંગતા એ કમજોરી નથી, પરંતુ એક પડકાર છે."** તથા **"આત્મવિશ્વાસ, હિંમત અને આત્મનિર્ભરતા જ વિકાસની ચાવી છે."** તેમના મતે, દિવ્યાંગનું સશક્તિકરણ કરીને માનસિક બીમારીઓ અને નકારાત્મકતાથી દૂર રહેવું એ જ તેમના જીવનનું સાચું ધ્યેય છે. અમિતાબહેનનું જીવન પ્રેરણા આપે છે કે જો મનનો સંકલ્પ મજબૂત હોય, તો શરીરની કોઈ પણ ખોડખાંપણ સફળતાના માર્ગમાં ક્યારેય અડચણરૂપ બની શકતી નથી.

કચ્છનો દીવો: કાસમભાઈની સેવાયાત્રા

કચ્છના ભયાઉ તાલુકાના કડોલ ગામની ધૂળભરી ઘરતી પર એક એવો જુસ્સાદાર વ્યક્તિ વસે છે, જેણે પોતાના શરીરની ખોડખાંપણને ક્યારેય પોતાની ઓળખ બનવા દીધી નથી: **કાસમભાઈ ખસકેલી**. 42 વર્ષના કાસમભાઈનો જન્મ થયો ત્યારથી જ તેમને હાથ અને પગમાં દિવ્યાંગતા હતી. તેમના માતા-પિતા ખેત મજૂરી કરીને પરિવારનું ગુજરાન ચલાવતા, એટલે બાળપણ સંસાધનોની તંગી અને શારીરિક પડકારો વચ્ચે વીત્યું.

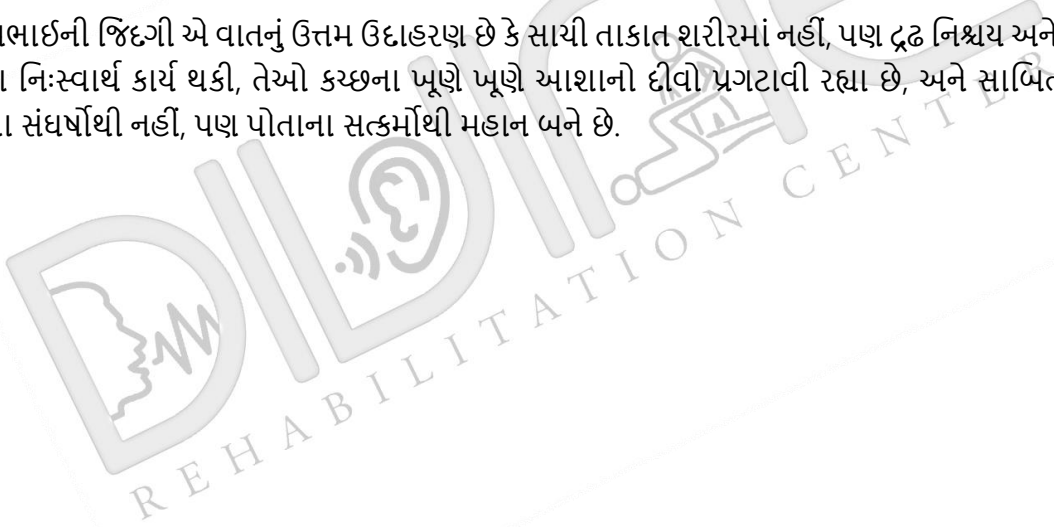
જોકે, કાસમભાઈનું મન હંમેશાં સશક્ત અને સેવાભાવથી ભરેલું રહ્યું. તેમણે પોતાની પરિસ્થિતિને ફરિયાદનું કારણ બનાવવાને બદલે, તેને અન્ય લોકો માટે શક્તિ બનવાનું માધ્યમ બનાવ્યું.

આત્મનિર્ભરતાની શોધમાં, કાસમભાઈ '**ઉન્નતિ સંસ્થા**' સાથે જોડાયા. અહીં તેમણે માત્ર એક ઓફિસ જોબ જ ન સ્વીકારી, પણ અઘરું **ફિલ્ડ વર્ક** કરવાનું પણ શરૂ કર્યું. હાથ-પગની દિવ્યાંગતા સાથે કચ્છના અંતરિયાળ ગામોમાં જવું, રસ્તાઓ પર ચાલવું, અને લોકો સુધી પહોંચવું એ કોઈ સામાન્ય કામ નહોતું, પણ કાસમભાઈની સેવા કરવાની ધગશ આગળ આ તમામ પડકારો વામણા હતા.

કાસમભાઈ આજે કચ્છના સેંકડો ગામડાંઓમાં **સરકારી યોજનાઓ**ની માહિતી પહોંચાડનાર એક જીવંત સેતુ બની ગયા છે. તેમનું મુખ્ય કાર્ય છે દિવ્યાંગજનો અને વિધવાઓ સુધી સરકારની કલ્યાણકારી યોજનાઓની સાચી માહિતી પહોંચાડવી, જેથી તેઓ પોતાના હક મેળવી શકે. ગામડાના લોકો માટે તેઓ માત્ર એક કર્મચારી નથી, પણ એક વિશ્વાસપાત્ર માર્ગદર્શક છે.

તેમની પ્રેરણાદાયી વાત એ છે કે, જે વ્યક્તિ પોતે જીવનના સૌથી મોટા સંઘર્ષમાંથી પસાર થઈ છે, તે જ વ્યક્તિ આજે બીજાની તકલીફો દૂર કરવાનું કામ કરી રહી છે. તે વિધવા બહેનોને તેમના પેન્શનના હક અપાવે છે અને દિવ્યાંગ ભાઈ-બહેનોને શિક્ષણ અને સહાયતા માટે જરૂરી દસ્તાવેજો તૈયાર કરવામાં મદદ કરે છે.

કાસમભાઈની જિંદગી એ વાતનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે કે સાચી તાકાત શરીરમાં નહીં, પણ દ્રઢ નિશ્ચય અને સેવાના ભાવમાં હોય છે. તેમના નિઃસ્વાર્થ કાર્ય થકી, તેઓ કચ્છના ખૂણે ખૂણે આશાનો દીવો પ્રગટાવી રહ્યા છે, અને સાબિત કરી રહ્યા છે કે વ્યક્તિ પોતાના સંઘર્ષોથી નહીં, પણ પોતાના સત્કર્મોથી મહાન બને છે.

અમદાવાદની સૂર્યપુત્રી: સોનલબેનની જ્ઞાનયાત્રા

અમદાવાદમાં રહેતા માધાણી સોનલબેન ગીરધરભાઈનું જીવન એ વાતનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે કે જ્ઞાનની જ્યોતને કોઈ શારીરિક સીમા રોકી શકતી નથી. ૩૯ વર્ષના સોનલબેન જન્મથી જ દ્રષ્ટિ અક્ષમ (અંધજન) છે, પરંતુ તેમનું શિક્ષણ પ્રત્યેનું સમર્પણ અને દૃઢ નિશ્ચય એટલો મજબૂત છે કે તેમની સિદ્ધિઓનો પટારો આંખે દેખનારા લોકો માટે પણ પ્રેરણારૂપ છે.

નાનપણથી જ તેમણે નક્કી કરી લીધું હતું કે દ્રષ્ટિની ખામી તેમના જીવનના ધ્યેયોમાં ક્યારેય અડચણરૂપ નહીં બને. સોનલબેને સુલભ શિક્ષણ પદ્ધતિઓ (Accessible Education) જેમ કે બ્રેઇલ લિપિ, સ્ક્રીન રીડર સોફ્ટવેર અને અન્ય સહાયકારી સાધનોનો પૂરેપૂરો ઉપયોગ કરીને અસાધારણ શૈક્ષણિક લાવકાત મેળવી છે.

જ્ઞાનની શક્તિ: તેમની અદ્ભુત સિદ્ધિઓ

સોનલબેને મેળવેલી ડિગ્રીઓ અને ડિપ્લોમા તેમની બહુમુખી પ્રતિભા દર્શાવે છે:

- ગુજરાતીમાં એમ.એ. (M.A. in Gujarati)
- ગુજરાતીમાં બી.એડ. (B.Ed. in Gujarati)
- સંગીતમાં એમ.એ. (M.A. in Music)
- સંગીતમાં બી.એડ. (B.Ed. in Music)
- ખાસ શિક્ષણમાં ખાસ બી.એડ. (Special B.Ed. in Special Education)
- પત્રકારત્વમાં ડિપ્લોમા (Diploma in Journalism)

આટલી બધી લાવકાતો મેળવ્યા પછી પણ, તેમનો સંઘર્ષ સમાપ્ત થતો નથી. તેઓ હાલમાં નોકરી કરે છે અને સાથે સાથે દ્રષ્ટિહીન લોકો માટે શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં પોતાને અને અન્ય લોકોને સશક્ત બનાવવા માટે સતત કાર્ય કરી રહ્યા છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: માર્ગદર્શક બનવું

સોનલબેનનું જીવનલક્ષ્ય સ્વતંત્ર અને આત્મવિશ્વાસપૂર્ણ જીવન જીવવાનું છે. તેમનો દૃઢ વિશ્વાસ છે કે યોગ્ય શિક્ષણ અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગ દ્વારા તેઓ સમાજમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપી શકે છે. તેમનું લક્ષ્ય આગળ જઈને શિક્ષક, કમ્પ્યુટર નિષ્ણાત અથવા સામાજિક કાર્યકર બનવાનું છે, જેથી તેઓ અન્ય દ્રષ્ટિ અક્ષમ વ્યક્તિઓને સફળતાના માર્ગ પર માર્ગદર્શન આપી શકે.

આ લક્ષ્યો હાંસલ કરવા માટે તેઓ મહેનત, ધીરજ અને સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ અપનાવી રહ્યા છે. બ્રેઇલ (Braille), સ્ક્રીન રીડર (Screen Reader) અને અન્ય ટેકનોલોજી તેમના માટે જ્ઞાનના દ્વાર ખોલવાનું મુખ્ય સાધન છે.

સોનલબેનની આ સફર આપણને શીખવે છે કે જો તમારી પાસે શીખવાની અને સકારાત્મક યોગદાન આપવાની ઊંડી ઈચ્છા હોય, તો જીવનના કોઈ પણ પડકારો તમને તમારી મંઝિલ સુધી પહોંચતા રોકી શકતા નથી. તેઓ ખરા અર્થમાં જ્ઞાન અને સશક્તિકરણની જીવંત મશાલ છે.

સંગીત, સેવા અને સંકલ્પ: દિવ્યેશ કુબાવતની અપ્રતિમ ગાથા

રાજકોટના દિવ્યેશકુમાર કે. કુબાવત (ઉંમર ૪૨)નું જીવન એ વાતનો પુરાવો છે કે શરીરની મર્યાદાઓ માત્ર એક પડકાર છે, જેનો સામનો સંકલ્પ અને કલાની શક્તિથી કરી શકાય છે. બાળપણમાં, જન્મના એક વર્ષ બાદ પોલિયોના કારણે તેમને ડાબા પગે ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) આવી. જોકે, આ શારીરિક પડકાર તેમની પ્રગતિમાં ક્યારેય અવરોધરૂપ બન્યો નથી, પરંતુ તેમને વધુ મજબૂત અને બહુમુખી પ્રતિભાશાળી બનવાની પ્રેરણા આપી છે.

દિવ્યેશભાઈએ તેમની શારીરિક મર્યાદાઓને માત્ર અવગણી જ નથી, પરંતુ તેને તકમાં રૂપાંતરિત કરી બતાવી છે. તેઓ સંગીતના ક્ષેત્રમાં અનુસ્નાતક (માસ્ટર)ની પદવી ધરાવે છે અને નેશનલ એલિજિબિલિટી ટેસ્ટ (NET) પણ પાસ કરેલ છે. આટલું જ નહીં, તેઓ એક સફળ સરકારી કર્મચારી પણ છે અને હાલમાં રાજકોટની પશ્ચિમ રેલ્વેમાં ઓફિસ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ તરીકે ફરજ બજાવે છે.

તેમની સિદ્ધિઓ માત્ર શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક ક્ષેત્રો સુધી સીમિત નથી. દિવ્યેશભાઈ સંગીત અને અન્ય કલા પ્રવૃત્તિઓમાં પણ અસાધારણ પ્રદાન કરી રહ્યા છે. તેમણે અનેક પ્રાદેશિક અને રાષ્ટ્રીય સ્તરના કાર્યક્રમોમાં ભાગ લીધો છે, જ્યાં તેમના અવાજ અને કલાને ખૂબ સન્માન મળ્યું છે. રેલવે દ્વારા પણ તેમને તેમની ઉત્કૃષ્ટ સેવા અને કલા પ્રત્યેના યોગદાન બદલ ઘણા પુરસ્કારોથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે:

- **કલા માટે પુરસ્કાર:** વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે સાંસ્કૃતિક અને કલા પ્રવૃત્તિઓમાં ઉત્તમ પ્રદર્શન બદલ DRM-RJT દ્વારા મેડલ અને સર્ટિફિકેટ મેળવેલ છે.
- **હિન્દી ભાષામાં સિદ્ધિ:** તેમણે રાજભાષા હિન્દી ઓફિશિયલ નોટિંગ સ્પર્ધામાં ત્રીજું ઇનામ અને નગર રાજભાષા કાર્યાન્વયન સમિતિ દ્વારા આયોજિત હિન્દી ક્વિઝ સ્પર્ધામાં પ્રથમ ઇનામ મેળવ્યું છે.

દિવ્યેશભાઈનું માનવું છે કે તેમની દિવ્યાંગતા તેમની સીમા નહીં, પણ એક પડકારરૂપ પરીક્ષા છે. આટલી ઊંચાઈએ પહોંચ્યા પછી પણ, તેમનું ભાવિ લક્ષ્ય પોતાના પૂરતું સીમિત નથી. તેઓ પોતે મેળવેલી ઉપલબ્ધિઓનો લાભ અન્ય દિવ્યાંગ લોકો સુધી પહોંચાડવા માંગે છે.

તેમની સૌથી મોટી આકાંક્ષા એ છે કે તેઓ સમાજમાં વસતા દિવ્યાંગ લોકો માટે એક કલ્ચરલ અને સ્પોર્ટ્સ સોસાયટીની રચના કરે. આ સોસાયટીના માધ્યમથી, તેઓ દિવ્યાંગજનોને એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવા ઇચ્છે છે, જ્યાં તેઓ પોતાની કલા, રમતગમત અને અન્ય પ્રતિભાઓને ઉજાગર કરી શકે. દિવ્યેશકુમારની આ અદ્યત્ત ઇચ્છાશક્તિ અને ઇશ્વરદત્ત કલાનો અનુભવ તેમને ભવિષ્યમાં પણ નવીન સિદ્ધિઓ હાંસલ કરવા માટે પ્રેરિત કરે છે.

દિવ્યેશકુમાર કુબાવતનું જીવન એક સ્પષ્ટ સંદેશ આપે છે: જો તમારી અંદર ઊંચું ઊડવાનો સંકલ્પ હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ તમને જમીન પર રાખી શકતી નથી. સંગીત, સેવા અને સંકલ્પના સહારે, દિવ્યેશભાઈએ સાબિત કર્યું છે કે દિવ્યાંગતા એ સન્માનપૂર્વકનું અને સફળ જીવન જીવવાની યાવી બની શકે છે.

આત્મનિર્ભરતાના પ્રણેતા: સમિર કક્કડની અડગ ગાથા

અમદાવાદના સમિર કક્કડ (ઉંમર ૫૩)નું જીવન એ વાતની પ્રેરણા છે કે વ્યક્તિનું મનોબળ તેની શારીરિક મર્યાદાઓ કરતાં કેટલું ઊંચું હોઈ શકે છે. માત્ર બે વર્ષની ઉંમરે પોલિયોને કારણે સમિરભાઈને હાથ-પગની (લોકોમોટર) દિવ્યાંગતા આવી. જોકે, આ પડકારને તેમણે ક્યારેય હારનું કારણ ન બનાવ્યું. તેના બદલે, તેમણે પોતાની આ દિવ્યાંગતાને જ અન્ય દિવ્યાંગો માટે આત્મનિર્ભરતાનો માર્ગ બનાવવાનું ધ્યેય બનાવ્યું.

સમિરભાઈ હાલમાં 'સારીકા મોબિલિટી' નામે પોતાનો ખાનગી વ્યવસાય ચલાવી રહ્યા છે. આ વ્યવસાય માત્ર ધંધો નથી, પણ એક સામાજિક મિશન છે. તેઓ દિવ્યાંગતાને અનુરૂપ વાહનોમાં 'કિટ' બનાવીને ફેરફાર કરે છે, જેથી દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ પણ ટુ-વ્હીલર કે ફોર-વ્હીલર સરળતાથી ચલાવી શકે અને આત્મનિર્ભર બની શકે.

તેમની પ્રેરક જીવનયાત્રાના બે મુખ્ય સ્તંભ છે: **ઉદ્યોગસાહસિકતા** અને **સામાજિક સંગઠન**.

અખિલ હિન્દુસ્તાની વિકલાંગ સંગઠન (A.H.V.S.)

વર્ષ ૨૦૧૧માં, સમિરભાઈએ 'અખિલ હિન્દુસ્તાની વિકલાંગ સંગઠન'ની સ્થાપના કરી. આ સંગઠન દ્વારા તેઓ દિવ્યાંગજનોના હક અને ન્યાય માટે સતત કાર્ય કરે છે. તેમનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય દિવ્યાંગ સમુદાયના સન્માન અને ગૌરવની રક્ષા કરવાનો છે.

કોરોના મહામારી દરમિયાન, સમિરભાઈના સેવાકાર્યોની ભાવના પરાકાષ્ટાએ પહોંચી હતી. તેમણે પોતાની દિવ્યાંગતા કે શારીરિક જોખમની પરવા કર્યા વિના, પોલીસ સ્ટેશનો, વૃદ્ધાશ્રમો અને સાબરમતી જેલ સુધી માસ્ક, સેનિટાઇઝર અને શક્તિવર્ધક દવાઓની સેવા સતત અને નિયમિતપણે પૂરી પાડી હતી. આ નિઃસ્વાર્થ સેવાએ સાબિત કર્યું કે તેમનું હૃદય કેટલી વિશાળ કરુણા અને સંવેદનાથી ભરેલું છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય: ગતિશીલતા અને જાગૃતિ

સમિરભાઈનું ભાવિ લક્ષ્ય અત્યંત સ્પષ્ટ અને વ્યાવહારિક છે. તેઓ દિવ્યાંગજનોમાં 'મોબિલિટી' (ગતિશીલતા) વધારવા માંગે છે. તેમનો હેતુ દિવ્યાંગતાને અનુરૂપ વાહન ચલાવવા માટે જરૂરી કિટ અને તેની કાયદાકીય પ્રક્રિયાની માહિતી દેશના વધુને વધુ દિવ્યાંગો સુધી પહોંચાડવાનો છે.

તેઓ દિવ્યાંગના વાહન-વ્યવહાર સંબંધિત કાયદાકીય સમજ આપીને તેનું પાલન કરાવવા, લાયસન્સ માટેની કાયદાકીય પ્રોસેસની જાણકારી આપવા અને ન્યાય-હક્ક માટે જાગૃતિ લાવવા માટે નિયમિતપણે કેમ્પો અને રેલીઓનું આયોજન કરવાની આકાંક્ષા ધરાવે છે. જાહેર સ્થળોની મુલાકાત લઈને તેને સુગમ્ય બનાવવું પણ તેમનું લક્ષ્ય છે.

સમિર કક્કડ સાબિત કરે છે કે સશક્તિકરણની શરૂઆત હંમેશા આત્મનિર્ભરતાથી થાય છે. તેમની વાત દરેક વ્યક્તિને પ્રેરણા આપે છે કે, જીવનમાં ભલે ગમે તેવા શારીરિક પડકારો આવે, પણ જો દિલમાં દૃઢ સંકલ્પ અને સમાજ સેવા કરવાની ભાવના હોય, તો તમે માત્ર પોતાનું જ નહીં, પણ હજારો લોકોનું જીવન બદલવાનું નિમિત્ત બની શકો છો.

જૂનાગઢના કર્મયોગી: ઇન્દુબેનનો અડગ સંઘર્ષ

જૂનાગઢના બિલખા રોડ પર રહેતા 56 વર્ષીય ઇન્દુબેન એમ. ઠક્કરનું જીવન એ સાબિત કરે છે કે સાચો સંઘર્ષ શરીરની ખોડખાંપણ સામે નહીં, પરંતુ જીવનના પડકારો સામે મક્કમતાથી ઊભા રહેવામાં રહેલો છે. જન્મના એક વર્ષ પછી પોલિયોના કારણે તેમને હલનચલનની દિવ્યાંગતા (Locomotor Disability) આવી, પરંતુ આ દિવ્યાંગતા ક્યારેય તેમના કાર્યશીલ સ્વભાવ અને પરિવાર પ્રત્યેની નિષ્ઠા પર હાવી થઈ શકી નથી.

સંઘર્ષ અને આત્મનિર્ભરતાની જ્યોત:

ઇન્દુબેને બાળપણથી જ મહેનતની મૂર્તિ બનીને જીવ્યાં છે. તેમણે અભ્યાસની સાથે સાથે ઘરકામ, ભરતગૂંથણ, અને શાળામાં રસોઈ બનાવવાનું કાર્ય પણ કર્યું હતું. આ મહેનતનો વારસો યુવાનીમાં પણ ચાલુ રહ્યો. લગ્ન બાદ તેમણે પોતાના પતિના ધંધામાં મદદ કરીને અને છેલ્લા 11 વર્ષથી પોતાની કરિયાણાની દુકાન સફળતાપૂર્વક ચલાવીને પોતાની જાતને હરહંમેશ આત્મનિર્ભર રાખી છે.

પરંતુ તેમના જીવનનો સૌથી મોટો પડકાર ત્યારે આવ્યો જ્યારે તેમના પતિને બે વાર અકસ્માત થયો અને ત્યારબાદ તેમને કેન્સરની ગંભીર સારવાર કરાવવી પડી. આ કપરા સમયમાં ઇન્દુબેને કદી હાર માની નહીં. તેમણે એકસાથે ઘરની તમામ જવાબદારીઓ, આર્થિક વ્યવસ્થા અને પતિની સારવારની જવાબદારી સંભાળીને એક સાચા કર્મયોગીનું ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે. તેમનો આ અડગ મનોબળ અન્ય મહિલાઓ માટે પ્રેરણારૂપ બની રહ્યું છે.

જીવનના લક્ષ્યો અને આકાંક્ષાઓ:

ઇન્દુબેનની આકાંક્ષાઓ ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને નિઃસ્વાર્થ છે:

1. **પારિવારિક સહાય:** પરિવાર પર બોજ બન્યા વિના, ઘરના તમામ કામ કરીને અને દુકાન ચલાવીને પરિવારને સતત ઉપયોગી થવું.
2. **સામુદાયિક સેવા:** ગામના લોકોને તેમની જરૂરિયાત મુજબની વસ્તુઓ પૂરી પાડીને તેમને મદદરૂપ થવું.
3. **પ્રેરણાનું પ્રતીક:** સમાજમાં હંમેશાં પ્રેરણારૂપ મૂર્તિ બનીને રહેવું.

ઇન્દુબેન દૃઢપણે માને છે કે તેમની આ પ્રવૃત્તિમય અને કાર્યશીલ રહેવાની ભાવના તેમને જીવન જીવવાની તકો પૂરી પાડશે અને તેમનું શરીર તેમની દિવ્યાંગતાને ભૂલીને તેમને જીવનમાં સતત આગળ વધવા માટે પ્રેરિત કરતું રહેશે.

ઇન્દુબેન ઠક્કરની આ વાત આપણને શીખવે છે કે સાચું સશક્તિકરણ બહારથી નહીં, પણ અંદરના મનોબળ અને અવિરત કાર્ય કરવાની ભાવનામાંથી આવે છે. તેઓ ખરા અર્થમાં જીવનના સંઘર્ષોમાંથી સફળતાની કેડી કંડારનારા એક મહાન નારી છે.

અમદાવાદની ઉદ્યોગસાહસિક: હર્ષિદાબેનની ડિવિટી કેર યાત્રા

અમદાવાદના નિર્ણયનગર વિસ્તારમાં રહેતા 45 વર્ષીય હર્ષિદા જી. પ્રજાપતિનું જીવન દિવ્યાંગ મહિલાઓ માટે આત્મનિર્ભરતા અને આત્મસન્માનની જીવંત મશાલ છે. જન્મના માત્ર સાત મહિના પછી પોલિયોના કારણે તેમને હલનચલનની દિવ્યાંગતા (Locomotor Disability) આવી, પરંતુ આ પડકારે તેમને જીવનમાં કંઈક મોટું કરવા માટે રોક્યા નહીં, પણ પ્રેરિત કર્યા.

સંઘર્ષથી ઉદ્યોગસાહસિકતા સુધી:

હર્ષિદાબેનનું બાળપણ સંઘર્ષમય રહ્યું. વડોદરાના એક ગામની સ્કૂલમાં ધોરણ 7 સુધી ભણ્યા પછી, ત્યાં આગળની વ્યવસ્થા ન હોવાથી તેમના પિતા તેમને અમદાવાદ લઈ આવ્યા, જ્યાં તેમનું શિક્ષણ ચાલુ રહ્યું.

સમય જતાં, તેમના લગ્ન તેમના જેવી જ દિવ્યાંગતા ધરાવતા વ્યક્તિ સાથે થયા. ઘર ચલાવવામાં મદદ કરવા માટે, તેમણે નોકરીની શરૂઆત કરી. નોકરી દરમિયાન તેમણે અનુભવ્યું કે દિવ્યાંગ મહિલાઓને માસિક ધર્મ (Periods) દરમિયાન સ્વચ્છતા અને આરામ સંબંધિત ઘણી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે, ખાસ કરીને જ્યારે તેમને ચાલવામાં તકલીફ હોય.

પડકારને બનાવ્યું મિશન:

આ જ તકલીફને હર્ષિદાબેને એક પેશન અને બિઝનેસ મિશનમાં પરિવર્તિત કરી.

- તેમણે પોતાની બ્રાન્ડ હેઠળ 'દિવા કેર પ્રોડક્ટ (Diva Care Product)' નામે સેનેટરી પેડ્સ બનાવડાવવાનું અને તેનું વિતરણ કરવાનું કામ શરૂ કર્યું.
- આ વ્યવસાયના માધ્યમથી, તેઓ માત્ર આર્થિક રીતે સધ્ધર જ નથી બન્યા, પરંતુ દિવ્યાંગ મહિલાઓ અને અન્ય લોકો માટે એક મહત્વપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય ઉત્પાદન સુલભ બનાવી રહ્યા છે.
- દિવ્યાંગ હોવા છતાં, અન્ય દિવ્યાંગો કરતાં અલગ ફિલ્ડમાં (સ્વચ્છતા ઉત્પાદનોમાં) કામ કરવા બદલ તેમના કાર્યની ખૂબ સરાહના થઈ છે.

સન્માન અને સિદ્ધિ:

- તેમની આ અદ્ય ભાવના અને ઉદ્યોગસાહસિકતાને માન આપીને EDII (Entrepreneurship Development Institute of India), ગાંધીનગર દ્વારા 3જી ડિસેમ્બર 2021 ના રોજ તેમને બેસ્ટ દિવ્યાંગ એન્ટરપ્રિન્યોર એવોર્ડથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.
- તેમની ગણના 'ગુજરાતની ગૌરવવંતી બહેનો'માં થાય છે.

ભવિષ્યનું લક્ષ્ય:

હર્ષિદાબેનનું લક્ષ્ય પોતાના વ્યવસાયને વધુ વિસ્તૃત કરીને, વધુ દિવ્યાંગ મહિલાઓને રોજગાર આપવાનું અને દિવ્યાંગ મહિલાઓના સ્વાસ્થ્ય અને સ્વચ્છતા પ્રત્યેની જાગૃતિ વધારવાનું છે.

હર્ષિદાબેન પ્રજાપતિની આ સફર આપણને શીખવે છે કે જો તમે તમારા સંઘર્ષમાંથી પ્રેરણા લઈને અન્યોની સમસ્યાઓનું નિરાકરણ લાવો, તો તમે માત્ર પોતાનો જ નહીં, પણ સમાજનો પણ વિકાસ કરી શકો છો.

ગોંડલના જ્ઞાનદીપ: પ્રો. વિજય કારિયાની અસાધારણ યાત્રા

ગોંડલના સ્ટેશન પ્લોટ વિસ્તારમાં રહેતા 62 વર્ષીય **પ્રોફેસર વિજય કારિયા**નું જીવન એ વાતનો જીવંત પુરાવો છે કે સાચી દ્રષ્ટિ આંખોમાં નહીં, પણ મનમાં હોય છે. 1978માં માત્ર 15 વર્ષની ઉંમરે દ્રષ્ટિ ગુમાવ્યા (અંધાપો) પછી પણ, તેમણે શિક્ષણનો માર્ગ છોડ્યો નહીં, પરંતુ તેને જ પોતાનું મિશન બનાવી દીધું.

શૈક્ષણિક સિદ્ધિઓનો ઇતિહાસ:

જ્યારે તેમણે 1978માં પોતાની આંખો ગુમાવી, ત્યારે તેમણે SSCમાં સાયન્સને બદલે **કોમર્સના વિષયો** રાખવાનો બોલ્ડ નિર્ણય લીધો. આ નિર્ણયે તેમને એક અનોખી ઓળખ અપાવી:

- તેઓ ભારતના ઇતિહાસમાં **હાયર સેકન્ડરીમાં કોમર્સના વિષયો રાખનાર પ્રથમ અંધ વિદ્યાર્થી** બન્યા.
- સ્વાભાવિકપણે, તેઓ ભારતના **પ્રથમ અંધ B.Com., M.Com., ટ્રિપલ M.Com. પ્રોફેસર** પણ બન્યા.
- હાલમાં તેઓ **એકાઉન્ટન્સીના પ્રાધ્યાપક (Professor of Accountancy)** તરીકે કાર્યરત છે.

અભ્યાસની અનોખી પદ્ધતિ:

તેમણે પોતાના અભ્યાસમાં **કેસેટ પ્લેયર**નો ખૂબ જ ઉપયોગ કર્યો. દાખલાઓની પ્રેક્ટિસ માટે તેમણે એક અનોખી પદ્ધતિ અપનાવી: બીજા વિદ્યાર્થીઓને પોતે શીખવતા. તેના બહાને તેમની પોતાની પ્રેક્ટિસ થઈ જતી. આ રીતે ભણીને તેમણે જીવનમાં સતત સફળતા મેળવી છે.

ભવિષ્યના લક્ષ્યો:

પોતાના જીવનમાં આટલી સિદ્ધિઓ હાંસલ કર્યા પછી પણ, પ્રો. કારિયાનું લક્ષ્ય માત્ર પોતાના પૂરતું સીમિત નથી.

1. **શિક્ષણની જ્યોત:** તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં **સતત યોગદાન** આપતા રહેવાનું છે.
2. **માર્ગદર્શક:** અંધ અને દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓને તેમના શિક્ષણ અને કારકિર્દીમાં **યોગ્ય માર્ગદર્શન** પૂરું પાડવાનું તેમનું લક્ષ્ય છે.
3. **સકારાત્મકતા:** તેઓ **નકારાત્મકતા**થી દૂર રહીને પોતાનું કાર્ય ઉત્સાહથી ચાલુ રાખવા માંગે છે, જેથી અન્ય લોકો તેમના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવી શકે.

પ્રોફેસર વિજય કારિયાની આ સફર આપણને શીખવે છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ પોતાના મનથી મક્કમ હોય અને શીખવાની ઘડશ ધરાવતો હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક નાનકડો પડકાર બની રહે છે. તેમણે પોતાના જ્ઞાન અને સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણથી અસંખ્ય વિદ્યાર્થીઓનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ કર્યું છે.

રાજકોટના પેરા-એથલીટ: ડૉ. દીપમાલાની બહુમુખી યાત્રા

રાજકોટના કાલાવડ રોડ પર રહેતા ૩૯ વર્ષીય ડૉ. દીપમાલા એમ. યદિનું જીવન એ સાબિત કરે છે કે જો ઈચ્છાશક્તિ મક્કમ હોય, તો શારીરિક મર્યાદાઓ માત્ર એક નાનકડો પડાવ બની રહે છે. જન્મથી જ હાથ-પગની દિવ્યાંગતા (**Locomotor Disability**) હોવા છતાં, ડૉ. દીપમાલાએ માત્ર શિક્ષણમાં જ નહીં, પણ રમતગમતના ક્ષેત્રમાં પણ અસાધારણ ઊંચાઈઓ હાંસલ કરી છે.

શિક્ષણ અને કારકિર્દીની સિદ્ધિઓ:

તેમણે ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવીને માત્ર પોતાની જાતને શિક્ષિત જ નથી કરી, પરંતુ અન્ય લોકોને પણ માર્ગદર્શન આપી રહ્યાં છે.

1. **શૈક્ષણિક પ્રગતિ:** તેમણે **ડોક્ટરેટ (Ph.D.)**ની પદવી મેળવી છે, જે તેમની જ્ઞાન પ્રત્યેની ધગશ દર્શાવે છે.
2. **વ્યવસાય:** તેઓ હાલમાં **ચેસ કોચિંગ**ના વ્યવસાય સાથે જોડાયેલા છે, જ્યાં તેઓ અનેક વિદ્યાર્થીઓને ચેસની રમત શીખવી રહ્યાં છે.

રમતગમત ક્ષેત્રે અદ્યત્ત જુસ્સો:

ડૉ. દીપમાલાનો સૌથી મોટો જુસ્સો રમતગમત પ્રત્યેનો છે. તેઓ દિવ્યાંગ હોવા છતાં સક્રિય રીતે જુદી જુદી રમતોમાં ભાગ લે છે અને મોટી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરવા માટે કટિબદ્ધ છે:

- **રાષ્ટ્રીય સ્તરે પ્રદર્શન:** તેમણે **પેરા-સ્પોર્ટ્સ (Para Sports)** અને **ચેસ ટુર્નામેન્ટ્સ**માં રાષ્ટ્રીય સ્તરે સક્રિય ભાગીદારી નોંધાવી છે.
- **સન્માન અને પ્રશંસા:** અલગ-અલગ પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય રહેવા બદલ અને 'લોકો શું કહેશે' તેની ચિંતા કર્યા વિના આગળ વધવા બદલ સમાજમાં તેમનું સન્માન થાય છે.

ભવિષ્યનું મહત્વાકાંક્ષી લક્ષ્ય:

ડૉ. દીપમાલાનું ભાવિ લક્ષ્યો : ખૂબ જ મહત્વાકાંક્ષી અને દેશ માટે ગૌરવ લાવનારું છે.

1. **આંતરરાષ્ટ્રીય સિદ્ધિ:** તેમનું મુખ્ય ધ્યેય **પેરા-સ્પોર્ટ્સ, ચેસ ટુર્નામેન્ટ** અને **શૂટિંગ કોમ્પિટિશન**માં **આંતરરાષ્ટ્રીય (International)** સ્તર પર પહોંચીને પોતાના માતા-પિતા અને ભારત દેશનું નામ રોશન કરવાનું છે.
2. **સકારાત્મકતા:** તેઓ તેમના માતા-પિતાના પ્રેમ, સહયોગ અને સતત પ્રોત્સાહન ("તું આગળ વધતી જા, અમે તારી સાથે જ છીએ!")થી પ્રેરિત છે, જે તેમને હંમેશાં **સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ (Positive Attitude)** જાળવી રાખવામાં મદદ કરે છે.

ડૉ. દીપમાલાની આ સફર બતાવે છે કે સાચી સફળતા માટે માત્ર સર્ટિફિકેટ્સ નહીં, પણ જીવન પ્રત્યેનો હસતો મુખ અને સતત આગળ વધવાની અવિરત ભાવના જરૂરી છે. તેઓ ખરા અર્થમાં એક બહુમુખી પ્રતિભા છે, જેઓ રમતગમત અને શિક્ષણના માધ્યમથી દેશને ગૌરવ અપાવવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે.

રાજકોટના પ્રેરણા સ્ત્રોત: ખંજન ધીરેન બક્ષીની અદ્ભુત યાત્રા

રાજકોટના એરપોર્ટ રોડ વિસ્તારમાં રહેતા 37 વર્ષીય **ખંજન ધીરેન બક્ષી** એવા વ્યક્તિ છે જેમણે પોતાની જન્મજાત **શ્રવણ દિવ્યાંગતા (Deafness)** ને ક્યારેય પડકાર તરીકે સ્વીકારી નથી, પરંતુ તેને નવી સિદ્ધિઓ હાંસલ કરવાની તક તરીકે જોઈ છે. સંદેશાવ્યવહારની મુશ્કેલીઓ છતાં, તેમણે શિક્ષણ, રમતગમત અને વ્યવસાય ક્ષેત્રે અનોખી ઓળખ બનાવી છે.

સંચાર અને શિક્ષણમાં અસાધારણ પ્રયાસ

બહેરાશ હોવાને કારણે તેમને બાળપણમાં સંચાર (Communication) અને શિક્ષણમાં મોટી મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. જોકે, તેમના મક્કમ મનોબળ અને તેમની માતા તથા સ્પીય થેરાપિસ્ટની મદદથી તેમણે આ મુશ્કેલીઓને પાર કરી:

- **સ્પીય અને ભાષા:** તેમણે **સ્પીય થેરાપિસ્ટ** અને તેમની માતાની મદદથી બોલવાનું શીખ્યું.
- **સ્વતંત્રતા:** તેઓ હવે બાહ્ય જગત સાથે સહેલાઈથી સંવાદ કરી શકે છે અને **સ્કૂટર-કાર ચલાવીને** ગમે ત્યાં એકલા મુસાફરી પણ કરી શકે છે.

રમતગમત અને વ્યવસાયની સિદ્ધિઓ

ખંજનભાઈ માત્ર શિક્ષણ પૂરતા સીમિત નથી રહ્યા, પણ રમતગમતમાં પણ ઉત્તમ પ્રદર્શન કર્યું છે:

- **કરાટેમાં બ્લેક બેલ્ટ:** તેમણે રમતગમતમાં વિશેષ રસ લઈને **કરાટેમાં બ્લેક બેલ્ટ**ની સિદ્ધિ મેળવી છે.
- **સામાન્ય ખેલાડીઓ સાથે ભાગીદારી:** તેમણે સામાન્ય છોકરાઓ સાથે **ક્રિકેટ, ફૂટબોલ અને બાસ્કેટબોલ** કેમ્પ્સમાં પણ ભાગ લીધો છે.
- **વ્યવસાયિક અનુભવ:** તેમણે અગાઉ **એમેઝોન IT કંપની** માં સેવા આપી છે અને સરકારી **ઇલેક્શન કાર્ડ કોન્ટ્રાક્ટર** તરીકે પણ કામ કર્યું છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ જટિલ નોકરીના પડકારો સ્વીકારવામાં ડરતા નથી.
- **વર્તમાન પ્રવૃત્તિ:** હાલમાં તેઓ નાના પાયે **ટ્રેડિંગ બિઝનેસ** ચલાવે છે અને રોકાણ (Investment) સાથે પણ જોડાયેલા છે.

સમાજસેવા અને ભાવિ લક્ષ્યો

ખંજનભાઈ માત્ર આત્મનિર્ભર બનવા માંગતા નથી, પરંતુ સમાજને પાછું આપવા માટે પ્રતિબદ્ધ છે:

- **ગરીબોને ભોજન:** તેમને મળેલા **દાન** માંથી તેઓ નિયમિતપણે ગરીબ અને જરૂરિયાતમંદ લોકોને **ભોજન** પૂરું પાડે છે, જે તેમની ઉદારતા દર્શાવે છે.
- **ભાવિ લક્ષ્યો:** તેમનું મુખ્ય ધ્યેય પોતાના **ટ્રેડિંગ વ્યવસાયને વિકસાવીને આર્થિક રીતે સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર બનવાનું** છે.
- **ચેરિટીને પ્રોત્સાહન:** દાનની મદદથી ગરીબ લોકોને ભોજન આપવાની તેમની સેવાને વધુ મોટા પાયે વિસ્તારવા માંગે છે.

ખંજન ધીરેન બક્ષીની જીવનયાત્રા એક પ્રેરક ઉદાહરણ છે કે કેવી રીતે દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, મહેનત, સકારાત્મકતા અને મક્કમ ઇચ્છાશક્તિથી વ્યક્તિ જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવી શકે છે અને સાથે જ સમાજની સેવા પણ કરી શકે છે.

સામાજિક સેવક: ધર્મેશ કાછેલાની નિઃસ્વાર્થ યાત્રા

રાજકોટના કુવાડવા રોડ વિસ્તારમાં રહેતા ૩૯ વર્ષીય ધર્મેશ રમેશભાઈ કાછેલાની જીવનગાથા અડગ નિશ્ચય અને સમાજ પ્રત્યેની નિઃસ્વાર્થ સેવાની ભાવનાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. માત્ર ૬ મહિનાની ઉંમરથી લોકોમોટર દિવ્યાંગતા (હાથ પગને લગતી ખોડખાંપણ) હોવા છતાં, ધર્મેશભાઈએ આ પડકારને પોતાની ઓળખ નહીં, પણ બીજાને મદદ કરવાનું માધ્યમ બનાવ્યો.

વ્યવસાયિક જીવન અને સામાજિક પ્રતિબદ્ધતા

ધર્મેશભાઈ વ્યવસાયિક ક્ષેત્રે પણ સક્રિય અને સફળ છે:

- **વ્યવસાય:** તેઓ હાલમાં ગણેશમ્ ઇમીટેશન માં પ્રોડક્શન મેનેજર તરીકે ફરજ બજાવે છે.
- **અવિરત સેવા:** વ્યવસાયિક જવાબદારીઓ વચ્ચે પણ તેઓ છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી વધુ સમયથી સામાજિક કાર્યો સાથે સક્રિય રીતે જોડાયેલા છે.

સિદ્ધિઓ અને સન્માનની લાંબી યાદી

તેમની સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ અને નિઃસ્વાર્થ સેવાને રાષ્ટ્રીય તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે સન્માન મળ્યું છે, જે તેમની પ્રેરણાદાયી કારકિર્દીનો પુરાવો છે:

- **આંતરરાષ્ટ્રીય સન્માન:** ૨૦૧૯માં તેમને શ્રી લોહાણા મહા પરિષદ, ગોંદિયા, મહારાષ્ટ્ર તરફથી માનવ સેવા પ્રતિભા આંતરરાષ્ટ્રીય એવોર્ડ મળ્યો હતો.
- **કોરોના વોરિયર:** કોવિડ-૧૯ લોકડાઉન દરમિયાન તેમણે કોરોના વોરિયર તરીકે સેવા આપી હતી.
- **રાષ્ટ્રીય અને રાજ્ય સ્તરીય પુરસ્કારો:**
 ૧. ૨૦૨૧માં ખાનગી ક્ષેત્રમાં ઉત્કૃષ્ટ કાર્ય કરવા બદલ તેમને ગુજરાત રાજ્ય સરકાર તરફથી દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓની શ્રેણીમાં પુરસ્કાર મળ્યો હતો.
 ૨. તેમને રક્તદાન સંબંધિત સંસ્થાઓ તરફથી પણ રક્તદાતા ફેડરેશન, અમદાવાદ અને રક્તક્રાંતિ ફાઉન્ડેશન, ડીસા દ્વારા સન્માન મળ્યું છે.
 ૩. તાજેતરમાં, ૧૫ ઓગસ્ટ ૨૦૨૧ના રોજ, તેમને રાષ્ટ્ર ભાવના સેવા સંસ્થાન સમિતિ તરફથી સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી ખાતે ગુજરાત ગૌરવ એવોર્ડ એનાયત થયો હતો.

ભાવિ લક્ષ્યો : સમાજસેવાને સમર્પણ

ધર્મેશભાઈનું ભાવિ લક્ષ્યો : પોતાના સામાજિક કાર્યના વર્તુળને વધુ વિસ્તૃત કરવાનું છે.

- **સમાજને મદદ:** તેઓ ભવિષ્યમાં પણ સામાજિક કાર્ય કરીને સમાજને કોઈક અલગ રીતે મદદ કરવા ઇચ્છે છે.
- **આવશ્યક પ્રવૃત્તિઓ:** તેઓ બ્લડ ડોનેશન કેમ્પનું આયોજન કરવા, દિવ્યાંગજનોમાં આત્મવિશ્વાસ વધારવા કેમ્પનું આયોજન કરવા અને તેમના ન્યાય-હક્ક માટે જાગૃતિ લાવવાના હેતુઓ ધરાવે છે.
- **અસર:** આ ધ્યેયો હાંસલ કરવાથી તેમને માનસિક બીમારીઓ (જેમ કે ડિપ્રેશન અને બીપી) થી દૂર રહેવામાં અને નકારાત્મકતાને દૂર કરવામાં મદદ મળશે, જે તેમના મતે જીવન જીવવાની એક સકારાત્મક રીત છે.

ધર્મેશ રમેશભાઈ કાછેલા એક ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણ છે કે કેવી રીતે પડકારો છતાં, સતત સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ અને સમર્પણ સાથે સમાજમાં મોટું યોગદાન આપી શકાય છે.

કચ્છના સંઘર્ષવીર: સંઘાણી છોટુ કાસમની આત્મનિર્ભરતાની ગાથા

કચ્છના ભુજમાં મેહંદી કોલોની, સુરવ ભીત રોડ પર રહેતા ૩૮ વર્ષીય સંઘાણી છોટુ કાસમનું જીવન પડકારો સામે ઝઝૂમવાની અને આત્મનિર્ભરતા મેળવવાની પ્રેરક ગાથા છે. ધોરણ ૧૦ સુધી અભ્યાસ કરેલા છોટુભાઈના જીવનમાં મોટો વળાંક ત્યારે આવ્યો જ્યારે તેઓ માત્ર ૧૮ વર્ષના હતા.

અણધાર્યા પડકારનો સામનો

છોટુભાઈના જીવનમાં સૌથી મોટો પડકાર તેમની **દૃષ્ટિની તકલીફ (જોવામાં તકલીફ)** હતી, જે ૧૮ વર્ષની ઉંમરે શરૂ થઈ. આ પરિસ્થિતિએ તેમના જીવનમાં અનેક મુશ્કેલીઓ ઊભી કરી:

- **સંઘર્ષ:** દૃષ્ટિની સમસ્યા શરૂ થયા પછી જીવનમાં ગણી મુસીબતો આવી, પરંતુ તેઓ **ક્યારેય હાર માન્યા નહીં**.
- **મક્કમતા:** તેમણે દૃઢ નિશ્ચય કર્યો કે ગમે તે થાય, કંઈક કરી બતાવવું છે અને જીવનમાં **આગળ વધવું** છે.
- **નોકરી:** આ મુશ્કેલીઓ વચ્ચે પણ તેમણે પોતાની આજીવિકા કમાવવાનું શરૂ કર્યું.

આઇસક્રીમની નોકરી દ્વારા આત્મનિર્ભરતા

હાલમાં સંઘાણી છોટુ કાસમ **આઇસક્રીમની નોકરી** કરે છે. આ નોકરી દ્વારા તેઓ:

- **સ્વતંત્રતા:** તેમણે પોતાની જાતને આર્થિક રીતે **આત્મનિર્ભર** બનાવી છે.
- **સન્માન:** તેમણે સમાજમાં કોઈના પર બોજ બનવાને બદલે સન્માનભરે જીવન જીવવાનો માર્ગ પસંદ કર્યો છે.
- **અન્ય લોકોને પ્રેરણા:** તેમની આ સંઘર્ષમય યાત્રા અન્ય દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ માટે પ્રેરણારૂપ બની છે કે કેવી રીતે શારીરિક મર્યાદાઓ હોવા છતાં, **મક્કમ મનોબળ** અને **સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ**થી જીવનમાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

ભાવિ લક્ષ્યો :

છોટુભાઈનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટ છે:

- **સતત મહેનત:** તેઓ જીવનમાં **સતત મહેનત** કરવાનું ચાલુ રાખવા માંગે છે.
- **સફળતા:** તેઓ વધુ સફળતા પ્રાપ્ત કરીને સમાજમાં એક ઉદાહરણ સ્થાપિત કરવા ઇચ્છે છે, જે અન્ય દિવ્યાંગજનોને પણ પ્રેરણા આપી શકે.

સંઘાણી છોટુ કાસમની વાત એ સાબિત કરે છે કે વ્યક્તિની **મર્યાદાઓ** તેની સફળતાના માર્ગમાં ક્યારેય અવરોધ બની શકતી નથી, જો તેની પાસે **હિંમત અને સંકલ્પ** હોય.

છોટુભાઈની આત્મનિર્ભરતાની ભાવના ખરેખર પ્રશંસાને પાત્ર છે.

ગોડલના સ્વતંત્રતાના પ્રતિક: ઉષાબેન દાવડાની પ્રેરણા

ગોડલના વૃંદાવન, કપુરિયા ચોક વિસ્તારમાં રહેતા ૪૫ વર્ષીય ઉષાબેન રૂપેશભાઈ દાવડાનું જીવન સંઘર્ષ અને સ્વતંત્રતાની ભાવનાનું પ્રેરક ઉદાહરણ છે. ૪૨ વર્ષથી હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) ધરાવતા હોવા છતાં, ઉષાબેને ક્યારેય હાર ન માની અને આત્મનિર્ભર જીવન જીવવાનો માર્ગ અપનાવ્યો.

આર્થિક સ્વતંત્રતા તરફની સફર

ઉષાબેન માત્ર ૧૨ પાસ છે, પરંતુ તેમની મહેનત અને દૃઢ સંકલ્પશક્તિએ તેમને આર્થિક સફળતા અપાવી છે:

- **વ્યવસાય:** તેઓ હાલમાં પોસ્ટ ઓફિસ રીકરીંગ એજન્ટ તરીકે કાર્ય કરે છે.
- **શરૂઆત:** ૨૦૦૪ માં, તેમણે પોસ્ટની બચતના એજન્ટ તરીકે આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર અને સધ્ધર થવાની શરૂઆત કરી, જેમાં તેમને ઘણી સફળતા મળી.
- **વ્યવસાય વિસ્તાર:** ૨૦૧૦ માં, તેમણે પોસ્ટની રિકરીંગ યોજનાની એજન્સી પણ લીધી. આજે તેઓ આ કામો ઘર અને પતિને સંભાળતા સંભાળતા સહજતાથી કરે છે, જેમાં પૈસા લેવાથી લઈને પોસ્ટમાં રોલ ભરવા સુધીના કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે.
- **આત્મનિર્ભરતાનું પ્રતીક:** તેઓ પોસ્ટમાં ફિક્સ્ડ ડિપોઝીટ (FD) અને રિકરીંગ (RD) એજન્ટ તરીકે આર્થિક રીતે કાર્ય કરીને આત્મનિર્ભર બન્યા છે.

અસામાન્ય હિંમત અને દિવ્યાંગ દંપતીનો સંઘર્ષ

ઉષાબેન અને તેમના પતિ, જેઓ પણ કોમ્પ્યુટર જોબ વર્ક કરે છે અને દિવ્યાંગ છે, તેમણે સાથે મળીને જીવનના સંઘર્ષોનો સામનો કર્યો અને સફળતા મેળવી:

- **વાહન ચાલવવાની સિદ્ધિ:** એક સમય હતો જ્યારે ઉષાબેનને સાઇકલ પણ ચલાવતા નહોતું આવડતું, ત્યારે તેમના પરિવાર અને પતિએ તેમના પર પૂરો વિશ્વાસ મૂકીને સીધું ત્રણ પૈડાવાળું સ્કૂટર હાથમાં આપી દીધું.
- **ગૌરવશાળી ડ્રાઇવિંગ:** આજે ઉષાબેન એક દિવસમાં ૧૦૦ કિલોમીટર સ્કૂટર ચલાવી શકે છે. એટલું જ નહીં, તેઓ હવે તેમની મહિન્દ્રા કાર પણ ચલાવે છે.
- **કારની ખરીદી:** તેમની આત્મનિર્ભરતાનું સૌથી મોટું ઉદાહરણ એ છે કે ૨૦૨૪ માં, તેમણે પોતાના પૈસાથી મહિન્દ્રા TUV 300 કાર ખરીદી.
- **પારિવારિક સહયોગ:** તેમના પતિ પોતે કાર નથી ચલાવી શકતા, પણ ઉષાબેનને ડ્રાઇવિંગમાં ખૂબ જ સપોર્ટ કરે છે. આ દિવ્યાંગ દંપતીએ જીવનમાં સંઘર્ષ કરીને ઘણી સફળતા મેળવી છે.
- **સામાજિક કાર્ય:** તેઓ પોતાના પતિ સાથે સ્વાધ્યાય કાર્યમાં પણ જોડાયેલા છે.

ભાવિ લક્ષ્યો :

ઉષાબેનની સિદ્ધિઓની યાદીમાં તેમની મોટી દીકરી વધુ મોટી એન્જિનિયર બને તે પણ એક મોટી આકાંક્ષા છે, જે દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર પોતાના માટે જ નહીં, પણ પરિવારના ઉત્કર્ષ માટે પણ કાર્યરત છે.

ઉષાબેન દાવડાની આ કથા સાબિત કરે છે કે શારીરિક મર્યાદાઓ મનના સંકલ્પ સામે હંમેશા ગૌણ હોય છે. તેમના જીવનમાં સ્કૂટર કે કાર ચલાવવાની હિંમત અને પોસ્ટ એજન્ટ તરીકેની આર્થિક સ્વતંત્રતા, અસંખ્ય લોકોને પ્રેરણા આપી શકે છે.

શિક્ષણ અને રાષ્ટ્રસેવા: દિનેશકુમાર ભેસદડિયાની કર્તવ્યનિષ્ઠ કથા

મોરબીના દિનેશકુમાર મોહનભાઈ ભેસદડિયા (ઉંમર ૫૨)નું જીવન એક પ્રજ્વલિત દીવા જેવું છે, જે માત્ર પોતાનો જ નહીં, પણ સમગ્ર સમાજ અને રાષ્ટ્રનો માર્ગ પ્રકાશિત કરે છે. શારીરિક પડકાર હોવા છતાં, તેમણે સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં પ્રાથમિક શિક્ષક તરીકેની પોતાની ફરજને માત્ર નોકરી નહીં, પણ રાષ્ટ્ર નિર્માણનું કાર્ય ગણ્યું છે.

દિનેશકુમારની વિશેષતા એ છે કે તેઓ અન્ય શિક્ષકોની સરખામણીમાં તેમની પ્રવૃત્તિઓ, પ્રયુક્તિઓ અને પ્રવિધિમાં જુદા પડે છે. દિવ્યાંગ હોવા છતાં, તેઓ યોગ, વ્યાયામ અને કસરતથી માંડીને શૈક્ષણિક કૌશલ્યમાં એક અનોખી પ્રતિભા ધરાવે છે. સરકારી શાળામાં ફરજ બજાવતા હોવા છતાં, તેમણે વર્ષ ૨૦૧૬થી કેજી (બાલમંદિર) શિક્ષણ આપીને પ્રાથમિક શિક્ષણનો પાયો મજબૂત કરવાનું શરૂ કર્યું, જે અન્ય સરકારી શાળાઓ માટે એક આદર્શરૂપ ઉદાહરણ છે.

તેમનું જીવન દૃઢ સંકલ્પ અને ઉચ્ચ લક્ષ્યોથી ભરપૂર છે. તેમના ભાવિ લક્ષ્યો માત્ર વ્યક્તિગત નથી, પણ રાષ્ટ્રહિત અને લોક કલ્યાણ સાથે જોડાયેલા છે:

1. **વ્યસનમુક્ત અને તંદુરસ્ત ભારત:** તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય છે કે ભારતનો દરેક નાગરિક વ્યસનમુક્ત રહે અને તેમનું આરોગ્ય તંદુરસ્ત બને. તેઓ વિદ્યાર્થીઓમાં અને સમાજમાં પ્રામાણિકતા, નિષ્ઠાવાનતા, કર્તવ્યનિષ્ઠા અને આજ્ઞાંકિતતાના ગુણો કેળવવા માગે છે.
2. **શિક્ષણ અને સાંસ્કૃતિક જતન:** દિનેશકુમાર માને છે કે ૬ થી ૧૪ વર્ષનું કોઈ પણ બાળક પ્રાથમિક શિક્ષણથી વંચિત ન રહે. તેઓ વિદ્યાર્થીઓને રાષ્ટ્રીય સંપત્તિની જાળવણી કરવાનું અને ભારતના સાંસ્કૃતિક વારસાનું જતન કરવાનું શીખવે છે. રાષ્ટ્રહિત અને લોક કલ્યાણના કાર્યોમાં પોતાનું યોગદાન આપતા રહેવું એ તેમનો મુખ્ય સંદેશ છે.
3. **આદર્શ ગામનું નિર્માણ:** શિક્ષક તરીકે, તેમની સૌથી મોટી અભિલાષા છે કે તેમની શાળા અને ગામ 'ગ્રીન, ક્લીન અને મોડેલ' બને, એક આદર્શ નમૂનારૂપ બને. આ ધ્યેય હાંસલ કરવાથી તેમને ગર્વ થશે કે તેઓ ભારતીય છે અને રાષ્ટ્રના નિર્માણમાં તેમનું અમૂલ્ય યોગદાન છે.

દિનેશકુમારના જીવનનું સૂત્ર તેમની કવિતામાં સ્પષ્ટ દેખાય છે:

**“વાવવાં છે બીજ મારે બાળકોના દિલ મહી, વૃક્ષ થઈને ઊગશે એ નામ જિજ્ઞાસા ધરી!
જ્ઞાન રૂપી ફળ પછી તો આવશે એ વૃક્ષ પર, શીખવી દેશે સહજમાં જીવવાનું જિંદગી !”**

આ કવિતા તેમના શૈક્ષણિક મિશનને દર્શાવે છે: બાળકોના દિલમાં જ્ઞાન અને સદગુણોના બીજ રોપવા, જેથી તે જિજ્ઞાસાના વૃક્ષ બનીને જીવન જીવવાની સાચી રીત શીખવે.

દિનેશકુમાર મોહનભાઈ ભેસદડિયાની આત્મનિષ્ઠા અને દેશપ્રેમ દરેકને પ્રેરણા આપે છે કે, જીવનમાં કયાંય પણ ફરજ બજાવતા હોઈએ, જો આપણી દૃષ્ટિ રાષ્ટ્રહિત તરફ હોય અને આપણા કાર્યમાં નિષ્ઠા હોય, તો આપણે આપણી દિવ્યાંગતાને શક્તિમાં રૂપાંતરિત કરીને સમાજ માટે એક અનમોલ રત્ન બની શકીએ છીએ.

પડકારોને પાર કરીને ટેકનોલોજીના નિષ્ણાત: રૂપેશભાઈ કિશોરભાઈ દાવડા

ગોંડલના રહેવાસી રૂપેશભાઈ કિશોરભાઈ દાવડા (ઉંમર ૪૯) એક એવા દિવ્યાંગ ઉદ્યોગસાહસિક છે જેમણે પોતાની હાથ-પગને લગતી ખોડખાંપણ (Locomotor Disability) ને ક્યારેય સફળતાના માર્ગમાં અવરોધ બનવા દીધો નથી. ૧.૫ વર્ષની નાની ઉંમરથી દિવ્યાંગતા હોવા છતાં, તેમણે પોતાની આવડત અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી સમાજમાં એક આગવી ઓળખ ઊભી કરી છે.

આર્થિક સ્વાવલંબનનો પ્રવાસ

રૂપેશભાઈની આર્થિક સફર સંઘર્ષ અને સફળતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે:

- **શૈક્ષણિક સિદ્ધિ:** તેમણે B.Com. (કોમ્પ્યુટર) પ્રથમ વર્ગમાં પૂર્ણ કર્યું, જે તેમની શિક્ષણ પ્રત્યેની ધગશ દર્શાવે છે.
- **સફળ વ્યવસાયો:**
 1. તેમણે **STD PCO** દ્વારા આર્થિક સ્વાવલંબન તરફની સફળ શરૂઆત કરી.
 2. ત્યારબાદ, ૮ વર્ષ સુધી તેમણે **સફળ કોમ્પ્યુટર ક્લાસ** ચલાવ્યા, જેનાથી તેમણે ટેકનોલોજીના જ્ઞાનને અન્ય લોકો સુધી પહોંચાડ્યું.
 3. હાલમાં, તેઓ **"સુરભિ કોમ્પ્યુટર એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ"** અને **મોબાઇલ શોપ** ચલાવે છે.

ગોંડલના 'મોબાઇલના ડોક્ટર'

વ્યવસાયમાં તેમની નિપુણતા એટલી છે કે ગોંડલમાં તેમને **"મોબાઇલના સોફ્ટવેરના ડોક્ટર"** તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. આ સિદ્ધિ તેમની ટેકનિકલ જાણકારી અને ગ્રાહકોમાં તેમના વિશ્વાસને દર્શાવે છે. તેઓ પોતાના વ્યવસાયિક અને સામાજિક જીવનને કારણે ગોંડલમાં એક મોટો વર્ગ તેમને ઓળખે છે.

સંઘર્ષમાં સહાય

શારીરિક મર્યાદાઓ (બંને પગે અને કરોડરજીમાં તકલીફ) હોવા છતાં, રૂપેશભાઈ પોતાની જિંદગીની ઘણી લડાઈઓ લડી શક્યા છે, જેનો મુખ્ય આધાર તેમનું **ઇલેક્ટ્રિક વ્હીલચેર** છે.

તેઓ પોતાના પરિવારના સહકારનો આભાર માને છે, જેમાં તેમના **માતા-પિતા, પત્ની** (જે પોતે પોસ્ટ ઓફિસ એજન્ટ છે), **બહેનો** અને તમામ કુટુંબીજનોનો સાથ-સહકાર તેમને હંમેશા મળ્યો છે.

રૂપેશભાઈ દાવડાની આ પ્રેરણાદાયી યાત્રા દર્શાવે છે કે, મર્યાદાઓ કરતાં મનોબળ મોટું હોય છે. તેમની સિદ્ધિઓ સૂચવે છે કે તેઓ હજી પણ જીવનમાં ઘણું બધું કરવા માગે છે.

પડકારને વાણીમાં બદલનારી: રાજવીબેન - એક મોટીવેશનલ સ્પીકરની ગાથા

અમદાવાદના રહેવાસી રાજવીબેન (ઉંમર ૩૬)નું જીવન મક્કમ મનોબળ અને હકારાત્મકતાનું એક જીવંત ઉદાહરણ છે. જન્મથી જ શારીરિક દિવ્યાંગતા (જે સંભવતઃ સેરેબ્રલ પાલ્સી - CP છે) હોવા છતાં, તેમણે ક્યારેય હાર માની નથી અને પોતાની મર્યાદાઓને પાર કરીને એક પ્રેરણાદાયી કારકિર્દી પસંદ કરી છે.

પડકારમાંથી પ્રેરણા

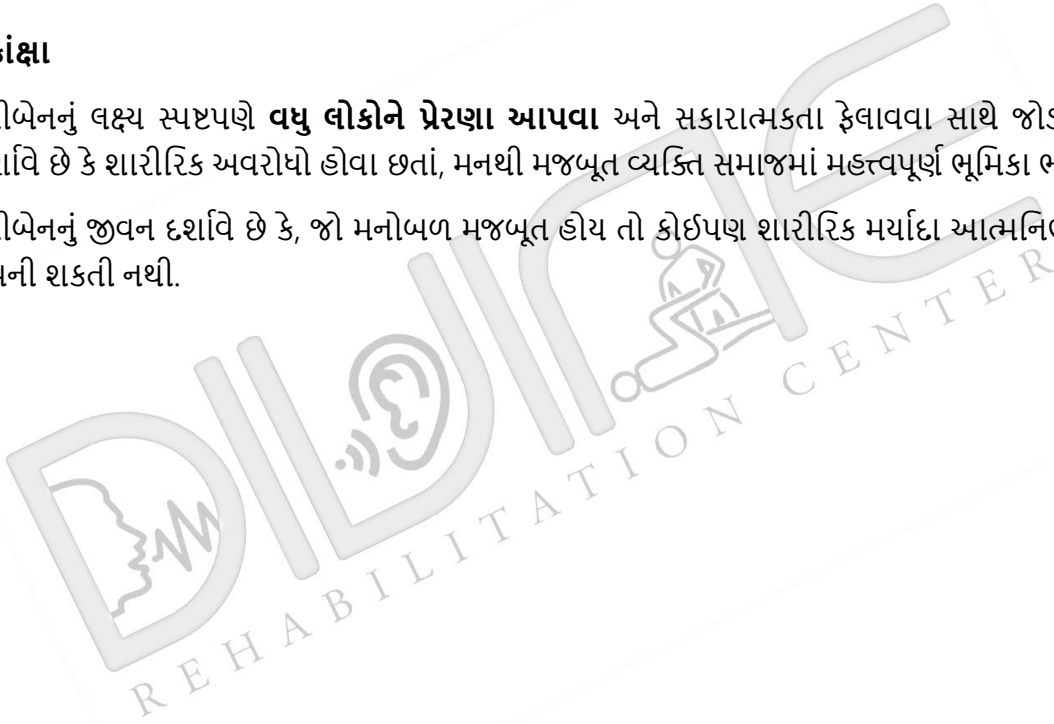
રાજવીબેનને જન્મથી જ શારીરિક ખોડખાંપણ છે, પરંતુ તેમણે આ પડકારને પોતાની વાતનો આધાર બનાવ્યો છે. મોટાભાગના લોકો જ્યાં નકારાત્મકતા અને નિરાશામાં સરી પડે છે, ત્યાં રાજવીબેને પોતાના જીવનના અનુભવોને મોટીવેશનલ સ્પીચના માધ્યમથી લોકો સુધી પહોંચાડવાનું નક્કી કર્યું.

- **પ્રેરણાનો સ્ત્રોત:** તેઓ હાલમાં એક મોટીવેશનલ સ્પીકર તરીકે સક્રિય છે. પોતાની વાતચીતની શક્તિ અને આત્મવિશ્વાસ દ્વારા, તેઓ માત્ર દિવ્યાંગજનોને જ નહીં પરંતુ દરેક વ્યક્તિને જીવનમાં આગળ વધવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.
- **સમાજમાં યોગદાન:** એક વક્તા તરીકે, તેઓ લોકોને હિંમત, આત્મવિશ્વાસ અને સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ જાળવી રાખવા માટે પ્રેરિત કરે છે.

ભાવિની આકાંક્ષા

રાજવીબેનનું લક્ષ્ય સ્પષ્ટપણે વધુ લોકોને પ્રેરણા આપવા અને સકારાત્મકતા ફેલાવવા સાથે જોડાયેલું છે. તેમની જીવનશૈલી દર્શાવે છે કે શારીરિક અવરોધો હોવા છતાં, મનથી મજબૂત વ્યક્તિ સમાજમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી શકે છે.

રાજવીબેનનું જીવન દર્શાવે છે કે, જો મનોબળ મજબૂત હોય તો કોઈપણ શારીરિક મર્યાદા આત્મનિર્ભરતાના માર્ગમાં અડચણરૂપ બની શકતી નથી.

સશક્તિકરણનો સેતુ: ડિવાઈન રિહેબિલિટેશન સેન્ટર

માનવ શરીર અને મનની જટિલતાઓમાંથી પસાર થવું એ એક યાત્રા છે. ડિવાઈન રિહેબિલિટેશન સેન્ટર ખાતે, અમે આ યાત્રામાં વ્યક્તિગત સહાયક તરીકે ઊભા છીએ. અમારું માનવું છે કે દરેક પડકારને ટેકનિકલ, શારીરિક અને માનસિક સહાયથી જીતી શકાય છે.

આ પુસ્તિકામાં આપેલા ઉદાહરણો એ સાબિતી છે કે સાચા સપોર્ટ સાથે અસાધારણ પરિણામો શક્ય છે. અમારું કાર્ય એ સુનિશ્ચિત કરવાનું છે કે શારીરિક કે તબીબી પડકાર (ભલે તે કોઈપણ સ્થિતિ હોય) કોઈ વ્યક્તિના લક્ષ્યોની વચ્ચે ન આવે.

અમે લોકોને સક્ષમ બનાવવા માટે આ સેવાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીએ છીએ:

પુનર્વસનનાં ક્ષેત્રો	મુખ્ય લક્ષ્ય
સ્પીચ અને ઓડિયોલોજી	બોલવા તથા સાંભળવાની ક્ષમતામાં સુધારો
ફિઝિયોથેરાપી અને ઓક્યુપેશનલ થેરાપી	શારીરિક કાર્યક્ષમતા અને દૈનિક ક્રિયાઓ માટે સ્વતંત્રતા
સાયકોલોજી	શૈક્ષણિક પ્રદર્શન, વર્તન તેમજ માનસિક સ્વાસ્થ્યમાં સુધારો
ઓર્થોસિસ અને પ્રોસ્થેસિસ	કૃત્રિમ અંગોથી ગતિશીલતા પ્રદાન કરવી
મ્યુઝિક થેરાપી	માનસિક શાંતિ તેમજ કલાત્મક અભિવ્યક્તિનો વિકાસ

તમારું ભવિષ્ય તમારી સ્થિતિ દ્વારા નહીં, પણ તમારા મક્કમ નિર્ધાર દ્વારા નક્કી થવું જોઈએ.

સંપર્ક : 13/3, જાગનાથ પ્લોટ, કાઠિયાવાડ જીમખાના પાછળ, ડો. યાજ્ઞિક રોડ, રાજકોટ - 362001

ફોન : +91 9016948137 | વેબસાઇટ: www.divinerehabcenter.com

સંકલ્પથી સિદ્ધિ

(ભાગ - ૧)